

Občina Ilirska Bistrica
Bazoviška cesta 14
6250 Ilirska Bistrica

OKOLJSKO POROČILO

za
Občinski prostorski načrt
občine Ilirska Bistrica

Domžale, junij 2011

OKOLJSKO POROČILO

Domžale, junij 2011

Naročnik:	[REDACTED]	Občina Ilirska Bistrica Bazoviška cesta 14 6250 Ilirska Bistrica
Ime plana:		Občinski prostorski načrt občine Ilirska Bistrica
Območje plana:		občina Ilirska Bistrica
Ime dokumenta:		Okoljsko poročilo za Občinski prostorski načrt občine Ilirska Bistrica
Številka projekta:		24/1/10
Vodja projekta:		Aleksander Jenko, univ. dipl. inž. gozd.
Podpis in žig:		
Sodelovali:		<u>Ipsum, d.o.o.:</u> Nataša Zupančič, univ. dipl. biol. Ivo Kejžar, univ. dipl. inž. kem. Branko Štrekelj, univ. dipl. inž. grad. Martina Ploj, univ. dipl. biol. Jaka Bon, abs. fizike
Ključne besede:		občinski prostorski načrt občine (OPN), občina Ilirska Bistrica, namenska raba prostora, okoljski cilji, vpliv OPN, omilitveni ukrepi, poselitveno območje, tla, voda, hrup, odpadki, kulturna dediščina, narava, biotska raznovrstnost

1. KAZALO VSEBINE

1. KAZALO VSEBINE.....	3
2. POVZETEK POROČILA Z OCENO SPREJEMLJIVOSTI.....	10
2.1 Ozadje.....	10
2.2 Ocena vplivov na okolje.....	10
3. UVOD.....	18
3.1 Ozadje in namen.....	18
3.2 Obseg in vsebina okoljskega poročila.....	18
3.2.1 Vsebina okoljskega poročila in obseg obravnave.....	19
3.2.2 Okoljski cilji in ocena vplivov na okolje.....	20
3.3 Smernice pristojnih nosilcev urejanja prostora in javnih pooblastil.....	21
4. PODATKI O OBČINSKEM PROSTORSKEM NAČRTU.....	24
4.1 Ime, območje in obdobje izvajanja plana.....	24
4.2 Programska izhodišča načrta.....	24
4.3 Cilji plana in okoljski cilji z opredelitvijo do drugih planov.....	24
4.3.1 Veljavna občinska zakonodaja.....	25
4.3.2 Državni prostorski načrti na območju občine Ilirska Bistrica.....	25
4.3.3 Ostali plani in programi v njeni okolici.....	26
4.4 Opis območja občinskega prostorskega načrta.....	26
4.4.1 Splošni opis.....	26
4.4.2 Območja sprememb namenske rabe v okviru OPN Občine Ilirska Bistrica.....	29
5. TLA.....	32
5.1 Zakonski okvir.....	32
5.2 Določitev okoljskih ciljev in vrednotenje vplivov izvedbe plana.....	32
5.2.1 Izhodišča in okoljski cilji.....	32
5.2.2 Metode ugotavljanja in vrednotenja vplivov izvedbe plana na okolje.....	33
5.3 Opis dejanskega stanja okolja na območju OPN.....	34
5.3.1 Geološka zgradba.....	34
5.3.2 Pedološka zgradba	35
5.3.3 Mineralne surovine.....	35
5.3.4 Kmetijske površine.....	35
5.3.5 Gozdne površine.....	37
5.3.6 Onesnaženost tal.....	37
5.4 Ocena pričakovanih vplivov izvedbe plana na okolje.....	38
5.5 Omilitveni ukrepi.....	45
5.6 Upoštevanje smernic pristojnih nosilcev urejanja prostora in javnih pooblastil.....	46
5.7 Skladnost OPN z okoljskimi cilji.....	47
5.8 Spremljanje stanja.....	47
5.9 Viri.....	48
6. POVRŠINSKE VODE.....	49
6.1 Zakonski okvir.....	49
6.2 Določitev okoljskih ciljev in vrednotenje vplivov izvedbe plana.....	49
6.2.1 Izhodišča in okoljski cilji.....	49
6.2.2 Metode ugotavljanja in vrednotenja vplivov izvedbe plana na okolje.....	50
6.3 Opis dejanskega stanja okolja na območju OPN.....	51

6.3.1 Padavinski režim.....	51
6.3.2 Vodotok Reka.....	51
6.3.3 Odvajanje in čiščenje odpadnih vod.....	52
6.4 Ocena pričakovanih vplivov izvedbe plana na okolje	52
6.5 Omilitveni ukrepi.....	57
6.6 Upoštevanje smernic pristojnih nosilcev urejanja prostora in javnih pooblastil.....	59
6.7 Skladnost OPN z okoljskimi cilji.....	59
6.8 Spremljanje stanja.....	60
6.9 Viri.....	60
7. PODZEMNE VODE.....	61
7.1 Zakonski okvir.....	61
7.2 Določitev okoljskih ciljev in vrednotenje vplivov izvedbe plana.....	61
7.2.1 Izhodišča in okoljski cilji.....	61
7.2.2 Metode ugotavljanja in vrednotenja vplivov izvedbe plana na okolje.....	62
7.3 Opis dejanskega stanja okolja na območju OPN	63
7.3.1 Kakovost podzemne vode.....	63
7.3.2 Zajetja pitne vode in vodni viri.....	63
7.4 Ocena pričakovanih vplivov izvedbe plana na okolje.....	64
7.5 Omilitveni ukrepi.....	67
7.6 Upoštevanje smernic pristojnih nosilcev urejanja prostora in javnih pooblastil.....	68
7.7 Skladnost OPN z okoljskimi cilji.....	68
7.8 Spremljanje stanja.....	69
7.9 Viri.....	69
8. NARAVA.....	70
8.1 Zakonski okvir.....	70
8.2 Določitev okoljskih ciljev in vrednotenje vplivov izvedbe plana.....	71
8.2.1 Izhodišča in okoljski cilji.....	71
8.3 Opis obstoječega izhodiščnega stanja okolja na območju plana OPN občine Ilirska Bistrica	73
8.3.1 Ogrožene in zavarovane živalske in rastlinske vrste ter habitatni tipi, ki se prednostno ohranjajo v ugodnem stanju.....	74
8.3.1.1 Sesalci.....	74
8.3.1.2 Ptice.....	76
8.3.1.3 Plazilci in dvoživke.....	79
8.3.1.4 Ribe.....	81
8.3.1.5 Nevretenčarji.....	83
8.3.1.6 Rastline.....	84
8.3.1.7 Habitatni tipi.....	85
8.3.2 Posebna varstvena območja (Natura območja).....	85
8.3.3 Ekološko pomembna območja.....	86
8.3.4 Zavarovana območja.....	87
8.3.5 Območja naravnih vrednot.....	89
8.4 Ocena pričakovanih vplivov plana.....	89
5.2.1. Opredelitev ugotovljenih škodljivih vplivov plana OPN Ilirska Bistrica na strateškem nivoju na naravo.....	89
8.4.1 Ocena pričakovanih vplivov na ogrožene in zavarovane živalske in rastlinske vrste ter habitatne tipe, ki se prednostno ohranjajo.....	90
8.4.1.1 Ocena pričakovanih vplivov na ogrožene in zavarovane živalske in rastlinske vrste	90
8.4.1.2 Ocena pričakovanih vplivov na habitatne tipe, ki se prednostno ohranjajo.....	99
8.4.2 Ocena pričakovanih vplivov na posebna varstvena območja (Natura območja) in ekološko pomembna območja.....	101

8.4.2.1 Ocena pričakovanih vplivov na posebna varstvena območja (Natura območja).....	101
8.4.2.2 Ocena pričakovanih vplivov na ekološko pomembna območja (EPO).....	101
8.4.3 Ocena pričakovanih vplivov na zavarovana območja	102
8.4.4 Ocena pričakovanih vplivov na naravne vrednote.....	102
8.4.5 Kumulativni in sinergijski vpliv izvedbe plana na okolje.....	106
8.5 Omilitveni ukrepi.....	107
8.6 Upoštevanje smernic pristojnih nosilcev urejanja prostora in javnih pooblastil.....	111
8.7 Spremljanje stanja.....	111
8.8 Skladnost OPN z okoljskimi cilji s področja narave.....	112
8.9 Viri.....	112
9. KULTURNA DEDIŠČINA.....	115
9.1 Zakonski okvir.....	115
9.2 Določitev okoljskih ciljev in vrednotenje vplivov izvedbe plana.....	115
9.2.1 Metode ugotavljanja in vrednotenja vplivov izvedbe plana na okolje.....	116
9.3 Opis dejanskega stanja kulturne dediščine na območju OPN.....	117
9.3.1 Arheološka dediščina.....	118
9.3.2 Stavbna dediščina.....	118
9.3.3 Memorialna dediščina.....	119
9.3.4 Naselbinska dediščina.....	119
9.3.5 Vplivno območje dediščine.....	119
9.3.6 Območja ustvarjenih kvalitet prostora.....	120
9.3.7 Občinski prostorski načrt občine Ilirska Bistrica in zasnova varstva kulturne dediščine.....	120
9.4 Ocena pričakovanih vplivov izvedbe plana na okolje.....	121
9.5 Omilitveni ukrepi.....	126
9.6 Upoštevanje smernic pristojnih nosilcev urejanja prostora in javnih pooblastil.....	129
9.7 Skladnost OPN z okoljskimi cilji.....	129
9.8 Spremljanje stanja.....	129
9.9 Viri.....	130
10. ZRAK IN PODNEBNE SPREMEMBE.....	131
10.1 Zakonski okvir.....	131
10.2 Določitev okoljskih ciljev in vrednotenje vplivov izvedbe plana.....	131
10.2.1 Izhodišča in okoljski cilji.....	131
10.2.2 Metode ugotavljanja in vrednotenja vplivov izvedbe plana na oko lje.....	132
10.3 Opis dejanskega stanja okolja na območju OPN.....	132
10.3.1 Kakovost zraka na območju občine Ilirska Bistrica.....	132
10.3.1.1 Oskrba z energijo.....	135
10.3.2 Podnebne spremembe	135
10.4 Ocena pričakovanih vplivov izvedbe plana na okolje	136
10.5 Upoštevanje smernic pristojnih nosilcev urejanja prostora in javnih pooblastil.....	141
10.6 Skladnost OPN z okoljskimi cilji.....	141
10.7 Spremljanje stanja.....	141
10.8 Viri.....	142
11. HRUP.....	143
11.1 Zakonski okvir.....	143
11.2 Določitev okoljskih ciljev in vrednotenje vplivov izvedbe plana.....	143
11.2.1 Izhodišča in okoljski cilji.....	143
Metode ugotavljanja in vrednotenja vplivov izvedbe plana na okolje.....	143
11.3 Opredelitev območij varstva pred hrupom in kriterijev za vrednotenje.....	144
11.4 Opis dejanskega stanja okolja na območju OPN.....	145

11.5	Ocena pričakovanih vplivov izvedbe plana na okolje.....	147
11.6	Omilitveni ukrepi	157
11.7	Skladnost načrta z okoljskimi cilji.....	158
11.8	Viri.....	158
12.	ELEKTROMAGNETNO SEVANJE.....	159
12.1	Zakonski okvir.....	159
12.2	Določitev okoljskih ciljev in vrednotenje vplivov izvedbe plana.....	159
12.2.1	Izhodišča in okoljski cilji.....	159
12.2.2	Metode ugotavljanja in vrednotenja vplivov izvedbe plana na okolje.....	159
12.3	Opredelitev območij s kriteriji za vrednotenje.....	160
12.4	Opis dejanskega stanja okolja na območju OPN.....	161
12.5	Ocena pričakovanih vplivov na okolje.....	162
12.6	Omilitveni ukrepi.....	164
12.7	Upoštevanje smernic pristojnih nosilcev urejanja prostora in javnih pooblastil.....	164
12.8	Skladnost OPN z okoljskimi cilji.....	164
12.9	Spremljanje stanja.....	165
12.10	Viri.....	165
13.	SVETLOBNO ONESNAŽEVANJE.....	166
13.1	Zakonski okvir.....	166
13.2	Določitev okoljskih ciljev in vrednotenje vplivov izvedbe plana.....	166
13.2.1	Izhodišča in okoljski cilji.....	166
13.2.2	Metode ugotavljanja in vrednotenja vplivov izvedbe plana na okolje.....	166
13.3	Opis dejanskega stanja okolja.....	167
13.4	Ocena pričakovanih vplivov na okolje.....	167
13.5	Omilitveni ukrepi.....	168
13.6	Skladnost OPN z okoljskimi cilji.....	168
13.7	Spremljanje stanja.....	168
14.	ODPADKI.....	169
14.1	Zakonski okvir.....	169
14.2	Določitev okoljskih ciljev in vrednotenje vplivov izvedbe plana.....	169
14.2.1	Izhodišča in okoljski cilji.....	169
14.2.2	Metode ugotavljanja in vrednotenja vplivov izvedbe plana na okolje.....	169
14.3	Opis dejanskega stanja okolja na območju OPN.....	170
14.4	Ocena pričakovanih vplivov izvedbe plana na okolje	171
14.5	Upoštevanje smernic pristojnih nosilcev urejanja prostora in javnih pooblastil.....	174
14.6	Skladnost OPN z okoljskimi cilji.....	174
14.7	Spremljanje stanja.....	174
14.8	Viri	174
15.	PREBIVALSTVO IN ZDRAVJE.....	175
15.1	Zakonski okvir.....	175
15.2	Določitev okoljskih ciljev in vrednotenje vplivov izvedbe plana.....	175
15.2.1	Izhodišča in okoljski cilji.....	175
15.2.2	Metode ugotavljanja in vrednotenja vplivov izvedbe plana na okolje.....	176
15.3	Opis dejanskega stanja na območju OPN.....	176
15.3.1	Poselitev.....	176
15.3.2	Prometna dostopnost.....	177
15.3.3	Regionalni, urbani in turistični razvoj.....	177
15.3.4	Kakovost življenja.....	178

15.3.5 Obrambne dejavnosti	179
15.4 Ocena pričakovanih vplivov izvedbe plana na okolje.....	179
15.5 Omilitveni ukrepi.....	182
15.6 Upoštevanje smernic pristojnih nosilcev urejanja prostora in javnih pooblastil.....	182
15.7 Skladnost OPN z okoljskimi cilji.....	183
15.8 Spremljanje stanja.....	183
15.9 Viri.....	184
16. ČEZMEJNI, KUMULATIVNI IN SINERGIJSKI VPLIVI.....	185
17. VERJETEN RAZVOJ STANJA OKOLJA V PRIMERU NEIZVEDBE OBČINSKEGA PROSTORSKEGA NAČRTA	188
18. ALTERNATIVE.....	189

Tabele

Tabela 1: Vpliv občinskega prostorskega načrta na posamezne sestavine okolja	16
Tabela 2: Lestvica velikostnih razredov vplivov plana na okolje.....	21
Tabela 3: Pregled občine in pripadajoče prostorske enote ter hišne številke, 31.12.2010.....	27
Tabela 4: Območja sprememb namenske rabe občine Ilirska Bistrica.....	28
Tabela 5: Okoljski cilji, kazalci in stanje plana za varstvo tal.....	33
Tabela 6: Način ocenjevanja vplivov načrtovanih posegov na tla.....	33
Tabela 7: Raba tal glede na celotno površino občine Ilirska Bistrica	36
Tabela 8: Okoljski cilji, stanje in kazalci za varovanje površinskih vod	49
Tabela 9: Način ocenjevanja vplivov načrtovanih posegov na površinske vode.....	50
Tabela 10: Okoljski cilji, stanje in kazalci za podzemne vode.....	61
Tabela 11: Način ocenjevanja vplivov načrtovanih posegov na površinske vode.....	62
Tabela 12: Pregled okoljskih ciljev plana za območje občine Ilirska Bistrica.....	71
Tabela 13: Pregled različnih vrst sesalcev, ki se pojavljajo na območju občine Ilirska Bistrica (povzeto po podatkih ZRSVN (notranje cone ali ostali podatki o prisotnosti).....	75
Tabela 14: Pregled ptic, ki se pojavljajo na območju občine Ilirska Bistrica (povzeto po podatkih ZRSVN (notranje cone ali ostali podatki o prisotnosti).....	77
Tabela 15: Pregled plazilcev in dvoživk, ugotovljenih na območju občine Ilirska Bistrica.....	80
Tabela 16: Pregled vrst rib, prisotnih na območju občine Ilirska Bistrica (povzeto po podatkih ZRSVN (notranje cone ali ostali podatki o prisotnosti).....	82
Tabela 17: Pregled nevretenčarjev, ugotovljenih na območju občine Ilirska Bistrica (povzeto po podatkih ZRSVN (notranje cone 2010, ostali podatki o pojavljanju).....	83
Tabela 18: Pregled rastlinskih vrst, ugotovljenih na območju občine Ilirska Bistrica	84
Tabela 19: Pregled habitatnih tipov, ki se v skladu z Uredbo o habitatnih tipih ohranjajo v ugodnem stanju in se nahajajo na območju plana občine Ilirska Bistrica.....	85
Tabela 20: Pregled posebnih varstvenih območij (Natura območij) na širšem območju plana.....	86
Tabela 21: Pregled ekološko pomembnih območij na širšem območju plana.....	86

Tabela 22: Pregled zavarovanih območij na širšem območju plana.....	87
Tabela 23: Pregled okoljskih ciljev za področje vrst in habitatnih tipov na območju plana OPN.....	100
Tabela 24: Pregled okoljskih ciljev za področje posebnih varstvenih območij in ekološko pomembnih območij na območju plana OPN.....	101
Tabela 25: Pregled okoljskih ciljev za področje zavarovanih območij na območju plana OPN.....	102
Tabela 26: Pregled okoljskih ciljev za področje naravnih vrednot na območju plana OPN.....	106
Tabela 27: Okoljski cilji, stanje in kazalci plana občine za kulturno dediščino	116
Tabela 28: Razredi vplivov plana na kulturno dediščino.....	117
Tabela 29: Okoljski cilji, kazalci in stanje za zrak.....	131
Tabela 30: Način ocenjevanja vplivov načrtovanih posegov na kakovost zraka.....	132
Tabela 31: Okoljski cilji, kazalci in stanje za hrup.....	143
Tabela 32: Ocenjevalna lestvica vplivov na vrednosti kazalcev hrupa v okolju.....	144
Tabela 33: Struktura prometa s PLDP za najbolj prometne cestne odseke v občini Il. Bistrica.....	145
Tabela 34: Preseganje mejnih vrednosti kazalcev hrupa zaradi prometa po cestnem odseku G1-6 Il.Bistrica - Dolnji Zemon v letu 2009 za območje III. stopnje varstva pred hrupom.....	146
Tabela 35: Okoljski cilji, kazalci in stanje za elektromagnetno sevanje.....	159
Tabela 36: Način ocenjevanja vplivov načrtovanih posegov na raven EM sevanja in svetlobno onesnaženje.....	160
Tabela 37: Okoljski cilji, kazalci in stanje za elektromagnetno sevanje.....	166
Tabela 38: Način ocenjevanja svetlobnega onesnaževanja.....	166
Tabela 39: Okoljski cilji, kazalci in stanje za odpadke.....	169
Tabela 40: Način ocenjevanja vplivov načrtovanih posegov na ravnanje z odpadki.....	170
Tabela 41: Okoljski cilji, kazalci in stanje plana.....	175
Tabela 42: Lestvica velikostnih razredov vplivov plana na družbeno okolje.....	176

Slike

Slika 1: Prikaz območja občine Ilirska Bistrica.....	27
Slika 2: Prikaz območja črnih točk na cesti Topolc – Dolnja Bitnja.....	79
Slika 3: Prikaz območja črnih točk na cesti Harije - Zalči.....	80
Slika 4: Lokacija habitatnih krp, ki jih naseljuje strašnični mravljiščar pri Ilirski Bistrici.....	95
Slika 5: Lokacija habitatne krpe nahajanja strašničnega mravljiščarja glede na OPN Ilirska Bistrica.....	96
Slika 6: RA 01, 02, 03, 04, naselje Račice.....	147
Slika 7: HR 04, naselje Hrušica.....	148
Slika 8: ZJ 03, naselje Zajelše.....	149
Slika 9: MB 07, naselje Mala Bukovica.....	150
Slika 10: MB 04, naselje Mala Bukovica.....	151

Slika 11: TP 07, naselje Topolc.....	152
Slika 12: TP 09, naselje Topolc.....	152
Slika 13: KS 02, 03, naselje Koseze.....	153
Slika 14: MB 01, 02, 03, 05, naselje Mala Bukovica.....	154
Slika 15: BA 04, 07, 11, naselje Bač.....	155
Slika 16: HS 01, 02, 03, 04, naselje Podgrad-Hrušica.....	156
Slika 17: JE 07, naselje Jelšane – mejni prehod.....	157
Slika 18: Prikaz območja v Podgradu (PD 04/2) ter varovalnega pasu koridorja daljnovoda.....	162
Slika 19: Divja odlagališča v občini Ilirska Bistrica.....	171
Slika 20: Prikaz prvotno predlagane ureditvene situacije Mašun.....	190
Slika 21: Prikaz ureditvene situacije Mašun po uskladitvah.....	190
Slika 22: Prikaz zmanjšanja zelenih površin za smučišče in posebnih površin za turizem	191
Slika 23: Prikaz izločitve območja za proizvodne dejavnosti SZ od Ilirske Bistrice.....	192
Slika 24: Prikaz prvotno načrtovanih širitev SZ od naselja Podgrad (levo) in po uskladitvi (desno)	193

Priloge

A (vir kartografskih podlag: ©GURS)

risba R.1 - prikaz veljavne planske rabe ,

1 : 30.000

risba R.2 – prikaz predvidenega Občinskega prostorskega načrta,

1 : 30.000

risba R.3 - prikaz posebnih varstvenih območij Natura 2000 in zavarovanih območij,

1 : 30.000

risba R.4 - prikaz naravnih vrednot, ekološko pomembnih območij ter varovalnih gozdov in gozdnih rezervatov,

1 : 30.000

risba R.5 - prikaz enot in območij kulturne dediščine, poplavnih in vodovarstvenih območij

1 : 30.000

risba R.6 – prikaz dejanske rabe zemljišč,

1 : 30.000

B Dodatek za presojo sprejemljivosti vplivov izvedbe planov na varovana območja za okoljsko poročilo za Občinski prostorski načrt občine Ilirska Bistrica

C Revizijsko poročilo o elaboratu

2. POVZETEK POROČILA Z OCENO SPREJEMLJIVOSTI

2.1 Ozadje

Občina Ilirska Bistrica pripravlja Občinski prostorski načrt (OPN). V sklopu načrta se skladno z Zakonom o varstvu okolja (Ur. l. RS, št. 39/06, 70/08, 108/09) izdela tudi okoljsko poročilo. Na podlagi okoljskega poročila bo Ministrstvo za okolje in prostor izvedlo celovito presojo vplivov na okolje.

Ministrstvo za okolje in prostor je na podlagi namere za pripravo prostorskega akta (občinskega prostorskega načrta) občine Ilirska Bistrica, ugotovilo, da je obvezna izvedba postopka celovite presoje vplivov na okolje.

Okoljsko poročilo je izdelano v skladu z Uredbo o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje (Ur. l. RS, št. 73/05). V njem so opredeljeni, opisani in ovrednoteni pomembni vplivi izvedbe plana na okolje, ohranjanje narave, varstvo človekovega zdravja in kulturne dediščine ter možne alternative, ki upoštevajo okoljske cilje in značilnosti območja, na katerega se plan nanaša. Okoljski poročilo v svoji vsebini obravnava naslednje sestavine okolja, na katere lahko pričakujemo vplive predvidenih novih posegov: tla, površinske in talne vode, naravo, kulturno dediščino, zrak in podnebne spremembe, hrup, elektromagnetno sevanje, odpadke ter družbeno okolje. Obravnavane sestavine okolja so vsebinsko skladne z zgoraj omenjeno Uredbo. Okoljska izhodišča so bila upoštevana na podlagi razpoložljivih podatkov o stanju okolja v občini Ilirska Bistrica, posameznih strokovnih študij ter na podlagi izhodišč in pogojev, ki so jih v smernicah podali pristojni urejevalci prostora. V poglavju 18 Alternative okoljsko poročilo za nekatere posege predlaga tudi alternativne lokacije njihovih umestitev v prostor. Pri posameznem poglavju so navedeni tudi zakonsko predpisani omilitveni ukrepi ter tisti ukrepi, brez katerih določeni posegi ne bi bili izvedljivi zaradi njihovih bistvenih vplivov na posamezno sestavino okolja. Na podlagi trenutnega stanja okolja smo predlagali tudi monitoring za posamezne sestavine okolja.

Na območju občine se nekatere predlagane spremembe namenske rabe prostora in posamezna območja nezazidanih stavbnih zemljišč, ki so opredeljena v trenutno veljavnem prostorskem planu Občine, nahajajo v posebnih varstvenih območjih (območje Natura 2000) in zavarovanih območjih, kar pomeni, da je potrebno okoljsko poročilo izdelati v skladu s predpisi, ki urejajo področje ohranjanja narave. Okoljsko poročilo obravnava tudi tista območja, ki so v veljavnih planskih aktih opredeljena kot stavbna zemljišča in do sedaj okoljsko presoja ni bila izvedena.

Z ustreznimi metodami so bile vrednotene vse predvidljive posledice plana na okolje, naravne vire, varstvo človekovega zdravja in kulturno dediščino. V poročilu so obravnavani vsi posegi, ki lahko sami, kumulativno ali sinergijsko z drugimi plani, pomembno vplivajo na okolje. Lestvica vrednotenja vplivov predvidenih posegov pri posameznih sestavinah okolja je odvisna od tega, kakšen vpliv bi lahko predvideni posegi imeli na posamezni element okolja. V primeru opisne ocene A ali B so novi posegi sprejemljivi brez omilitvenih ukrepov, pri opisni oceni C pa je za sprejemljivost posegov potrebno izvesti omilitvene ukrepe. Ocena D pomeni bistven vpliv izvedbe enega ali več posegov na posamezno sestavino okolja, njihovi vplivi tudi z izvedbo omilitvenih ukrepov nebi pripomogli k izpolnjevanju okoljskih ciljev v taki meri, da postane izvedba posegov sprejemljiva.

2.2 Ocena vplivov na okolje

Občina Ilirska Bistrica v okviru Občinskega prostorskega načrta (v nadaljevanju OPN) načrtuje spremembe namenske rabe v sklopu večine naselij v občini. Prednostno območje, na katerega bo občina usmerjala razvoj poselitve je občinsko središče. Druga poselitvena območja, na katera bo občina usmerjala poselitev so pomembnejša lokalna središča Podgrad – Hrušica, Knežak in Jelšane. V ostalih naseljih se ohranja poselitev z zagotavljanjem novih stavbnih zemljišč za stanovanjsko gradnjo poleg obstoječih. Kot spremembe namenske rabe so večinoma predlagane površine za stanovanja, posebna območja za turizem,

zelene površine, proizvodna območja ter površine za pridobivanje mineralnih surovin. Proizvodne, servisne, storitvene in druge podobne dejavnosti se usmerja v novo načrtovano gospodarsko območja Hrušica (Plama) in Jelšane. Prednostna območja za razvoj turizma so predvsem Mašun, Sviščaki, jezera Klivnik in Mola. Skladno s strategijo razvoja turizma določa prednostna območja za razvoj turizma in prostočasne dejavnosti, kamor se uvršča tudi območje Brkinov. V okoljskem poročilu so obravnavana tudi vsa tista območja, ki so že v veljavnem planskem aktu opredeljena kot stavbna zemljišča in so kot takšna sestavni del predlaganega Občinskega prostorskega načrta. V tem primeru so bile presoјane vse tiste površine, ki kakorkoli segajo v varstvene režime, ki veljajo za posamezne sestavine okolja. Vrednoteni so bili vsi obstoječi koridorji daljnovodov, znotraj katerih se bi lahko nahajala stavbna zemljišča. Preverilo se je umeščenost namenske rabe z vidika stika obstoječih stanovanjskih ter proizvodnih območij z vidika vrednosti kazalcev hrupa zaradi proizvodne dejavnosti v bližini stanovanjskih območij. Obstoječa stavbna zemljišča predstavljajo stanje v prostoru, ki je obravnavano pri vsaki okoljski sestavini posebej.

Tla

Zaradi številnih omejitev ter varstvenih režimov v prostoru je širitev poselitve usmerjena na rob obstoječih naselij, ki jih večinoma obdajajo plansko opredeljene najboljše in ostale kmetijske površine. Reliefne razmere so pomemben omejujoč dejavnik, ki določa kje je možno vzpostaviti obdelovalne kmetijske površine. Tako je v občini malo obdelovalnih njivskih površin in prevladujejo travniki. Večina naselij v občini razpolagaj z dovolj prostih stavbnih zemljišč. Prav tako je ugotovljeno, da vse pobude v obsegu, kot so predlagane, z vidika poseganja na kmetijska zemljišča, niso upravičene. Ocenjuje se, da so pobude v naseljih, ki so v osnutku OPN opredeljena kot pomembnejša lokalna središča (Jelšane, Knežak, Hrušica, Bač in Podgrad) na kmetijskih zemljiščih upravičene z vidika razvoja gospodarstva in poselitve. Kljub temu velja omeniti, da imajo vsa našeta naselja, skupaj z Ilirsko Bistrico kot občinsko in regionalno središče, precej nezazidanih stavbnih zemljišč. Enako velja praktično za vsa ostala naselja v občini, kjer se poleg obstoječih nezazidanih stavbnih zemljišč načrtuje nova. Pri nadaljnjemu razvoju omenjenih naselij je potrebno poselitev prvenstveno usmerjati v obstoječa stavbna zemljišča. V kolikor to ni možno naj občina tem zemljiščem spremeni namembnost in jih opredeli kot kmetijska. Novo predlagana stavbna zemljišča na kmetijskih površinah, predvsem na najboljših kmetijskih zemljiščih, je potrebno omejiti v skladu z dejanskimi potrebami glede na demografijo naselij.

Predlagani OPN ne posega v varovalne gozdove in gozdne rezervate. Osnutek odloka OPN v območju gozdnih rezervatov in varovalnih gozdov prepoveduje krčitve gozda. S tem se omenjena območja ohranja.

Erozija v občini je prisotna na območju Brkinov, kjer so tla zgrajena iz slabo sprijetih flišnih kamnin. Zaradi nepropustnih tal se pojavlja gosta vodna mreža. Problematika erozije se kaže predvsem zaradi delovanja površinske vode v povezavi z nestabilnim terenom. Erozija se pretežno pojavlja točkovno in je lokalno omejena.

Poselitev v Brikinih se nahaja na slemenih na uravnanih planotah, kjer je erozija manj prisotna. Največ širitev Osnutek OPN za širše območje Brkinov v vseh naseljih načrtuje širitve poselitve. Gradnja novih objektov je dopustna samo na komunalno opremljenih stavbnih zemljiščih, kar vključuje tudi zagotovitev odvajanja padavinske vode. Poselitev se ne nahaja na slemenih, kjer ne naklon terena manjši ali ga ni. Stabilnost tal in preprečitev plazjenja in erozije zagotavlja pokritost tal z gozdom. Pri širitvi poselitve v vseh naseljih v Brkinih naj se ohranjajo vse gozdne površine na strmih pobočjih. Prav tako je potrebne ukrepe pred erozijo tal izvajati na območju jezer Mola in Klivnik ter pri površinah za stanovanjsko gradnjo Gabrje v Ilirski Bistrici. Načrtuje se tudi širitev kamnoloma Gabrovec, kjer je potrebno površine kamnoloma in etaže med in po izkoriščanju ustrezno protierozijsko utrditi, kar je sicer upoštevano v izdelanem rudarskem projektu.

Na območju občine so bila v sklopu projekta Raziskave onesnaženosti tal vzpostavljena štiri vzorčna mesta. Za nobeno izmed lokacij ni bilo ugotovljeno preseganje mejnih in kritičnih vrednosti merjenih parametrov.

Potencialni vir onesnaževanja je kmetijska dejavnost. Gnojila je potrebno uporabljati v skladu s potrebami rastlin po hranilih glede na pričakovano količino in kakovost pridelka ter razpoložljive količine hranil v tleh. Na kmetijskih površinah v občini so pretežno travniki kjer se izvaja paša ali zgolj košnja, saj zaradi razgibanega terena, neenakomerne globine tal in poplavnih površin vzpostavitev strnjenih obdelovalnih površin ni mogoča. OPN ne načrtuje novih območij vzpostavitve kmetijskih površin. Vpliv kamnoloma Gabrovec na onesnaženost tal ob upoštevanju omilitvenih ukrepov ne bo bistven. Zaradi odstranitve

vegetacijskega pokrova bo z namenom preprečitve onesnaženja tal potrebno izvesti sanacijo kamnoloma. Za sanacijo se uporabi rodovitna plast tal, ki se jo odstrani.

Občina z OPN načrtuje dve večji proizvodni območji in sicer širitev cone v Podgradu ob obstoječem obratu podjetja Plama-pur d.d. in v Jelšanah. Večje industrijsko območje v občini predstavlja proizvodni obrat Lesonit, kjer izdelujejo lesne plošče ter stenske obloge. V vseh navedenih območjih se skladno z osnutkom odloka lahko umeščajo gospodarske in industrijske dejavnosti, transportne dejavnosti, skladiščno-prodajna in predelovalna dejavnost, manjše obrtne dejavnosti, tovarniške trgovine, komunalne dejavnosti in distribucija energije. Lokaciji IB 07/2 in 07/3 se z OPN določata kot območje delne prenove in notranjega razvoja z ekološko sanacijo. Od vseh štirih območij le IB 07/4 za sedaj še ni pozidano in se ga z OPN namenja za območje okoljske infrastrukture, industrijskih in gospodarskih dejavnosti. Za območje v Kosezah se pripravlja OPPN, kjer se načrtuje umestitev obrtnih dejavnosti bližnjih objektov. V naselju Bač se nahaja obstoječa gospodarska cona Javor, kjer se z OPN načrtuje njena širitev. Predlagani OPN tako izdatno širi območja namenjena za proizvodne dejavnosti. Za vsa na novo načrtovana območja urejanja proizvodnih območij Plama, Jelšane in Javor se predvideva občinski podrobni prostorski načrt, ki bo natančneje opredelil gospodarske dejavnosti znotraj območja. Pri posegih v tla za potrebe gradnje proizvodnih, obrtnih ali drugih objektov so vplivi podobni kot pri gradnji stanovanjskih hiš. Ključni ukrep pri varstvu tal pred onesnaženjem ter nenadzorovanim vnosom nevarnih snovi v tla je ureditev območja v skladu z veljavno zakonodajo, ki ureja ravnanje z industrijskimi odpadki ter odvajanjem ter ustrezno obdelavo vod, ki nastanejo pri tehnoloških procesih. Vse gospodarske cone se bo skladno z določbami odloka OPN lahko zgradilo šele, ko bo vzpostavljeno komunalna infrastruktura. Do takrat zemljišč ni možno urejati za gradnjo. Slednje pomeni, da do onesnaženja tal zaradi proizvodnih območij in dejavnosti v njih ne bo prišlo.

Površinske in podzemne vode

Največji vodotok Reka v celotnem toku teče mimo strnjenih naselij ter največjega proizvodnega območja v občini. Za leti 2007 in 2008 je bilo v sklopu monitoringa kakovosti površinskih vodotokov ugotovljeno dobro kemijsko in ekološko stanje merjenih parametrov s srednjo oziroma visoko stopnjo zaupanja na merilnem mestu Podgraje in Topolc. Slednje se nahaja dolvodno od cone Lesonit. Struga reke poteka tudi skozi kmetijska zemljišča z obdelovalnimi površinami. Glede na ugotovitve monitoringa kakovosti površinskega vodotoka lahko zaključimo, da obstoječa poselitev vključno s proizvodnim območjem Lesonit in kmetijska raba površin ne vplivata bistveno na kazalce kakovosti vodotoka. Podobno velja za vodotok Molja, kjer se merilno mesto nahaja pri naselju Zarečica. Molja skupaj z zaplavnima jezeroma Mola in Klivnik ne teče mimo poseljenih območij, tako da je dobro kemijsko in ekološko stanje z visoko stopnjo zaupanja pričakovano. Če primerjamo trenutno stanje z načrtovanim OPN ter načrtovanimi širitvami stavbnih zemljišč v okviru naselij lahko ugotovimo, da na podlagi načrtovane rabe prostora ter dejavnosti ne gre pričakovati bistvenega poslabšanja kakovosti kemijskega in ekološkega stanja vodotokov Reka in Mola. V primeru vzpostavitve proizvodnega območja v Jelšanah je ključni ukrep za varstvo vodotoka Mrzljak pred morebitnim onesnaženjem je ureditev komunalne infrastrukture območja, ki se zaključi na čistilni napravi ustrezne kapacitete.

Ob jezeru Klivnik in Mola se z OPN umeščajo nove površine za turizem in rekreacijo. Za preprečitev onesnaženja jezer je območja potrebno ustrezno komunalno urediti, da se prepreči onesnaženje jezer in s tem tudi vodotoka Molja, ki izteka iz jezera Mola. Ob načrtovani gradnji pokritega bazena bo nastala odpadna voda iz bazena, ki jo bo potrebno menjati. Pri tem je potrebno odpadno vodo iz bazena pred izpustom odvajati preko kanalizacije na čistilno napravo in naprej v vodotok. Vodo je pred izpustom v vodotok potrebno predhodno ohladiti. Objekte bungalovov je potrebno priključiti na kanalizacijsko omrežje, ki se zaključi na čistilni napravi. Parkirišče je potrebno opremiti z lovilci olj za preprečitev odtekanja onesnažene padavinske vode po površju in v jezero. Pri načrtovani širitvi kamnoloma je potrebno odvod meteornih in tehnoloških vod z manipulativnih površin izvesti preko usedalnika. V neposredni bližini ni površinskih vodotokov, zato bo meteorno vodo potrebno iz usedalnikov ponikati v tla.

Kanalizacijsko omrežje je vzpostavljeno v naselju Ilirska Bistrica, Jasen in Topolc in se zaključi na čistilni napravi Ilirska Bistrica s kapaciteto čiščenja 9.500 PE. Kanalizacijsko omrežje je zgrajeno tudi v naselju Šembije in se zaključi na ČN kapacitete 350 PE. Kanalizacijsko omrežje s pripadajočo čistilno napravo je zgrajeno tudi v naselju Hrušica in bo prešlo v obratovanje predvidoma v juliju 2011. V naselju Podgrad je

pridobljeno gradbeno dovoljenje za izgradnjo omrežja s čistilno napravo, vendar se dela še niso pričela. V naseljih Jablanica, Vrbica in Vrbovo je prav tako pridobljeno gradbeno dovoljenje za izgradnjo kanalizacije, vendar so dela predvidena v obdobju od 2012-2015. Navedena naselja se bo priklopilo na ČN Ilirska Bistrica. Osutek odloka o OPN navaja, da gradnja na območjih, kjer kanalizacijsko omrežje ni zgrajeno, ne sme izvajati. Vsa poselitvena območja je pred pričetkom gradnje potrebno komunalno opremiti. Glede na veliko naselij v občini naj se širitev poseljenih območij vrši postopno in v skladu s potrebami po tovrstnih zemljiščih.

V občini se poplavna območja nahajajo vzdolž vodotoka Reka od naselja Zagraje do meje s sosednjo občino Pivka. Znotraj poplavnih področij Reke se nahajajo z obstoječim planom opredeljena stavbna zemljišča, ki se jim z OPN spreminja raba v zelene površine. S tem se sicer zmanjša možnost gradnje objektov, vendar gre kljub vsemu za stavbno zemljišče. Vzpostavitev teh stavbnih zemljišč z izdajo gradbenih dovoljenj bo možna šele ob izdelavi poplavne študije in določitvi razredov poplavne ogroženosti za katere se v študiji določijo ukrepi ter dopustna gradnja v tovrstnih območjih. V OPN se v naselju Rečica na novo v prostor umešča stavbno zemljišče, ki sega v poplavne površine Reke. Ker poplavna študija za območje občine ni narejena ni možno oceniti, ali je umestitev na tej lokaciji z vidika zagotavljanja poplavne varnosti obstoječih in novih objektov možna. Iz tega razloga ugotavljamo, da umestitev stavbnega zemljišča v Rečici ni v skladu z zakonskimi določili.

Naselja Hrušica, Male Loče, Pregarje, Huje in Gabrk segajo v drugi vodovarstveni pas vodonosnikov Rižane. Vodovarstveno območje je zaščiteno z Uredbo, kjer so opredeljeni ukrepi, prepovedi in omejitve za gradnjo na območju občine Ilirska Bistrica. Iz določb Uredbe tako sledi, da je v pri vsaki gradnji objektov v ožjem vodovarstvenem pasu, tako stanovanjskih kot nestanovanjskih stavb, potrebno pridobiti vodno soglasje. V tem primeru je gradnja objektov na obstoječih stavbnih zemljiščih in tudi širitev novih površin za stanovanja v okviru OPN dopustna in v celoti v skladu z Uredbo. V občini je evidentiranih 29 vodnih virov, od tega 5 kot rezervnih vodnih virov. Večina se jih nahaja na gozdnem območju nad dolino Reke, kjer se namenska raba ne spreminja in ostajajo gozdne površine. Enako velja tudi za vodni vir Knežak in Mržljak. Vodovarstvena območja za te vodne vire uradno niso določena.

Glede na stanje v prostoru in rezultate monitoringa kakovosti obeh vodnih teles podzemne vode lahko zaključimo, da vodovarstvena območja zaradi obstoječe poselitve ter izvedbe predlaganega OPN ne bo imel bistvenih vplivov na kemijsko stanje vodonosnikov. Trenutno stanje oskrbe s pitno vodo ter obratovanjem vodovodnega omrežja je ustrezno rešeno, izdatnost virov pitne vode pa ni vprašljiva. Oskrba z vodo v občini Ilirska Bistrica se zagotavlja preko treh vodovodnih sistemov in sicer Ilirska Bistrica (vodovod Bistrica, Nižinski vodovod, vodovod Visoki Kras in Brkinski vodovod), sistem Podstenjšek in Knežak.

Narava

Območje občine Ilirska Bistrica predstavlja pomemben življenjski prostor velikih zveri (rjavi medved, volk in navadni ris), večjega števila ptic in tudi prehranjevalni habitat številnih vrst netopirjev. Škodljive vplive za velike zveri, netopirje, metulje, hrošče in tudi ptice lahko predstavlja neprimerna razsvetljava in poseganje v prehranjevalne habitate in zatočišča. Preveliko svetlobno in hrupno onesnaženje na območju Mašuna in Sviščakov lahko bistveno vpliva na divje zveri tako, da odganja njihov plen. Takšen vpliv zmanjša obseg primerne habitata velikih zveri, čeprav ne pride do dejanskega fizičnega spreminjanja rabe. Vpliv na medveda ima lahko tudi neprimerno odlaganje komunalnih odpadkov. Slednji lahko privabijo medveda v bližino človeških bivališč, kar poveča možnost konfliktov. Poleg tega se medved navaja na človekovo bližino in so konflikti vsakič še verjetnejši. Rešitev je v uporabi medvedom nedostopnih kontejnerjih ali v ograjevanju smetnjakov. Dolina Reke predstavlja pomemben življenjski prostor koscu, pisani penici in rjavemu srakoperju. Kosec je na tem območju še posebej pomemben saj v lanskem letu tukaj niso našli nobenega predstavnika vrste. Reka predstavlja kvaliteten življenjski prostor tudi ribam. Vpliv nanje ne bo bistven ob upoštevanju zakonsko predpisanih odmikov od reke v primeru gradnje. Kamninska podlaga občine Ilirska Bistrica je omogočila razvoj velikega števila kraških oblik. Med drugim je tukaj veliko število podzemnih jam, ki so med sabo povezane na nam neznane načine. V tem sistemu se pretaka tudi pitna voda, zato je ključno, da tukaj ne pride do onesnaženja. V občini imajo kanalizacijski sistem zgrajen je v nekaterih naseljih, v vseh ostalih je izgradnja načrtovana do leta 2017. I

Kulturna dediščina

Na območju občine se nahaja 36 arheoloških najdišč in območij. OPN z opredeljevanjem nove namenske rabe v nekaterih območjih posega v registrirana območja arheološke dediščine. Pri tem gre za bodisi prenovo območij ob upoštevanju funkcionalnosti in prostorske pojavnosti dediščine ali pa gre za smiselno nadaljevanje obstoječe rabe prostora (npr. pokopališča). OPN s širitvijo rabe posega do meja evidentiranih arheoloških najdišč. V robna območja arheoloških najdišč se izjemoma lahko posega z novo rabo, vendar je pred posegi potrebno opraviti predhodne arheološke raziskave s katerimi se pridobijo informacije potrebne za določitev natančnih ukrepov varstva. Dediščina se lahko pred posegi tudi nadzorovano odstrani (zaščitna arheološka izkopavanja). Predhodna arheološka raziskava obsega tudi poizkopavalno obdelavo arhiva arheološkega najdišča. V kolikor ob predhodnih arheoloških raziskava pride do odkritja arheoloških ostalin se lahko pojavi tudi možnost zahteve po prezentaciji arhitekturnih ostalin na mestu odkritja.

V občini se nahaja 62 območij naselbinske dediščine, ki ji OPN posveča posebno pozornost, saj v izvedbenem delu osnutka odloka poleg splošnih pogojev glede lege, velikosti, oblikovanja objektov in izrabe prostora ter določb za gradnjo nezahtevnih in enostavnih objektov, opredeljuje tudi posebne pogoje za posamezne morfološke vzorce posameznih naselij v občini. Prostorsko izvedbeni pogoji (PIP) glede celostnega ohranjanja kulturne dediščine so v osnutku odloka navedeni. Zajemajo vse bistvene elemente varovanja dediščine v prostoru ob upoštevanju lastnosti posameznih zvrsti dediščine. Glede lastnosti dediščine, predvsem gre tu za naselbinsko dediščino, ki je pomemben dejavnik in gradnik prostora v občini, so opredeljeni dodatni prostorski izvedbeni pogoji. Opredeljujejo posamezne morfološke vzorce glede na ohranjenost naselbinske dediščine in namembnosti gradnje oziroma objektov. Naselja, ki so do danes ohranila večino svojih lastnosti, so opredeljena z morfološkim vzorcem trško jedro naselja (TJ). To so naselja, kjer najdemo pomensko, vsebinsko in funkcionalno najbolj prepoznavne gruče naselja, ki jo tvorijo pretežno avtohtoni samostojni objekti.

Predlagani OPN v ostala območja dediščine z novimi pobudami za spremembo namembnosti ne posega, ohranja pa do sedaj veljavna območja stavbnih zemljišč. Posamezna območja načrtovanih stavbnih zemljišč segajo v bližino ali znotraj vplivnega območja dediščine. Pretežno gre za širitve k obstoječim pokopališčem, ki ne posegajo neposredno v cerkve kot objekt dediščine. Pri tem gre za umeščanje rabe, ki s svojimi višinskimi gabariti ne bo vplivala na pojavnost cerkva v prostoru. Širitev tudi ne bo spremenila lastnosti objekta kot tudi ne njegovega vplivnega območja. Med enotami dediščine in naselji se v nekaterih naseljih, kjer je to potrebno za ohranitev prepoznavnosti dediščine v prostoru, vzpostavlja zelena cezura. Na južni strani vzpetine kjer stoji grad Prem (EŠD 574) se z OPN načrtuje širitev posebnih površin za turizem. Grad Prem je kulturni spomenik, ki obnovljen in je v funkciji. Območje za turizem se namenja ureditvi objektov in dejavnosti, ki so v funkciji gradu. V neposredno bližino gradu se ne sme posegati. V primeru celovitih posegov je potrebno izdelati konservatorski načrt in podrobnejši prostorski akt. S tem se bo zagotovilo celostno ohranjanje tako ožjega kot širšega območja gradu ter naselja Prem (EŠD 573). Oblikovanje objektov, njihova lega in parcelacija mora upoštevati značilnosti naselbinske dediščine, s čimer se ohranja tudi pojavnost gradu v širšem prostoru.

Zrak

Območje občine je razmeroma dobro prevetreno in zračni tokovi se hitro mešajo. Prevetrenost je eden izmed pozitivnih dejavnikov, ki zmanjša možnost nastanka večjih koncentracij onesnaževal v ozračju. V občini se nahaja nekaj obratov, ki so zavezanci za meritve monitoringa emisij snovi v ozračje. Med največjimi je obrat Lesonit lesno kemična industrija, ki sodi med obrat z večjimi emisijami dušikovih oksidov v ozračje v Sloveniji. Med zavezance za monitoring emisij snovi sodi tudi obrat Plama v Hrušici, Javor Pivka v Baču in posamezne avtoličarske delavnice. Glede na meritve kakovosti zraka v občini ugotovimo, da ne prihaja do prekomernih emisij snovi v ozračje. V letu 2006 so bile z mobilno postajo izvedene meritve kakovosti zraka v zaledju obrata Lesonit, ki niso pokazale prekomerne onesnaženosti zraka. Enake meritve potekajo tudi v letu 2011. Ostali proizvodni objekti so predvsem povezani s panogami drobnega gospodarstva, obrtjo in storitvenimi dejavnostmi, ki ne pripomorejo bistveno k emisijam snovi v ozračje. Obstoječe dejavnosti v prostoru tako ne pripomorejo bistveno k emisijam v ozračje. Koncentracije ozona so bile v letu 2010 presežene na ravni celotne Slovenije. Območje občine Ilirska Bistrica z večjim številom sončnih dni se na letni ravni srečuje z večkratnim prekoračitvam koncentracije ozona. OPN načrtuje dve večji proizvodni območji in sicer širitev proizvodnega območja Plama ter proizvodno območje v Jelšanah. Dejavnosti znotraj

obeh proizvodnih območij niso natančno poznane. Vsekakor je potrebno upoštevati veljavne predpise glede emisij snovi v ozračje in zagotoviti obratovalni monitoring emisij snovi v ozračje, v kolikor je to potrebno in zapisano v okoljevarstvenem soglasju.

Prometno najbolj obremenjena je glavna cesta G1-6 Pivka – Ilirska Bistrica, ki predstavlja tranzitno povezavo proti Kvarnerju. Obremenitev je največja v poletnem času. Podobno velja za glavno cesto G1-7 iz Kozine do mejnega prehoda Starod. V veljavi je državni lokacijski načrt za prestavitev in rekonstrukcijo glavne ceste G1-6 skozi naselje Ilirska Bistrica. Načrtovana trasa prestavljene ceste poteka izven območja strnjene poselitve in preusmerja promet stran od stanovanjskih objektov. Gostota prometa kot tudi emisije snovi se z izvedbo DLN ne bodo bistveno spremenile. Preusmeritev prometa izven naselja bo pripomogla k manjšim emisijam iz prometa neposredno v naselju. Glede na obstoječo poselitve ter predlagane širitve stavbnih zemljišč v okviru OPN poleg prometa k emisijam CO in dušikovih oksidov pripomore ogrevanje iz stanovanjskih, trgovskih, proizvodnih, obrtnih in družbenih objektov. Ker je izraba obnovljivih virov energije v občini slaba (prednjači les) se bo večina novih objektov verjetno ogrevala na les ali na kurilno olje. Plinovodno omrežje je zgrajeno v naselju Ilirska Bistrica. V ostalih naseljih se v prihodnosti načrtuje izgradnja plinovodnega omrežja, kar posledično pomeni manjše emisije snovi v ozračje zaradi ogrevanja objektov.

Hrup

Glavna vira hrupa cestnega prometa v občini predstavljata odseka glavne ceste G1 Pivka-II. Bistrica-Jelšane (mejni prehod) in regionalne ceste R2 Pivka-II.Bistrica-Podgrad. Ostale ceste služijo predvsem lokalnemu prometu in so prometno manj obremenjene. Vir hrupa predstavlja tudi obstoječa železniška proga Pivka – Ilirska Bistrica – mejni prehod. Večja obstoječa območja industrijskih dejavnosti se nahajajo v naseljih Ilirska Bistrica, Podgrad-Hrušica in Bač. Širitev poselitvenih območij ne bo predstavljala novega vira hrupa, saj gre za manjše in med seboj ločene posege. Povečana raven hrupa bo tako prisotna le v času urejanja območja in gradnje objektov. S širitvijo poselitvenih območij v občini se raven hrupa v naravnem in življenjskem okolju ne bo bistveno spremenila. Občinski prostorski načrt v največji meri ne predvideva posegov, ki bi lahko povzročili bistveno povečanje ravni hrupa v življenjskem okolju. V zvezi s proizvodnimi območji bo potrebno, zaradi varstva življenjskega okolja pred hrupom, upoštevati omilitvene ukrepe in veljavne predpise, za umeščanje stanovanjskih območij v bližino železniške proge pa bo v nadaljevanju postopka potrebno dokončno presoditi ustreznost umestitve novih površin ali pa predvideti ustrezne protihrupne ukrepe.

Elektromagnetno sevanje

Občinski prostorski načrt ne predvideva novih pomembnih virov elektromagnetnega sevanja. Skozi občino poteka 400 kV daljnovod Divača - Melina, 220 kV daljnovod Divača - Pehlin in dva 110kV daljnovoda Pivka-Ilirska Bistrica in Ilirska Bistrica - Matulji. Znotraj varovalnih koridorjev obstoječih daljnovodov, razen ob zahodnem robu naselja Podgrad, ni obstoječih objektov za bivanje in varovanih stanovanj. Stavbišča znotraj varovalnega pasu daljnovoda so po obsegu majhna, umestitev novih stanovanjskih objektov ni možna. V varovalnem pasu 110kV daljnovoda se nahaja predlagana širitev območij stanovanjske rabe, kar ni skladno z okoljskimi cilji. Opredelitev tovrstne namenske rabe bi predstavljala konfliktno rabo v prostoru, zato je potrebno pri nadaljnjem usklajevanju to območje izločiti iz predloga OPN. Ob jezeru Klivnik se opredeljujejo zelene površine v koridorju 400 kV daljnovoda. Zelene površine za rekreacijo naj se opredeli izven koridorja daljnovoda z namenom zmanjšanja vplivov elektromagnetnega sevanja na obiskovalce. Znotraj preostalih območij varovalnih pasov daljnovodov ni opredeljenih površin za stanovanjske objekte in varovana stanovanja. Namenska raba je opredeljena kot gozd in kmetijske površine.

Svetlobno onesnaženje

Poraba električne energije za razsvetljavo cest ter javnih površin na prebivalca v občini Ilirska Bistrica je bila v letu 2010 glede na ciljne vrednosti bistveno presežena. Tako mora občina kot ukrep k zmanjšanju porabe električne energije vgraditi v svetilke varčne žarnice. Varčne žarnice naj se zamenja tudi v vseh obstoječih svetilkah s čimer se bo v ta namen zmanjšala poraba električne energije.

Odpadki

Nova območja poselitve za stanovanjske, centralne in proizvodne dejavnosti lahko vplivajo na povečano količino komunalnih in gradbenih odpadkov, ki bodo nastajali v času gradnje ter predvsem zaradi obratovanja objektov. Pri izvajanju gradbenih del, je potrebno nastale količine gradbenih odpadkov ločevati v največji možni meri že pri samem postopku nastajanja. S širitvijo različnih dejavnosti v naseljih ter na njihovem robu se bo hkrati povečala tudi količina nastalih komunalnih odpadkov, zato je potrebno poskrbeti za upravljanje z dodatno količino odpadkov. Na območju turističnih dejavnosti bodo zaradi gostinske dejavnosti nastajala tudi odpadna jedilna olja, masti ter organski kuhinjski odpadki in gostinske dejavnosti. Zbiranje tovrstnih odpadkov mora biti ločeno od komunalnih odpadkov in urejeno na način, ki ga določajo veljavni predpisi. Nove objekte je potrebno vključiti v obstoječi organiziran odvoz komunalnih odpadkov v občini.

Prebivalstvo in zdravje

V občini število prebivalcev je od popisa leta 2002 v upadu. Od skupno 64 naselij jih je 23 demografsko ogroženih. Poselitev se usmerja na obstoječa stavbna zemljišča in v razširitve ob njih. OPN omogoča gradnjo novih stanovanjskih območij. Pri tem je naselje Ilirska Bistrica prednostno območje za razvoj poselitve v merilu občine. OPN omogoča razvoj pomembnejših lokalnih središč, kot so Hrušica, Podgrad, Jelšane, Knežak in Pregarje z opredelitvijo novih stanovanjskih površin in gospodarskih območij. S tem se omogoča ohranjanje poselitve in preprečitev izseljevanja v večja urbana središča. Pri širjenju naselij v občini, predvsem to velja za Ilirsko Bistrica, reliefne omejitve in nekateri varstveni režimi v prostoru pogojujejo zagotavljanje poselitvenih zmogljivosti. Javna infrastruktura v občini, kot so zelene (parkovne) površine, vrtci, šole, zdravstvene storitve ter javni prevoz so dobro zastopane in v skladu s potrebami občanov. Osnovna zdravstvena oskrba je vzpostavljena z zdravstvenim domom v Ilirski Bistrici in zdravstvenima postajama v Knežaku in Podgradu. V Ilirski Bistrici sta dve osnovni šoli in gimnazija. Osnovne šole se nahajajo v naseljih Podgrad, Knežak, Pregarje, Podgora in Jelšane. OPN opredeljuje tudi površine centralnih dejavnosti, kjer bo v skladu s potrebami možno vzpostaviti objekte družbene infrastrukture, kot so šole, vrtci in objekti zdravniške oskrbe. OPN posebnih ukrepov za izboljšanje javnega prevoza v občini ne predvideva. Občina ima veliko možnosti za razvoj turizma, kar je tudi eden izmed poudarkov OPN. V ta namen se poudarja razvoj Mašuna, Sviščakov ter območja jezer Mola in Klivnik. Ohranjena naravna in kulturna dediščina sta pomembna elementa turistične ponudbe občine. Z izvedbo OPN se bo turistično rekreacijski potencial občine izboljšal. Obravnavane sestavine okolja, kot so kakovost tal, površinskih in podzemnih voda vplivajo na kakovost življenjskega okolja in privlačnost naselij za bivanje. Ključne ugotovitve so podane v predhodnih poglavjih.

Tabela 1: Vpliv občinskega prostorskega načrta na posamezne sestavine okolja

SESTAVINA OKOLJA	OBČINA Ilirska Bistrica
TLA*	C / D
POVRŠINSKE VODE	C (D za lokacijo RE 05)
PODZEMNE VODE	C
NARAVA	C (D za posamezne lokacije)
KULTURNA DEDIŠČINA	C
ZRAK IN PODNEBNE SPREMEMBE	B
HRUP	C
EMS	C (D za lokacijo GB 03/3)
SVETLOBNO ONESNAŽENJE	C
ODPADKI	B
PREBIVALSTVO IN ZDRAVJE	C
SKUPNA OCENA	C (D za navedene lokacije)

* vpliv na tla / vpliv na kmetijska zemljišča

Zgornja tabela prikazuje vplive predvidenih posegov v prostor na posamezne elemente okolja. Skupna ocena

se nanaša na vplive predvidenih posegov na elemente okolja. Skupna ocena je dodeljena na podlagi vplivov enega ali več posegov, ki zahtevajo previdnost pri poseganju v prostor in kjer je nujno upoštevati omilitvene ukrepe.

Povezave z drugimi plani zaradi vrednotenja kumulativnih in sinergijskih vplivov

V postopku izdelave Okoljskega poročila za OPN Ilirska Bistrica so bili zaradi vrednotenja kumulativnih in sinergijskih vplivov upoštevani pomembnejši planski dokumenti sosednjih občin in veljavnih državnih prostorskih načrtov. Ilirska Bistrica je mejna občina z republiko Hrvaško, zato so bili obravnavani tudi morebitni čezmejni vplivi.

Upoštevanje okoljskih izhodišč in drugih obveznih podlag za pripravo plana ter usmeritev, izhodišč in pogojev iz smernic

Pri pripravi OPN in okoljskega poročila so bile upoštevane smernice in usmeritve, ki so jih podali nosilci urejanja prostora in javnih pooblastil. Upoštevanje smernic v okoljskem poročilu ter v osnutku odloka za OPN občine Ilirska Bistrica je navedeno na koncu poglavja, kjer se obravnava posamezno sestavino okolja.

Možne alternative

V postopku izdelave okoljskega poročila so bile kot alternativne rešitve predlagane ureditve na Mašunu in Sviščakih, ob jezerih Klivnik in Mola, naselju Podgrad in za širitev proizvodnega območja v Jelšanah. Ena izmed alternativnih možnosti je bila širitev proizvodnega območja SZ od naselja Ilirska Bistrica. Ta lokacija je bila zaradi mnogih omejitev v prostoru ter varstvenih režimov prepoznana kot manj primerna. Zato se je občina odločila širitev proizvodnih površin umestiti ob plansko opredeljene proizvodne površine južno od naselja Jelšane. Možna je tudi ničelna alternativa, to je da obvelja stanje v prostoru, kot je sedaj. Vendar bi to tako lahko prišlo do konfliktna rabe glede na namembnost prostora. V primeru Sviščakov bi se nadaljevali stihijski posegi v prostor. Z OPN se opredeljuje podlaga za celovito ureditev naselja Ilirska Bistrica z urbanističnim načrtom.

Omilitveni ukrepi

Omilitveni ukrepi so podani na koncu vsakega poglavja in so prilagojeni natančnosti občinskega prostorskega načrta. V posameznih poglavjih so zaradi lastnosti sestavine okolja in vplivov posega na okolje ukrepi podani v večji natančnosti.

Spremljanje stanja okolja

Posamezni načini spremljanja stanja okolja so podani na koncu poglavja za vsako okoljsko sestavino okolja in so prilagojeni natančnosti izdelave OPN Ilirska Bistrica.

Sklepna ocena sprejemljivosti plana

Vplivi izvedbe OPN na kmetijska zemljišča, na naravovarstvene cilje in z dvema novo predlaganima lokacijama v Rečici (poplave) in Gornji Bitnji (varovalni pas 110kV daljnovoda) bi lahko imele bistvene vpliv (D) na kazalce vrednotenja. Ocenjujemo, da je za sprejemljivost izvedbe OPN na okolje potrebno določene pobude za spremembo namembnosti izločiti iz dopolnjenega osnutka plana. Z izločitvijo določenih območij in zmanjšanju vplivov na sestavine okolja, ob upoštevanju veljavnih predpisov, omilitvenih ukrepov, bi Občinski prostorski načrt Občine Ilirska Bistrica z vidika varstva okolja postal sprejemljiv (C).

3. UVOD

3.1 Ozadje in namen

Občina Ilirska Bistrica pripravlja Občinski prostorski načrt. V sklopu njegove izdelave se skladno z Zakonom o varstvu okolja (Ur. l. RS, št. 39/06, 70/08, 108/09) izdela tudi okoljsko poročilo. Na podlagi okoljskega poročila Ministrstvo za okolje in prostor izvede postopek celovite presoje vplivov na okolje, ki ga je na podlagi namere Občine Ilirska Bistrica predpisalo z Odločbo št. 35409-67/2010.

Celovita presoja vplivov na okolje se izvede za plan ali spremembo plana, ki ga na podlagi zakona sprejme pristojni organ države ali občine za področje urejanja prostora, upravljanja voda, gospodarjenja z gozdovi, lova, ribištva, rudarstva, kmetijstva, energetike, industrije, transporta, ravnanja z odpadki in odpadnimi vodami, oskrbe prebivalstva s pitno vodo, telekomunikacij in turizma, če se z njim določa ali načrtuje poseg v okolje, za katerega je treba izvesti presojo vplivov na okolje skladno z določbami 51. člena Zakona o varstvu okolja (Ur. l. RS, št. 39/06, 70/08, 108/09) ali če je zanj zahtevana presoja sprejemljivosti po predpisih o ohranjanju narave. Slednje velja, če se posega v okolje na območju, ki mu država na osnovi Zakona o ohranjanju narave - uradno prečiščeno besedilo (Ur. l. RS, št. 96/04), predpiše poseben varstveni status.

Skladno z 51. členom Zakona o varstvu okolja (Ur. l. RS, št. 39/06, 70/08, 108/09) ter Uredbo o vrstah posegov v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje se presoja vplivov (Ur. l. RS, št. 78/06, 72/07, 32/09) vedno izvede za posege, ki so določeni v Prilogi 1 Uredbe ali za tiste posege v okolje, za katere je presoja vplivov na okolje vedno obvezna, če dosegajo ali presegajo predpisani prag na način, kot to določa Priloga 2 Uredbe. Predpisani prag je določen za:

- območje, zavarovano ali varovano v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo kulturne dediščine
- vodovarstveno območje v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo voda
- območje Natura 2000 ali potencialno območje Natura 2000, zavarovano območje ali naravna vrednota v skladu s predpisi, ki urejajo ohranjanje narave
- ekološko pomembno območje v skladu s predpisi, ki urejajo ohranjanje narave

Ne glede na določbe 51.člena Zakona se celovita presoja vplivov na okolje izvede tudi za drug plan, če ministrstvo oceni, da bi lahko njegoa izvedba pomembneje vplivala na okolje.

Namen okoljskega poročila je določiti in oceniti vplive na okolje na podlagi obstoječega stanja okolja in predvidenih vplivov nanj ter podati omilitvene ukrepe in predloge v zvezi s potekom izvedbe plana.

3.2 Obseg in vsebina okoljskega poročila

Okoljsko poročilo je izdelano skladno z 51. členom Zakona o varstvu okolja (Ur. l. RS, št. 39/06, 70/08, 108/09) in Uredbo o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje (Ur. l. RS, št. 73/05). Vsebuje informacije, potrebne za celovito presojo vplivov izvedbe občinskega prostorskega načrta na okolje in njegove dele ter upošteva zahteve varstva okolja, ohranjanja narave, varstva človekovega zdravja in kulturne dediščine. Okoljsko poročilo upošteva vsebino in natančnost plana (OPN) ter obsega tekstualni in kartografski del, ki je prilagojen merilu občinskega prostorskega načrta.

V okoljskem poročilu so upoštevane tudi zahteve ostalih državnih in evropskih dokumentov (Nacionalni program varstva okolja, Strategija prostorskega razvoja Slovenije, Direktiva Evropskega Parlamenta in Sveta 2001/42/ES z dne 27. junija 2001 o presoji vplivov nekaterih načrtov in programov na okolje (Ur. l. št. 197 z dne 21. 7. 2001, str. 30), ki opredeljuje podrobnejšo vsebino in obseg informacij, ki jih mora zagotavljati okoljsko poročilo).

Okoljsko poročilo je izdelano v skladu z določili Uredbe o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje (Ur. l. RS, št. 73/05), razen za varovana območja narave, kot je to določeno s Pravilnikom o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja (Ur. l. RS, št. 130/04, 53/06).

Okoljsko poročilo obravnava območja, kjer se z OPN načrtuje sprememba namenske rabe prostora. Predvideni vplivi izvedbe OPN na posamezne sestavine okolja so obravnavani v naslednjih poglavjih:

- *Tla (vključuje vpliv na kmetijske površine in gozd)*
- *Površinske vode,*
- *Podzemne vode (vključuje vpliv na vodne vire),*
- *Narava,*
- *Kulturna dediščina,*
- *Zrak in podnebne spremembe,*
- *Hrup,*
- *Elektromagnetno sevanje*
- *Svetlobno onesnaženje,*
- *Odpadki,*
- *Prebivalstvo in zdravje.*

Poročilo obravnava celotno območje občine Ilirska Bistrica, kjer se s Občinskim prostorskim načrtom predvidevajo nove spremembe namenske rabe prostora. Takšna območja se nahajajo v vseh večjih naseljih v občini. Ker se OPN pripravlja za območje celotne občine Ilirska Bistrica so v presoji vplivov predlaganega OPN vključena tudi tista območja, ki so že v veljavnem planskem aktu opredeljena kot stavbna zemljišča in so kot takšna sestavni del predlaganega Občinskega prostorskega načrta. Tako so bila presojane vse tiste površine, ki kakorkoli segajo v varstvene režime, ki veljajo za posamezne sestavine okolja. Vrednoteni so bili vsi obstoječi koridorji daljnovodov, znotraj katerih se bi lahko nahajala stavbna zemljišča. Preverilo se je umeščenost namenske rabe z vidika stika obstoječih stanovanjskih ter proizvodnih območij in kakšna je vrednost kazalcev hrupa zaradi proizvodne dejavnosti v bližini stanovanjskih območij. Obstoječa stavbna zemljišča predstavljajo stanje v prostoru, ki je obravnavano pri vsaki okoljski sestavini posebej.

Vse navedene obveznosti in dolžnosti so usklajene z Zakonom o varstvu okolja (Ur. l. RS, št. 39/06, 70/08, 108/09) in se nanašajo neposredno na pripravljavca plana, Občino Ilirska Bistrica.

3.2.1 Vsebina okoljskega poročila in obseg obravnave

Vsebina okoljskega poročila je predpisana z Uredbo o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje (Ur. l. RS, št. 73/05). V okoljskem poročilu so zajete naslednje vsebine:

- Podatki o planu, ime plana in predvideno obdobje izvajanja plana, območje, ki ga zajema plan, cilji in kratek opis plana, obstoječa namenska raba prostora ter njen obseg in razmestitev dejavnosti v prostoru, določitev načrtovanih posegov v prostor, njihova kartografska predstavitev. Predvidene emisije, odpadki in ravnanje z njimi so navedeni v poglavjih, ki obravnavajo sestavini okolja zrak ter odpadke.
- Podatki o stanju okolja na območju izvajanja plana, opis obstoječega stanja in obremenjenosti okolja, prikaz kazalcev stanja okolja na podlagi obstoječih podatkov, obravnava varstvenih, varovanih, zavarovanih in drugih območij, na katerih je zaradi varstva okolja, ohranjanja narave, varstva naravnih virov ali kulturne dediščine predpisan poseben pravni režim, povzetek veljavnih pravnih režimov na varovanih območjih ali njihovih delih, podatke o pridobitvi smernic ter strokovnih podlag za pripravo plana in stopnjo njihovega upoštevanja, zlasti glede omilitvenih ukrepov.
- Podatki o okoljskih ciljih plana, merilih vrednotenja in metodah za ugotavljanje in vrednotenje vplivov plana, okoljski cilji plana z obrazložitvijo načina določitve glede na splošne okoljske cilje, stanje okolja, upoštevanja teh ciljev pri pripravi plana, izbrana merila vrednotenja vplivov plana na okolje z utemeljitvijo izbora in načina uporabe, uporabljene metode ugotavljanja ter vrednotenja vplivov plana z utemeljitvijo izbora in načina uporabe, se nahaja v poglavjih, kjer so obravnavani vplivi plana na posamezne sestavine okolja.
- Podatki o ugotovljenih vplivih plana in njihova presoja; ocene vplivov plana so podane za posege znotraj obravnavanih območij. Vplivi so lahko *neposredni, daljinski, kumulativni, sinergijski, kratkoročni, srednjeročni, dolgoročni, trajni, začasni, pozitivni, negativni*, in se nanašajo na obravnavane sestavine okolja ter njihova medsebojna razmerja. Če so bili ugotovljeni bistveni vplivi plana ali s planom načrtovanega posega v okolje in je te vplive mogoče učinkovito omiliti, so le-ti navedeni v poglavju Omilitveni ukrepi. Kjer je možno je določen tudi časovni okvir izvedbe posameznega omilitvenega ukrepa. V poglavju Skladnost načrta z okoljskimi cilji je podana skupna presoja ugotovljenih vplivov glede na okoljske cilje plana za posamezne sestavine okolja. V poglavju 18 Alternative okoljskega poročila so predlagane tudi možne alternative k izvedbi OPN.
- Predvideni načini spremljanja stanja v času izvedbe plana so navedeni v poglavju Monitoring pri obravnavi posameznih elementov okolja, kjer je predlagano spremljanje posameznih kazalcev, ki so pomembni za doseganje okoljskih ciljev.
- Navedbe o izdelovalcih in morebitnih podizvajalcih okoljskega poročila se nahajajo na začetku dokumenta, kjer so navedeni strokovni sodelavci, ki so sodelovali pri izdelavi okoljskega poročila ali izdelavi strokovnih podlag zanj.
- Ločen prikaz ugotovitev okoljskega poročila, ki se nanaša na varovana območja je izdelan v posebnem zvezku kot priloga k okoljskemu poročilu. V občini Ilirska Bistrica je šest posebnih varstvenih območij Natura 2000 in eno zavarovano območje. Varovanih območij, na katera ima plan neposreden ali daljinski vpliv, je šest.
- Poljuden povzetek okoljskega poročila z obrazložitvijo je naveden v poglavju 2.

3.2.2 Okoljski cilji in ocena vplivov na okolje

Osnova za vrednotenje vplivov plana so okoljski cilji. Okoljski cilji so prevzete obveznosti, določene v ratificiranih mednarodnih pogodbah ali predpisih Evropske unije, ki se nanašajo zlasti na povzročanje čezmejnih vplivov na okolje ter globalno onesnaževanje, in varstveni cilji na območjih s posebnim pravnim režimom, ki vključujejo usmeritve, izhodišča, omejitve in prepovedi zaradi varstva okolja, ohranjanja narave, varstva naravnih virov ali kulturne dediščine.

Okoljski cilji so opredeljeni v okoljskih izhodiščih, programih in načrtih s področja varstva okolja (Resolucija o nacionalnem programu varstva okolja 2005-2012 (Ur. l. RS, št. 2/06) in Strategija prostorskega razvoja Slovenije (Ur. l. RS, št. 76/04), dokumentih s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami in v drugih pravnih aktih zaradi uresničevanja načel trajnostnega razvoja. Okoljski cilji plana so okoljski cilji, ki se nanašajo neposredno na OPN in ustrezajo značilnostim okolja na območju občine. Pri določitvi okoljskih ciljev so bile upoštevane tudi smernice nosilcev urejanja prostora, odločbe ter mnenja, izdana s strani resornih ministrstev, nosilcev javnih pooblastil ali Občine.

Na podlagi okoljskih ciljev ter ugotovljenih vplivov posegov na posamezne sestavine okolja in obstoječega stanja je bila podana ocena vplivov plana na okolje. Ocena posledic učinkov izvedbe plana na uresničevanje ciljev celovite presoje se ugotavlja v skladu z Uredbo o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje (Ur. l. RS, št. 73/05). Lestvica vrednotenja posledic učinkov izvedbe plana na okoljske cilje je opisno podana v sledeči tabeli.

Tabela 2: Lestvica velikostnih razredov vplivov plana na okolje

OCENA	OPISNA OCENA	RAZLAGA OCENE
A	ni vpliva/ vpliv je pozitiven	Stanje okolja zaradi vpliva izvedbe plana bo ostalo nespremenjeno oz. se bo vpliv na okolje zmanjšal, zato bo vpliv na nek element okolja pozitiven.
B	nebistven vpliv	Stanje okolja zaradi vpliva izvedbe plana se bo, vsaj v eni od sestavin okolja, nedoločno majhno spremenilo oziroma bo sprememba na meji zaznavnosti.
C	nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov)	Stanje okolja zaradi vpliva izvedbe plana se bo v fizičnem in kakovostnem smislu, vsaj v eni od sestavin okolja, zaznavno spremenilo, vendar bo ob upoštevanju podanih omilitvenih ukrepov vpliv nebistven.
D	bistven vpliv	Vplivi izvedbe plana za uresničevanje okoljskih ciljev plana niso sprejemljivi, vplivi so zaradi posega bistveno večji, kakovost posameznih sestavin okolja se zaradi posega lahko bistveno poslabša. Vplivi izvedbe plana kljub omilitvenim ukrepom ostajajo bistveni in so zato vplivi izvedbe plana na okolje nesprejemljivi.
E	uničujoč vpliv	Stanje okolja zaradi vpliva izvedbe plana bo v fizičnem in kakovostnem smislu, vsaj v eni od sestavin okolja, prevelika (nesprejemljivo velika, npr.: večja od mejne vrednosti obremenitve določene z zakonodajo, standardom, itd.).
X	ugotavljanje vpliva ni možno	Če ugotavljanje značilnosti plana ni možno se tak vpliv označi z X.

3.3 Smernice pristojnih nosilcev urejanja prostora in javnih pooblastil

Za potrebe izdelave občinskega prostorskega načrta so bile pridobljene smernice pristojnih nosilcev urejanja prostora in javnih pooblastil:

- Odgovor na vlogo za pridobitev smernic k osnutku občinskega prostorskega načrta občine Ilirska Bistrica, **DARS**, 351/D-16/10-PDP /VD-439, 02.04.2010
- Občinski prostorski načrt (OPN) Občine Ilirska Bistrica – **DOPOLNITEV SMERNIC, Ministrstvo za obrambo, Direktorat za obrambne zadeve**, 350-78/2010-11, 06. 07. 2010
- Izdaja smernic k osnutku OPN Občine Ilirska Bistrica, **Elektro Primorska**, am/am št.-2081, 12. 4. 2010
- Smernice za pripravo Občinskega prostorskega načrta Občine Ilirska Bistrica, **ELES, Elektro Slovenija**, 1135/532/kb, 2. 4. 2010
- Občina Ilirska Bistrica – Osnutek občinskega prostorskega načrta občine Ilirska Bistrica – smernice, **Geoplin plinovodi**, S10-165/R-GD/RKP, 13. 5. 2010

- Smernice k osnutku Občinskega prostorskega načrta občine Ilirska Bistrica, **Komunalno podjetje Ilirska Bistrica**, 35-161/2010, 21. 04. 2010
- Smernice za pripravo OPPN – varstvo vojnih grobišč, **Ministrstvo za delo družino in socialne zadeve**, 350-13/2010, 6. 4. 2010
- Smernice MG-DT v postopku priprave OPN Občine Ilirska Bistrica, **Ministrstvo za gospodarstvo**, 350-2/2010-21, 8. 4. 2010
- Smernice na osnutek Občinskega prostorskega načrta občine Ilirske Bistrice, **Ministrstvo za gospodarstvo, Direktorat za energijo**, 350-1/2010-123, 06. 04. 2010
- Smernice za načrtovanje prostorske ureditve: Osnutek Občinskega prostorskega načrta Občine Ilirska Bistrica, **Ministrstvo za gospodarstvo, Direktorat za energijo**, 350-3/2010-103, 23. 04. 2010
- Smernice k strategiji prostorskega razvoja občine, **Ministrstvo za gospodarstvo, Direktorat za notranji trg**, 350-1/2010-153, 21. 04. 2010
- Smernice in strokovne podlage za pripravo Občinskega prostorskega načrta občine Ilirska Bistrica – področje gozdarstva, **Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo**, 3401-63/2008/2, 22. 3. 2010
- Smernice za načrtovanje Občinskega prostorskega načrta občine ilirska Bistrica, **Ministrstvo za kulturo**, 3501-6/2010/7, 29. 6. 2010
- Mnenje o Občinskem prostorskem načrtu občine Ilirska Bistrica, **Ministrstvo za notranje zadeve**, 350-36/2010/4 (15211-12), 14. 4. 2010
- Smernice za izdelavo OPN Ilirska Bistrica, **Ministrstvo za obrambo, Uprava RS za zaščito in reševanje**, 350-79/2010-2, 24. 3. 2010
- Smernice za pripravo osnutka Občinskega prostorskega načrta Občine Ilirska Bistrica, **Ministrstvo za okolje in prostor**, 35401-50/2010/1, 31. 3. 2010
- Smernice za pripravo Občinskega prostorskega načrta Občine Ilirska Bistrica, **Ministrstvo za promet**. Direktorat za promet, 371-4/2010/5-0082296, 14. 4. 2010
- OPN Občine Ilirska Bistrica, **Ministrstvo za promet, Direkcija RS za ceste**, 35001-26/2010, 23. 03. 2010
- Vloga za podajo smernic nosilcem urejanja prostora za pripravo Občinskega prostorskega načrta Občine Ilirska Bistrica, **Ministrstvo za šolstvo za šport**, 350-13/2010-2 (05102), 24. 3. 2010
- Vloga za pridobitev smernic k osnutku občinskega prostorskega načrta občine Ilirska Bistrica, **Ministrstvo za zunanje zadeve, Direktorat za evropske zadeve in politično bilateralno**, ZSP-97/10, 25. 3. 2010
- Občinski prostorski načrt Občine Ilirska Bistrica - SMERNICE, **Ministrstvo za obrambo, Direktorat za obrambne zadeve**, 350-78/2010-8, 21. 4. 2010
- Smernice, **Slovenske železnice, Področje za nepremičnine**, 1.6.ZK-384/10-BM, 14. 4. 2010
- Smernice, pogoji za Občinskemu prostorskemu načrtu Ilirska Bistrica, **Telekom Slovenije**, 38/07-16103220218, 23. 4. 2010
- Smernice k osnutku OPN Občine Ilirska Bistrica, **Zavod za ribištvo Slovenije**, 420-41/2010/2, 18. 5. 2010
- Smernice za pripravo Občinskega prostorskega načrta Občine Ilirska Bistrica, za področje gozdov, gozdnega prostora in gozdarstva, **Zavod za gozdove Slovenije, Območja enota Postojna**, 3407-13/2010, 21. 4. 2010
- Smernice za pripravo Občinskega prostorskega načrta Občine Ilirska Bistrica (za področje gozdarstva), **Zavod za gozdove, Območja enota Sežana**, 350-2/2010-2, 20. 04. 2010

- Naravovarstvene smernice za Občinski prostorski načrt Občine Ilirska Bistrica, **Zavod RS za varstvo narave**, 5-III-166/4-O-10/ACG, 19. 04. 2010
- Smernice za načrtovanje Občinskega prostorskega načrta Občine Ilirska Bistrica, **Ministrstvo za kulturo**, 3501-6/2010/7, 29. 6. 2010

4. PODATKI O OBČINSKEM PROSTORSKEM NAČRTU

4.1 Ime, območje in obdobje izvajanja plana

Občinski prostorski načrt občine Ilirska Bistrica.

Občinski prostorski načrt obravnava celotno območje občine Ilirska Bistrica.

Občinski prostorski načrt občine Ilirska Bistrica se predvidoma sprejme za obdobje dvajsetih (20) let oziroma do sprejetja novega krovnega plana občine.

4.2 Programska izhodišča načrta

Občinski prostorski načrt (OPN) občine Ilirska Bistrica izhaja iz izhodišč usmeritve razvoja dejavnosti v prostoru in določitev rabe prostora tako, da bodo ob upoštevanju varstvenih zahtev zagotovljeni pogoji za usklajen in trajnosten prostorski razvoj. Izhaja iz upoštevanja in usklajevanja družbenih, gospodarskih in okoljskih dejavnikov prostorskega razvoja. Z OPN se določi razvoj prostorskih sistemov poselitve, gospodarske javne infrastrukture ter krajine.

Izhodišča za pripravo občinskega prostorskega načrta so:

- Občina Ilirska Bistrica meji na občine Hrpelje-Kozina, Divača, Pivka in Loški Potok ter Republiko Hrvaško vzdolž južne meje. Nahaja se v zaledju Tržaškega in Kvarnerskega zaliva.
- Obsega 480 km². Po podatkih popisa 2002 šteje 14.234 prebivalcev, po podatkih statističnega letopisa 2009 pa 13.943 prebivalcev. Relativna gostota poselitve znaša 33 preb./km², kar je v primerjavi s Slovenijo, trikrat manj.
- Občino sestavlja višji neposeljen svet Snežniške planote in poseljen ravninski in gričevnat svet Vzhodnih Brkinov, Reške kotline, južnega dela Zgornje Pivke, jugovzhodnega dela Podgrajskega podolja z obronki Čičarije ter severni del Jelšanskega podolja.
- Občina se nahaja v širšem vplivnem območju nacionalnega središča mednarodnega pomena mesta Koper in mesta Ljubljane ter v območju Jadransko-Jonske prometne osi. Zato naj se v skladu s SPRS spodbuja pospešen prostorski razvoj na slovenskem ozemlju z zagotavljanjem enakovrednosti v primerjavi s sosednjimi območji z načrtovanjem učinkovitih mestnih mrež, gospodarskih con, turističnih središč in drugih dejavnosti. Manj izrazit je vpliv nacionalnega središča regionalnega pomena mesta Postojne.
- Mesto Ilirska Bistrica se v skladu s SPRS razvija kot središče regionalnega pomena.

4.3 Cilji plana in okoljski cilji z opredelitvijo do drugih planov

Strateška usmeritev občine Ilirska Bistrica je izrabiti prednosti območij z naravnimi in kulturnimi kakovostmi v hribovitih območjih blizu obalnih območij s tem da se teh območjih zagotavlja prostorske možnosti za razvoj trajnostnih turističnih dejavnosti, ki lahko izkoristijo prostorske potencialne in strateško pomembne lege v zaledju Tržaškega in Kvarnerskega zaliva ter v območju Jadransko-Jonske prometne osi.

Poselitveni razvoj se načrtuje v skladu s prostorskimi možnostmi in omejitvami (upoštevanje poplavno ogroženih območij, varovanih območij in kvalitetnih območij za pridelavo hrane) predvsem z zagotavljanjem možnosti za gospodarski razvoj in vzpostavitev kvalitetnega bivalnega

okolja z notranjih razvojem, prenavo in racionalnimi širitvami poselitve skladno z izgradnjo prometne mreže in drugo gospodarsko javno infrastrukturo.

Cilj prostorskega razvoja na področju poselitve je krepiti policentrično urbano omrežje z krepitvijo razvoja občinskega središča mesta Ilirske Bistrice kot regionalnega središča in krepitvijo razvoja drugih lokalnih središč z ustreznimi prostorskimi možnostmi za razvoj gospodarskih in družbenih dejavnosti. Z OPN se občinsko središče razvija kot urejeno in varno mesto, privlačno za bivanje in delo ter krepí položaj mesta v širšem vplivnem območju mesta Koper, delno Sežane in Postojne ter sosednih mest Trsta in Reke.

Cilj prostorskega razvoja na področju gospodarstva je razvijati gospodarske cone skladno s policentričnim urbanim omrežjem občine in prometno mrežo. Tako se v občinskem središču omogoča zadostno ponudbo funkcionalno in tehnološko različnih infrastrukturno opremljenih površin za industrijo, proizvodno obrt in druge oblike podjetništva. Prav tako se zagotavlja pogoje za razvoj sodobno opremljene večje gospodarske cone v zadostnem obsegu za zagotovitev dolgoročnih potreb regionalnega gospodarstva (Podgrad-Hrušica). Zagotavlja se pogoje za razvoj podjetniških con malega gospodarstva na lokalni ravni v pomembnejših lokalnih središčih in lokalnih središčih na meji z Republiko Hrvaško.

Cilj prostorskega razvoja na področju turizma je zagotoviti ustrezne prostorske pogoje za realizacijo turističnih projektov v območju mesta Ilirske Bistrice in na območju kulturne in naravne krajine. Z OPN se zagotavlja kakovostno življenjsko okolje. Preko OPN se skrbi za ohranjanje narave in sicer se zagotavlja varstvo naravnih vrednot in ohranja biotsko raznovrstnost kot bistveno sestavino kakovostnega naravnega okolja, ki je eden izmed temeljev razvoja v občini Ilirska Bistrica.

Vgrajevanje zahtev varstva okolja v zasnove sistemov poselitve, infrastrukture in krajine je bistvena sestavina trajnostno in sonaravno zasnovanega načrtovanja prostorskega razvoja Slovenije na vseh prostorskih ravneh in hkrati pomemben vzvod uresničevanja prednostnih in drugih ciljev, zapisanih v Nacionalnem programu varstva okolja (Ur. l. RS, št. 2/06). Z usmerjanjem dejavnosti v smeri uravnoteženega in zmogljivostim okolja prilagojenega prostorskega razvoja se udejanjijo naslednji prednostni okoljevarstveni cilji:

1. zmanjšanje zračnih emisij v prekomerno onesnaženih naseljih in območjih,
2. zmanjšanje hrupa,
3. zmanjšanje obremenjevanja prsti in vegetacije,
4. izboljšanje in ohranjanje kakovosti vodnih virov (vode črpališč pitne vode, najbolj onesnaženih vodnih tokov in drugih prekomerno onesnaženih vodnih virov),
5. zmanjšanje obremenjevanja okolja s komunalnimi odpadki,
6. ohranjanje pokrajinske in biotske raznovrstnosti.

(vir: Varstvo okolja in prostorski razvoj Slovenije, MOP, Urad RS za prostorsko planiranje)

4.3.1 Veljavna občinska zakonodaja

- Odlok o spremembah in dopolnitvah prostorskih sestavin dolgoročnega plana Občine Ilirska Bistrica za obdobje 1986–2000 (Uradne objave PN, št. 30/87 in 36/90, Uradni list RS, št. 46/04, 65/04) in družbenega plana Občine Ilirska Bistrica za obdobje 1986–1990 (Uradne objave PN, št. 30/87, Ur. l. RS, št. 7/99, 93/02, 46/04, 65/04)

4.3.2 Državni prostorski načrti na območju občine Ilirska Bistrica

SPREJETI:

- Uredba o državnem lokacijskem načrtu za preložitev glavne ceste G1-6 in regionalne ceste R2-404 na območju Ilirske Bistrice (Ur. l. RS, št. 83/06, 33/07 – ZPNačrt)
- Uredba o lokacijskem načrtu za mednarodni mejni prehod Jelšane (Uradni list RS, št. 43/03, 33/07 – ZPNačrt)
- Uredba o državnem lokacijskem načrtu za mednarodni mejni prehod Starod (Uradni list RS, št. 37/06, 33/07 – ZPNačrt)

V PRIPRAVI:

- Državni prostorski načrt za hitro cesto na odseku Divača/Postojna – Jelšane
- Državni prostorski načrt za ureditev oskrbe s pitno vodo slovenske Istre in zalednega kraškega območja
- Državni prostorski načrt za prenosni plinovod M8 na odseku Kalce – Jelšane

4.3.3 Ostali plani in programi v njeni okolici

Občina Pivka:

- Odlok o občinskem prostorskem načrtu občine Pivka (Ur. l. RS, št. 79/10)

Občina Hrpelje-Kozina:

- Odlok o Občinskem prostorskem načrtu Občine Hrpelje-Kozina (v pripravi)

Občina Loška dolina:

- Odlok o spremembah in dopolnitvah prostorskih sestavin dolgoročnega in srednjeročnega plana Občine Loška dolina za območje Občine Bloke za obdobje 1986–2000, dopolnjen 2009 (Ur. l. RS, št. 95/09)

4.4 Opis območja občinskega prostorskega načrta

4.4.1 Splošni opis

Občinski prostorski načrt Občine Ilirska Bistrica obsega celotno območje občine. Sosednje občine so Loška dolina, Pivka, Divača, Hrpelje-Kozina. Vzdolž južne meje meji na Republiko Hrvaško. Občina se nahaja v zaledju Tržaškega in Kvarnerskega zaliva. Obsega štiriinšestdeset naselij. Relativna gostota poselitve znaša 33 preb./km², kar je v primerjavi s Slovenijo, kjer živi 97,6 preb./km², trikrat manj.

Občino sestavlja višji neposeljen svet Snežniške planote do nadmorske višine 1.796 mnv (Snežnik) in poseljen ravninski in gričevnat svet Vzhodnih Brkinov, Reške (Velikovodske) kotline, južnega dela Zgornje Pivke, jugovzhodnega dela Podgrajskega podolja z obronki Čičarije, severni del Jelšanskega podolja. Občina se nahaja v širšem vplivnem območju nacionalnega središča mednarodnega pomena mesta Koper in mesta Ljubljane. Leži na strateško pomembni legi in sicer se nahaja v vplivnem območju večjih sosednjih mest (Trst, Reka) in območju Jadransko-Jonske prometne osi. Manj izrazit je vpliv nacionalnega središča regionalnega pomena mesta Postojne. Mesto Ilirska Bistrica se v skladu s SPRS razvija kot središče regionalnega pomena, ki predstavlja glavno upravno, urbano in zaposlitveno središče občine.

Zaradi prevlade flišnega površja je vodno omrežje v večjem delu občine nadpovprečno gosto – 1,5 km na km² (to ne velja za območje Javornikov in Snežnika, ki sta oba praktično brez površinskih vodotokov). Voda ima pomembno vlogo pri oblikovanju površja. Glavna vodna žila je Reka.

Slika 1: Prikaz območja občine Ilirska Bistrica
(vir: Atlas okolja, ARSO, 2011)

Celotna površina občine obsega 480 km². Ob popisu leta 2002 je bilo v občini 14.234 prebivalcev, po podatkih statističnega letopisa 2009 pa 13.943 prebivalcev. Najbolj poseljeno je območje Reške doline, kjer je gostota poselitve najvišja. Večja naselja v občini so Ilirska Bistrica z bližnjimi naselji Topolc, Koseze in Jasen, Podgrad, Knežak in Bač. Več kot polovica ozemlja občine je neposeljena, saj pretežno vzhodni del prekriva gozdat dinarski svet snežniške planote, manjši del neposeljenega površja prispevajo tudi Brkini in Čičare.

Tabela 3: Pregled občine in pripadajoče prostorske enote ter hišne številke, 31.12.2010

	površina občine (km ²)	število				
		katastrske občine	naselja	prostorski okoliši	statistični okoliši	hišne številke
Ilirska Bistrica	480	45	64	130	79	4.750

vir: Statistični urad Republike Slovenije, www.stat.si

Število prebivalcev v občini se v zadnjih desetih letih zmanjšuje. Mesto Ilirska Bistrica se bo razvijalo kot zaposlitveno, gospodarsko in družbeno središče. Skozi območje občine Ilirska Bistrica poteka tudi osrednja cestna povezava Notranjske z republiko Hrvaško (Istra, Kvarner in preostala Jadranska obala). Preko podgrajskega podolja poteka cestna povezava s Kozino in naprej s slovenskim Primorjem. Območje občine predstavlja pomembno tranzitno pot proti republici Hrvaški in s preostalimi balkanskimi državami. Preostale cestne povezave so lokalnega pomena in

povezujejo manjša razložena naselja znotraj meja občine. Skozi občino poteka tudi pomembna železniška povezava proti Reki.

Poselitev je zgoščena v dolinskem delu ob reki Reki, v zgornji Pivški dolini ter na območju Brkinov. Poselitev je pogojevalo možnost obdelovanja zemlje za pridelavo hrane ter upoštevanje poplavnih značilnosti. Iz tega razloga se nekatera naselja nahajajo na nekoliko dvignjenih površinah. Občina Ilirska Bistrica ima visoko stopnjo gozdnatosti. Gozdovi snežniške planote imajo močno poudarjeno gozdnogospodarsko funkcijo, ki se prepleta s funkcijo ohranjanja narave.

Tabela 4: Območja sprememb namenske rabe občine Ilirska Bistrica

<i>obravnavano območje</i>	<i>območja spremembe rabe</i>	<i>veljavna raba</i>	<i>predvidena raba</i>	<i>EUP</i>
OBČINA ILIRSKA BISTRICA	BAČ	K1, K2	ZS, SK, IG, ZD, E	BA 01/1, BA 01/4, BA 02/1, BA 02/2, BA 03/1, BA 03/2, BA 04/3, BA 04/4, BA 05/2, BA 07/1, BA 07/3, BA 08, BA 09, BA 10, BA 11/1, BA 11/2
	KNEŽAK, KORITNICE	K1, K2	SK, CU, ZK, IG	KN 01/2, KN 01/3, KN 02/2, KN 02/3, KN 03/1, KN 04, KN 05/2, KN 05/3, KN 06/2, KN 07/1, KN 07/1, KN 08/1, KN 08/2, KN 08/3, KN 09, KO 03, KO 04/1
	ŠEMBIJE	K1, K2, G	SK	ŠE 01/1, ŠE02/2, ŠE 03/1, ŠE 03/3, ŠE 03/4, ŠE 03/5, ŠE 05
	PREM	K1, K2	SK, BT	PM 01/1, PM 02/1, PM 02/2, PM 03/2
	OSTROŽNO BRDO, PRELOŽE, SMRJE, PODSTENJE	K1, K2	SK, CD, ZD	OB 01/1, OB 01/2, OB 01/4, PL 02/1, PL 02/2, SM 02/1, SM 02/2, SM 03, PN 01/1, PN 01/2, PN 03
	ILIRSKA BISTRICA	K1, K2, G	SK, SS, BD, IG, ZD, ZS, CD, BT, LN	IB 01/1, IB 01/2, IB 01/4, IB 01/5, IB 01/6, IB01/7, IB 02/1, IB 02/2, IB 03/2, IB 05/2, IB 07/4, IB 08/1, IB 11/5, IB 18/3, IB 22/1, IB 22/2, IB 23, IB 24/1, IB 24/3, IB 24/5, IB 26/3, IB 26/4, IB 37
	TOPOLC, REČICA, ZAREČJE, DOBRO POLJE, ZAREČICA	K1, K2	SK, ZD, ZS, E, BD	TP 02/1, TP 03/2, TP 07, TP 08, TP 09/1, TP 09/2, RE 01/1, RE 01/6, RE 02, RE 04, RE 05, ZE 01/1, ZE 04, DO 03, ZI 02/1, ZI 03/2
	HARIJE, BRCE, TOMINJE, jezero MOLA in KLIVNIK	K1, K2, G	SK, ZS, BT	HA 01/1, HA 01/2, HA 02/1, HA 02/2, HA 02/3, BR 01, BR 02, BR 03, BR 04/1, BR 04/2, BR04/3, BR 05, MO 01, MO 02, KL 01, TM 01, TM 02, TM 03
	PREGARJE, GABRK, RJAVČE	K1, K2	CU, ZD, SK	PG 01, PG 02/1, PG 02/2, PG 03/1, PG 03/3, PG 03/4, PG 04, PG 05, PG 06, GA 02, RJ 01/1, RJ 01/2, RJ 01/4, RJ 02
	POBEŽE, SABONJE	K1, K2	SK	PB 01, PB 02/1, PB 02/2, SA 01/1, SA 01/2, SA 01/4
	HRUŠICA	K1, K2	SK, ZK, ZD, IK, CU	HR 01 – HR 07
	PODGRAD	K1, K2, G	CU, SK, ZD, SS, IG	PD 01/2, PD 01/5, PD 02/1, PD 02/3, PD 02/4, PD 04/2, PD 04/3, PD 05/3, PD 05/4, PD 05/5, PD 05/6, PD 06, PD 07, HS 01 – HS 04 (cona Podgrad)
	RAČICE, STAROD	K1, K2	SK	RA 02, RA 03, RA 04, ST 01/1, ST 02, ST 03, ST 05/2
	JELŠANE	K1, K2	SK, ZD, ZK, IG	JE 01/1, JE 02/1, JE 02/2, JE 02/3, JE 05/1, JE 05/2, JE 06/1, JE 06/2, JE 07/1, JE 07/2, JE 07/3, JE 08/1
	SUŠAK, NOVOKRAČINE	K2	SK	SU 03, NO 01, NO 03/1, NO 04
	ZABIČE, PODGRAJE, KUTEŽEVO	K1, K2	SK, ZS, ZP, IK, ZD	ZA 01/1, ZA 02/1, ZA 02/2, ZA 03/1, ZA 03/2, ZA 04/2, ZA 05/2, ZA 06, SE 01/1, SE 01/2, KU 01/1, KU 02/1, KU 03/1, KU 03/2, KU 04, KU 05, KU 07
	TRPČANE, JABLANICA, VRBOVO	K1, K2	SK, ZD	TR 01/1, TR 01/2, TR 03/2, TR 03/3, TR 03/1, JL 02/1, JL 02/2, JL 02/3, JL 03, JL 04, VO 01/5, VO 02, VO 03/1
	MALA BUKOVICA, DOLNJI ZEMON, ZEMONSKA VAGA	K1, K2	SK, IG, ZD, CU	MB 01, MB 02/1, MB 02/2, MB 03/3, MB 04/1, MB 04/2, MB 05, MB 07, ZV 01/2, ZV 01/2, ZV 02, ZV 03, ZV 04, DZ 01/1, DZ 01/2, DZ 02
	KOSEZE, VELIKA BUKOVICA	K1, K2	SK	KS 02, KS 03, KS 04, KS 05, KS 06/2, VU 01/4, VU 02, VU 03

Legenda:

oznaka opis podrobnejše namenske rabe prostora

G	območja gozdov - gozd
K1	območja kmetijskih zemljišč – površine najboljših kmetijskih zemljišč
K2	območja kmetijskih zemljišč – površine ostalih kmetijskih zemljišč
SS	območja stanovanj – stanovanjske površine
SK	območja stanovanj – površine podeželskega naselja
CU	območja centralnih dejavnosti – osrednja območja centralnih dejavnosti
CD	območja centralnih dejavnosti – druga območja centralnih dejavnosti
IG	območje proizvodnih dejavnosti – gospodarske cone
IK	območje proizvodnih dejavnosti – površine z objekti za kmetijsko proizvodnjo
BT	posebna območja – površine za turizem
BD	Posebna območja - površine drugih območij
ZS	območja zelenih površin – površine za oddih, rekreacijo in šport
ZP	območja zelenih površin - parki
ZK	območja zelenih površin - pokopališča
E	območja energetske infrastrukture
LN	območja mineralnih surovin – površine nadzemnega pridobivalnega prostora

4.4.2 Območja sprememb namenske rabe v okviru OPN Občine Ilirska Bistrica

Nove razvojne površine se načrtujejo v naseljih, kjer ni možno zagotoviti ustreznih površin v okviru meja obstoječih naselij. Širitve se prvenstveno usmerjajo na obrobje naselij, tudi kot zaokrožitev ali zgostitev obstoječe pozidave, na katerih je možno zagotoviti ustrezno infrastrukturno opremo, varovanje naravnih in kulturnih kakovosti prostora ter varstvo okolja. Prednostna območja za razvoj poselitve v okviru OPN so naselja, ki so opremljena z oskrbnimi in storitvenimi funkcijami. Razvoj gospodarskih con se usmerja ob prometna vozlišča z neposredno železniško povezavo in hkrati izven varovanih območij. Turistična ponudba se razvija tam, kjer je omogočena dobra dostopnost in kjer so prisotni naravni ali ustvarjeni potenciali za razvoj turizma.

Občina mora pri prostorskem načrtovanju razvoja upoštevati številne omejitve in varstvene režime. Tako poselitev v dolini Reke omejujejo poplavna ter naravovarstvena območja. Obsežni gozdovi na območju Snežnika, ki so hkrati tudi obsežno naravovarstveno in vodovarstveno območje, preprečujejo poselitev. Omejitve poselitve pa predstavlja tudi razgiban in erozijsko izpostavljen svet Brkinov in Čičarije. Glavna poselitev se tako nahaja v dolinskem delu, kjer teče Reka. Poselitev je večinoma umaknjena na višje predele zaradi pogostih poplav. V Brkinih najdemo poselitev po slemenih. Večja naselja, kot so Podgrad in Hrušica, se nahajajo v Matarskem podolju.

Z OPN se spodbuja policentrični razvoj poselitve z usklajenim razvojem prometnega in poselitvenega omrežja ter krepitvijo policentričnega urbanega omrežja. Mesti Ilirska Bistrica se razvija kot občinsko središče in hkrati središče regionalnega pomena. V ožjem gravitacijskem območju mesta Ilirska Bistrica se kot manj pomembna lokalna središča razvijajo še naselja Koseze, Zarečje, Zemonska Vaga – Dolnji Zemon in sicer kot bivalna naselja v neposredni bližini občinskega središča. V območju Zgornje Pivke se razvijata kot pomembno lokalno središče naselji Knežak in Bač. Pregarje v območju Brkinov se razvija kot lokalno središče s krepitvijo oskrbnih in storitvenih funkcij. Zaradi bližine meje z republiko Hrvaško se razvija naselje Jelšane kot pomembno lokalno središče. Naselje Podgrad se razvija kot pomembno lokalno središče s krepitvijo oskrbnih in zaposlitvenih funkcij za naselja Hrušica, Starod, Račice, Podbeže, Sabonje, Male Loče, Studena gora.

Občina Ilirska Bistrica je obmejna občina z določenimi strukturnimi problemi, zato se z OPN zagotavlja dodatne površine za razvoj naselij v smislu stanovanjske gradnje in širjenja. Največ tovrstnih površin se namenja v Ilirski Bistrici kot središču regionalnega pomena ter v vseh pomembnejših lokalnih središčih (npr. območja IB 01, IB 02, HR 03, PD 04, PD 06, ...). Gospodarske dejavnosti se z OPN umeščajo izven urbanih središč in ob pomembnejše prometne poti. Glede na bližino republike Hrvaške, dveh pristanišč Reke in Kopra ter železniško povezavo z republiko Hrvaško se z OPN v prostor umešča večje površine za gospodarske dejavnosti in sicer ob obstoječi gospodarski coni podjetja Plama - pur v Podgradu (EUP HS 01 – HS 04) ter pred mejnim prehodom Jelšane (EUP JE 07). V preostalih naseljih se manjša območja namenja obrtnim dejavnostim. V ta namen se večji razvojni poudarek daje naseljem Hrušica, Podgrad in Jelšane.

V občini se nahaja večje število naravovarstvenih območij, kar kaže na veliko ohranjenost okolje ter biotsko pestrost. Iz tega razloga ima predlagani OPN poudarek na razvoju občine kot turističnega cilja. Možnost turističnega razvoja se tako kaže v s sadjarstvom razvitih Brkinih, kamor se uvršča tudi območje umetnih jezer Mola in Klivnik s turistično in športno-rekreacijsko ponudbo, in grad Prem z ohranjeno kulturno zgodovinsko dediščino. Kot pomembno turistično območje se z OPN razvijata tudi Mašun (EUP MA 01) in Sviščaki (EUP SV 01 in SV 02), kjer je tovrstna dejavnost že prisotna. Bližina mejnega območja nudi čezmejno sodelovanje in povezovanje turističnih območij in produktov.

V okviru OPN se opredeljuje tudi več območij zelenih površin. V mestu Ilirska Bistrica se načrtuje ureditev pešpoti in ureditev območja kulturne dediščine (EUP IB 11/5). V Dolenju pri Jelšanah se določa območje zelenih površin za motokros (EUP DJ 03). Zelene površine v naselju Hrušica se določajo kot zelena cezura med naseljem in krajino in zaradi morfoloških značilnosti terena (EUP HR 03/6, HR 04/3, HR 06). Za ureditev turistične infrastrukture se ob jezeru Klivnik in Mola opredeljuje zelene površine za ureditev turistične infrastrukture (EUP KL 01/1, EUP KL 01/2, MO 01/1). V naselju Brce se načrtujeta dve lokaciji za kamp (EUP BR 04/3, BR 05) in lokacija BR 04/2 za ureditev površin za šport in rekreacijo. Med naseljema Koritnice in Bač se opredeljuje pas zelenih površin (EUP KO 07) za potrebe pristajališča za jadralna letala.

V okviru OPN se opredeljujeta tudi dve površini energetske infrastrukture in sicer pri naselju Zajelše (EUP ZJ 05) in Bač (EUP BA 08). Z OPN se opredeljuje tudi območje mineralnih surovin za potrebe kamnoloma (EUP IB 37). Za omenjeno lokacijo je pred časom potekla koncesija za izkoriščanje mineralne surovine. Območje se je že izkoriščalo, kar je vidno v naravi. Trenutno je lokacija kamnoloma v fazi ponovne pridobitve koncesije, za kar je bil izdelan Rudarski projekt za izkoriščanje mineralne surovine-tehničnega kamna apnenca v kamnolomu Gabrovec (Vrbovo) in za izvedbo del pri izkoriščanju in pri sanaciji kamnoloma (Salonit Anhovo, januar 2011). Pridobljeno je bilo tako soglasje k projektnim rešitvam s strani ZGS in ZRSVN. Za ponovno pridobitev koncesije je potrebno pridobiti še okoljevarstveno soglasje ARSO.

Predmet obravnave okoljskega poročila je tudi do sedaj veljavni prostorski plan, ki se ga smiselno povzema v predlogu OPN Občine Ilirska Bistrica. S sprejetjem novega Občinskega prostorskega načrta (OPN) prenehajo veljati vsi do sedaj veljavni prostorski plani in tako so tudi obstoječa stavbna zemljišča predmet presoje v okoljskem poročilu. Predvsem gre tu za tista območja, ki so v veljavnem planu opredeljena kot stavbna zemljišča in do sedaj za njih ni bilo sprejetega podrobnejšega prostorskega akta. V okoljskem poročilu se ne obravnava območje vetrnih elektrarn na Volovji rebri (EUP IB 39 in IB 40), ker je prostorski akt (lokacijski načrt) sprejet. Za območje

urejanja je bilo izdano tudi okoljevarstveno dovoljenje k posegu, vendar zaradi naravovarstvene tematike postopek še vedno ni zaključen.

Območja sprememb namenske rabe, ki so predmet obravnave v okoljskem poročilu, so razporejena po občini Ilirska Bistrica in se pretežno nahajajo v sklopu obstoječih naselij. Pri tem gre ali za zaokrožitve naselij in s tem opredeljevanje nove namenske rabe ali pa gre za evidentiranje tistih območij, kjer je namenska raba že spremenjena in do sedaj še ni bila opredeljena v obstoječem planu občine. Namen predlaganega OPN je izboljšati obstoječo rabo prostora z njeno smotrnejšo razporeditvijo. V ta namen se je na novo ovrednotilo in analiziralo delež zazidanih zemljišč glede na vsa stavbna zemljišča, opredeljena v veljavnem občinskem aktu. Ovrednotilo se je tudi ali obstaja znotraj naselij višek nezazidanih stavbnih zemljišč predvsem na račun nezazidljivih stavbnih zemljišč in ali bi se dalo ta zemljišča aktivirati za gradnjo ali pa premostiti drugje. Na osnovi analiz stavbnih zazidanih in nezazidanih zemljišč je mogoče ugotoviti, da naselja razpolagajo z zadostnimi površinami nezazidanih stavbnih zemljišč.

Pri oceni vplivov na okolje so obravnavana le tista območja, ki bi lahko imela ob izvedbi OPN bistveni vpliv na obravnavano sestavino okolja in je za omilitev vplivov potrebno izvesti omilitvene ukrepe. Obravnavane so tudi tiste lokacije, ki se jih ali izvzema iz stavbnih zemljišč in opredeljuje njihovo dejansko rabo (kmetijska zemljišča, gozd) ali pa se jim spreminja podrobnejša namenska raba z namenom zmanjšanja negativnih vplivov na okolje. Vsa obravnavana območja pri podajanju vplivov na okolje so navedena z oznako enote urejanja prostora (EUP).

5. TLA

5.1 Zakonski okvir

- Zakon o gozdovih (Ur. l. RS, št. 30/93, 67/02, 110/07, 106/10)
- Zakon o kmetijskih zemljiščih (Ur. l. RS, št. 55/03, 43/11)
- Zakon o kmetijstvu (Ur. l. RS, št. 45/08)
- Zakon o ohranjanju narave (Ur. l. RS, št. 96/04)
- Zakon o varstvu okolja (Ur. l. RS, št. 39/06, 70/08, 108/09)
- Uredba o mejnih, opozorilnih in kritičnih imisijskih vrednostih nevarnih snovi v tleh (Ur. l. RS, št. 68/96)
- Uredba o predpisanih zahtevah ravnanja ter dobrih kmetijskih in okoljskih pogojih pri kmetovanju (Ur. l. RS, št. 34/07)
- Uredba o mejnih vrednostih vnosa nevarnih snovi in gnojil v tla (Ur. l. RS, št. 84/05, 62/08, 113/09)
- Uredba o uporabi blata iz komunalnih čistilnih naprav v kmetijstvu (Ur. l. RS, št. 62/08)
- Uredba o predpisanih zahtevah ravnanja ter dobrih kmetijskih in okoljskih pogojih pri kmetovanju (Ur. l. RS, št. 34/07)
- Uredba o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (Ur. l. RS, št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10)
- Uredba o vrstah posegov v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Ur. l. RS, št. 78/06, 72/07, 32/09)
- Uredba o obremenjevanju tal z vnašanjem odpadkov (Ur. l. RS, št. 34/08)
- Uredba o ravnanju z odpadki, ki nastanejo pri gradbenih delih (Ur. l. RS, št. 34/08)
- Uredba o emisiji snovi pri odvajanju odpadne vode iz malih komunalnih čistilnih naprav (Ur. l. RS, št. 98/07, 30/10)
- Pravilnik o obratovalnem monitoringu pri vnosu nevarnih snovi in rastlinskih hranil v tla (Ur. l. RS, št. 55/97)
- Pravilnik o kriterijih za načrtovanje prostorskih ureditev in posegov v prostor na najboljših kmetijskih zemljiščih zunaj območij naselij (Ur. l. RS, št. 110/08)

5.2 Določitev okoljskih ciljev in vrednotenje vplivov izvedbe plana

5.2.1 Izhodišča in okoljski cilji

Okoljski cilji plana izhajajo iz obveznosti Slovenije na osnovi sprejetih mednarodnih pogodb in veljavnih predpisov, ter se kot taki odražajo v sprejetih programskih dokumentih. Pri določitvi okoljskih ciljev je bilo upoštevano tudi obstoječe stanje okoljskega elementa tal v občini Ilirska Bistrica.

Splošni okoljski in varstveni cilji za tla, ki izhajajo iz mednarodnih pogodb in programskih dokumentov in ki so bili upoštevani kot izhodišče za vrednotenje vplivov izvedbe plana na tla, so navedeni v tabeli 5.

Tabela 5: Okoljski cilji, kazalci in stanje plana za varstvo tal

CILJI	KAZALCI	STANJE
ohranjanje najboljših kmetijskih površin in preprečevanje zaraščanja kmetijskih površin	<ul style="list-style-type: none"> delež najboljših kmetijskih površin ter kmetijskih površin v zaraščanju v primerjavi z vsemi kmetijskimi površinami razmerje med trajnimi travniki in vsemi kmetijskimi površinami 	<ul style="list-style-type: none"> po planu v občini delež najboljših kmetijskih površin znaša 4.578,0 ha ali 23,8 % vseh kmetijskih površin, kar predstavlja 9,5 % vseh površin občine na podlagi podatkov MKGP v Ilirski Bistrici prevladujejo trajni travniki z 8.180,0 ha ali 73,5 % glede na vse kmetijske površine površina zaraščajočih opuščanih kmetijskih zemljišč na podlagi podatkov MKGP znaša 480,6 ha ali 1,0 % površine občine
ohranjanje varovalnih gozdov in gozdnih rezervatov	prisotnost varovalnih gozdov in gozdnih rezervatov glede na ostale gozdne površine	<ul style="list-style-type: none"> varovalni gozdovi se nahajajo na širšem južnem območju Snežnika (1.796 m), na območju Reber nad naseljem Vrbovo in Jablanica ter na območju naselja Knežak (Bezgovica, 738 m) na skupni površini 895,0 ha na območju občine najdemo štiri gozdne rezervate in sicer Goljak, Zatreb-Planinc, Snežnik-Ždrolce in Obramec v skupni površini 1.516,5 ha
smotrna prostorska umestitev dejavnosti glede na talne razmere in s tem preprečitev nastanka večjih erozijskih žarišč	prisotnost erozijskih območij zaradi plazenja tal in morfološke spremembe tal zaradi posegov	Na območju občine ni registriranih plazov. Eroziji je bolj izpostavljeno območje Brkinov in dvignjeni predeli doline Reke, ker so grajeni iz flišnatih kamnin. Predvsem k erozijskemu delovanju tal pripomore površinska voda zato je pomembno, da so Brkini pretežno porasli z gozdom. Potencialno plazovita območja v občini so tista na nagnjenih terenih, vendar jih pred večjimi erozijskimi procesi varujejo strnjeni gozdovi.
smotrna prostorska umestitev dejavnosti glede na talne razmere in s tem preprečevanje onesnaženja tal	stanje onesnaženosti tal zaradi industrijske, kmetijske ali druge dejavnosti	Na območju občine so bile v projektu Raziskave onesnaženosti tal v letih 2004, 2005, 2006, 2007 vzpostavljena vzorčna točka merilne mreže. Lokacije vzorčnih točk onesnaženosti tal so bile vzpostavljene blizu naselja Sabonje, Jablanice, Koritnice in Podgraje. Stanje onesnaženosti tal na vseh vzorčnih lokacijah kažejo ustrezno kakovost tal glede na merjene parametre.

5.2.2 Metode ugotavljanja in vrednotenja vplivov izvedbe plana na okolje

Ocenjevanje vplivov izvedbe plana na obremenitev tal zaradi predvidenih novih posegov smo ocenili na osnovi javno dostopnih podatkov in podatkov pridobljenih s terenskim ogledom. Vplivi izvedbe plana na tla se vrednotijo na podlagi posledic plana na okoljske cilje plana z uporabo meril vrednotenja, predpisanih z Uredbo o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje (Ur. l. RS, št. 73/05). Vplive izvedbe plana se vrednoti glede na izpolnjevanje okoljskih ciljev, ocene pa se podaja v velikostnih razredih od ocene A do ocene X. Razlaga posameznih ocen pri vrednotenju vplivov plana na okoljsko sestavino tla je navedena v spodnji tabeli 6.

Tabela 6: Način ocenjevanja vplivov načrtovanih posegov na tla.

ocena	razlaga ocene
A - ni vpliva/ vpliv je pozitiven	Z načrtom predvideni posegi na stanje in kakovost tal, kmetijske površine, gozdna območja, nastanek erozijskih žarišč ne bodo imeli negativnih vplivov ali pa bodo ti pozitivni.
B - nebistven vpliv	Z načrtom predvideni posegi bodo imeli na stanje in kakovost tal, kmetijske površine, gozdna območja skupaj z varovalnimi gozdovi, nastanek erozijskih žarišč nebistven vpliv. Zakonsko predpisane mejne imisijske vrednosti onesnaževal v tleh ne bodo presežene, delež kmetijskih zemljišč ter gozdnih površin se ne bo bistveno zmanjšal, nova območja ne bodo vplivala na nastanek novih erozijskih žarišč, bodoče objekte bo možno priključiti na kanalizacijsko omrežje ter čistilno napravo. Načrtovani posegi bodo tudi v skladu z drugimi okoljskimi cilji. Vplivi posegov na tla bodo s stališča varstva tal sprejemljivi.

ocena	razlaga ocene
C - nebitven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov)	Z načrtom predvideni posegi lahko na tla in kmetijske površine, brez ustreznih omilitvenih ukrepov, vplivajo tako v fizičnem kot tudi kakovostnem smislu. Brez ustreznih omilitvenih ukrepov se delež najboljših kmetijskih površin ter njihova pridelovalna funkcija bistveno zmanjša, gozdne površine se zmanjšajo s čimer pride do razgalitve večjih površin in posledično erozije tal, varovalni gozdovi imajo zmanjšano funkcijo varovanja tal, posegi v tla in razgalitve površin lahko privedejo do nastanka novih erozijskih žarišč. Zaradi ne zmožnosti ustreznega odvajanja in čiščenja odpadnih komunalnih vod se lahko povečajo zakonsko predpisane mejne imisijske vrednosti onesnaževal v tleh, načrtovani posegi pa so lahko tudi v nasprotju s posameznimi okoljskimi cilji v zvezi s tlemi. Z ustreznimi izbranimi ter izvedenimi omilitvenimi ukrepi se izbrani kazalci ne poslabšajo in vplivi izvedbe OPN ne bodo bistveni.
D - bistven vpliv	Z načrtom predvideni posegi bodo imele na kakovostne parametre tal, stanje kmetijskih in gozdnih površin bistven vpliv. Stanje najboljših kmetijskih površin, trajnih travnikov, varovalnih gozdov se bo močno spremenilo. Pridelovalna funkcija kmetijskih površin bo zmanjšana, zakonsko predpisane mejne imisijske vrednosti onesnaževal v tleh bodo presežene, načrtovani posegi pa so lahko v nasprotju s posameznimi okoljskimi cilji. Zmanjša se pomen ter funkcije posameznih gozdnih površin, z razgalitvijo se poveča erozijsko delovanje padavinske vode in zmanjša stabilnost tal. Zaradi ne zmožnosti izgradnje ustreznega kanalizacijskega omrežja se poslabša kakovost tal. Vplivi posegov na izbrane kazalce za tla se lahko z izvedbo omilitvenih ukrepov sicer omeji, vendar lahko kljub temu pričakujemo poslabšanje stanja in kakovostni tal.
E - uničujoč vpliv	Z načrtom predvideni posegi bodo imele na kakovostne parametre tal, stanje kmetijskih in gozdnih površin uničujoč vpliv. Delež najboljših kmetijskih površin, stanje varovalnih gozdov se bo izjemno spremenilo, pojavila se bodo tudi erozijska žarišča, ki lahko pomenijo večje premikanje zemeljskih mas. Pridelovalna funkcija kmetijskih površin bo bistveno zmanjšana. Kakovost tal se bo v fizičnem in kemijskem smislu izjemno poslabšala, zakonsko predpisane mejne vrednosti bodo presežene, vpliv posegov bo popolnoma nesprejemljiv, posledice načrtovanih posegov pa bodo tudi v popolnem nasprotju z okoljskimi cilji.
X - ugotavljanje vpliva ni možno	Ugotavljanje vplivov na kmetijska zemljišča, gozdne površine, nastanek erozijskih območij ter vzpostavitve kanalizacijskega omrežja ter čiščenja odpadne komunalne vode z načrtom predvidenih posegov na tla ni možno.

5.3 Opis dejanskega stanja okolja na območju OPN

V Sloveniji je na področju spremljanja stanja tal uveljavljenih le nekaj kazalcev. To so pokrovnost in raba zemljišč, poškodovanost gozdov in osutost dreves, poraba sredstev za varstvo rastlin in poraba mineralnih gnojil (ARSO, 2006). Ti kazalci so primerni za ocenjevanje stanja na področju rabe tal, manj primerni pa so za presojanje vplivov plana na ravni celovite presoje vplivov na okolje, še posebej kadar gre za plane, pri katerih pričakujemo vplive le na lokalni ravni.

5.3.1 Geološka zgradba

Občino Ilirska Bistrica lahko razdelimo na tri pokrajine: Brkini, Dolina Reke ter Javorniki in Snežnik.

Kamninska sestava prvih dveh je razmeroma enotna. Tri četrtine površja predstavlja fliš. Na nižjih robovih flišne gmote se nahajajo apnenci (Podgrajsko podolje in v bližini Jelšan). Brkini so približno 30 km dolgo in do 10 km široko v dinarski smeri razpotegnjeno hribovje, ki predstavlja flišni otok sredi sicer kraškega sveta. Pokrajina je najvišja na severozahodu. Severozahodni in

osrednji del Brkinov sta hribovita, jugovzhodni del pa zaradi manjših višinskih razlik bolj spominja na gričevje. Kamninska sestava Brkinov je razmeroma enotna. Večji del površja gradi fliš eocenske starosti, ki zapolnjuje sinklinalo med Čičarijo in Snežnikom. Južno od Ilirke Bistrice, med Kosezami in Malo Bukovico, je dobra 2 km² glin pliocensko-pleistocenske starosti. Gline nakazujejo nekdanjo ojezeritev dna Ilirskobistriške kotline ali vsaj občasno močvirje. Zaradi flišnega površja je vodno omrežje v pokrajini nadpovprečno gosto in ima pomembno vlogo pri preoblikovanju površja. Zaradi slabše sprijetoski kamnin, ki sestavljajo fliš, so Brkini in dvignjena pobočja v dolini Reke podvrženi erozijskemu delovanju vode. Brkini so redko naseljeni.

Kamninska sestava Javornikov in Snežnika je popolnoma drugačna od Brkinov in Doline Reke. Kar devet desetih pokrajine je iz apnencev. Dolomita je malo. Slabo desetino površja pokrivajo nesprijete usedline, predvsem pesek in grušč. Pri oblikovanju površja je zlasti na Snežniku veliko vlogo odigrala pleistocenska poledenitev. Kljub veliki namočenosti so kraške planote skoraj brezvodna pokrajina. Edino ostanki suhih dolin pričajo o nekdanjem površinskem pretakanju v predkraški fazi razvoja. Celo izvirov je malo in še ti so majhni. Zaradi kraškega površja je razvodnica na Javornikih in Snežniku nejasna. Voda namreč odteka proti izvirov Notranjske Reke, Pivškemu podolju ter Planinskemu, Cerkniskemu, Loškemu in Babnemu polju, torej v porečje kraške Ljubljane. Del vode s Snežnika najbrž odteka celo proti Čabranki in Kolpi. Zaradi nenaseljenosti so upali, da bodo tukaj dobili čisto neoporečno vodo za vodna zajetja. Žal se do zdaj znani viri in podvodni tokovi pojavljajo nizko na kraških poljih in se že v podzemlju mešajo s pritoki z naseljenih območij.

5.3.2 Pedološka zgradba

Na apnencih in dolomitu Javornikov in Snežnika so se razvile rjave pokarbonatne prsti, na bolj strmih območjih tudi rendzine. To so rahlo bazične prsti; kisljih skoraj ni. Na slabše topnih dolomitni podlagi je prst plitvejša in navadno bolj kislja kot na apnencu. Zaradi zakraselosti je debelina prepereline zelo neenakomerna. Marsikje so na površju vidne skale, drugod sežejo prsti v špranjah in žepih tudi več metrov globoko. Na dnu nekaterih vrtač se je nabrala debela plast prepereline. Kljub hitremu preperevanju apnenca in obilici odpadlega listja in iglic ostaja ta plast zaradi izpiranja na površju vseskozi skromna.

Na flišu Brkinov in doline Reke so se razvile humozne silikatne oziroma kisle prsti s tankim organskim humusnim slojem, ki leži neposredno na slabo preperem flišu. Tovrstne prsti imenujemo rankerje. Najbolj rodovitna prst je na temenih slemen, kjer se je razvila do pol metra debela plast peščene prsti, ki jo domačini imenujejo "prhlica". Proti eroziji so se ljudje borili že v preteklosti. Prenehali so pasti ovce, ogrožena pobočja so zasajali s sadnim drevjem ali gozdom. V razširjenih in mokrotnih dolinah je prst ogljena, ilovnata in debela.

5.3.3 Mineralne surovine

Na območju občine ni pridobivalnega prostora za katerega bi bila s strani države podeljena rudarska pravica za izkoriščanje mineralnih surovin. Podeljena je bila rudarska pravica za izkoriščanje tehničnega kamna – dolomita v kamnolomu Gabrovec, ki je pred časom potekla. V občini se nahajajo tudi nelegalni kopji, ki so potrebni sanacije ali so deloma že samosanirani. Sanacija nelegalnih kopov bo potekala s skladu z določbami Zakona o graditvi objektov.

5.3.4 Kmetijske površine

Raba tal v občini se odraža v reliefnih razmerah. Nižinski del občine je v kmetijski rabi, dvignjeni in reliefno razgibani predeli pa so porasli z gozdom. Kmetijske površine so slabše kvalitete, saj gre

za apnenčasto matično podlago s številnimi vrtačami. Na to kažejo tudi podatki o talnem številu, ki v večjem delu občine ne preseže vrednosti 41. Zaradi kraškega površja je globina tal neenakomerna in tako so zemljišča manj primerna za obdelavo. Prisotna je tudi površinska skalovitost. Med kmetijskimi površinami absolutno prevladujejo trajni travniki. Obdelovalne površine (njive in vrtovi) se nahajajo večinoma v dolini Reke in na posameznih uravnanih območjih v Brkinih, kjer je razvito sadjarstvo. Večinski preostali del površja občine prekrivajo gozdovi. Slabo rodovitna in ponekod skalovita tla so primerna za pašništvo. Najboljših kmetijskih površin glede na veljavno plansko rabo je 4.578 ha ali 9,5 %, ostalih kmetijskih zemljišč pa 14.635,6 ha ali 30,5 % vseh površin občine. 73,5 % vseh kmetijskih površin predstavljajo površine trajnih travnikov. Raba tal za območje celotne občine je podana v spodnji tabeli 7.

Tabela 7: Raba tal glede na celotno površino občine Ilirska Bistrica

Raba	Površina [ha]	Delež [%]
njive in vrtovi	522,8	1,1
trajni nasadi (sadovnjak, vinograd)	447,0	0,9
travniške površine	8.185,0	17,0
druge kmetijske površine	1.976,0	4,1
gozd	35.624,0	74,2
pozidana in sorodna zemljišča	933,3	2,0
ostale nekmetijska zemljišča	311,2	0,7
skupaj	48.000,0	100

Vir: MKGP, 24.12.2010

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je podalo smernice za pripravo Občinskega prostorskega načrta Občine Ilirska Bistrica. Na najboljših kmetijskih zemljiščih je gradnja objektov dopustna le, če ni mogoče uporabiti zemljišč, ki so manj primerna za kmetijsko pridelavo. V tem primeru se zemljišča za gradnjo objektov praviloma določijo na osnovi ovrednotenih variantnih predlogov glede na njihov funkcionalni, varstveni in ekonomski vidik ter glede na njihovo sprejemljivost v lokalnem okolju. Iz tabele 7 je razvidno, da kmetijska raba v občini ni prevladujoča. Pretežni del občine zavzema snežniško-javorniški gozdovi, Brkini in Čičarija. V skladu s Programom razvoja podeželja (PRP) za obdobje 2007-2013 občina sodi v območje z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost (OMD) in sicer med hribovska in gorska območja. Področja z omejenimi možnostmi kmetijske dejavnosti najdemo praktično povsod v občini. Na eni strani gre za prisotnost strmega, razgibanega in posledično z gozdom poraslega površja. Drugo plat predstavljajo kmetijske površine, ki se nahajajo v dolinskem delu ob Reki, ki pa so pogosto poplavljen.

Glede na reliefne danosti je nižinski del občine že v celoti izkoriščen za kmetijsko obdelavo. Tako so pozidave kmetijskih površin umestne le, če gre za smiselne širitve že obstoječe poselitve ali če ni drugih možnih alternativ. Določene kmetijske površine so zaradi opuščanja rabe v zaraščanju. V dejanski rabi kmetijskih površin je kot zaraščajoče površine opredeljenih 480,6 ha zemljišč. Krčitve gozda za potrebe nadomeščanja izgube kmetijskih površin na območju občine Ilirska Bistrica so težko izvedljive zaradi mnogih varstvenih režimov (poplavna in naravovarstvena območja, erozijski predeli, ...). Vse primerne površine za kmetijstvo so že izkoriščene.

5.3.5 Gozdne površine

Javornike in Snežnik prekrivajo obsežni sklenjeni gozdovi, ki poraščajo tri četrtine površin. Nenaseljenost in težka dostopnost zaradi drobne površinske razčlenjenosti sta ovirali izkoriščanje lesa. Zato so avtohtone gozdne združbe marsikje še dobro ohranjene. Prevladuje dinarski gozd bukve in jelke, ki pokriva tri četrtine vseh gozdnih površin. Razširjen je na nadmorskih višinah med 700 in 1200 m. Nižje prehaja v dinarske podgorske bukove gozdove, višje pa so čisti visokogorski bukovi sestoji. Za ohranitev prvobitnih dinarskih visokogorskih bukovih gozdov je bil ustanovljen gozdni rezervat Ždrocle, ki leži na prisojnih obronkih Snežnika. Obsega 184,26 ha in ima pretežno pragozdni značaj. Ostali gozdni rezervati v občini so še: Zatreb-Planinc (654,69 ha), Goljak (27,35 ha), Snežnik-Ždrocle (794,37 ha – delno v občini Loška dolina) in Obramec (40,20 ha). Površina območij varovalnih gozdov v občini je skupaj 895,71 ha.

Prvotni gozd Brkinov in Doline Reke se je ohranil le v globokih, ozkih in težko dostopnih grapah. Zaradi izsekavanja so se na zakraselem površju pojavili skalni kraški pašniki in gola kamenišča. V novjšem času zaradi opuščanja košnje na strminah gozd ponovno napreduje in globeli proti temenom slemen. Gozd je siromašen tudi tam, kjer so tla zaradi pretiranega steljarjenja zakisana.

5.3.6 Onesnaženost tal

V projektih Raziskave onesnaženosti tal Slovenije (Biotehniška fakulteta, Center za pedologijo in varstvo okolja) je bilo v preteklih letih vzpostavljenih več vzorčnih točk merilne mreže. V letu 2004 je bilo v občini vzpostavljeno vzorčno mesto na lokaciji Sabonje, v letu 2005 pa na vzorčnem mestu Jablanice. V letu 2006 so bile meritve izvedene na merilnem mestu Koritnice ter v letu 2007 na lokaciji Podgraje.

Lokacija Sabonje se nahaja v Brkinih ob pregradi Molja. Prisotna so evtrična rjava tla na flišu z zmerno kislo reakcijo, lahke teksture z nizko do srednjo izmenjalno kapaciteto. Raba tal je travnik. Prisotni so insekticidi na osnovi DDT vendar so vrednosti nizke.

Merilno mesto Koritnice je v intenzivni rabi kot pašnik, kar dokazuje zelo dobra založenost z rastlinam dostopnim fosforjem in kalijem predvsem v zgornjem sloju. Talni tip je rendzina na dolomitu. Ostanke fitofarmacevtskih sredstev niso prisotni. Povečana vsebnost kadmija (Cd) je lahko posledica uporabe fosfatnih gnojil in delno tudi matične podlage. Visoka vsebnost niklja (Ni) in nekoliko povišana vsebnost kroma (Cr) je za dolomit manj značilna kot za fliš in apnenec. Visoko vsebnost As je težje pojasniti, možni so tako geogeni izvori kot tudi točkovno onesnaženje.

Na merilnem mestu Jablanica so prisotna meliorirana oglejena tla (hipoglej) s srednje težko teksturo. Raba tal je travnik. Potencialni viri onesnaževanja niso bili zabeleženi. Kmetijstvo ima zmeren vpliv, saj nismo določili nobenih nevarnih snovi, ki izvirajo iz kmetijstva. Analize so pokazale prisotnost nekaterih spojin PAO (na meji določljivosti) in nekaterih kovin, ki jih lahko povežemo z geogenim izvorom (nikelj, krom in kobalt).

Na lokaciji Podgraje se točka merilnega mesta nahaja v območju Snežniškega pogorja. Raba tal je gozd. Talni tip je rendzina, na apnencu, prhninasta. Zaradi zelo plitvega profila se je vzorčil le zgornji sloj (A). Ta vsebuje preko 60 % organske snovi, kar je potrebno upoštevati pri interpretaciji onesnaženosti. Po vsebnosti anorganskih nevarnih snovi izstopata svinec (Pb) in kadmij (Cd), vendar so te vrednosti zaradi majhne volumske mase tal lahko precenjene, saj enaka masa tal zajema veliko večjo površino tal. Zato jih težje interpretiramo z zakonodajnimi vrednostmi. Organske nevarne snovi so v območju naravnih vrednosti.

Kazalca onesnaženosti tal sta posredno lahko tudi poraba sredstev za zaščito rastlin in poraba mineralnih gnojil, za kar pa za posamezne občine ni na voljo dostopnih podatkov, so pa ti znani za območje Slovenije. V sedanji obliki je kazalec zaradi nezanesljivih podatkov treba upoštevati samo kot začasen in ga bo treba v prihodnje izpopolniti. Poraba sredstev za varstvo rastlin v Sloveniji je po letu 2000 precej stabilna z manjšimi letnimi nihanji. Glede na države EU je poraba sredstev za varstvo rastlin na hektar v Sloveniji v povprečju nekoliko večja, je pa podobna kakor v primerljivih državah s podobnimi vrstami gojenih rastlin in podobnimi pridelovalnimi razmerami. Za Slovenijo je značilen velik odstotek trajnih nasadov – sadovnjaki, vinogradi in hmeljišča, na katerih je poraba sredstev za varstvo rastlin (predvsem fungicidov) na hektar precej večja v primerjavi z uporabo pri žitu. Poraba mineralnih gnojil se v Sloveniji stalno zmanjšuje od leta 1999. Manjšo porabo mineralnih gnojil na hektar pognojnih kmetijskih zemljišč gre pripisati zahtevam nitratne direktive in načelom dobre kmetijske prakse pri gnojenju, h katerim so zavezana kmetijska gospodarstva v zadnjih letih.

5.4 Ocena pričakovanih vplivov izvedbe plana na okolje

Delež najboljših kmetijskih površin, kmetijskih zemljišč v zaraščanju ter razmerje med trajnimi travniki in vsemi kmetijskimi površinami

Zaradi številnih omejitev ter varstvenih režimov v prostoru je širitev poselitve usmerjena na rob obstoječih naselij, ki jih večinoma obdajajo plansko opredeljene najboljše in ostale kmetijske površine. Reliefne razmere so pomemben omejujoč dejavnik, ki določa kje je možno vzpostaviti obdelovalne kmetijske površine. Vrtačast kraški teren, neenakomerno globoka tla, poplavna območja vzdolž Reke, strnjeni gozdni predeli snežniško-javorniške planote in Čičarije ter eroziji izpostavljena pobočja Brkinov otežujejo rabo površin v kmetijske namene. Tako je v občini malo obdelovalnih njivskih površin in prevladujejo travniki. Rodovitnost kmetijskih zemljišč se odraža skozi podatek o talnem številu, ki je za območje občine razmeroma nizko in za kmetijske površine ne preseže vrednosti 41. Slednje nakazuje, da so kmetijska zemljišča manj primerna za obdelavo.

Predmet obravnave so le novo predlagana zemljišča za spremembo namembnosti. Površine, ki so po trenutno veljavnem prostorskem planu Občine opredeljene kot stavbna zemljišča, imajo tako že spremenjeno rabo in niso predmet presoje vplivov izvedbe plana z vidika kmetijskih zemljišč. Glede na celotno površino predlaganih območij za spremembo namenske rabe zemljišč, na plansko opredeljena najboljša kmetijska zemljišča sega 109,3 ha površin, kar znaša 2,4 % vseh najboljših kmetijskih površin v občini. Vseh plansko opredeljenih najboljših kmetijskih zemljišč je 4.578,1 ha. Skupna površina v okviru OPN predlaganih sprememb namenske rabe na plansko opredeljena ostala kmetijska zemljišča znaša 403,5 ha ali 2,7 % vseh ostalih kmetijskih zemljišč (K2). V sklopu priprave OPN je bil izdelan Elaborat posegov na najboljša kmetijska zemljišča za pripravo občinskega prostorskega načrta občine Ilirska Bistrica (V prostoru d.o.o., november 2010). Omenjeni dokument se je opredelil do vseh pobud, ki segajo na plansko opredeljena najboljša kmetijska zemljišča. Pomembna ugotovitev elaborata je, da večina naselij v občini razpolaga z dovolj prostih stavbnih zemljišč. Prav tako je ugotovljeno, da vse pobude v obsegu, kot so predlagane, z vidika poseganja na kmetijska zemljišča, niso upravičene.

Glede na dejansko rabo površin (vir podatka: MKGP) se v občini nahaja 8.180,0 ha trajnih travnikov (šifra rabe 1300). Predlagani OPN s spremembami rabe načrtuje širitve na trajne travnike v obsegu 239,1 ha, kar predstavlja 2,9 % vseh površin trajnih travnikov v občini.

Obstoječih nezazidanih stavbnih zemljišč na je na podlagi veljavnega plana občine 451,8 ha. Če primerjamo obstoječa nezazidana stavbna zemljišča z dejansko rabo zemljišč v prostoru (vir: MKGP) ugotovimo, da je po dejanski rabi površina tovrstnih zemljišč nižja in znaša 288,4 ha. Po dejanski rabi zemljišč se na gozdnih površinah nahaja 163,3 ha nezazidanih stavbnih zemljišč.

OPN v vseh naseljih načrtuje širitve stavbnih zemljišč za potrebe stanovanj (npr. IB 01/4, IB 01/7, IB 02/1, KS 06/2, ŠE 03/5, PD 04/3, KO 03, ...), turističnih območij (npr. MO 01/2, MO 02/1, ME 05, MA 01), zelenih površin (npr. KO 07, IB 11/05, HR 06, HR 03/6, DJ 03) ter proizvodnih območij (JE 07/3, HS 04, HS 02, HS 03, ...).

Okoljsko poročilo ocenjuje, da so pobude v naseljih, ki so v osnutku OPN opredeljena kot pomembnejša lokalna središča (Jelšane, Knežak, Hrušica, Bač in Podgrad) na kmetijskih zemljiščih upravičene z vidika razvoja gospodarstva in poselitve. V naseljih Podgrad in Jelšane se v prostor umešča nova območja gospodarskih dejavnosti. Naselje Hrušica se nahaja v bližini proizvodnega območja Plama-pur in se mu z OPN prav tako opredeljuje nove površine stavbnih zemljišč. Kljub temu velja omeniti, da imajo vsa našeta naselja, skupaj z Ilirsko Bistrico kot občinsko in regionalno središče, precej nezazidanih stavbnih zemljišč. Enako velja praktično za vsa ostala naselja v občini, kjer se poleg obstoječih nezazidanih stavbnih zemljišč načrtuje nova. Pri nadaljnjemu razvoju omenjenih naselij je potrebno poselitev prvenstveno usmerjati v obstoječa stavbna zemljišča. V kolikor to ni možno naj občina tem zemljiščem spremeni namembnost in jih opredeli kot kmetijska. Novo predlagana stavbna zemljišča na kmetijskih površinah, predvsem na najboljših kmetijskih zemljiščih, je potrebno omejiti v skladu z dejanskimi potrebami glede na demografijo naselij. Slednja se na ravni občine od popisa 2002 naprej stalno znižuje. Predlaganih sprememb namenske rabe na najboljša kmetijska zemljišča je glede na njihov delež približno enak (2,4 %), kot sprememb na ostala kmetijska zemljišča (2,7 %), pri čemer je slednjih glede na plansko rabo bistveno več.

Upravičene so tudi spremembe namenske rabe za potrebe razvoja turističnih dejavnosti ob jezeru Mola in Klivnik (MO 01/2, MO 02/1) ter območja za kmetijsko dejavnost (ZA 05/2, HR 04/2). Gre za razvojno pomembne projekte, ki so načrtovani na plansko opredeljenih ostalih kmetijskih zemljiščih.

Z OPN se poselitev večinoma usmerja na nova območja. Naselij, kjer se poselitev usmerja na obstoječa stavbna zemljišča je razmeroma malo. Glede na majhen proizvodni potencial (nizka vrednost talnega števila kmetijskih zemljišč) pridelovalna funkcija kmetijskih zemljišč ne bo bistveno prizadeta. Kljub vsemu bi bilo potrebno za uravnotežen prostorski razvoj v občini aktivirati nepozidana stavbna zemljišča. Slednje pomeni racionalizacijo širjenja poselitve v prostoru. Hkrati pomeni ohranjanje kmetijskih zemljišč, njihove funkcije pridelave hrane in omogoča nadaljevanje kmetijske rabe površin v bližnji in širši okolici podeželskih naselij, kar zagotovo pozitivno vpliva na bodoči razvoj kmetijske dejavnosti. OPN naj upošteva ugotovitve Elaborata posegov na najboljša kmetijska zemljišča za pripravo občinskega prostorskega načrta občine Ilirska Bistrica (V prostoru d.o.o., november 2010). V elaboratu so za posamezna naselja predlagana zmanjšanja območij za spremembo namembnosti, ki se po večini primerov ravna po zaokrožitvi naselij ali zapolnitvi vrzeli v njih. Dopuščajo se pobude za potrebe kmetij ali v primeru, ko gre za manjše širitve v smislu zagotavljanja funkcionalnih zemljišč bližnjim objektov. Enako se dopuščajo širitve kadar gre za krepitev vloge naselij.

Skozi območje občine poteka tudi trasa glavne ceste G1-6 in regionalna cesta R2-404, za katero je bil sprejet državni prostorski načrt za preložitev obeh cest (Ur. l. RS, št. 83/06). Varovanje kmetijskih zemljišč ob izvedbi DPN je opredeljeno v 25. členu Uredbe. Slednja določa, da se na

območjih kmetijskih zemljišč opuščene vozne poti in zemljišča, ki se med gradnjo poškodujejo zaradi različnih gradbenih posegov in začasne rabe, zravna na raven okoliškega terena, jih humuzira in uredi kot obdelovalne površine. Izvedba ceste v okviru DPN prav tako posega na kmetijska zemljišča, vendar gre v večjem delu trase za rekonstrukcijo obstoječe glavne in regionalne ceste in le v manjšem delu za novogradnjo. DPN skupaj z izvedbo OPN ne bo bistveno vplival na zmanjšanje obsega kmetijskih zemljišč.

Glede na površine predlaganih novih območij sprememb namenske rabe na kmetijskih površinah, površine obstoječih nezazidanih stavbnih zemljišč ter ugotovitve strokovnih podlag je ukrep za zmanjšanje vpliva na kmetijska zemljišča, zmanjšanje obsega predlaganih pobud za spremembo namembnosti. Redukcije naj se izvede glede na razpoložljiva obstoječa stavbna zemljišča po posameznih naseljih, demografskim stanjem po naseljih ter na podlagi razvojnih projektov. S tem se bo zagotovilo zmanjšanje neposrednega in dolgoročnega vpliva na kmetijska zemljišča, saj pozidava pomeni trajno izgubo obdelovalne zemlje. Ocenjujemo, da zagotavljanje enakovrednih nadomestnih kmetijskih površin na trenutnih gozdnih območjih ni možno zaradi reliefnih razmer, erozijskih žarišč, naravovarstvenih režimov, plitvih tal in manj primerne podlage za obdelovanje zemlje. Ob upoštevanju ukrepa ocenjujemo vpliv izvedbe plana na kmetijska zemljišča kot **nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov) (C)**. Ob upoštevanju vseh predlaganih širitve stavbnih zemljišč v okviru OPN na kmetijska zemljišča ocenjujemo kot **bistven vpliv (D)**, predvsem zaradi razpoložljivih nezazidanih stavbnih zemljišč in demografskih kazalcev.

Prisotnost varovalnih gozdov in gozdnih rezervatov glede na ostale gozdne površine

Predlagani OPN Občine Ilirska Bistrica ne posega v varovalne gozdove in gozdne rezervate. Najbližje gozdnemu rezervatu (Zatreb-Planinc) je območje Sviščakov (SV 01, SV 02), vendar so se do sedaj veljavna plansko opredeljena zemljišča zmanjšala. Tako se je območje Sviščakov skrčilo na obstoječe objekte in smučišče. Osutek odloka OPN v območju gozdnih rezervatov in varovalnih gozdov prepoveduje krčitve gozda. S tem se omenjena območja ohranja. Trasa prestavljene glavne ceste G1-6 in regionalne ceste R2-404 ne poteka skozi gozdne rezervate in varovalne gozdove.

Ocenjujemo, da izvedba predlaganega OPN ne bo imela neposrednega, daljinskega in dolgoročnega vpliva na izbrani kazalec vrednotenja. Prav tako izvedba plana ne bo imela kumulativnih vplivov na ohranjanje varovalnih gozdov, gozdnih rezervatov in s tem erozijske ogroženosti širšega območja občine. Tako ocenjujemo vpliv izvedbe OPN kot **nebistven (B)**.

prisotnost erozijskih območij zaradi plazenja tal in morfološke spremembe tal zaradi posegov

Erozija v občini je prisotna na območju Brkinov, kjer so tla zgrajena iz slabo sprijetih flišnih kamnin. Zaradi nepropustnih tal se pojavlja gosta vodna mreža. Problematika erozije se kaže predvsem zaradi delovanja površinske vode v povezavi z nestabilnim terenom. Erozija se pretežno pojavlja točkovno in je lokalno omejena. Poselitve v Brikinih se nahaja na slemenih na uravnanih planotah, kjer je erozija manj prisotna. Največ širitve Osutek OPN za širše območje Brkinov v vseh naseljih načrtuje širitve poselitve. Odvajanje površinske vode ni povsod ustrezno urejeno, zato se jo odvaja površinsko preko pobočij, kar zmanjšuje stabilnost tal. V dejanski rabi prevladujejo gozdna zemljišča, od kmetijskih površin so v ospredju sadovnjaki. Za zmanjšanje možnosti erozijskega delovanja površinske vode je potrebno za nova območja poselitve zagotoviti ustrezno odvajanje padavinskih vod. Dopolnjeni osutek odloka v 103. členu določa, da je gradnja novih

objektov dopustna samo na komunalno opremljenih stavbnih zemljiščih, kar vključuje tudi zagotovitev odvajanja padavinske vode. Poselitev se nahaja na slemenih, kjer je naklon terena manjši ali ga ni. Za preprečevanja nastanka erozijskih in plazovitih območij naj se zagotavlja ustrezno ponikanje padavinske vode iz objektov na ponikanje v tla. Iz utrjenih površin se zagotovi ustrezno nadzorovano odvajanje padavinske vode v vodotok ali meteorno kanalizacijo. Ukrep pripomore k zaščiti tal, obstoječih in predvidenih objektov pred erozijskim delovanjem padavinske vode, kar pomeni izboljšanje stanja.

Stabilnost tal in preprečitev plazenja in erozije zagotavlja pokritost tal z gozdom. Pri širitvi poselitve v vseh naseljih v Brkinih naj se ohranjajo vse gozdne površine na strmih pobočjih. S tem se varujejo tla ter objekti.

Novo lokacije za stanovanjsko gradnjo v Ilirski Bistrici (EUP IB 01/4, IB 01/7) so načrtovane na nagnjenem terenu na območju Gabrja. Površine se načrtujejo kot nadaljevanje obstoječega zazidalnega niza enostanovanjskih hiš. Zaradi nagnjenega terena so možni lokalni erozijski pojavi. Za njihovo preprečitev je potrebno izvesti utrditev terena (terasiranje), ustrezna utrditev brežin z izgradnjo opornih zidov ter nadzorovano odvodnjavanje padavinske vode. Novonastali gozdni rob se sanira, uravna naklon robu in odstrani vsa drevesa vsaj 25 metrov stran od novega robu terena. Z omenjenim ukrepom se stabilizira pobočje, prepreči nastanek erozije ter ogroženost objektov.

Strm teren in z njim povezana erozija ter plazenje so prisotni tudi na območju Javorniško-snežniške planote. Planota je porasla z gozdom, kar zmanjšuje možnosti nastanka erozijskih območij. Manjše razgaljene površine predstavljajo pašnike in se nahajajo na območju Knežak, Bač in Koritnica. Erozijsko izredno izpostavljene površine se nahajajo na območju Reber nad dolino Reke in so prekrita z varovalnimi gozdovi. V območju javorniško-snežniške planote se ureja območje Sviščakov (SV 01, SV 02) ter Mašuna (MA 01, MA 02). Na območju Mašuna se načrtovane dejavnosti umeščajo na lokacije obstoječih objektov. Dodatni posegi v prostor niso predvideni z izjemo ureditve parkirnih mest ob obstoječih cestah. Enako velja tudi za območje Sviščakov, kjer se ohranja obstoječe stanje v prostoru. Širitve se načrtujejo v okviru obstoječih stavbnih zemljišč. V obeh primerih erozijskih procesov zaradi dejavnosti in objektov v prostoru ne gre pričakovati. Obe območji se namenja mehkim oblikam turizma (sprehajalne poti, športna igrišča na prostem, spremljevalni gostinski ponudbi). V obeh območjih najdemo tudi smučišči, ki nista podvrženi eroziji tal. Širjenja novih smučarskih prog se ne načrtuje. Z namenom preprečitve površinske erozije tal zaradi razgalitve je potrebno izvesti nekatere ukrepe za zmanjšanje vpliva izvedbe rekreacijskih površin. Pri posegih v relief je potrebno poskrbeti za ustrezne proti erozijske ukrepe, kot so zatravitev razgaljenih površin, ustrezno odvodnjavanje padavinske vode za zmanjšanje površinske erozije ter plazenja.

V neposredni bližini jezer Mola (EUP MO 01/2 in MO 02/1) ter Klivnik (EUP KL 01/1 in KL 01/5) se načrtujejo površine za turizem ter zelene površine. Potrebno je ohranjati gozd na vseh strminah, kjer obstaja nevarnost erozije. S predvideno turistično aktivnostjo se ne sme agresivno posegati v naravo, saj bi to lahko povzročilo degradacijo prostora in povečanje erozije strmih območij v okolici. Potrebno je ohranjati ustrezen odmik od brežin obeh jezer, kar je z OPN zagotovljeno z opredelitvijo zelenih pasov med območji za turizem (BT) in jezeroma.

Območje kamnoloma Gabrovec (IB 37) se v OPN opredeljuje za površine pridobivalnega prostora. Smernice za pripravo OPN Ministrstva za gospodarstvo navajajo, da je bila za izkoriščanje mineralnih surovin za to območje podeljena koncesija za izkoriščanje. Rudarska pravica je potekla v letu 2009. Trenutno je lokacija kamnoloma v fazi ponovne pridobitve koncesije, za kar je bil izdelan Rudarski projekt za izkoriščanje mineralne surovine-tehničnega kamna apnenca v

kamnolomu Gabrovec (Vrbovo) in za izvedbo del pri izkoriščanju in pri sanaciji kamnoloma (Salonit Anhovo, januar 2011). V OPN se plansko opredeljujejo obstoječe površine kamnoloma tehničnega kamna – dolomit, hkrati pa se opredeljuje dodatna širitev območja kamnoloma. V veljavni planski rabi območje kamnoloma ni opredeljeno kot površine mineralnih surovin, pač pa kot gozd in ostala kmetijska zemljišča. OPN predlaga dodatno širitev obstoječega območja izkoriščanja. Zaradi odstranitve vegetacijskega pokrova je v postopku pridobivanja tehničnega kamna možen nastanek erozije tal. Dejavnost pridobivanja mineralnih surovin bo spremenila relief. V času izkoriščanja je potrebno izvajati sprotne tehnične in biološke sanacije v skladu z ustreznim rudarskim projektom za izvajanje del. Za preprečevanje erozije naj se ustrezno uredi odvodnjavanje in odvajanje tehnoloških odpadnih voda (zagotovitev ustreznega delovanja usedalnikov iz katerih se meteorna voda lahko vodi v vodotok ali na ponikanje), izvaja sprotno sanacijo območja ter izvaja takojšnja sanacija morebitnih erozijskih žarišč na območju kamnoloma. V času izkoriščanja je potrebno zagotoviti stabilnost brežin s pravilnim načinom dela v kamnolomu. Prepovedano je podkopavanje delovnih etaž. Za zmanjšanje možnosti erozije je potrebno naklone robov kamnoloma, do kamor bo segal izkoriščevalski prostor, ustrezno utrditi ter oblikovati tako, da ne bo prihajalo do prekomernega ter nenadzorovanega plazenja novonastalega gozdnega robu ter matične podlage. Vpliv na gozd in posledično tla bo zaradi predhodnega izkoriščanja območja tako najmanjši možen. Posek prisotne vegetacije bo izveden v sklopu pripravljanih del. Na celotnem območju se naj izvede vegetacijska utrditev tal. Z oblikovanjem novega reliefa ter z utrditvijo tal bo omogočen kontroliran površinski odtok meteornih vod, s čimer bo preprečena erozija in hkrati zagotovljena potrebna vlaga za uspešen razvoj površinskega pokrova. Celotna površina se zatravi (biotorkret, setev s semeni nastilj) in predvsem na stikih različnih reliefnih oblik ter naklonov (npr. grape) zasadi s pionirsko grmovno in drevesno vegetacijo. Širitev kamnoloma ne sme posegati izven območja, določenega za izkoriščanje z rudarsko pravico. Dinamika del pri izkoriščanju mora biti usklajena tako, da je obdobje od odstranitve gozdnega sestoja do sanacije v gozd čim krajše. Gozdno drevje se lahko odstrani največ 8 mesecev pred začetkom izkoriščanja. Po koncu izkoriščanja morajo biti tla pripravljena za sanacijo v roku 6 mesecev. Ogozditev pripravljene površine pa mora biti izvedena prvo sezono po pripravi tal. Na terase je potrebno nariniti deponirano zemljo in humus v minimalni debelini 0,3 m.

V občini se nahaja še eno opuščeno območje pridobivanja mineralnih surovin in sicer kamnolom Gornji kraj v bližini naselja Ilirska Bistrica. Lokacija se v OPN opredeljuje kot zelene površine (EUP IB 21), ki se z OPN namenjata športu in rekreaciji. Trenutno je lokacija v fazi sanacije kamnoloma. Izvaja se nasutje terena s prodnatim materialom.

V Uredbi o državnem lokacijskem načrtu za preložitev glavne ceste G1-6 in regionalne ceste R2-404 na območju Ilirske Bistrice (Ur. l. RS, št. 83/06) posebni ukrepi za varstvo pred erozijo in plazenjem tale niso predvideni.

Vplivi izvedbe plana na nastanek erozijskih območij in žarišč bi ob neprimernem poseganju v prostor lahko imeli neposredne in srednjeročne posledice, dokler se erozijska območja ne sanirajo. Kumulativni vplivi (skupaj z izvedbo DPN) ne bodo nastali, saj je širše območje poraslo z gozdom in ob morebitnem plazenju in erozijskem delovanju nebi prišlo do zlivanja tovrstnih območij. Za umestitev kamnoloma in ureditev v sklopu naselij v Brkinih je potrebno upoštevati omilitvene ukrepe. Okoljsko poročilo ocenjuje, da vpliv izvedbe OPN na izbrane kazalce vrednotenja tako ne bo imel bistvenega vpliva. Ocena vpliva je **nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov) (C)**.

Onesnaženost tal zaradi industrijske, kmetijske in druge dejavnosti

Na območju občine so bila v sklopu projekta Raziskave onesnaženosti tal vzpostavljena štiri vzorčna mesta v letih 2004 (Sabonje), 2005 (Jablanice), 2006 (Koritnice) in 2007 (Podgraje). Za nobeno izmed lokacij ni bilo ugotovljeno preseganje mejnih in kritičnih vrednosti merjenih parametrov. Povečane koncentracije anorganskih snovi v vzorcih gre pripisati geogenemu izvoru ter razvojnih stopnji tal (humusni horizont zaradi plitkih tal).

Potencialni vir onesnaževanja je kmetijska dejavnost. V primeru gnojena kmetijskih zemljišč je potrebno upoštevati Pravilnik za izvajanje dobre kmetijske prakse pri gnojenju (Ur. l. RS, št. 130/04). Gnojila je potrebno uporabljati v skladu s potrebami rastlin po hranilih glede na pričakovano količino in kakovost pridelka ter razpoložljive količine hranil v tleh. Na kmetijskih površinah v občini so pretežno travniki kjer se izvaja paša ali zgolj košnja, saj zaradi razgibanega terena, neenakomerne globine tal in poplavnih površin vzpostavitev strnjjenih obdelovalnih površin ni mogoča. OPN ne načrtuje novih območij vzpostavitve kmetijskih površin. Ocenjujemo, da glede na trenutno stanje izvedba OPN ter vpliv kmetijske dejavnosti na kakovost tal ne bo bistveno vplivala. Ob upoštevanju veljavnih predpisov glede vnašanja organskih hranil v tla izvedba OPN ne bo imela dolgoročnih in trajnih vplivov na tla. Vplivi so lahko kvečjemu začasni in neposredni dokler se organske spojine ne razgradijo v oblike, ki so ali dostopne rastlinam ali pa se vežejo na druge talne strukturne agregate.

Vpliv kamnoloma Gabrovec (EUP IB 37) na onesnaženost tal ob upoštevanju omilitvenih ukrepov ne bo bistven. Zaradi odstranitve vegetacijskega pokrova bo z namenom preprečitve onesnaženja tal potrebno izvesti sanacijo kamnoloma. Za sanacijo se uporabi rodovitna plast tal, ki se jo odstrani. Rodovitno plast tal je potrebno odriniti na robove pridobivalnega prostora ali odkopa ter ga shraniti za končno saniranje kamnoloma. Deponija rodovitnega sloja tal naj se uredi tako, da se ohrani biološka aktivnost prsti. Z zagotovitvijo poraščenosti tal se zmanjša potencialne vplive na onesnaženost tal zaradi razgalitve. Kamnolom Gornji kraj je trenutno že v sanaciji.

Posebni ukrepi za varstvo tal pred onesnaženjem v Uredbi o DPN za za preložitve glavne ceste G1-6 in regionalne ceste R2-404 niso navedeni.

Občina z OPN načrtuje dve večji proizvodni območji in sicer širitev cone v Podgradu ob obstoječem obratu podjetja Plama-pur d.d. (EUP HS 01/2, HS 01/3, HS 02, HS 03 in HS 04) v skupnem obsegu 110,6 ha površin. Druga večja širitev se v prostor umešča južno od naselja Jelšane. Območje za proizvodne dejavnosti EUP JE 07/1 je opredeljeno že v veljavnem prostorskem aktu, površine EUP 07/3 pa predstavljajo dodatno širitev. Skupni obseg proizvodnih dejavnosti v Jelšanah znaša 65,5 ha. Večje industrijsko območje v občini predstavlja proizvodni obrat Lesonit, kjer izdelujejo lesne plošče ter stenske obloge. Gre za območja urejanja z oznako IB 07/1 – IB 07/4. V vseh navedenih območjih se skladno z osnutkom odloka lahko umeščajo gospodarske in industrijske dejavnosti, transportne dejavnosti, skladiščno-prodajna in predelovalna dejavnost, manjše obrtne dejavnosti, tovarniške trgovine, komunalne dejavnosti in distribucija energije. Lokaciji IB 07/2 in 07/3 se z OPN določata kot območje delne prenove in notranjega razvoja z ekološko sanacijo. Od vseh štirih območij le IB 07/4 za sedaj še ni pozidano in se ga z OPN namenja za območje okoljske infrastrukture, industrijskih in gospodarskih dejavnosti. Za območje EUP 09/2 v Kosezah se pripravlja OPPN, kjer se načrtuje umestitev obrtnih dejavnosti bližnjih objektov, kamor sodijo vulkanizerstvo, servis avtomobilov, gostinska dejavnost ipd. V naselju Bač se nahaja obstoječa gospodarska cona Javor (EUP BA 04/1 in BA 04/2), kjer se z OPN načrtuje njena širitev (EUP BA 04/3). Predlagani OPN tako izdatno širi območja namenjena za proizvodne

dejavnosti. Natančna vsebina dejavnosti po posameznih proizvodnih območjih ni poznana. V gospodarski coni Javor v Baču se bo odvijala lesna proizvodna kot dopolnitev obstoječe dejavnosti. Za vsa na novo načrtovana območja urejanja proizvodnih območij Plama, Jelšane in Javor se predvideva občinski podrobni prostorski načrt, ki bo natančneje opredelil gospodarske dejavnosti znotraj območja.

Pri posegih v tla za potrebe gradnje proizvodnih, obrtnih ali drugih objektov so vplivi podobni kot pri gradnji stanovanjskih hiš. Potrebno je upoštevati veljavno okoljsko zakonodajo, ki se nanaša na vplive in emisije v tla zaradi vrste dejavnosti. V kolikor bodo dejavnosti znotraj proizvodnih območij presegle prag glede vrste dejavnosti, proizvodne zmogljivosti, zmogljivosti skladiščenja, ki so predpisane z Uredbo o vrstah posegov v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Ur. l. RS, št. 78/06, 72/07, 32/09), je za tovrstne širitve površin potrebno izdelati poročilo o vplivih na okolje. Ključni ukrep pri varstvu tal pred onesnaženjem ter nenadzorovanim vnosom nevarnih snovi v tla je ureditev območja v skladu z veljavno zakonodajo, ki ureja ravnanje z industrijskimi odpadki ter odvajanjem ter ustrezno obdelavo vod, ki nastanejo pri tehnoloških procesih. Vse gospodarske cone se bo skladno z določbami odloka OPN lahko zgradilo šele, ko bo vzpostavljeno komunalna infrastruktura. Do takrat zemljišč ni možno urejati za gradnjo. Slednje pomeni, da do onesnaženja tal zaradi proizvodnih območij in dejavnosti v njih ne bo prišlo. Vsakršne emisije snovi v tla zaradi proizvodnih dejavnosti je potrebno preprečiti.

Podobno kot za proizvodna območja velja za načrtovana nova območja stanovanjske gradnje. Vpliv njihove izvedbe na onesnaženost tal se prepreči ob urejenem odvajanju odpadnih komunalnih vod na čistilno napravo in s tem preprečitvi nenadzorovanega odvajanja v tla ali po površini. Stanovanjske objekte je skladno z določbami odloka možno graditi tam, kjer je komunalna infrastruktura že zgrajena ali je možno novo omrežje priključiti na obstoječe. Glede na trenutno stanje opremljenosti s kanalizacijskim omrežjem je to možno le v Ilirski Bistrici, Topolcu, Jasenu ter Šembijah.

K onesnaženju tal lahko pripomorejo tudi območja za turizem ob akumulacijskem jezeru Mola (EUP MO 01/2 in MO 02/1), na Mašunu (EUP MA 01) in kampiranje v naselju Brce (EUP BR 04/2, BR 04/3, BR 05). V sklopu območja jezera Mola se načrtuje umestitev turistične infrastrukture (bungalovi, čolnarna, parkirišča, ...). Za zmanjšanje vpliva tovrstnih območij na onesnaženost tal je potrebno urediti ustrezno odvajanje odpadnih komunalnih vod. Enako velja tudi za območja Mašuna. Slednje je še bolj pomembno saj se Mašun nahaja na kraškem območju, kje bi morebitna onesnaženost tal zaradi dejavnosti vplivala na tla s pronicanjem v nižje dele. Na območju je potrebno urediti malo čistilno napravo za čiščenje. Odvajanje vode, ki bo zadostovala mejnim parametrom za prečiščene vode z malih čistilnih naprav, naj se izvede s ponikanjem v tla. Pri kampih bi potrebno urediti sanitarije in ostale objekte za obratovanje kampa. Tovrstni posegi imajo enake vplive na tla, kot gradnja individualnih hiš. Razen zbitosti tal na območju predlaganega za kamp in ter gradnje spremljevalnih objektov, drugih vplivov na kakovost tal ne gre pričakovati.

Glede na načrtovane širitve poselitvenih območij ter dejavnosti znotraj njih opredeljujemo vpliv izvedbe OPN na izbrani kazalec vrednotenja kot **nebitven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov) (C)**. Vsa nova območja je z vidika zmanjšanja škodljivih vplivov na tla potrebno ustrezno komunalno opremit, kar tudi sicer navaja tudi osnutek odloka OPN. Ob ustrezni komunalni urejenosti poselitvenih območij ocenjujemo, da izvedba predlaganega OPN ne bo imela neposrednega, daljinskega in dolgoročnega vpliva na izbrani kazalec vrednotenja. Prav tako izvedba plana ne bo imela kumulativnih vplivov na kakovost tal širšega območja občine. Omilitveni ukrep podajamo za območje Mašuna.

5.5 Omilitveni ukrepi

EUP	Opis vpliva	Omilitveni ukrep	Možnost omilitve škodljivih vplivov	Izvajanje
<i>Območje občine Ilirska Bistrica</i>	V okviru OPN se v naseljih na novo opredeljuje 403,5 ha stavbnih površin na plansko opredeljenih kmetijskih zemljiščih oziroma 239,1 ha površin na trajnih travnikih. V sklopu naselij je razpoložljivih 451,8 ha nezazidanih stavbnih zemljišč.	Pri nadaljnjemu razvoju naselij je potrebno poselitev prvenstveno usmerjati v obstoječa stavbna zemljišča. V kolikor to ni možno naj občina tem zemljiščem spremeni namembnost in jih opredeli kot kmetijska. Novo predlagana stavbna zemljišča na kmetijskih površinah, predvsem na najboljših kmetijskih zemljiščih, je potrebno omejiti v skladu z dejanskimi potrebami glede na demografijo naselij. Slednja se na ravni občine od popisa prebivalstva 2002 naprej stalno znižuje. Občina naj ponovno preuči dejanske potrebe po novih stavbnih zemljiščih.	Ukrep je usmerjen v ohranitev kmetijskih površin glede na dejansko stanje nezazidanih stavbnih zemljišč.	V času priprave OPN je potrebno preveriti dejanske potrebe po novih stavbnih zemljiščih. Ukrep izvede občina pred sprejemom OPN.
<i>IB 01/4, IB 01/7</i>	Površine za stanovanjsko gradnjo se umešča v nagnjen teren, kar bi lahko vplivalo na nastanek erozijskih procesov.	Potrebno je izvesti utrditev terena (terasiranje), ustrezno utrditev brežin z izgradnjo opornih zidov ter nadzorovano odvodnjavanje padavinske vode. Novonastali gozdni rob se sanira, uravna naklon terena in odstrani vsa drevesa vsaj 25 metrov stran od novega robu terena.	Z omenjenim ukrepom se stabilizira pobočje, prepreči nastanek erozije ter ogroženost objektov.	Za izvedbo ukrepa je odgovorna občina preko izvajanja odloka o OPN. Ukrep se zapiše pri enotah urejanja prostora.
<i>Naselja v Brkinih</i>	Širjenje poselitve v Brkinih bi ob nepravilni umestitvi objektov v prostor lahko povzročilo erozijske procese nestabilne flišnate geološke podlage.	Za preprečevanja nastanka erozijskih in plazovitih območij naj se zagotavlja ustrezno ponikanje padavinske vode iz objektov na ponikanje v tla. Iz utrjenih površin se zagotovi ustrezno nadzorovano odvajanje padavinske vode v vodotok ali meteorno kanalizacijo. Pri širitvi poselitve v vseh naseljih v Brkinih naj se ohranjajo vse gozdne površine na strmih pobočjih. S tem se varujejo tla ter objekti.	Ukrep pripomore k zaščiti tal, obstoječih in predvidenih objektov pred erozijskim delovanjem padavinske vode, kar pomeni izboljšanje stanja.	Za izvedbo ukrepa je odgovorna občina preko izvajanja odloka o OPN. Ukrep se zapiše pri enotah urejanja prostora v krajinski enoti Brkini.
<i>MO 01/2, MO 02/1</i>	Območja za turizem in zelene površine se umešča v neposredno bližino obeh jezer, kar lahko povzroči odstranitev gozdnih površin in posledično erozijo tal.	Potrebno je ohranjati gozd na vseh strminah, kjer obstaja nevarnost erozije. S predvideno turistično aktivnostjo se ne sme agresivno posegati v naravo, saj bi to lahko povzročilo degradacijo prostora in povečanje erozije strmih območij v okolici. Potrebno je ohranjati ustrezen odmik od brežin obeh jezer, kar se doseže z opredelitvijo zelenih pasov med območji za turizem (BT) in jezeroma.	Ukrep pripomore k zmanjšanju možnosti erozije pobočij in zasipavanja jezer.	Ukrep se izvede v fazi načrtovanja razmestitve dejavnosti v sklopu ureditve območja z OPPN. Upošteva se ga v OPN.

EUP	Opis vpliva	Omilitveni ukrep	Možnost omilitve škodljivih vplivov	Izvajanje
IB 37	Širitev kamnoloma ima lahko ob nepravilni izvedbi negativne posledice na erozijsko stabilnost širše okolice.	V času izkoriščanja je potrebno izvajati sprotne tehnične in biološke sanacije v skladu z ustreznim rudarskim projektom za izvajanje del. Za preprečevanje erozije naj se ustrezno uredi odvodnjavanje in odvajanje tehnoloških odpadnih voda. Za zmanjšanje možnosti erozije je potrebno naklone robov kamnoloma, do kamor bo segal izkoriščevalski prostor, ustrezno utrditi ter oblikovati tako, da ne bo prihajalo do prekomernega ter nenadzorovanega plazenja novonastalega gozdnega robu ter matične podlage. Dinamika del pri izkoriščanju mora biti usklajena tako, da je obdobje od odstranitve gozdnega sestoja do sanacije v gozd čim krajše. Gozdno drevje se lahko odstrani največ 8 mesecev pred začetkom izkoriščanja. Po koncu izkoriščanja morajo biti tla pripravljena za sanacijo v roku 6 mesecev. Ogozditev pripravljene površine pa mora biti izvedena prvo sezono po pripravi tal. Na terase je potrebno nariniti deponirano zemljo in humus v minimalni debelini 0,3 m.	Ukrep je usmerjen v zmanjšanje erozije brežin na najnižjo možno raven, poleg tega pa zagotavlja stabilnost tudi sosednjih brežin, ki segajo izven območja pridobivalnega prostora.	Za izvedbo je odgovoren izvajalec del. Sanacijo je potrebno opredeliti v rudarskem načrtu.
MA 01	Na območju Mašuna se načrtuje ureditev turističnega središča z umestitvijo nekaterih nočitvenih objektov. Ker gre za kraški teren bi izvedba območja lahko vplivala na kakovost tal in na podzemno vodo.	Za preprečitev onesnaženja tal je potrebno obstoječe objekte in morebitne nove komunalno opremiti, odpadno komunalno vodo pa očistiti na mali čistilni napravi. Tako prečiščeno vodo se lahko odvaja na ponikanje v tla.	Z upoštevanjem ukrepa ne bo prišlo do onesnaženja tal in podzemnih voda na občutljivem kraškem območju.	Ukrep se izvede ob ureditvi celotnega območja. Opredeli se ga v OPN in upošteva pri pripravi podrobnejšega prostorskega akta. Ukrep mora biti vključen v načrte za pridobitev gradbenega dovoljenja.

5.6 Upoštevanje smernic pristojnih nosilcev urejanja prostora in javnih pooblastil

Smernice MKGP k OPN Ilirska Bistrica niso bile podane. Pri spremembi namenske rabe zemljišč se upošteva kataster dejanske rabe zemljišč, hidromelioracijska območja, veljavne namenske rabe (najboljša in ostala kmetijska zemljišča). Pri posegih na najboljša kmetijska zemljišča je hkrati potrebno upoštevati vse navedene omejitve na kmetijskih zemljiščih. Pri tem je pomembno ohranjanje proizvodnih kapacitet kmetijskih zemljišč. Glede na velikost občine ter površine kmetijskih zemljišč novi posegi predstavljajo skupno približno 2,7 % površine vseh kmetijskih zemljišč (512,8 ha). Predlagani OPN tako načrtuje razmeroma visok delež površin za spremembo namembnosti kmetijskih zemljišč v stavbna. Po veljavnem planskem aktu občine je skoraj v vseh naseljih dovolj prostih stavbnih zemljišč, kamor bi se morala prvenstveno usmerjati nova poselitve. Slednje ugotavlja tudi Elaborat posegov na najboljša kmetijska zemljišča za pripravo občinskega prostorskega načrta občine Ilirska Bistrica (V prostoru d.o.o., november 2010). Ker smernice MKGP niso bile izdane težko ocenimo njihovo upoštevanje. Osnutek odloka o OPN sicer navaja varovanje kmetijskih površin pred urbanizacijo. Prevladujočo rabo v občini predstavljajo gozdna zemljišča. Ostale površine so pretežno kmetijske, vendar so manj primerne za obdelavo zaradi naravnih razmer (vrtače, plitka in neenakomerno globoka tla, gozdnatost, poplavna območja). Na območje Javorniško-snežniških gozdov, Čičarije ter večjega dela Brkinov se ohranjajo strnjene

gozdne površine. Spremembe namembnosti v okviru OPN ne posegajo v gozdne rezervate in varovalne gozdove. Prav tako širitve dejavnosti ne posegajo v sklenjena območja gozdov. Smernice ZGS predlog OPN tako upošteva.

5.7 Skladnost OPN z okoljskimi cilji

Posledica vsake gradnje v naravnem okolju je izguba tako vegetacijskega pokrova kot tudi prsti, zato je pomembno smotrno umeščanje dejavnosti v prostor. Z načrtovanjem širitve dejavnosti znotraj poselitvenega območja so pritiski na tla manjši, kot sicer. Zgoščevanje poselitve omogoča primernejšo komunalno in prometno ureditev, ki zmanjša možnost onesnaženja tal. Tak način planiranja prepreči krčenje gozdov in tako ne poveča možnosti nastanka večjih erozijskih žarišč. Predlog sprememb namenske rabe ne posega na varovalne gozdove in gozdne rezervate. V kmetijski rabi prevladujejo travniške površine, na katere predlog plana predvideva največ sprememb rabe. Z OPN Občina širi poselitev na plansko opredeljena najboljše in ostala kmetijska zemljišča, hkrati pa ohranja zadosti obstoječih stavbnih zemljišč. Zelo verjetno izvedba predlaganega OPN ne bo povzročila bistvene izgube kmetijskih zemljišč, vendar je v skladu z razvojnimi težnjami in demografijo potrebno v prvi vrsti aktivirati prosta stavbna zemljišča. V primeru, da se vsa nova območja predlaganih sprememb namenske rabe realizirajo, bi se lahko zaznavno zmanjšala površina kmetijskih zemljišč saj je skupaj predlaganih novih posegov 512,8 ha. Glede na demografske kazalce in razpoložljivih prostih stavbnih zemljišč slednje ni v skladu z okoljskimi cilji. Širitev stavbnih zemljišč se načrtuje tudi v območja Brkinov, ki so zaradi flišne podlage bolj erozijsko izpostavljena. Iz tega razloga so navedeni nekateri omilitveni ukrepi, ki jih je potrebno upoštevati pri zmanjšanju potencialne erozijske ogroženosti. Pobude v okviru OPN sicer ne posegajo v evidentirana erozijska žarišča. Večina novih poselitvenih območij je predvidena v sklopu naselij, širitve navzven v odprti prostor niso predvidene. Večji infrastrukturni objekti (ceste, plinovodi, ipd...) v sklopu OPN niso predvideni, pač pa so načrtovani v okviru državnih prostorskih načrtov. OPN ne načrtuje umeščanja dejavnosti, ki bi lahko bistveno vplivale na povečano onesnaževanje tal. OPN sicer v prostor umešča dve večji območju proizvodnih dejavnosti v Podgradu in Jelšanah, vendar ob upoštevanju predpisov ter omilitvenih ukrepov bistvenih vplivov na onesnaženost tal ne gre pričakovati. Tako je izpolnjen tudi cilj glede smotrne prostorske umestitve dejavnosti in s tem preprečevanja onesnaženja tal. Iz navedenega lahko zaključimo, da je predlog OPN skladen z okoljskimi cilji. Izjema so širitve stavbnih zemljišč na najboljših kmetijskih zemljiščih.

5.8 Spremljanje stanja

KAZALCI ZA SPREMLJANJE STANJA	SPREMLJANJE STANJA
delež najboljših kmetijskih površin ter kmetijskih površin v zaraščanju v primerjavi z vsemi kmetijskimi površinami, razmerje med trajnimi travniki in vsemi kmetijskimi površinami	Trenutno po veljavni planski rabi v občini delež najboljših kmetijskih površin znaša 4.578,1 ha ali 23,8 % vseh kmetijskih površin, kar predstavlja 9,5 % vseh površin občine. Površina zaraščajočih opuščanih kmetijskih zemljišč na podlagi podatkov MKGP znaša 480,6 ha ali 1,0 % površine občine. Spremljanje deleža najboljših in zaraščajočih kmetijskih površin opravlja MKGP, ki s kmetijsko politiko spodbuja kmetijsko rabo zemljišč, hkrati pa ščiti območja pridelovanja hrane. Občina lahko v okviru OPN usmerja razvoj naselij v območje obstoječih ali degradiranih stavbnih zemljišč in s tem prepreči novogradnje na kmetijskih zemljiščih. S tem se ohranja tudi kmetijski potencial zemljišč. Za načrtovanje prostorske politike in širjenje novih stavbnih zemljišč je v prihodnje v večji meri upoštevati demografske kazalce in s tem dejansko potrebo po novih stavbnih zemljiščih. V zadnjih letih se število prebivalstva v občini zmanjšuje.

KAZALCI ZA SPREMLJANJE STANJA	SPREMLJANJE STANJA
prisotnost varovalnih gozdov in gozdnih rezervatov glede na ostale gozdne površine	Spremljanje stanja in določitev območij varovalnih gozdov je v domeni Zavoda za gozdove Slovenije, OE Sežana in OE Postojna. Območja varovalnih gozdov se lahko na podlagi strokovnega mnenja ZGS povečajo ali zmanjšajo na deset let z obnovo gozdnogospodarskih načrtov. Spreminjanje je odvisno od pomembnosti varovanja tal, ki ga gozd opravlja. Varovalni gozdovi v občini obsegajo širše južne površine Snežnika, območje Reber ter v bližini naselja Knežak. Varovalni gozdovi v občini z vidika rabe prostora niso ogroženi, saj se nahajajo v gozdnatem območju. Gozdni rezervati glede na načrtovano rabo niso ogroženi.
prisotnost erozijskih območij zaradi plazenja tal in morfološke spremembe tal zaradi posegov	Na območju občine ni evidentiranih večjih plazov. Kot erozijski predel se pojavlja širše območje Brkinov, kjer zaradi nesprijete flišne podlage prihaja do lokalno omejene erozije tal. Zaradi kraške podlage na pretežnem delu občine večina padavinske vode ponikne v tla s čimer se bistveno zmanjša možnost erozije. Pokritosti strmih pobočij z gozdom zmanjša možnost plazenja, erozije ter podorov kamenja. Evidenco plazov vodi občina, obnavlja se jo po potrebi. Občina lahko zmanjša možnost nastanka erozije predvsem z usmerjanjem poselitve izven erozijskih območij.
stanje onesnaženosti tal zaradi industrijske, kmetijske ali druge dejavnosti	Spremljanje stanja onesnaženosti oziroma kakovosti tal po izvedbi OPN je vezano na izvedbo prvih meritev ter obratovalnega monitoringa za objekte, ki so skladno z veljavno zakonodajo zavezanci za meritve. Meritve je dolžan izvesti upravljavec naprave. Kakovost tal se spremlja v okviru letnih raziskav onesnaženosti tal na vzorčnih točkah merilne mreže na območju Slovenije. Občina k zmanjšanju možnosti onesnaženja tal pripomore z komunalnim opremljanje zemljišč za gradnjo.

5.9 Viri

- Občinski prostorski načrt Občine Ilirska Bistrica - dopolnjen osnutek, V prostoru d.o.o. april 2011.
- Raziskave onesnaženosti tal Slovenije v letih 2004, 2005, 2006 in 2007, Biotehniška fakulteta, Center za pedologijo in varstvo okolja.
- Pedološka karta Slovenije, 1:25000, Generalizirane talne enote, Biotehniška fakulteta
- Slovenija – Pokrajine in ljudje, Založba Mladinska knjiga, 1998
- Elaborat posegov na najboljše kmetijska zemljišča za pripravo občinskega prostorskega načrta občine Ilirska Bistrica , V prostoru d.o.o., november 2010

6. POVRŠINSKE VODE

6.1 Zakonski okvir

- Zakon o varstvu okolja (Ur. l. RS, št. 39/06, 70/08, 108/09)
- Zakon o vodah (Ur. l. RS, št. 67/02, 57/08)
- Uredba o emisiji snovi in toplote pri odvajanju odpadnih vod v vode in javno kanalizacijo (Ur. l. RS, št. 47/05, 45/07, 79/09)
- Uredba o emisiji snovi pri odvajanju padavinske vode z javnih cest (Ur. l. RS, št. 47/05)
- Uredba o emisiji snovi pri odvajanju odpadne vode iz komunalnih čistilnih naprav (Ur. l. RS, št. 45/07, 63/09, 105/10)
- Uredbo o emisiji snovi pri odvajanju odpadne vode iz malih komunalnih čistilnih naprav (Ur. l. RS, št. 98/07, 30/10)
- Uredba o stanju površinskih voda (Ur. l. RS, št. 14/09, 98/10)
- Pravilnik o monitoringu stanja površinskih voda (Ur. l. RS, št. 10/09)
- Pravilnik o nalogah, ki se izvajajo v okviru obvezne občinske gospodarske javne službe odvajanja in čiščenja komunalne in padavinske odpadne vode (Ur. l. RS, št. 109/07, 33/08)
- Pravilnik o prvih meritvah in obratovalnem monitoringu odpadnih vod ter o pogojih za njegovo izvajanje (Ur. l. RS, št. 74/07)
- Pravilnik o določitvi in razvrstitvi vodnih teles površinskih voda (Ur. l. RS, št. 63/05, 26/06)

6.2 Določitev okoljskih ciljev in vrednotenje vplivov izvedbe plana

6.2.1 Izhodišča in okoljski cilji

Okoljski cilji plana izhajajo iz obveznosti Slovenije na osnovi sprejetih mednarodnih pogodb in veljavnih predpisov, ter se kot taki odražajo v sprejetih programskih dokumentih. Pri določitvi okoljskih ciljev je bilo upoštevano tudi obstoječe stanje površinskih voda v občini Ilirska Bistrica.

Tabela 8: Okoljski cilji, stanje in kazalci za varovanje površinskih vod

CILJI	KAZALCI	STANJE
doseganje dobrega kemijskega in ekološkega stanja površinskih voda glede na merjene parametre kakovosti površinskih vodotokov	<ul style="list-style-type: none"> • vrednosti parametrov kakovosti površinskih voda za določitev njihovega kemijskega in ekološkega stanja • pokritost občine s kanalizacijskim omrežjem in število PE priključenih na čistilne naprave 	<ul style="list-style-type: none"> • Na reki Reki se v sklopu monitoringa kakovosti površinskih vodotokov nahajata merilni mesti Topolc in Podgraje. Na vodotoku Molja je bilo merilno mesto vzpostavljeno pri naselju Zarečica. V sklopu ocene kemijskega in ekološkega stanja rek v Sloveniji v letih 2007 in 2008 je bilo na merilnih mestih Topolc in Podgraje ugotovljeno dobro ekološko stanje vodotoka s srednjo in visoko stopnjo zaupanja, kemijsko stanje se je ugotavljalo za leto 2007 in je bilo opredeljeno kot dobro s srednjo stopnjo zaupanja. V letih 2007 in 2008 je bilo na merilnem mestu Zarečica na vodotoku Molja ugotovljeno dobro kemijsko stanje z nizko (2007) in visoko (2008) stopnjo zaupanja. Ekološko stanje vodotoka je bilo ocenjeno kot dobro z nizko stopnjo zaupanja po elementih kakovosti. • Kanalizacijsko omrežje je zgrajeno v naselju Ilirska Bistrica, Jasen in Topolc, ki se zaključuje na ČN Ilirska Bistrica s kapaciteto čiščenja 9.500 PE. Omrežje je zgrajeno tudi v naselju Šembije, ki se zaključuje na ČN s kapaciteto čiščenja 350 PE. Območja manjših naselij in razpršene poselitve se opremljajo s skupinskimi in individualnimi sistemi za čiščenje odpadnih voda. Odvajanje odpadnih komunalnih vod v občini se izvaja skladno z Operativnim programom odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih voda v Občini Ilirska Bistrica.

CILJI	KAZALCI	STANJE
ohranjanje razlivilnih površin površinskih vodotokov	poselitvena območja, ki se nahajajo znotraj poplavnih površin vodotokov	Poplavna območja v občini so vezana na poplavne ravnice ob reki Reki od naselja Zagraje do meje s sosednjo občino Pivka. Kot poplavni površini sta opredeljeni tudi območji jezer Klivnik in Mola, ki služita kot zaplavni pregradi za zadrževanje visokih voda vodotoka Molja. V poplavnem območju se nahaja tudi obstoječa poselitev vzdolž Reke in sicer v naseljih Koseze, južni rob Ilirske Bistrice, Rečica in Topolc.

6.2.2 Metode ugotavljanja in vrednotenja vplivov izvedbe plana na okolje

Vpliv izvedbe plana na obremenitev površinskih voda zaradi predvidenih novih posegov smo ocenili na podlagi javno dostopnih podatkov državnega monitoringa raziskave onesnaženosti površinskih voda in značilnosti predvidenega plana. Vpliv izvedbe plana na kakovost površinskih voda se vrednoti v odnosu do zastavljenih okoljskih ciljev z uporabo meril vrednotenja, predpisanih z Uredbo o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje (Ur. l. RS, št. 73/05). Skladno z omenjeno Uredbo se vplive vrednoti v velikostnih razredih od ocene A do ocene X. Razlaga posameznih ocen pri vrednotenju vplivov je navedena v spodnji tabeli.

Tabela 9: Način ocenjevanja vplivov načrtovanih posegov na površinske vode.

OCENA	RAZLAGA OCENE
A - ni vpliva/ vpliv je pozitiven	Z načrtom predvideni posegi na kakovost površinskih vod ter na kapaciteto kanalizacijskega omrežja ne bodo imeli negativnih vplivov ali pa bodo ti pozitivni.
B - nebitven vpliv	Z načrtom predvideni posegi bodo imeli na kakovost površinskih vod nebitven vpliv. Zakonsko predpisane mejne imisijske vrednosti onesnaževal v vodah ne bodo presežene, načrtovani posegi bodo tudi v skladu z drugimi okoljskimi cilji. Čiščenje in odvajanje odpadnih komunalnih vod je izvedljivo. Vplivi posegov na površinske vode bodo s stališča varstva površinskih voda sprejemljivi.
C - nebitven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov)	Z načrtom predvideni posegi lahko na površinske vode, brez ustreznih omilitvenih ukrepov, vplivajo na kemijske in biološke parametre površinskih voda. Zakonsko predpisane mejne imisijske vrednosti onesnaževal v vodah so lahko presežene, načrtovani posegi pa so lahko tudi v nasprotju s posameznimi okoljskimi cilji. Izvedba kanalizacijskega omrežja in priklop na čistilne naprave je možen, vendar še ni izveden.
D - bitven vpliv	Z načrtom predvideni posegi lahko povzročijo preseganje dovoljenih vrednosti kemijskih in bioloških parametrov površinskih voda, načrtovani posegi so lahko tudi v nasprotju s posameznimi okoljskimi cilji. Zaradi neustreznega odvajanja in čiščenja odpadnih komunalnih vod se lahko poslabšajo parametri kakovosti vodotokov.
E - uničujoč vpliv	Z načrtom predvideni posegi lahko povzročijo preseganje kritičnih dovoljenih vrednosti kemijskih in bioloških parametrov površinskih voda, načrtovani posegi so popolnoma v nasprotju s posameznimi okoljskimi cilji. Izvedba odvajanja in čiščenja odpadnih komunalnih vod ni možna. Vplivi posegov na površinske vode se lahko z izvedbo omilitvenih ukrepov sicer omeji, vendar lahko kljub temu pričakujemo poslabšanje stanja.
X - ugotavljanje vpliva ni možno	Ugotavljanje vplivov izbranih kazalcev vrednotenja z načrtom predvidenih posegov na površinske vode ni možno.

6.3 Opis dejanskega stanja okolja na območju OPN

6.3.1 Padavinski režim

Padavinski režim v Brkinih in Dolini Reke je sredozemski s prvim viškom jeseni in drugim, neizrazitim viškom v zgodnjem poletju (junij). Letna količina padavin narašča v smeri od zahoda proti vzhodu. Tako dobi zahodni rob Brkinov 1400 mm, osrednji del Brkinov 1500 mm, v povirju Reke pa količina naraste na 1800 mm padavin. Območje Javornikov in Snežnika spada med najbolj namočene v Sloveniji, saj pade letno do 3000 mm padavin. Postaja na Gomancah ima v povprečju 2928 mm padavin letno in je prisoten očiten vpliv morja. Viški padavin so v hladni polovici leta, manjše količina pa v poletnem času. Novembra pade v povprečju 480 mm padavin. Zaradi visoke nadmorske višine je večina zimskih padavin v obliki snega.

Glavna vodna žila je Reka. Slednja v Ilirskobistriški kotlini poplavlja tudi do šestkrat na leto, vendar so poplave kratkotrajne – voda navadno ostane le nekaj ur. Poplave so se nekoliko zmanjšale po izgradnji dveh umetnih zadrževalnikov Mola in Klivnik. Večji pritoki Reke so Mola, Padež, Posrtev, Sučica, Mrzlek, Pila in Bistrica. Številni potoki na flišu, ki se izlivajo neposredno v Reko ali v katerega od njenih pritokov, so najbolj vodnati ob spomladanskih in jesenskih deževjih, v poletnem in zimskem sušnem obdobju pa presahnejo. Njihove ozke dolinice, imenovane "žlebovi", pričajo o močni eroziji ob obilnih padavinah. Zaradi flišne podlage je zahodni dela občine izredno vodnat z gosto razporejeno vodno mrežo, kar je ob močnejših deževjih razlog za poplavljanje. Vzhodni del občine s Javorniško-snežniško planoto kljub obilnim padavinam na letni ravni nima površinskih vodotokov. Padavinska voda ponikne v porozno kraško podzemlje.

6.3.2 Vodotok Reka

Reka je največja slovenska ponikalnica. Izvira v gozdu Dletvo jugovzhodno nad Podgoro (na južni strani pobočja Snežnika) na Hrvaškem. Izvira kot potok, imenovan Velika voda (Vela voda). Teče skozi kraje Ilirska Bistrica, Topolc, Prem in Škofije do Škocjana, kjer ponikne v Mohorčičevo jamo v Škocjanskih jamah. 33 km dolg podzemni tok Reke je moč videti še v Kačni jami in Labodnici, ponovno pa pride na površje v izviru reke Timave blizu kraja Štivan v Italiji. Meja porečja je natančno določena na njenem flišnem levem bregu, na desnem bregu pa so zaradi kraškega površja razmejitve samo domnevne. Na reki Reki so včasih delovali številni mlini in žage.

Reka ima dežno-snežni vodni režim z viškom padavin novembra, decembra in januarja, najmanj pa avgusta. Drugi višek je marca, ko se tali sneg s Snežnika. Razmerje med največjim in najmanjšim pretokom je približno 1 : 2500, kar je veliko in je značilno za kraška povirja. Reka povzroča redne letne poplave, povprečno se pojavljajo šestkrat na leto, vendar so kratkotrajne. Voda navadno ostaja le nekaj ur. Število poplav naj bi bilo manj po izgradnji zadrževalnikov Mola in Klivnik.

Do leta 1990 je bila pretežno zaradi tovarne organskih kislin v Ilirski Bistrici ena najbolj onesnaženih slovenskih rek.

Pomembnejši večji pritoki Reke so vodotok Molja, Padež, Posrtev, Pila, Bistrica, Sušica in prtok Mrzlek, ki priteče iz Košanske doline. Bistrica, odtok kraškega izvira izpod kraškega robu, je dolga le 1,7 km, a je med vsemi pritoki Reke najbolj vodnata. Številni potoki na flišu, ki se izlivajo neposredno v Reko ali katerega njenih pritokov, so najbolj vodnati ob spomladanskih in jesenskih deževjih, v poletnem in zimskem sušnem obdobju pa presahnejo.

Kakovost reke Reke se je na ravni državnega monitoringa v letu 2007 spremljal na merilnem mestu Topolc, v letu 2008 pa na merilnem mestu Podgraje. Glede na meritve parametrov, ki so se ugotavljali pri izvajanju monitoringa kakovosti površinskih vodotokov v Sloveniji v letu 2007 in 2008, letne povprečne vrednosti fizikalno-kemijskih parametrov na merilnem mestu Topolc niso presegale mejnih vrednosti, predpisanih z Uredbo o stanju površinskih voda (Ur. l. RS, št. 14/09). Za merilno mesto Podgraje meritve kemijskih parametrov za leto 2008 niso bile podane. V sklopu ocene ekološkega in kemijskega stanja rek v Sloveniji v letih 2007 in 2008 je bilo na merilnem mestu Topolc ugotovljeno dobro kemijsko stanje vodnega telesa glede s srednjo stopnjo zaupanja (zanesljiva ocena kemijskega stanja). Ekološko stanje vodotoka za leti 2007 in 2008 na merilnih mestih Topolc in Podgraje je bilo ocenjeno kot dobro (D) z nizko stopnjo zaupanja po elementih kakovosti. Merilno mesto v sklopu monitoringa kakovosti je vzpostavljeno tudi na vodotoku Molja in sicer pri naselju Zarečica. V letih 2007 in 2008 je bilo ugotovljeno dobro ekološko stanje vodotoka z nizko stopnjo zaupanja ocene. Kemijsko stanje v letu 2007 je bilo ugotovljeno kot dobro s srednjo stopnjo zaupanja, v letu 2008 pa dobro z visoko stopnjo zaupanja.

6.3.3 Odvajanje in čiščenje odpadnih vod

Občina ima zaradi večjih razdalj med 64 naselji težave pri vzpostavljanju omrežja za odvajanje in čiščenje odpadne komunalne vode. Trenutno je kanalizacijski sistem zgrajen v naselju Ilirska Bistrica, Jasen in Topolc, ki je priključeno na čistilno napravo Ilirska Bistrica s kapaciteto čiščenja 9.500 PE. Po javno dostopnih podatkih (vir: Atlas okolja, ARSO) trenutno čistilna naprava ni preobremenjena, saj se na njej čistijo odpadne komunalne vode 2.137 PE. Kanalizacijsko omrežje je zgrajeno tudi v naselju Šembije, kjer se odpadne komunalne vode čistijo na čistilni napravi s kapaciteto čiščenja 350 PE. Kanalizacijsko omrežje je v izgradnji tudi v naseljih Jablanica, Vrbita, Vrbovo, Koseze, Hrušica in Podgrad, vendar še ni v obratovanju. V naselju Hrušica in Podgrad sta zgrajeni tudi čistilni napravi, ki za sedaj še ne obratujeta. Kanalizacija in čiščenje odpadnih vod v ostalih naseljih se rešuje po posameznih aglomeracijah na podlagi Operativnega programa odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih voda v Občini Ilirska Bistrica (maj 2006). Komunalno opremljanje naselij v skladu z omenjenim dokumentom je razdeljeno v štiri faze. V 1. fazi se s kanalizacijskim omrežjem ter čistilno napravo opremlja večja naselja, kot so Ilirska Bistrica s Topolcem (izvedeno), Rečica, Zarečje in Koseze, Knežak, Bač, Hrušica, Podgrad, Vrbovo in Vrbita. V preostalih fazah se bo kanalizacija gradila glede na velikosti naselij ter njihovo povezanostjo v aglomeracije. Kjer kanalizacijsko omrežje ne obstaja in ni predvideno se bodo objekti opremljali s skupinskimi in individualnimi sistemi za čiščenje odpadnih vod.

Javno podjetje Komunala Ilirska Bistrica d.o.o. opravlja gospodarsko javno službo odvajanja in čiščenja komunalne odpadne in padavinske vode. Podjetje vzdržuje kanalizacijsko omrežje v naselju Ilirska Bistrica, Jasen in Topolc s pripadajočo čistilno napravo. V skladu z veljavno zakonodajo se za obratovanje KČN Ilirska Bistrica izvaja obratovalni monitoring odpadnih vod. Sanitarne kemične analize odpadne vode se opravlja na parametrih KPK, BPK5 in neraztopljenih snoveh. V skladu s predpisi na področju odvajanja komunalnih odpadnih voda, je pri zagotavljanju odvajanja in čiščenja odpadne in padavinske vode potrebno obravnavati vsa območja naselij ali delov naselij, v katerih stalno prebiva več kot 50 prebivalcev.

6.4 Ocena pričakovanih vplivov izvedbe plana na okolje

vrednosti parametrov kakovosti površinskih voda za določitev njihovega kemijskega in ekološkega stanja

Reka je bila do leta 1990 najbolj onesnažen vodotok v Sloveniji zaradi izpustov nevarnih snovi tovarne organskih kislin v Ilirski Bistrici. S prenehanjem izpustov nevarnih organskih topil v vodotok in ekološko sanacijo se je prej kot v dvajsetih letih uspelo vzpostaviti kemijsko in ekološko ravnovesje, kar je razvidno iz zadnjih meritev monitoringa. Trenutno stanje kakovosti Reke je bistveno boljše, kot v letih 2002 in 2003 ko so bile na zadnje izmerjene presežene koncentracije fenolnih snovi v vodi zaradi proizvodnje v kemijski tovarni Lesonit.

Največji vodotok Reka v celotnem toku teče mimo strnjenih naselij ter največjega proizvodnega območja v občini. Za leti 2007 in 2008 je bilo v sklopu monitoringa kakovosti površinskih vodotokov ugotovljeno dobro kemijsko in ekološko stanje merjenih parametrov s srednjo oziroma visoko stopnjo zaupanja na merilnem mestu Podgraje in Topolc. Slednje se nahaja dolvodno od cone Lesonit. Struga reke poteka tudi skozi kmetijska zemljišča z obdelovalnimi površinami. Glede na ugotovitve monitoringa kakovosti površinskega vodotoka lahko zaključimo, da obstoječa poselitve vključno s proizvodnim območjem Lesonit in kmetijska raba površin ne vplivata bistveno na kazalce kakovosti vodotoka. Podobno velja za vodotok Molja, kjer se merilno mesto nahaja pri naselju Zarečica. Molja skupaj z zaplavnima jezeroma Mola in Klivnik ne teče mimo poseljenih območij, tako da je dobro kemijsko in ekološko stanje z visoko stopnjo zaupanja pričakovano. Če primerjamo trenutno stanje z načrtovanim OPN ter načrtovanimi širitvami stavbnih zemljišč v okviru naselij lahko ugotovimo, da na podlagi načrtovane rabe prostora ter dejavnosti ne gre pričakovati bistvenega poslabšanja kakovosti kemijskega in ekološkega stanja vodotokov Reka in Mola. Kmetijska dejavnost v občini nima bistvenih vplivov na vodotoke v občini saj intenzivno kmetijstvo ni prisotno. Skladno z Uredbo o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov (Ur. l. RS, št. 113/09) je celotno območje Republike Slovenije opredeljeno kot ranljivo območje. Zavezanci za izvajanje določb Uredbe so vsa kmetijska gospodarstva, ki izvajajo gnojenje, oziroma kmetijska gospodarstva, kjer pri izvajanju njihove dejavnosti nastajajo živinska gnojila. Vplivi na tla, površinske ter podzemne vode zaradi kmetijske dejavnosti na kraškem terenu bi se lahko pojavili v primeru nenadzorovanega vnosa gnojnice na kmetijska zemljišča, pri čemer bi se povečale koncentracije nitratov v tleh in zaradi pronicanja tudi v podzemni vodi. Ob izpolnjevanju zakonsko predpisanih pogojev in doseganja ustrezne mejne vrednosti letnega vnosa dušika v tla ocenjujemo, da se obremenjenost tal z organskimi spojinami (nitrati) ne bo bistveno povečala.

OPN ne načrtuje dodatne poselitve v bližini vodotokov. Reka se urbanim površinam najbolj približa ravno na območju gospodarske cone Lesonit, ki pa je v pretežnem delu že pozidana. Širjenje urbanih površin naselja je omejeno ravno zaradi prisotnosti pogostih poplav Reke. Tako so se v sklopu OPN vsa obstoječa stavbna zemljišča, ki segajo v poplavno območja, opredelila kot zelene površine, kar pripomore k ohranjanju kakovosti vodotoka in omejuje gradnjo objektov in možnost onesnaženja vodotoka. V bližino vodotoka Reka segajo načrtovane zelene površine in podeželskih naselij v naseljih Zarečje (ZA 02/1 in ZA 02/2), Rečica (RE 02 in RE 05), Topolc (TP 11/2) in Prem (PM 01/1). V neposredno bližino akumulacijskih jezer Klivnik in Mola se umešča površine za turistično infrastrukturo, šport in rekreacijo (KL 01/1, KL 01/2, KL 01/3, MO 01/2, MO 02/1). Ob vodotoku med obema jezeroma se v naselju Zalči načrtuje umestitev površin podeželskega naselja ZL 02. Južno od naselja Jelšane se ob vodotok Mrzljak umeščajo površine proizvodnih dejavnosti JE 07/3. Južno od naselja Brce se ob vodotok Posrtev določa zelene površine za kampiranje (BR 04/2, BR 04/3) in podeželskega naselja (BR 04/1). Gradnja in obratovanje omenjenih območij se mora umakniti stran od vodotoka glede na zakonsko predpisanih 5 metrov od priobalnega zemljišča vodotokov. Vsakršno poseganje v vodotoke, zasipavanje ali nepooblaščen odvzem vode iz vodotoka ni dovoljeno. Skladno z osnutkom odloka o OPN je gradnja objektov oziroma vzpostavitev območij dovoljena šele takrat, ko so območja komunalno opremljena. Slednje pomeni,

da se bo odvajanje in čiščenje odpadnih komunalnih vod uredilo pred obratovanjem omenjenih zelenih in stanovanjskih območij. Tako do nenadzorovanega onesnaženja bližnjih vodotokov ne bo prišlo. Zelene površine se praviloma namenajo za rekreacijo brez gradnje zahtevnih objektov. Vsa tovrstna območja, v kolikor se namenajo za javne površine, je potrebno opremiti vsaj s kemičnimi stranišči.

V primeru vzpostavitve proizvodnega območja v Jelšanah (JE 07/3) v tej fazi načrtovanja natančne dejavnosti niso poznane. Ključni ukrep za varstvo vodotoka Mrzljak pred morebitnim onesnaženjem je ureditev komunalne infrastrukture območja, ki se zaključi na čistilni napravi ustrezne kapacitete. Odvajanje komunalne odpadne vode po javni kanalizaciji mora biti zagotovljeno skladno z Uredbo o emisiji snovi pri odvajanju odpadne vode iz komunalnih čistilnih naprav (Ur. l. RS, št. 45/07, 63/09, 105/10), Uredbo o emisiji snovi pri odvajanju odpadne vode iz malih komunalnih čistilnih naprav (Ur. l. RS, št. 98/07, 30/10) in Pravilnikom o nalogah, ki se izvajajo v okviru obvezne občinske gospodarske javne službe odvajanja in čiščenja komunalne in padavinske odpadne vode (Ur. l. RS, št. 109/07, 33/08). Dokler se ne uredi ustrezno odvajanje in čiščenje odpadnih komunalnih vod ter odvajanje in ravnanje z morebitnimi tehnološkimi vodami iz proizvodnih objektov se lokacija ne more vzpostaviti za predvideno namembnost. V kolikor se bodo znotraj gospodarske cone umestile dejavnosti in tehnološki procesi, pri katerih nastajajo odpadne industrijske vode, jih je potrebno pred izpustom v javno kanalizacijo zajeti in predhodno očistiti. Skladno s predpisi je za obratovanje naprave, ki odvaja industrijsko odpadno vodo v javno kanalizacijo, ali neposredno v površinske vode ali posredno v podzemne vode, potrebno pridobiti okoljevarstveno dovoljenje. Vpliv izvedbe območja JE 07/3 ter dejavnosti v njem ob zakonsko predpisanem in ustreznem odvajanju odpadnih komunalnih vod v kanalizacijsko omrežje ter naprej na čistilno napravo in ravnanje z morebitnimi tehnološkimi vodami ne bo imel bistvenega vpliva na parametre kakovosti vodotoka Mrzljak.

Ob jezeru Klivnik in Mola se z OPN umeščajo nove površine za turizem in rekreacijo. Na območju MO 01/2 se načrtuje ureditev objekta s pokritim bazenom, bungalovov in parkirišče. Območje MO 02/1 se namenja kampu. Bazen se načrtuje na rob predvidene enote urejanja prostora v bližino ceste. Območja ob jezeru Klivnik KL 01/1, KL 01/2 in KL 01/3 se določajo kot prostor za piknik in priveze za čolne. Za preprečitev onesnaženja jezer je predvsem območji za turizem MO 01/2 in MO 02/1 potrebno ustrezno komunalno urediti, da se prepreči onesnaženje obeh jezer in s tem tudi vodotoka Molja, ki izteka iz jezera Mola. Ob načrtovani gradnji pokritega bazena bo nastala odpadna voda iz bazena, ki jo bo potrebno menjati. Pri tem je potrebno odpadno vodo iz bazena pred izpustom odvajati preko kanalizacije na čistilno napravo in naprej v vodotok. Vodo je pred izpustom v vodotok potrebno predhodno ohladiti. Objekte bungalovov je potrebno priključiti na kanalizacijsko omrežje, ki se zaključi na čistilni napravi. Parkirišče je potrebno opremiti z lovilci olj za preprečitev odtekanja onesnažene padavinske vode po površju in v jezero.

Zelene površine južno od naselja Brce (BR 04/1, BR 04/2, BR 04/3) se z OPN namenja kot prostor za kampiranje skupaj s spremljevalnimi dejavnostmi obstoječe turistične kmetije. Prostor se nahaja v bližini vodotoka Posrtev. Za preprečitev onesnaženja vodotoka je potrebno urediti sanitarije in umivalnico. Izpuste odpadnih komunalnih vod v vodotok je potrebno preprečiti. Z vidika preprečitve erozije in kaljenja vodotoka je potrebno ohranjati obvodno vegetacijo.

V zahodnem delu občine je vodna mreža zaradi nepropustne flišne podlage gosta, vendar je večina vodotokov občasni in se napolnijo ob izdatnejših padavinah. Umeščanje dejavnosti naj se umakne stran od priobalnega pasu vodotokov.

V občini ni delujočih kamnolomov s podeljeno rudarsko pravico za izkoriščanje. Pred časom je obratoval kamnolom Gabrovec, ki koncesije trenutno nima. Občina z OPN širi do sedaj opredeljeno območje izkoriščanja (IB 37). V načrtovanem kamnolomu je potrebno odvod meteornih in tehnoloških vod z manipulativnih površin izvesti preko usedalnika. V neposredni bližini ni površinskih vodotokov, zato bo meteorno vodo potrebno iz usedalnikov ponikati v tla.

Veljavni državni prostorski (lokacijski) načrt za preložitev glavne ceste G1-6 in regionalne ceste R2-404 na območju Ilirske Bistrice (Ur. l. RS, št. 83/06) ne predvideva ukrepov za ohranjanje kemijskega in ekološkega stanja Reke, čeprav trasa prečka vodotok.

Ob upoštevanju zakonsko predpisanih omejitev pri obratovanju objektov kmetijske proizvodnje ocenjujemo, da bo imela izvedba OPN na izbrani kazalec vrednotenja neposreden in začasen vpliv, ob upoštevanju omilitvenih ukrepov daljinskih in dolgoročnih vplivov na okolje ne gre pričakovati. Slednji bi se lahko pojavili ob onesnaženju reke, ki teče preko več občin v Škocjanske jame in naprej v Italijo. Kumulativni vplivi dejavnosti iz poselitve prav tako ne bodo bistveni. Ocena vpliva izvedbe OPN na izbrani kazalec vrednotenja je tako **nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov) (C)**.

Pokritost občine s kanalizacijskim omrežjem in število PE priključenih na čistilne naprave

Lokacije predvidenih območij sprememb namenske rabe se držijo poselitvenih območij in jih bo tam, kjer je kanalizacijsko omrežje vzpostavljeno, možno priključiti na obstoječe omrežje in čistilno napravo. Kanalizacijsko omrežje je vzpostavljeno v naselju Ilirska Bistrica, Jasen in Topolc in se zaključi na čistilni napravi Ilirska Bistrica s kapaciteto čiščenja 9.500 PE. Kanalizacijsko omrežje je zgrajeno tudi v naselju Šembije in se zaključi na ČN kapacitete 350 PE. Kanalizacijsko omrežje s pripadajočo čistilno napravo je zgrajeno tudi v naselju Hrušica in bo prešlo v obratovanje predvidoma v juliju 2011. V naselju Podgrad je pridobljeno gradbeno dovoljenje za izgradnjo omrežja s čistilno napravo, vendar se dela še niso pričela. V naseljih Jablanica, Vrbica in Vrbovo je prav tako pridobljeno gradbeno dovoljenje za izgradnjo kanalizacije, vendar so dela predvidena v obdobju od 2012-2015. Navedena naselja se bo priklopilo na ČN Ilirska Bistrica. V drugih naseljih se bo gradnja odvijala skladno z dokumentom Operativnim programom odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih voda v Občini Ilirska Bistrica (maj 2006), kjer je predvidena izgradnja kanalizacijskega omrežja za naselja v občini v 4 fazah skladno z velikostjo aglomeracij. Po uradno dostopnih podatkih (vir: Atlas okolja, ARSO) delujoča ČN Ilirska Bistrica ni preobremenjena, saj se trenutno na njej čistijo odpadne komunalne vode 2.137 PE. Iz trenutnega stanja čiščenja odpadnih komunalnih voda izhaja, da bo na obstoječo čistilno napravo možno priključiti nove objekte s čimer se ne bo dodatno obremenilo obstoječe čistilne naprave.

Kot je razvidno iz opisa stanja v zvezi z zgrajenim kanalizacijskim omrežjem, slednje v večini naselij ni zgrajeno. Slednje bi imelo lahko ob nenadzorovanem odvajanju odpadnih komunalnih vod vpliv na površinske in tudi na podzemne vode. Nova poselitvena območja v občini, predvsem proizvodna ter posebna območja za turizem (Mašun, Sviščaki, širitev površin ob jezeru Mola) so oddaljena od strnjenih naselij. Predvsem območje Mašuna (MA 01), Sviščakov (SV 01, SV 02) ter jezera Mola (MO 01/2 in MO 02/1) je za komunalno ureditve težje dostopno. V tem primeru je potrebno urediti lastne (male) čistilne naprave za čiščenje odpadnih komunalnih vod za celotno območje urejanja. Vsakršno nenadzorovano odvajanje odpadne komunalne vode v tla ima vpliv na podzemne vode. Ker se podzemna voda pretaka in pride na površje kot izvir se posledice onesnaženja podzemne vode na kraškem terenu lahko prisotne tudi v obliki onesnaženja površinskih voda.

Osnutek odloka o OPN navaja, da gradnja na območjih, kjer kanalizacijsko omrežje ni zgrajeno, ne sme izvajati. Vsa poselitvena območja je pred pričetkom gradnje potrebno komunalno opremiti. Glede na veliko naselij v občini naj se širitev poseljenih območij vrši postopno in v skladu s potrebami po tovrstnih zemljiščih. V oddaljenih naseljih in tam, kjer so aglomeracije z manj kot 50 PE, se dopušča odvajanje odpadnih komunalnih vod s skupinskimi in individualnimi sistemi za čiščenje odpadnih voda, kar je skladno s Pravilnikom o nalogah, ki se izvajajo v okviru obvezne občinske gospodarske javne službe odvajanja in čiščenja komunalne in padavinske odpadne vode (Ur. l. RS, št. 109/07, 33/08). Izvajalec javne službe mora zagotavljati prevzem blata iz malih komunalnih čistilnih naprav ter obstoječih greznic. Prav tako mora zagotavljati redno praznjenje nepretočnih greznic in odvoz ter obdelavo njihove vsebine v komunalni čistilni napravi. Kanalizacijsko omrežje ter ustrezne čistilne naprave glede na stopnjo poseljenosti (aglomeracije) morajo biti zgrajene skladno z Uredbo o emisiji snovi pri odvajanju odpadne vode iz komunalnih čistilnih naprav (Ur. l. RS, št. 47/07, 63/09) ter Uredbo o emisiji snovi pri odvajanju odpadne vode iz malih komunalnih čistilnih naprav (Ur. l. RS, št. 98/07). Iz navedenega lahko zaključimo, da o predlagani rešitvi odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih vod ne bo prišlo do prekomernega onesnaženja tal. Ob upoštevanju omilitvenih ukrepov okoljsko poročilo ocenjuje, da vpliv izvedbe OPN na izbrane kazalce vrednotenja ne bo imel bistvenega vpliva. Ocena vpliva je tako nebitven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov) (C).

Poselitvena območja, ki se nahajajo znotraj poplavnih površin vodotokov

V občini se poplavna območja nahajajo vzdolž vodotoka Reka od naselja Zagraje do meje s sosednjo občino Pivka. Reka ob obilnih padavinah pogosto poplavlja v območju vsakoletnih poplav. Gre za značilne Kraške poplave, ki nastanejo postopoma in se razmeroma hitro umaknejo. Znotraj poplavnih področij Reke se nahajajo z obstoječim planom opredeljena stavbna zemljišča, ki se jim z OPN spreminja rabo v zelene površine. Takšna območja se nahajajo v Ilirski Bistrici (IB 08/1), naselju Rečica (RE 01/5, RE 05) in Topolcu (TP 04/1, TP 05/3). S tem se sicer zmanjša možnost gradnje objektov, vendar gre kljub vsemu za stavbno zemljišče. Vzpostavitev teh stavbnih zemljišč z izdajo gradbenih dovoljenj bo možna šele ob izdelavi poplavne študije in določitvi razredov poplavne ogroženosti za katere se v študiji določijo ukrepi ter dopustna gradnja v tovrstnih območjih. Omenjena študija določi posamezne razrede nevarnosti na območju poplav in erozije ter je strokovni dokument in podlaga za izdajo gradbenega dovoljenja za vse tiste objekte, ki še niso umeščeni v prostor. Takšna rešitev je potrebna glede na Prilogo 1 Uredbe o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja (Ur. l. RS, št. 89/08). Dokler študija ni narejena gradnja na tovrstnih zemljiščih skladno z Zakonom o vodah (Ur. l. RS, št. 67/02, 57/08) ni dopustna. Na poplavnih območjih gradnja ni dovoljena, kljub obstoječemu stavbnemu zemljišču. Na tovrstnih stavbnih zemljiščih, ki se nahajajo v območju poplav je dovoljena rekonstrukcija, odstranitev, sprememba namembnosti in vzdrževanje obstoječih objektov. Gradnja novih objektov je dovoljena le kot nadomestna gradnja. Za vsak opisan poseg na poplavnem območju je treba predhodno pridobiti vodno soglasje.

Gradnja novih objektov je možna ob določitvi razredov nevarnosti ter kadar je mogoče s predhodno izvedenimi omilitvenimi ukrepi in v skladu s smernicami ali pogoji vodnega soglasja zagotoviti, da vpliv načrtovanega posega v prostor ni bistven.

Podatke o novi določitvi območja poplav in z njimi povezane erozije ali spremembi območja ali razreda nevarnosti ali ogroženosti na območju načrtovanja mora nosilec prostorskega načrtovanja posredovati ministrstvu, pristojnemu za vode, ki jih potrdi in vpiše v vodni kataster. V skladu z

zgoraj navedenimi določbami Uredbe brez izdelane razvrstitve naštetih območij v posamezen razred nevarnosti, izvedba ni mogoča.

V OPN se na novo v prostor umešča območje RE 05, ki sega v poplavne površine Reke. Skladno z zgornjimi navedbami bi bilo potrebno območje umestiti v poplavne površine na podlagi študije poplav in določitvi območij poplavne nevarnosti. Ker slednje za območje občine ni narejeno ni možno oceniti, ali je umestitev na tej lokaciji z vidika zagotavljanja poplavne varnosti obstoječih in novih objektov možna. Iz tega razloga ugotavljamo, da umestitev območja BE 05 ni v skladu z zakonskimi določili. Pobudo za spremembo namembnosti glede na izbrani kazalec vrednotenja opredeljujemo z opisno oceno kot **bistveni vpliv (D)**.

Skladno z Zakonom o vodah (Ur. l. RS, št. 67/02, 57/08) vsi vodotoki v občini sodijo med vodotoke 2. reda, razen reke Reke, ki sodi med vodotoke 1. reda. Za te je določena zunanja meja priobalnih zemljišč 15 metrov od meje vodnega zemljišča, za vodotoke 2. reda pa 5 metrov. Vodno zemljišče tekočih voda obsega osnovno strugo vodotoka, vključno z bregom, do izrazite geomorfološke spremembe. V primeru ureditev vseh območij, ki segajo v bližino vodotoka Reka, je to zakonsko omejitev potrebno upoštevati in jo vključiti v načrtovanje izvedbenih del. Ureditve teh območij je potrebno izvesti na način, da se ne poslabšuje stanje voda oziroma vodnega režima. Pri tem je potrebno ohranjati obvodno vegetacijo, ki blaži erozijsko delovanje vode v strugah hkrati pa ohranja obstoječi vodni režim.

Vpliv izvedbe OPN na površinske vode ocenjujemo z opisno oceno **nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov) (C)**. V primeru območja RE 05, ki sega v razlivne površine Reke je ugotovljen vpliv izvedbe plana na poplavno varnost **kot bistven (D)**.

6.5 Omilitveni ukrepi

EUP	Opis vpliva	Omilitveni ukrep	Možnost omilitve škodljivih vplivov	Izvajanje
ZA 02/1, ZA 02/2, RE 02, RE 05, TP 11/2, PM 01/1, ZL 02, BR 04/1, BR 04/2, BR 04/3, KL 01/1, KL 01/2, KL 01/3	Predlagana območja se na umešča v bližino vodotokov, kar ima lahko za posledico onesnaženje zaradi dejavnosti.	Gradnja in obratovanje omenjenih območij se mora umakniti stran od vodotoka glede na zakonsko predpisanih 5 metrov od priobalnega zemljišča vodotokov. Vsakršno poseganje v vodotoke, zasipavanje ali nepooblaščen odvzem vode iz vodotoka ni dovoljeno. Na območju zelenih površin, v kolikor gre za površine v javni rabi, naj se uredi (kemične) sanitarije.	Ukrep bo zmanjšal pritisk na vodotoke in možnost njihovega onesnaženja med gradnjo ter obratovanjem območij in objektov.	Ukrep se upošteva pri prostorsko izvedbenih pogojih za posamezna območja oziroma pri pripravi podrobnejših prostorskih aktov.

EUP	Opis vpliva	Omilitveni ukrep	Možnost omilitve škodljivih vplivov	Izvajanje
MO 01/2, MO 02/1	Turistično območje se umešča v bližino akumulacijskega jezera Mola, kjer se načrtuje umestitev pokritega bazena, bungalovi in parkirišča.	Tako novo načrtovana območja ob jezeru Klivnik kot ob jezeru Mola je potrebno ustrezno komunalno urediti, da se prepreči onesnaženje obeh jezer in s tem tudi vodotoka Molja, ki izteka iz jezera Mola. Ob načrtovani gradnji pokritega bazena bo nastala odpadna voda iz bazena. Odpadno bazensko vodo je potrebno pred izpustom iz bazena odvajati preko kanalizacije na čistilno napravo in naprej v vodotok. Vodo je pred izpustom potrebno predhodno ohladiti. Objekte bungalovov je potrebno priključiti na kanalizacijsko omrežje, ki se zaključuje na čistilni napravi. Parkirišče je potrebno opremiti z lovilci olj za preprečitev odtekanja onesnažene padavinske vode po površju in v jezero.	Ukrep bo preprečil vpliv na morebitno onesnaženje jezera z odplakami zaradi dejavnosti turističnega območja. Potrebno je ohraniti kakovost vode v obstoječem stanju, zato je ustrezno odvajanje odpadnih komunalnih vod ključen ukrep za preprečitev onesnaženja. Predhodna ohladitev bazenske vode pred izpustom zmanjša vpliv na kemijske procese v jezerski vodi.	Ukrep se izvede v okviru določb in usmeritev za podrobni prostorski akt (OPPN). Upošteva se ga pri pripravi OPPN. Za ukrep je odgovorna občina kot investitor v javno komunalno infrastrukturo.
JE 07/3	Lokacija načrtovanega proizvodnega območja se nahaja ob vodotoku Mrzljak. Glede na opredelitev namenske rabe je možna umestitev industrijskih in proizvodnih dejavnosti, ki imajo glede na trenutno neurejeno komunalno infrastrukturo vpliv na kakovost vodotoka.	Dokler se ne uredi ustrezno odvajanje in čiščenje odpadnih komunalnih vod ter odvajanje in ravnanje z morebitnimi tehnološkimi vodami iz proizvodnih objektov se lokacija ne more vzpostaviti za predvideno namembnost. V kolikor se bodo znotraj gospodarske cone umestile dejavnosti in tehnološki procesi, pri katerih nastajajo odpadne industrijske vode, jih je potrebno pred izpustom v javno kanalizacijo zajeti in predhodno očistiti. Skladno s predpisi je za obratovanje naprave, ki odvaja industrijsko odpadno vodo v javno kanalizacijo, ali neposredno v površinske vode ali posredno v podzemne vode, potrebno pridobiti okoljevarstveno dovoljenje.	Ukrep bo preprečil nenadzorovano odvajanje odpadnih vod v vodotok. S tem se ohranja kakovost kemijskih in ekoloških parametrov.	Ukrep se izvede v okviru določb in usmeritev za podrobni prostorski akt (OPPN). Upošteva se ga pri pripravi OPPN.
Naselja brez zgrajenega omrežja kanalizacije	Večina naselij v občini nimajo zgrajenega kanalizacijskega omrežja za odvajanje in čiščenje odpadnih komunalnih voda. Navedeno bi lahko imelo vpliv na kakovost tal z nenadzorovanim odvajanjem odpadnih voda iz stanovanjskih in drugih objektov.	V naseljih brez kanalizacijskega omrežja je potrebno urediti odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih voda iz objektov do zakonsko predpisanih rokov, to je najkasneje do leta 2017. Kanalizacijsko omrežje ter ustrezne čistilne naprave glede na stopnjo poseljenosti (aglomeracije) mora biti zgrajeno skladno z Uredbo o emisiji snovi pri odvajanju odpadne vode iz komunalnih čistilnih naprav (Ur. l. RS, št. 47/07, 63/09) ter Uredbo o emisiji snovi pri odvajanju odpadne vode iz malih komunalnih čistilnih naprav (Ur. l. RS, št. 98/07).	Ukrep bo skladno z veljavnimi predpisi ustrezno rešil odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode ter s tem preprečil njeno nenadzorovano odvajanje v prostor, kar bi lahko privedlo do poslabšanja kakovosti tal.	Ukrep se izvede do zakonsko predpisanega roka, to je najkasneje do leta 2017. Za ukrep je odgovorna Občina Ilirska Bistrica.

EUP	Opis vpliva	Omilitveni ukrep	Možnost omilitve škodljivih vplivov	Izvajanje
IB 08/1, RE 01/3, RE 01/5, TP 05/3, TP 04/1	Gradnja objektov znotraj poplavnega območja Reke lahko poveča poplavno ogroženost obstoječih objektov in zmanjša različne površine vodotokov, kar spremeni (zmanjša) obseg različnih površin, s tem pa se spremeni poplavni režim.	V skladu z določbami Uredbe o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja (Ur. l. RS, št. 89/08) je potrebno pred pričetkom urejanja določiti območja glede na razred nevarnosti. Na podlagi izdelave karte nevarnosti zaradi poplavne in erozijske ogroženosti obstoječih objektov ter hidravlično hidrološke analize se ugotovi tehnične rešitve ter predlaga omilitvene ukrepe za zmanjšanje poplavne nevarnosti ožje in širše okolice.	Ukrep bo omogočil ustrezne rešitve za smotrno umestitev rabe v prostor, predvsem pa bo predlagal ustrezne tehnične rešitve za zmanjšanje poplavne in erozijske ogroženosti širšega območja.	Ukrep se izvede pred pričetkom urejanja obravnavanih lokacij. Za ukrep je odgovoren pripravljavec prostorskega akta. Brez izvedbe hidrotehnične študije poplave varnosti ne bo možna pridobitev gradbenega dovoljenja. Za pripravo študije je odgovorna občina. Občina naj poselitev v bodoče usmerja izven poplavnih območij.

6.6 Upoštevanje smernic pristojnih nosilcev urejanja prostora in javnih pooblastil

Smernice MOP, Agencija Republike Slovenije za Okolje s področja upravljanja z vodami za potrebe izdelave OPN Ilirska Bistrica niso bile podane. S predlaganimi območji sprememb namenske rabe prostora se v splošnem ne poslabšuje stanje voda in vodni režim, hkrati pa se ohranjajo retenzijske površine reke Reke. OPN občine ima z veljavnim planskim aktom opredeljena posamezna območja stavbnih zemljišč v poplavnih površinah, ki jim spreminja namensko rabo kot zelene površine. Z OPN se ne predvideva posegov v bližino vodnih teles. Osnutek odloka določa, da so na poplavnem območju prepovedane vse dejavnosti in vsi posegi v prostor, ki imajo lahko ob poplavi škodljiv vpliv na vode, vodna in priobalna zemljišča ali povezujejo poplavno ogroženost območja, razen posegov, ki so namenjeni varstvu pred škodljivim delovanjem voda. Osnutek odloka o OPN glede odvajanja in čiščenja odpadnih komunalnih voda v 103. členu določa, da je gradnja objektov, dopustna samo na komunalno opremljenih stavbnih zemljiščih oziroma na komunalno neopremljenih stavbnih zemljiščih, če se sočasno z gradnjo zagotavlja komunalno opremljanje zemljišč. Odvajanje odpadnih komunalnih bo na območju manjših naselij rešeno s skupinskimi in individualnimi sistemi za čiščenje odpadnih voda. V naseljih Ilirska Bistrica, Hrušica, Topolc, Šembije in Jasen bo možno nove objekte priključiti na kanalizacijsko omrežje in čistilne naprave. V naseljih Podgrad, Vrbaica, Vrbovo, Koseze in Jablanica je izgradnja kanalizacije v načrtu (pridobljeno je gradbeno dovoljenje). Obstoječa čistilna naprava v Topolcu ni preobremenjena. Občina bo opremljanje naselij s kanalizacijo in čistilnimi napravami izvedla v skladu z Operativnim programom.

6.7 Skladnost OPN z okoljskimi cilji

Zgoščanje dejavnosti znotraj poselitvenih območij omogoča primernejšo komunalno ureditev, ki zmanjša možnost onesnaženja vodotokov. Predlog OPN v nekaterih primerih posega v bližino vodotokov. Takšna območja je potrebno komunalno urediti in odvajanje odpadnih komunalnih vod speljati na čistilno napravo s čimer se ohranja kakovost in urejenost vodotokov. OPN v splošnem na poplavnih in erozijskih območjih ne načrtuje ureditev in dejavnosti, ki lahko te procese sprožijo. Izjema je območje zelenih dejavnosti BE 05, ki sega v poplavne površine Reke in gre za novo pobudo za spremembo namembnosti. V tem primeru OPN ni v skladu z okoljskimi cilji, saj občina nima izdelane študije poplavne nevarnosti in izdelanih kart razredov ogroženosti zaradi poplav in

erozije. Obsega poplavnih območij ali odtočnih režimov se v splošnem ne spreminja. S predvidenimi širitvami ter dejavnostmi se ne poslabšuje kakovostno stanje vodotokov. Ključni ukrep za to je komunalna opremljenost naselij. Iz tega razloga ugotavljamo, da je OPN skladen z okoljskimi cilji. Za varstvo vodotokov je pomembna komunalna urejenost naselij ter čiščenje odpadne komunalne vode na ustrezni čistilni napravi. Slednje je zagotovljeno za naselja Ilirska Bistrica, Jasen, Topolc in Šembije. V naselju Hrušica bo v mesecu juliju pričela z obratovanjem nova čistilna naprava. V posamezni naseljih je pridobljeno dovoljenje za gradnjo kanalizacijskega omrežja. S tem se zmanjša potencialna možnost onesnaženja vodotokov in podzemnih voda. Osnutek OPN določa, da bo Občina dograjevala kanalizacijsko omrežje skladno s operativnim programom odvajanja in čiščenja odpadnih komunalnih vod. Območja manjših naselij in razpršene poselitve se bodo opremljala s skupinskimi in individualnimi sistemi za čiščenje odpadnih voda. Skladnost občinskega prostorskega načrta z okoljskimi cilji varovanja površinskih vodotokov tako lahko opredelimo kot primerno. Izjema je območje BE 05, ki posega v območje poplav.

6.8 Spremljanje stanja

KAZALCI ZA SPREMLJANJE STANJA	SPREMLJANJE STANJA
vrednosti parametrov kakovosti površinskih voda za določitev njihovega kemijskega in ekološkega stanja	Kemijsko in ekološko stanje Reke se je od leta 2003, ko je bila zadnjič izmerjena prisotnost fenolnih snovi v vodi, bistveno izboljšalo in trenutno na merilnih mestih sodi v razred dobre kakovosti z visoko stopnjo zaupanja. Spremljanje stanja se izvaja v sklopu monitoringa kakovosti površinskih vodotokov. Merilno mesto kakovosti površinskih vodotokov se nahaja na reki Reki na merilnih mestih Topolc in Podgraje, ter na vodotoku Molja pri naselju Zarečica. Ugotovitve monitoringa je potrebno vpeljati na rabo površin v občini.
pokritost občine s kanalizacijskim omrežjem in število PE priključenih na čistilne naprave	V zadnjih letih se je število prebivalcev na ravni občine zmanjšalo. Občina razpolaga s precej stavbnimi zemljišči, z OPN pa določa še nova. Kanalizacijsko omrežje je zgrajeno le v naselju Ilirska Bistrica, Jasen, Topolc in Šembije. V Hrušici je zgrajeno in še ne obratuje. Spremljanje stanja je vezano na zakonske roke, do katerih je potrebno priključiti posamezne aglomeracije na kanalizacijsko omrežje, to je najkasneje do leta 2017. Gradnja novih območij, ki jih predlaga OPN, naj bo vezana na izgradnjo kanalizacijskega omrežja. Za spremljanje stanja je zadolžena Občina, ki je investitor v gospodarsko javno infrastrukturo. Z ustreznim odvajanjem in čiščenjem odpadne komunalne vode se zmanjšajo potencialni negativni vplivi na kakovost tal, površinskih in podzemnih vod.
poselitvena območja, ki se nahajajo znotraj poplavnih površin vodotokov	Znotraj poplavnih območij vodotoka Reka se nahajajo z veljavnim planskim aktom opredeljena stavbna zemljišča, ki se jim z OPN spreminja namembnost v zelene površine. V poplavnih površinah Reke se nahaja naselje Koseze. Za spremljanje stanja poplavnih površin je zadolžena država. Občina naj z osnutkom OPN usmerja poselitev izven poplavnih območij tudi tako, da kot namensko rabo poplavne površine opredeljuje za potrebe varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami in znotraj teh območij ne dopušča gradnje. Spremljanje stanja naj bo usmerjeno v stavbna zemljišča, ki se nahajajo znotraj poplavnih površin.

6.9 Viri

- Slovenija – Pokrajine in ljudje, Založba Mladinska knjiga, 1998
- Odlok o občinskem prostorskem načrtu Občine Ilirska Bistrica, dopolnjen osnutek, V prostoru, 2011.
- Operativni programa odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih voda v Občini Ilirska Bistrica (maj 2006)
- Ocena ekološkega in kemijskega stanja rek v Sloveniji v letih 2007 in 2008 Ljubljana, marec 2010

7. PODZEMNE VODE

7.1 Zakonski okvir

- Zakon o vodah (Ur. l. RS, št. 67/02, 57/08)
- Zakon o varstvu okolja (Ur. l. RS, št. 41/04, 20/06, 39/06, 70/08, 108/09)
- Uredba o stanju podzemnih voda (Ur. l. RS, št. 25/09)
- Uredba o emisiji snovi pri odvajanju padavinske vode z javnih cest (Ur. l. RS, št. 47/05)
- Uredba o emisiji snovi in toplote pri odvajanju odpadnih vod v vode in javno kanalizacijo (Ur. l. RS, št. 47/05, 45/07, 79/09)
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Rižane (Ur. l. RS, št. 49/08)
- Pravilnik o monitoringu podzemnih voda (Ur. l. RS, št. 31/09)
- Pravilnik o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja (Ur. l. RS, št. 64/04, 5/06)
- Pravilnik o obratovalnem monitoringu onesnaževanja podzemne vode (Ur. l. RS, št. 49/06, 114/09)
- Pravilnik o oskrbi s pitno vodo (Ur. l. RS, št. 35/06, 41/08)
- Pravilnik o prvih meritvah in obratovalnem monitoringu odpadnih vod ter o pogojih za njegovo izvajanje (Ur. l. RS, št. 74/07)
- Pravilnik o nalogah, ki se izvajajo v okviru obvezne občinske gospodarske javne službe odvajanja in čiščenja komunalne in padavinske odpadne vode (Ur. l. RS, št. 109/07, 33/08)
- Pravilnik o določitvi in razvrstitvi vodnih teles površinskih voda (Ur. l. RS, št. 63/05, 26/06, 32/11)

7.2 Določitev okoljskih ciljev in vrednotenje vplivov izvedbe plana

7.2.1 Izhodišča in okoljski cilji

Okoljski cilji plana izhajajo iz obveznosti Slovenije na osnovi sprejetih mednarodnih pogodb in veljavnih predpisov, ter se kot taki odražajo v sprejetih programskih dokumentih. Pri določitvi okoljskih ciljev je bilo upoštevano tudi obstoječe stanje okoljske sestavine talne vode v občini Ilirska Bistrica.

Tabela 10: Okoljski cilji, stanje in kazalci za podzemne vode

CILJI	KAZALCI	STANJE
zagotavljanje nemotene oskrbe občanov s kvalitetno pitno vodo		
dobro kemijsko stanje vodnega telesa podzemne vode ter njegovo količinsko stanje	kakovost podzemne in pitne vode glede na kemijske in bakteriološke parametre v pitni vodi ter vzpostavljeno vodovodno omrežje za oskrbo s pitno vodo	Za zaščito vodnih virov v občini so bile izdelane strokovne podlage in pripravljen osnutek odloka o zaščiti, vendar slednji ni sprejet. Občina razpolaga s 29 vodnimi viri, od tega jih 5 predstavlja rezervni vodni vir. Vsi navedeni vodni viri so imajo kraški značaj, njihova izdatnost je odvisna od količine padavin. Večino vodnih virov se nahaja na območju Reber nad dolino Reke. Območje občine Ilirska Bistrica se nahaja v dveh vodnih telesih in sicer Obala in Kras z Brkini ter Kraška Ljubljana. Za oba je bilo med leti 2007-2009 ugotovljeno dobro kemijsko stanje podzemne vode z visoko stopnjo zaupanja. Njegova izdatnost je visoka do srednja in ni ogrožena. Prebivalci občine se s pitno vodo oskrbujejo iz treh vodovodnih sistemov Ilirska Bistrica, Podstenjšek in Knežak. Vsa naselja v občini imajo ustrezno urejeno oskrbo s pitno vodo.

7.2.2 Metode ugotavljanja in vrednotenja vplivov izvedbe plana na okolje

Ocenjevanje vplivov izvedbe plana na obremenitev talnih vod zaradi predvidenih novih posegov smo ocenili na podlagi javno dostopnih podatkov državnega monitoringa kakovosti podzemne vode in značilnosti predvidenega plana. Vpliv izvedbe plana na kakovost talnih voda se vrednoti v odnosu do zastavljenih okoljskih ciljev z uporabo meril vrednotenja, predpisanih z Uredbo o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje (Ur. l. RS, št. 73/05). Skladno z omenjeno Uredbo se vplive vrednoti v velikostnih razredih od ocene A do ocene X. Razlaga posameznih ocen pri vrednotenju vplivov je navedena v spodnji tabeli 11.

Tabela 11: Način ocenjevanja vplivov načrtovanih posegov na površinske vode.

OCENA	RAZLAGA OCENE
A - ni vpliva/ vpliv je pozitiven	Z načrtom predvideni posegi na kakovost podzemne in pitne vode glede na kemijske parametre ne bodo imeli negativnih vplivov ali pa bodo ti pozitivni. Izdatnost vodonosnika se ne bo spremenila ali se bo izboljšala.
B - nebitven vpliv	Z načrtom predvideni posegi na kakovost podzemne in pitne vode glede na kemijske parametre ne bodo imeli bistvenih vplivov. Zakonsko predpisane vrednosti onesnaževal v vodah ne bodo presežene, načrtovani posegi bodo tudi v skladu z drugimi okoljskimi cilji. Izdatnost vodonosnika se ne bo zaznavno spremenila. Vplivi posegov bodo s stališča varstva podzemnih voda in pitne vode sprejemljivi.
C - nebitven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov)	Z načrtom predvideni posegi imajo lahko na kakovost podzemne in pitne vode glede na kemijske parametre, brez ustreznih omilitvenih ukrepov, bistven vpliv. Zakonsko predpisane mejne imisijske vrednosti onesnaževal v podzemnih vodah bi bile zaradi izvedbe posegov lahko presežene, načrtovani posegi pa so lahko tudi v nasprotju s posameznimi okoljskimi cilji. Izdatnost vodonosnika se lahko zaznavno zmanjša, motena je lahko tudi oskrba s pitno vodo. Vplivi posegov na podzemne in pitno vodo so z izvedbo učinkovitih omilitvenih ukrepov sprejemljivi.
D - bistven vpliv	Z načrtom predvideni posegi imajo lahko na kakovost podzemne in pitne vode glede na kemijske parametre bistven vpliv, načrtovani posegi pa so lahko tudi v nasprotju s posameznimi okoljskimi cilji. Kemijski parametri za podzemno vodo presegajo vrednosti standardov kakovosti. Izdatnost vodonosnika se lahko bistveno zmanjša, motena je tudi oskrba s pitno vodo. Vplivi posegov na podzemne in pitno vodo se lahko z izvedbo omilitvenih ukrepov sicer omeji, vendar lahko kljub temu pričakujemo poslabšanje stanja.
E - uničujoč vpliv	Z načrtom predvideni posegi imajo lahko na kakovost podzemne in pitne vode glede na kemijske parametre uničujoč vpliv. Stanje podzemnih voda se bo v kakovostnem smislu bistveno poslabšalo, zakonsko predpisane mejne vrednosti onesnaževal bodo presežene, kvaliteta podzemne vode močno presega vrednosti standardov kakovosti. Posledice načrtovanih posegov so tudi v nasprotju z okoljskimi cilji. Izdatnost vodonosnika se zmanjša do te mere, da občasno presahne, pogosto prihaja tudi do motene oskrbe s pitno vodo.
X - ugotavljanje vpliva ni možno	Ugotavljanje vplivov izbranih kazalcev vrednotenja z načrtom predvidenih posegov na podzemne vode ni možno.

Tla in podzemne vode sta v neposredni povezavi, zato je to poglavje mogoče obravnavati v povezavi s poglavjem 5. Tla, na str. 32. Varovanje tal je zelo pomembno v zvezi z varovanjem virov pitne vode.

7.3 Opis dejanskega stanja okolja na območju OPN

7.3.1 Kakovost podzemne vode

Območje plana sodi skladno s Pravilnikom o določitvi in razvrstitvi vodnih teles površinskih voda (Ur. l. RS, št. 63/05, 26/06, 32/11) v vodno telo podzemne vode Obala in Kras z Brkini, ki zavzema pretežni del občine, in vodno telo podzemne vode Kraška Ljubljanka kamor sega javorniško-snežniški del.

Vodno telo podzemne vode Obala in Kras z Brkini se nahaja v treh tipičnih vodonosnikih. Prvi nastopa v apnencih in dolomitih. Je kraški, izdatni vodonosnik ali obširni vendar nizko do srednje izdatni. Drugi vodonosnik je v flišnih plasteh, razpoklinski, manjši vodonosnik z lokalnimi in omejenimi viri podzemne vode. Tretji vodonosnik predstavljajo prodni zasipi obalnih rek – medzrniki, lokalni ali nezvezni izdatni vodonosnik. Vodno telo podzemne vode Kraška Ljubljanka se nahaja v dveh vodonosnikih. Prvi je dolomitski, razpoklinski in kraški, malo kraseli – obširni in visoko do srednje izdatni. Drugi je kraški vodonosnik, malo skraseli – lokalni ali nezvezni izdatni vodonosniki ali obširni vendar nizko do srednje izdatni.

Monitoring kemijskega stanja podzemnih voda država zagotavlja v skladu z Zakonom o varstvu okolja in podzakonskima aktoma Uredbo o stanju podzemne vode (Ur. l. RS, št. 25/09) in Pravilnikom o monitoringu stanja podzemne vode (Ur. l. RS, št. 31/09). Ozemlje Republike Slovenije je razmejeno na 21 vodnih teles podzemne vode. Območje občine Ilirska Bistrica spada na področje vodnega telesa z razpoklinsko in kraško poroznostjo Obala in Kras z Brkini in Kraška Ljubljanka. Znotraj prvega so bila vzpostavljena tri merilna mesta, znotraj drugega pa šest merilnih mest mreže državnega monitoringa. Na ozemlju občine Ilirska Bistrica se nahaja eno merilno mesto in sicer v Ilirski Bistrici. Na osnovi statistično obdelanih rezultatov monitoringa kakovosti podzemne vode ter ugotavljanja skladnosti pitne vode, ki izvira iz obeh vodnih teles, ki kamor sega ozemlje občine se ugotavlja, da je bilo kemijsko stanje vodnih teles med leti 2007-2009 ocenjeno kot dobro z visoko stopnjo zaupanja. Na merilnem mestu ni bilo ugotovljenega preseganja mejnih vrednosti koncentracij onesnaževal, zajetih v meritve. Površinski tok Reke, Molje in Klivnika na območju vodonosnika Obala in Kras z Brkini drenira vodonosnike, na odseku Reka Bridovec-Škocjanske jame pa tudi napaja vodonosnik.

7.3.2 Zajetja pitne vode in vodni viri

Občina Ilirska Bistrica ima za zavarovanje virov pitne vode izdelan elaborat Strokovne podlage za zaščito vodnih virov občine Ilirska Bistrica (GeoSi d.o.o. in GEOKO d.o.o., junij 2002). Pripravljen je tudi osnutek odloka o zavarovanju vodovarstvenih območij virov pitne vode, ki pa še ni sprejet. Z Zakonom o vodah (Ur. l. RS, št. 67/02, 57/08) je pristojnost določanja prešla na vlado RS. Tako je občina odstopila od aktivnosti za zavarovanje vodnih virov. Slednji do danes s strani vlade RS še niso bili zavarovani z Uredbo. Zaradi narivanja plasti ležijo mlajše flišne plasti pod starejšimi eocenskimi, paleocenskimi in krednimi plastmi. Ob stiku prepustne in neprepustne podlage pride na površje podzemna voda v obliki izvirov. Skladno s strokovnimi podlagami se na območju občine nahaja 29 vodnih virov, od katerih jih 5 predstavlja rezervni vodni vir. Vsi vodni viri se nahajajo nad dolino Reke na pobočju Reber. Izjemi sta vodni vir Knežak in Mržljak. Obravnavano območje je glede padavinskega zaledja vodnih virov tipično kraškega značaja. Nahaja se na razvodnici med porečjem reke Pivke in Notranjske Reke, ki predstavlja istočasno tudi razvodnico med jadranskim in črnomořskim porečjem.

V občini se nahajajo 4 vodovarstvena območja. V skrajnem zahodnem delu najdemo vodovarstveno območje Rižana, ki je zavarovano z Uredbo o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Rižane (Ur. l. RS, št. 49/08). V SZ delu občine se nahaja vodovarstveni pas vodnega vira Padež. V občino sega tudi vodovarstveni pas vodnega vira Zagorje (izvir Pivke), ki se sicer nahaja v sosednji občini Pivka. V vzhodnem delu najdemo 4. vodovarstveni pas sistema Cerkniškega jezera.

Za vodovarstveno območje vodonosnikov Rižane so z Uredbo določeni režimi upravljanja, posebni pogoji in omejitve. Ker so kraški vodonosniki zelo občutljivi na onesnaženje, kraški vodni viri zahtevajo primerno in previdno upravljanje. Kakovost kraških voda je še razmeroma visoka, nekateri individualni primeri bodisi začasnega ali trajnega onesnaženja pa kažejo na pomanjkljivosti upravljanja s pitno vodo.

V občini skrbi za upravljanje z vodnimi viri javno podjetje Javno podjetje Komunala Ilirska Bistrica, d.o.o. Osnovna naloga podjetja je kvalitetna in redna oskrba uporabnikov z zdravstveno ustrežno pitno vodo. Z zakonodajo je določeno, da mora upravljavec vodovodnih sistemov zagotavljati skladnost in zdravstveno ustreznost pitne vode skladno s Pravilnikom o oskrbi s pitno vodo (Ur. l. RS, št. 35/06, 41/08). V občini je vodooskrba v vseh naseljih ustrezna. Naselja v občini se napajajo s pitno vodo iz treh ločenih vodovodnih sistemov, to so Ilirska Bistrica, Podstenjšek in Knežak. Vodovodni sistem Knežak je povezan s postojnskim vodovodnim sistemom, ki oskrbuje vas Zagorje, vendar je ta povezava namenjena le občasnim potrebam v sušnih obdobjih. Obstoječi vodooskrbni viri občine Ilirska Bistrica zagotavljajo količinsko in kakovostno ustrezno oskrbo s pitno vodo. Na črpališču pitne vode Ilirska Bistrica se izvaja meritev kakovosti pitne vode v sklopu državnega monitoringa. V letih 2007-2009 ni bilo ugotovljenih neskladnih vzorcev pitne vode.

Trasa glavne ceste G1-6 in regionalne ceste R2-404 na območju Ilirske Bistrice ne poteka na območju zaščite vodnega vira.

7.4 Ocena pričakovanih vplivov izvedbe plana na okolje

Kakovost podzemne in pitne vode glede na kemijske in bakteriološke parametre v pitni vodi ter vzpostavljeno vodovodno omrežje za oskrbo s pitno vodo

V 1. vodovarstveni pas vira pitne vode Zagorje (Pivka) in 3. vodovarstveni pas Padež se z OPN ne umešča novih površin poselitve, niti se znotraj obeh pasov ne nahaja obstoječa poselitve. Kot namenska raba celotno območje obeh vodovarstvenih pasov ostaja opredeljeno kot gozd in kmetijske površine. Celoten del pasu vodnega vira Zagorje, ki sega v občino Ilirska Bistrica, je po namenski rabi opredeljeno kot ostale kmetijske površine (K2). Vodovarstveno območje je zaščiteno z Odlokom o varstvu krajevnih vodnih virov v Občini Pivka (Ur. l. RS, št. 100/99). Slednji za ožji varstveni pas navaja, da je prepovedana uporaba gnojevke in gnojnice v zimskem času od 1. novembra do 28. februarja. Gnojevka in gnojnica se ne sme uporabljati 2 do 3 m od roba cest ali rečnih brežin in v depresijah, ki nimajo površinskega odtoka. V naravi so to travniške in pašne površine, torej je prisotno ekstenzivno kmetijstvo. Del vodovarstvenega območja je zaraščen z grmičevjem in gozdom in tako ni več v kmetijski rabi.

Naselja Hrušica, Male Loče, Pregarje, Huje in Gabrk segajo v drugi vodovarstveni pas vodonosnikov Rižane. Vodovarstveno območje je zaščiteno z Uredbo o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Rižane (Ur. l. RS, št. 49/08). Ukrepi, prepovedi in omejitve za gradnjo

na območju občine Ilirska Bistrica so opredeljeni v 13. členu. Glede na določbe priloge 3 Uredbe je za ožje (drugo) vodovarstveno območje gradnja objektov dopustna, če je pridobljeno vodno soglasje za gradnjo. Za posamezne objekte, ki so v prilogi 3 označeni kot „pp“ gradnja dovoljena, če so v projektnih rešitvah iz projekta za pridobitev gradbenega dovoljenja načrtovani zaščitni ukrepi, za katere je iz izsledkov analize tveganja za onesnaženje razvidno, da je tveganje za onesnaženje zaradi te gradnje sprejemljivo, k projektnim rešitvam za gradnjo in izvedbo zaščitnih ukrepov pa je izdano vodno soglasje. V sklopu navedenih naselij je namenska raba opredeljena pretežno kot površine podeželskega naselja (SK), kjer je dopustna gradnja individualnih stanovanjskih objektov s pripadajočimi gospodarskimi poslopi. Gradnja nestanovanjskih stavb pod zaporedno številko 9 iz tabele 1.1 priloge 3 tako ni predvidena. Za gradnjo nestanovanjskih stavb iz tabele 1.1 priloge 3 Uredbe se lahko izda vodno soglasje, če gre za funkcionalne zaokrožitve komunalno opremljenih območij ter gradnjo objektov, ki pomenijo izkoristek prostih in nezadostno izkoriščenih površin naselij z možnostjo minimalne razširitve zazidalnih območij zaradi ohranitve obstoječega števila prebivalstva, če je gradnja dovoljena s prostorskim aktom in če so zagotovljeni zaščitni ukrepi, s katerimi se preprečijo negativni vplivi na stanje površinskih in podzemnih voda. Uredba izrecno dopušča širitev pokopališča v naselju Hrušica (HR 02/2) na parcelah št. 2527/1, 2526/1 in *1 k.o. Hrušica. Širitev pokopališča se s predlaganim OPN načrtuje in je v skladu z določbami uredbe.

Iz določb Uredbe tako sledi, da je v pri vsaki gradnji objektov v ožjem vodovarstvenem pasu, tako stanovanjskih kot nestanovanjskih stavb, potrebno pridobiti vodno soglasje. V tem primeru je gradnja objektov na obstoječih stavbnih zemljiščih in tudi širitev novih površin za stanovanja dopustna in v celoti v skladu z Uredbo. Preostali del drugega območja vodovarstvenega pasu je po namenski rabi opredeljen kot kmetijske površine in gozd. Gnojenje kmetijskih površin je skladno z Uredbo prepovedano.

V strokovnih podlagah za zaščito vodnih virov občine Ilirska Bistrica je bilo evidentiranih 29 vodnih virov, od tega 5 kot rezervnih vodnih virov. Večina se jih nahaja na gozdnem območju nad dolino Reke, kjer se namenska raba ne spreminja in ostajajo gozdne površine. Enako velja tudi za vodni vir Knežak in Mržljak. Sicer vodovarstvena območja za te vodne vire uradno niso določena, tako da je vplivov izvedbe OPN nanje ne moremo podati.

Glede na stanje v prostoru in rezultate monitoringa kakovosti obeh vodnih teles podzemne vode lahko zaključimo, da vodovarstvena območja zaradi obstoječe poselitve ter izvedbe predlaganega OPN ne bo imel bistvenih vplivov na kemijsko stanje vodonosnikov. Glede na zadnje meritve na merilnem mestu Ilirska Bistrica vodonosnik Obala in Kras z Brkini ni obremenjen zaradi poselitve in da so parametri kakovosti znotraj standardov kakovosti. Oba vodonosnika sta kraška in razpoklinska ter tako ranljiva na onesnaženje tal, površinskih in posledično podzemnih vod. Glede na večje število naselij v občini in je za varovanje tal in posledično tudi površinskih in podzemnih vod ključen ukrep varovanja vzpostavitev kanalizacijskega omrežja za odvajanje in čiščenje odpadnih komunalnih vod, ki se zaključi na čistilni napravi. V občini je kanalizacija vzpostavljena le v naselju Ilirska Bistrica, Jasen, Topolc in Šembije. V teh naseljih bo nove poselitvene površine možno priključiti na kanalizacijsko omrežje in zagotoviti ustrezno čiščenje odpadne komunalne vode. V preostalih naseljih pa omrežja ni ali pa ne deluje. V naselju Hrušica se v mesecu juliju načrtuje pričetek obratovanja čistilne naprave s pripadajočim omrežjem. Odlok o OPN določa, da je gradnja objektov dopustna le na komunalno opremljenih zemljiščih, kar je zadosten ukrep, ki prepreči nenadzorovano poselitev ter onesnaženje podzemnih vod z odplakami. Ukrepi so podrobneje podani že pri poglavju 6. Površinske vode. Občina mora skladno z operativnim programom odvajanja in čiščenja odpadnih komunalnih vod posamezna naselja glede na aglomeracije komunalno opremiti do leta 2017. Vsa obstoječa poselitvena območja odpadne

komunalne vode iz stanovanjskih objektov zbirajo v nepretočni greznici. Slednje mora v skladu z načrtom prazniti in vsebino odvažati na čistilno napravo javna komunalna služba. Dopolnjen osnutek odloka o OPN določa, da je na vodovarstvenih območjih potrebno skrbno nadzirati odpadne vode, gnojnične jame, uporabljanje fitofarmacevskih sredstev na kmetijskih površinah oz. vodovarstvena območja zaščititi pred kakršnim koli onesnaževanjem.

Na kakovost podzemne vode bi lahko imelo vpliv tudi širitev in pridobivanje tehničnega kamna dolomita v kamnolomu Gabrovec (IB 37). Zaradi poroznega kraškega terena lahko potencialno nastane vpliv na podzemno vodo. Glede na elaborat Strokovne podlage za zaščito vodnih virov v občini Ilirska Bistrica (junij 2002) širše območje kamnoloma sodi med srednje ogrožene kraško-razpoklinske vodonosnike. Potencialno nevarne snovi pri obratovanju kamnoloma so tekoči naftni derivati in gospodarsko razstrelivo. Slednje je sestavljeno predvsem iz amonijevega nitrata. Pri detonaciji nastanejo dušikovi oksidi, CO in ogljikov dioksid. Na zraku se dušikovi oksidi in CO hitro razgradijo. Vsa gospodarska razstreliva imajo pozitivno bilanco kisika, zato je nastanek nestabilnih plinov količinsko majhen. Tveganje za onesnaženje podtalnice z nitrati je minimalno. Podzemeljsko pretakanje vode s tega območja ni natančno poznano, zato je potrebno ob podelitvi rudarske pravice za izkoriščanje izvesti ukrepe za zmanjšanje morebitnega vpliva obratovanja kamnoloma na podzemne vode. Odvodnjavanje meteornih in tehnoloških vod z manipulativnih površin je potrebno urediti preko lovilcev maščob in usedalnikov. Iz usedalnikov se bo voda odtekala v tla preko poglobljenega bazena. Manipulativne površine morajo biti izvedene tako, da iztok nevarnih snovi izven utrjenih površin ni možen. V primeru morebitnih razlitij na površini je potrebno takoj pristopiti k odstranitvi onesnaževala, postopek odstranjevanja pa mora biti natančno opisan v navodilih za postopke ukrepanja in sanacije.

Z OPN se opredeljujeta tudi dve večji območji proizvodnih površin v Jelšanih (JE 07/3) in Hrušici (HS 01, HS 02, HS 03, HS 04). Dejavnosti v obeh proizvodnih območjih v tej fazi načrtovanja niso natančno poznane. Z določbami dopoljenega osnutka odloka je opredeljeno, da je gradnja možna le na komunalno opremljenih zemljiščih. Posledično to pomeni, da bo tudi za ti dve območji morata biti zagotovljena ustrezna komunalna oprema. Prav tako mora biti poskrbljeno za odvajanje in čiščenje morebitnih tehnoloških odpadnih vod. Vsakršno nekontrolirano odvajanje tovrstnih vod v tla je prepovedano.

Varstvo podtalnice je v Uredbi o državnem lokacijskem načrtu za preložitev glavne ceste G1-6 in regionalne ceste R2-404 na območju Ilirske Bistrice določeno v 24. členu. Določeno je, da glavna in regionalna cesta ne smeta v ničemer poslabšati obstoječega stanja kakovosti vodnih virov, kar se doseže z ustreznimi gradbeno-tehničnimi ukrepi, z ustreznim načinom gradnje, po gradnji pa z ustreznim načinom vzdrževanja. Ob morebitnem poslabšanju stanja investitor zagotovi ustrezno sanacijo. Med gradnjo se odvod padavinskih voda in izlivov z gradbišč uredi prek ustreznih zadrževalnih bazenov in lovilcev olj. Odvod komunalnih odplak med pripravljalnimi deli in med gradnjo se uredi prek ustreznih komunalnih objektov in zavaruje, da ne pride do izliva odplak v vodotoke ali njihovo okolico.

Glede na trenutno stanje oskrbe s pitno vodo ter obratovanjem vodovodnega omrežja lahko ugotovimo, da je oskrba s pitno vodo ustrezno rešena, izdatnost virov pitne vode pa ni vprašljiva. Občina razpolaga z 29 vodnimi viri, od katerih jih pet predstavlja rezervo. Oskrba z vodo v občini Ilirska Bistrica se zagotavlja preko treh vodovodnih sistemov in sicer Ilirska Bistrica (vodovod Bistrica, Nižinski vodovod, vodovod Visoki Kras in Brkinski vodovod), sistem Podstenjšek in Knežak. Vodovodno omrežje v občini je urejeno in dobro razvejano. Obstoječe omrežje se bo

obnavljalo in deloma še dograjevalo. Javno komunalno podjetje izvaja ustrezno predpripravo pitne vode, da se odstranijo mikroorganizmi in je voda primerna za zaužitje. Upravljavec vodovodnega omrežja je dolžan uporabnike obveščati o obveznem prekuhavanju pitne vode. V primeru izrednih razmer, kot so obilno deževje, dela na omrežju ipd., se ukrep o prekuhavanju razglasi tudi na sistemih, kjer obstaja verjetnost oporečnosti pitne vode. Razmestitev namenske rabe v okviru predlaganega OPN je v prostor umeščena na način, da je pitna voda dostopna. To je predvsem pomembno za novo načrtovana območja stavbnih zemljišč. Izjema je območje Mašuna in Sviščakov, kjer je potrebno zagotoviti lastne vodne vire (zajetja). Ocenjujemo, da tako obstoječe stanje poselitve kot tudi načrtovane širitve omogočajo ustrezno oskrbo s pitno vodo. Kvaliteto pitne vode mora zagotavljati upravljavec vodovodnega omrežja.

Ob upoštevanju zgoraj omenjenih zakonsko predpisanih omejitev ter ukrepov ocenjujemo, da bo imela izvedba plana na podzemne vode **nebitven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov) (C)**. Vplivi bodo začasni in kratkoročni. Z upoštevanjem omilitvenih ukrepov pa ne bo prišlo do morebitnih trajnih ali dolgoročnih vplivov na izbrani kazalec vrednotenja.

7.5 Omilitveni ukrepi

	Opis vpliva	Omilitveni ukrep	Možnost omilitve škodljivih vplivov	Izvajanje
<i>Naselja Hrušica, Male Loče, Pregarje, Huje in Gabrk</i>	Gradnja novih poselitvenih območij se nahaja znotraj drugega vodovarstvenega pasu vodonosnikov Rižane, kar lahko vpliva na kakovost vodnega vira in na kakovost podzemne vode.	Pred gradnjo novih objektov znotraj vodovarstvenega območja je potrebno izvajati ukrepe skladno z Uredbo o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Rižane (Ur. l. RS, št. 49/08). Z Uredbo predpisanimi ukrepi se preprečuje ali zmanjša morebiten negativni vpliv na vir pitne vode (priklon objektov na kanalizacijo, dopustnost gradnje stanovanjskih objektov, ...). V naseljih kanalizacijsko omrežje še ni vzpostavljeno. Pred gradnjo novih poselitvenih območij je potrebno zagotoviti ustrezno komunalno infrastrukturo za odvajanje in čiščenje odpadnih komunalnih voda. Dokler to ni urejeno naj se gradnja novih območij ne vrši.	Z izvajanjem ukrepa bo omogočeno zmanjšanje tveganja za vodni vir, s tem pa ohranjanje kakovosti vira pitne vode. K zmanjšanju vpliva na podzemne vode zaradi poselitve je potrebno dograditi kanalizacijsko omrežje s čistilno napravo. S tem bo zagotovljeno ustrezno odvajanje in čiščenje odpadnih komunalnih voda in zmanjšal morebiten negativni vpliv na podzemne vode.	Ukrep se izvede pred gradnjo novih poselitvenih območij. Za ukrep je odgovoren pripravljavec prostorskega akta. Občina k izvajanju ukrepa pripomore z izgradnjo kanalizacijskega omrežja in odvajanjem odpadnih voda na čistilno napravo ustreznih kapacitet.
<i>IB 37</i>	Zaradi kraškega terena in pronicanja površinske vode v tla ima pridobivanje tehničnega kamna lahko vpliv na kakovost podzemne vode.	Podzemeljsko pretakanje vode s tega območja ni natančno poznano, zato je potrebno ob podelitvi rudarske pravice za izkoriščanje izvesti ukrepe za zmanjšanje morebitnega vpliva obratovanja kamnoloma na podzemne vode. Odvodnjavanje meteornih in tehnoloških vod z manipulativnih površin je potrebno urediti preko lovilcev maščob in usedalnikov. Manipulativne površine morajo biti izvedene tako, da iztok nevarnih snovi izven utrjenih površin ni možen. V primeru morebitnih razlitič na površini je potrebno takoj pristopiti k odstranitvi onesnaževala, postopek odstranjevanja pa mora biti natančno opisan v navodilih za postopke ukrepanja in sanacije. Način pridobivanja mineralne surovine v tej fazi ni poznan. V primeru miniranja se le-to lahko vrši v obsegu, ki ne bo imelo nobenih vplivov na vodni vir. Pri tem je dovoljena uporaba takšnih razstreliv, ki niso škodljivi za podzemno vodo.	Ukrep bo pripomogel k ustrezni zaščiti podzemne vode pred onesnaženjem in posledično k varovanju virov pitne vode, ki so potencialno podzemno lahko povezani z širšim območjem predvidenega kamnoloma.	Ustrezne ukrepe varstva podzemnih voda je potrebno sprejeti v sklopu izdelave dokumentacije za pridobitev rudarske pravice za izkoriščanje. Ukrepe je potrebno vnesti tudi v Uredbo o podelitvi rudarske pravice. Ukrep je potrebno navesti v prostorski akt. Za izvedbo je odgovoren nosilec rudarske pravice.

7.6 Upoštevanje smernic pristojnih nosilcev urejanja prostora in javnih pooblastil

Pri pripravi občinskega prostorskega načrta je potrebno upoštevati tudi vodovarstvena območja ter poseganje vanje. Osutek odloka o OPN določa za posege v prostor na vodovarstvenih območjih nadzor nad odvajanjem odpadnih vod, prisotnost gnojničnih jam, uporabljanje fitofarmaceutskih sredstev na kmetijskih površinah. Vodovarstvena območja je potrebno zaščititi pred onesnaževanjem. Odlok določa tudi zagotavljanje ustrezne oskrbe s pitno vodo z varovanjem vseh vodnih virov. Zagotoviti je potrebno dokončno sanacijo vodnih virov in okolja z izgradnjo čistilnih naprav za čiščenje odpadne vode na vodovarstvenih območjih. Vodni viri v občini nimajo opredeljenih vodovarstvenih pasov virov pitne vode. Sledenj je v pristojnosti države. Obstoječi vodni viri so vsi kraškega značaja in odvisni od količine padavin. Obstoječi viri zagotavljajo zadostno ter nemoteno oskrbo s pitno vodo. Vsa naselja v občini imajo zagotovljeno ustrezno oskrbo s pitno vodo. OPN upošteva določila Uredbe o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Rižane (Ur. l. RS, št. 49/08) in v območje vodovarstvenega pasu ne umešča dejavnosti, ki s predpisom niso dovoljene in bi potencialno lahko imele negativni vpliv na vire pitne vode. Večina vodnih virov pitne vode se nahaja na gozdnem območju nad dolino Reke. OPN v neposredno bližino zajetij pitne vode ne umešča nove rabe, kar je pozitiven ukrep k varstvu vodnih virov. Upoštevanje varovanja podzemnih voda ter virov pitne vode je razvidno iz dejstva, da nobena širitev sprememb namenske rabe ne posega v varstvene pasove virov pitne vode Zagorje in Padež. V II. vodovarstvenem pasu vodonosnikov Rižane se nahajajo deli obstoječih naselij, kjer je opredeljena namenska raba za stanovanja. Kanalizacijsko omrežje deluje le v naselju Ilirska Bistrica, Topolc, Šembije in Jasen. V preostalih (večina) naseljih odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih vod še ni zagotovljeno. ČN Ilirska Bistrica zadošča trenutnim kapacitetam čiščenja.

7.7 Skladnost OPN z okoljskimi cilji

Zgoščanje dejavnosti znotraj poselitvenega območja omogoča primernejšo komunalno ureditev, večji delež prebivalstva priključenega na kanalizacijsko omrežje s tem pa pripomore k zmanjšanju možnosti onesnaženja podzemnih voda. Potrebno je zagotoviti ponikanje meteorne vode iz utrjenih površin v tla in s tem zagotoviti vodonosniku vir vode. Z načrtovano izgradnjo kanalizacijskega omrežja in ustreznih čistilnih naprav v preostalih naseljih se zagotavlja nadzorovano odvajanje in čiščenje odpadnik komunalnih voda, kar pripomore k zmanjšanju možnosti onesnaženja podzemnih voda. Gradnja novih poselitvenih območij je z odlokom določena le na komunalno opremljenih stavbnih zemljiščih. V tem primeru je OPN skladen z okoljskimi cilji. OPN ne predvideva posegov v bližino vodnih zajetij ali najožjih vodovarstvenih pasov. Vodni viri v občini za sedaj nimajo določenih vodovarstvenih pasov, zato ukrepi za varstvo vodnih virov niso podani. Občina je pripravila strokovne podlaga za zavarovanje vodnih virov, vendar je ob uveljavitvi Zakona o vodah ta pristojnost prešla na državo. Do sedaj uredba o zavarovanju vodnih virov še ni bila sprejeta. OPN pa v širšem območju vseh vodnih virov ohranja obstoječo namensko rabo, to je pretežno gozd. Slednje je skladno z okoljskimi cilji o ohranjanju kakovosti podzemne in pitne vode. Uredbe o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Rižane znotraj II. vodovarstvenega pasu vira pitne vode dopušča širitve obstoječih naselij, okoljsko poročilo ocenjuje, da bistvenega vpliva na kakovost vodnih virov in podzemne vode izvedba plana ne bo imela. Namenska raba in dejavnosti, predlagane z OPN znotraj vodovarstvenih pasov virov pitne vode so v skladu z določili veljavnega Odloka. OPN je skladen z okoljski cilji varovanja podzemne in pitne vode.

7.8 Spremljanje stanja

KAZALCI ZA SPREMLJANJE STANJA	SPREMLJANJE STANJA
kakovost podzemne in pitne vode glede na kemijske in bakteriološke parametre v pitni vodi ter vzpostavljeno vodovodno omrežje za oskrbo s pitno vodo	<p>Kemijsko stanje podzemne vode vodnega telesa Obala in Kras z Brkini ter Kraška Ljubljana je ocenjeno kot dobro z visoko stopnjo zaupanja. Monitoring kakovosti podzemne vode se izvaja enkrat letno, izvaja ga Agencija RS za okolje. Ob izvajanju OPN je potrebno spremljati vrsto in količino posegov, ki so predvideni ali se izvajajo znotraj vodnih virov. Predvsem to velja za naselja znotraj vodovarstvenega pasu vodonosnika Rižana ter naselij, kjer kanalizacijsko omrežje še ni zgrajeno. Občina razpolaga z zadostnim številom vodnih virov, ki pa nimajo opredeljenih vodovarstvenih pasov. Slednje je v pristojnosti Ministrstva za okolje in prostor. Monitoring kakovosti za parametre pitne vode je povezan z letnim spremljanjem stanja kakovosti vodnega telesa. Vodovodno omrežje je v naseljih v občini Ilirska Bistrica vzpostavljeno in ustrezno obratuje. Občina naj varstvo vodnih virov zagotavlja predvsem s usmerjanjem poselitve izven najožjih ter ožjih pasov, znotraj širšega pasu pa naj umešča stanovanjska območja ob pogoju, da je nove objekte možno priključiti na kanalizacijsko omrežje.</p>

7.9 Viri

- Slovenija – Pokrajine in ljudje, Založba Mladinska knjiga, 1998
- Občinski prostorski načrt Občine Ilirska Bistrica - dopolnjen osnutek, V prostoru d.o.o. april 2011.
- Poročilo o kakovosti podzemne vode v Sloveniji v letu 2009. ARSO, november 2010.

8. NARAVA

8.1 Zakonski okvir

- Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prostoživečih živalskih in rastlinskih vrst- Direktiva o habitatih
- Direktiva Sveta 79/409/EGS z dne 2. aprila 1979 o ohranjanju prosto živečih ptic- Direktiva o pticah
- Konvencija o varstvu prostoživečega evropskega rastlinstva in živalstva ter njunih naravnih življenjskih prostorov (Bernska konvencija) (Ur. l. RS 17/99)
- Operativni program – program upravljanja območij Natura 2000 2007-2013 (vlada sprejela 11.10.2007)
- Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Ur. l. RS, št. 111/04, 70/06, 58/09, 93/10)
- Pravilnik o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja (Ur. l. RS, št. 130/04, 53/06)
- Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam (Ur. l. RS 82/02, 42/10)
- Resolucija o Nacionalnem programu varstva okolja (Ur. l. RS, št. 2/06)
- Strategija ohranjanja biotske raznovrstnosti v Sloveniji (MOP, 2002)
- Strategija prostorskega razvoja Slovenije (Ur. l. RS, št. 76/04)
- Uredba o ekološko pomembnih območjih (Ur. l. RS 48/04)
- Uredba o habitatnih tipih (Ur. l. RS 112/03, 36/09)
- Uredba o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov in izvedbe planov na okolje (Ur. l. RS, št. 73/05)
- Uredba o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja (Ur. l. RS, št. 81/07, 109/07, 62/10)
- Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Ur. l. RS, št. 49/02, 110/04, 59/07, 43/08)
- Uredba o zavarovanih prosto živečih rastlinskih vrstah (Ur. l. RS, št. 46/04, 110/04, 115/07, 36/09)
- Uredba o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah (Ur. l. RS, št. 46/04, 109/04, 84/05, 115/07, 96/08, 36/09)
- Uredba o zvrsteh naravnih vrednot (Ur. l. RS, št. 52/02, 67/03)
- Uredba o vrstah posegov v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Ur. l. RS, št. 78/06, 72/07, 32/09)
- Zakon o ratifikaciji Konvencije o varstvu selitvenih vrst prosto živečih živali (Bonnska konvencija) (Ur. l. RS, št. 18/98, 27/99)
- Zakon o ohranjanju narave (Ur. l. RS, št. 96/04)
- Zakon o varstvu okolja (Ur. l. RS, št. 39/06, 70/08, 108/09)
- Zakon o varstvu podzemnih jam - ZVPJ (Ur. l. RS, št. 2/04)

8.2 Določitev okoljskih ciljev in vrednotenje vplivov izvedbe plana

8.2.1 Izhodišča in okoljski cilji

Okoljski cilji plana občine Ilirska Bistrica izhajajo iz mednarodnih in državnih programskih dokumentov ter veljavnih pravnih predpisov (zakoni, uredbe in pravilniki) s področja ohranjanja biotske raznovrstnosti in urejanja prostora (Tabela 12).

Tabela 12: Pregled okoljskih ciljev plana za območje občine Ilirska Bistrica

KATEGORIJA	OKOLJSKI CILJ PLANA	KAZALEC STANJA OKOLJA	METODEVREDNOTENJA VPLIVOV PLANA
Zavarovane vrste in HT, ki se prednostno ohranjajo	Ohranjanje stopnje biotske raznovrstnosti z ohranjanjem ugodnega stanja ogroženih vrst in habitatnih tipov na območju plana občine Ilirska Bistrica.	- obseg habitatov kvalifikacijskih vrst in habitatnih tipov (vključno z vrstami in habitatnimi tipi, ki so posebnega pomena za EU)	A (ni vpliva /vpliv je pozitiven) vplivi OPN bodo ničelni ali pozitivni na razširjenost ogroženih živalskih in rastlinskih vrst ter habitatnih tipov, ki se prednostno ohranjajo B (nebistven vpliv) OPN bo imel minimalni vpliv na razširjenost ogroženih živalskih in rastlinskih vrst ter habitatnih tipov, ki se prednostno ohranjajo C (nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov)); OPN bo ob izvedbi predlaganih OU imel nebistven vpliv na razširjenost ogroženih živalskih in rastlinskih vrst ter habitatnih tipov, ki se prednostno ohranjajo D (bistven vpliv) OPN bo imel bistven vpliv na razširjenost ogroženih živalskih in rastlinskih vrst ter habitatnih tipov, ki se prednostno ohranjajo; E (uničujoč vpliv) OPN bo imel uničujoč vpliv na razširjenost ogroženih živalskih in rastlinskih vrst ter habitatnih tipov, ki se prednostno ohranjajo; X (ugotavljanje vpliva ni možno) ugotavljanje vpliva OPN na stanje razširjenosti ogroženih živalskih in rastlinskih vrst ter habitatnih tipov, ki se prednostno ohranjajo ni možno
	Prostoživečim živalim je potrebno zagotoviti optimalno in nemoteno prehajanje preko trajnih antropogeno pogojeni ovir v prostoru na območju plana občine Ilirska Bistrica.	- število podhodov na cestnih odsekih kjer se pojavljajo črne točke - ohranjanje selitvenih koridorjev velikih zveri	
Natura območja EPO	Ohranitev oz. doseganje ugodnega stanja habitatnih tipov, za katere so opredeljena območja, pomembna za ohranitev biotske raznovrstnosti (ekološko pomembnih območij, območij Natura) na območju plana občine Ilirska Bistrica.	- razširjenost in površine habitatnih tipov, ki se ohranjajo v ugodnem stanju na Natura območjih oziroma EPO območjih	A (ni vpliva /vpliv je pozitiven) vplivi OPN bodo ničelni ali pozitivni na stanje kvalifikacijskih vrst in razširjenost habitatnih tipov, ki se prednostno ohranjajo na območju Nature in EPO B (nebistven vpliv) OPN bo imel minimalni vpliv na stanje kvalifikacijskih vrst in razširjenost habitatnih tipov, ki se prednostno ohranjajo na območju Nature in EPO C (nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov)); OPN bo ob izvedbi predlaganih OU imel nebistven vpliv na stanje kvalifikacijskih vrst in razširjenost habitatnih tipov, ki se prednostno ohranjajo na območju Nature in EPO D (bistven vpliv) OPN bo imel bistven vpliv na stanje kvalifikacijskih vrst in razširjenost habitatnih tipov, ki se prednostno ohranjajo na območju
	Na Natura območjih na območju plana občine Ilirska Bistrica se biotsko raznovrstnost, predvsem habitate rastlinskih in živalskih vrst, ki so posebnega pomena za Evropsko skupnost, ohranja z rabo prostora, ki omogoča vzpostavitev ali vzdrževanje ugodnega stanja teh vrst.	- obseg habitatov kvalifikacijskih vrst (vključno z vrstami, ki so posebnega pomena za EU)	

KATEGORIJA	OKOLJSKI CILJ PLANA	KAZALEC STANJA OKOLJA	METODEVREDNOTENJA VPLIVOV PLANA
			Nature in EPO; E (uničujoč vpliv) OPN bo imel uničujoč vpliv na stanje kvalifikacijskih vrst in razširjenost habitatnih tipov, ki se prednostno ohranjajo na območju Nature in EPO; X (ugotavljanje vpliva ni možno) ugotavljanje vpliva OPN na stanje kvalifikacijskih vrst in razširjenosti habitatnih tipov, ki se prednostno ohranjajo na Natura območju in EPO, ni možno
Zavarovana območja	Ohranitev lastnosti in trajnostne rabe zavarovanih območij.	- ohranjenost zavarovanih območij	A (ni vpliva /vpliv je pozitiven) vplivi OPN bodo ničelni ali pozitivni na stanje zavarovanega območja B (nebistven vpliv) OPN bo imel minimalni vpliv na stanje zavarovanega območja C (nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov)); OPN bo ob izvedbi predlaganih OU imel nebistven vpliv na stanje zavarovanega območja D (bistven vpliv) OPN bo imel bistven vpliv na stanje stanje zavarovanega območja E (uničujoč vpliv) OPN bo imel uničujoč vpliv na stanje zavarovanega območja X (ugotavljanje vpliva ni možno) ugotavljanje vpliva OPN na stanje zavarovanega območja ni možno
Naravne vrednote	Ohranitev lastnosti, zaradi katerih so deli narave na območju plana občine Ilirska Bistrica opredeljeni za naravno vrednoto določene zvrsti ter v največji možni meri tudi vseh drugih lastnosti naravne vrednote.	- število in površina ohranjenih naravnih vrednot	A (ni vpliva /vpliv je pozitiven) vplivi OPN bodo ničelni ali pozitivni na obstoječe stanje NV; B (nebistven vpliv) OPN bo imel minimalni vpliv na stanje NV; C (nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov)); OPN bo ob izvedbi predlaganih OU imel nebistven vpliv na stanje NV D (bistven vpliv) OPN bo imel bistven vpliv na stanje NV; E (uničujoč vpliv) OPN bo imel uničujoč vpliv na stanje NV X (ugotavljanje vpliva ni možno) ugotavljanje vpliva OPN na stanje NV ni možno

Ocenjevanje vplivov izvedbe plana je bila izvedena glede na vpliv posegov na ogrožene in zavarovane rastlinske in živalske vrste, habitatne tipe, ki se prednostno ohranjajo, in na posebna varstvena območja, ekološko pomembna območja, zavarovana območja in naravne vrednote. Vpliv predvidenih posegov smo ocenili na osnovi stanja narave ugotovljenega iz naravovarstvenih smernic, terenskih ogledov območja (julij in avgust 2009) in strokovne literature (monitoringi, posamezni popisi, strokovne podlage, ...). Vplivi izvedbe plana se vrednotijo na podlagi posledic plana na okoljske cilje z uporabo meril vrednotenja predpisanih z Uredbo o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje (Ur. l. RS, št. 73/05).

Skladno z omenjeno Uredbo se vrednotenje vplivov plana na uresničevanje okoljskih ciljev podaja v velikostnih razredih od ocene A do ocene X.

8.3 Opis obstoječega izhodiščnega stanja okolja na območju plana OPN občine Ilirska Bistrica

Območje občine Ilirska Bistrica lahko na grobo razdelimo na apnenčast in dolomitni del Javornikov in Snežnika ter flišnate Brkine z dolino Reke. Kamninska podlaga je tudi razlog zakaj so Javorniki in Snežnik praktično brez tekoče vode, medtem ko je ostali del občine z vodo relativno bogat. Javornike in Snežnik prekrivajo obsežni sklenjeni gozdovi, ki zaraščajo tri četrtine površin. Nenaseljenost in težka dostopnost zaradi drobne površinske razčlenjenosti sta ovirali izkoriščanje lesnega bogastva in s tem povezano siromašenje gozdne sestave in biološke odpornosti gozdnih sestojev. Zato so avtohtone gozdne združbe marsikje še dobro ohranjene. Prevladuje dinarski gozd bukve in jelke, ki pokriva tri četrtine vseh gozdnih površin. Razširjen je na nadmorskih višinah med 700 in 1200 m. Nižje prehaja v dinarske podgorske bukove gozdove, višje pa so čisti visokogorski bukovi sestoji. Za ohranitev prvobitnih dinarskih visokogorskih bukovih gozdov je bil ustanovljen gozdni rezervat Ždrocle, ki leži na prisojnih obronkih Snežnika. Obsega 184,26 ha in ima pretežno pragozdni značaj. Ostali gozdni rezervati v občini so še: Zatreb-Planinc, Goljak, Snežnik-Ždrocle in Obramec. Površina območij varovalnih gozdov v občini je skupaj 895,71 ha. Prvotni gozd Brkinov in Doline Reke se je ohranil le v globokih, ozkih in težko dostopnih grapah. Zaradi pretiranega izsekavanja so se na zakraselem površju pojavili skalni kraški pašniki in celo gola kamenišča. V novejšem času zaradi opuščanja košnje na strminah, gozd ponovno napreduje iz globeli proti temenom slemen. Gozd je siromašen tudi tam, kjer so tla zaradi pretiranega steljarjenja zakisana. Ploska vlažna dna dolin porašča manj vredna kislá trava, pomešana z brezami, vrbami in topoli.

V začetku petdesetih letih prejšnjega stoletja je bil, po podatkih ribiške družine, ribolov in rakolov na območju občine Ilirska Bistrica neomejen zaradi oblice živali. V tem času je bila zgrajena tudi prva ribja valilnica. V ta čas spada tudi začetek umetnega vzrejanja soške postrvi. V petdesetih letih prejšnjega stoletja so se začeli tudi množični pogini rib. Prvi je bil prvič zabeležen leta 1952 pod tovarno Lesonit. Stanje Reke se je iz leta v leto slabšalo, ko pa je v sredini šestdesetih let začela s proizvodnjo še Tovarna organskih kislin (TOK), je bila Reka obsojena na propad. Pogini rib so se vsakoletno redno vrstili, vendar so ribiči s sistematično vzrejo ribjega zaroda vsaj delno nadomeščali te izpade. V začetku 1970 je Reka v spodnjem toku popolnoma zamrla. V tem času je prišla tudi račja kuga, ki je pomorila vse potočne rake. Stanje Reke se je začelo izboljševati šele konec oemdesetih let, ko je TOK doživel stečaj, Lesonit je zmanjšal obseg in prešel na suhi postopek, TIB pa je zgradil čistilno napravo. Na reki Reki pri Zarečju je začela obratovati še centralna čistilna naprava. Vse to je pripomoglo k izboljšanju stanja v reki Reki. Po podatkih iz leta 2008 je stanje površinskih voda v Reki ter akumulacijskih jezerih Klivnik in Mola dobro (Arso, 2010).

V občini je 5 EPO in 8 Natura območij. Pretežni del občine prekriva gozd, kjer je prisotna velika biotska pestrost, na kar nakazujejo tudi številne zavarovane rastlinske in živalske vrste ter habitatni tipi, ki se nahajajo na območju Javornikov in Snežnika. Med drugim ti predeli predstavljajo življenjski prostor medveda, volka in risa.

Z OPN je predlaganih več večjih sprememb osnovne namenske rabe (nad 1 ha). Veliko ob teh posega tudi na Natura in zavarovana območja. Vpliv plana na varovana območja (Natura območja in zavarovana območja) je obravnavan posebej v Dodatku (glej Prilogo B). V okolici mesta Ilirska Bistrica, kjer je koncentracija predlaganih novih posegov največja (območja stanovanj, območja zelenih površin, posebna območja, območja proizvodnih dejavnosti, ...), je prevladujoča kmetijska

raba tal. Večji posegi so načrtovani tudi južno od Hrušice in Jelšan (širitev obstoječe gospodarske cone), v okolici vasi v dolini Reke (Rečica, Koseze, Zemonska vaga, Dolnji Zemon, ...), v okolici Jelšan (območja stanovanj in gospodarske cone), na Mašunu (posebna območja), ...

8.3.1 Ogrožene in zavarovane živalske in rastlinske vrste ter habitatni tipi, ki se prednostno ohranjajo v ugodnem stanju

Na območju plana imamo podatke o prisotnosti nekaterih ogroženih in zavarovanih vrst. V Pravilniku o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam (Ur. l. RS, št. 82/02, 42/10) so uvrščene v kategorijo E (prizadeta vrsta), V (ranljiva vrsta), R (redka vrsta), O (vrsta zunaj nevarnosti), oziroma kategorijo K (premalo znana vrsta). Poleg tega so vrste uvrščene še tudi na druge sezname zavarovanj.

Izpostavili bi nekaj posebno zanimivih in pomembnih ogroženih vrst:

– **košec** (*Crex crex*)

Med leti 1994 in 1999 je DOPPS na Natura območju Reka-dolina registriral najštevilčnejšo populacijo kosca v Sloveniji – 31-60 kličočih samcev. Med letu 1992 in 2010 je bilo na tem območju opravljenih 8 popisov kocev. V letu 2009 je bil registriran samo en pojoči samec, leta 2010 pa na območju niso odkrili nobenega kosca. Podatki kažejo na porazno dejstvo, da je zaradi kumulativnega učinka različnih dejavnikov prišlo do drastičnega poslabšanja stanja habitata vrste.

– **medved** (*Ursus arctos*), **volk** (*Canis lupus*), **ris** (*Lynx lynx*)

Rjavi medved (*Ursus arctos*) je bil proti koncu 19. stoletja na današnjem slovenskem ozemlju redek, po drugi svetovni vojni pa se je zaradi ustreznega gospodarjenja njegova številčnost okrepila. Trenutno je številčnost v Sloveniji med 400 in 500 osebki. V tem osrednjem delu so v Sloveniji živeči medvedi najtesneje povezani s preostalim živečim delom svoje dinarske populacije in se vzdolž celotne južne meje najbolj neposredno naslanjajo na gozdove Snežniške planote in Gorskega Kotarja. Rjavi medved je uvrščen med ranljive vrste na rdečem seznamu ogroženih vrst sesalcev v Sloveniji in na dodatek II in IV k direktivi o habitatih (kot prioritarna vrsta) in tudi med strogo zavarovane živali z Bernsko konvencijo. V začetku 20. stoletja je bil **volk** (*Canis lupus*) v Sloveniji zelo redek, tik pred izumrtjem. Po zavarovanju se njegova številčnost počasi povečuje, trenutno je njegova številčnost med 50 in 100 osebki. Vezan je predvsem na gozdove dinarskega območja. Osrednje območje Snežniške planote, Javornikov Matarskega podolja in Čičarije mu ponuja ustrezne življenjske razmere in je zato to skupaj s predelom Gorskega Kotarja, eno od jeder njegove dinarske populacije. Volk je uvrščen med prizadete vrste na rdečem seznamu ogroženih vrst sesalcev v Sloveniji ter na dodatek II in IV k direktivi o habitatih (kot prioritarna vrsta). Volk sodi med strogo zavarovane živali tudi na podlagi Bernske konvencije. **Ris** (*Lynx lynx*) je bil v Sloveniji povsem iztrebljen v začetku 20. st. in nato leta 1973 ponovno naseljen v kočevskih gozdovih, od koder se je razširil na celotno območje slovenskega dinarskega krasa. Danes jih v Sloveniji živi med 20 in 30. Uvrščen je med ranljive vrste na rdečem seznamu ogroženih vrst sesalcev v Sloveniji ter na dodatek II in IV k direktivi o habitatih in med zavarovane živali z Bernsko konvencijo.

8.3.1.1 Sesalci

Za Natura območja v občino Ilirska Bistrica segajo notranje cone več kvalifikacijskih vrst netopirjev. Povečini gre za vrste, ki so vezane na gozdove oziroma na podzemne habitate. Strnjeni Javorniški in Snežniški gozdovi ter območje Brkinov predstavlja notranjo cono tudi za velike zveri: rjavega medveda (*Ursus arctos*), volka (*Canis lupus*) in navadnega risa (*Lynx lynx*). V Tabeli 13 so prikazane vrste sesalcev z varstvenimi statusi, ki se pojavljajo na območju občine Ilirska Bistrica.

Tabela 13: Pregled različnih vrst sesalcev, ki se pojavljajo na območju občine Ilirska Bistrica (povzeto po podatkih ZRSVN (notranje cone ali ostali podatki o prisotnosti))

Skupina oz. živalska vrsta	VS1	VS2	VS3	VS4	VS5	ZRSVN cona	Lokacije (ZRSVN, Atlas netopirjev)
NETOPIRJI							
<i>Barbastella barbastellus</i> -širokouhi netopir	1A, 2A	E	II, IV	II	II	SCI Javorniki-Snežnik	Jama Urški spodmol (Ratečevo Brdo)
<i>Myotis emarginatus</i> -vejicati netopir	1A, 2A, 6A	V	II, IV	II	II		Jama Račiška planina
<i>Myotis capaccinii</i> -dolgonogi netopir	1A, 2A, 6A	E	II, IV	II	II	SCI Reka	
<i>Myotis myotis</i> -navadni netopir	1A, 2A, 6A	E	II, IV	II	II		Jama Račiška planina
<i>Myotis mystacinus</i> -brkati netopir	1A	O1	IV	II	II		občina Ilirska Bistrica
<i>Myotis myotis/blythi</i> -navadni/ostrouhi netopir	1A, 2A, 6A	E	II, IV	II	II		Jama Urški spodmol (Ratečevo Brdo)
<i>Myotis nattereri</i> - resasti netopir	1A, 2A	V	IV	II	II		Jama Urški spodmol (Ratečevo Brdo)
<i>Pipistrellus pipistrellus</i> -mali netopir	1A, 2A, 6A	O1	IV	II	II		Koritnice
<i>Pipistrellus kuhlii</i> -belorobi netopir	1A, 2A, 6A	V	IV	II	II		Koritnice
<i>Plecotus auritus</i> -rjavi uhati netopir	1A, 2A, 6A	V	IV	II	II		Snžnik
<i>Plecotus austriacus</i> -sivi uhati netopir	1A, 2A, 6A	V	IV	II	II		Koritnice
<i>Rhinolophus ferrumequinum</i> -veliki podkovnjak	1A, 2A, 6A	E	II, IV	II	II	SCI Reka	Jama Račiška planina, Jama Urški spodmol (Ratečevo Brdo)
<i>Rhinolophus hipposideros</i> -mali podkovnjak	1A, 2A, 6A	E	II, IV	II	II		Bač (Jama na Slemšci, Jama Podrošče), Koritnice (Jama v suhi rebri), Podtabor (Uršja luknja), Milanja (vojaški bunkerji), Ostrožno Brdo (cerkev Sv. Anton Padovanski), hiša Mala Bukovica 3, hiša Ribnica 18, Prelože (cerkev Sv. Egidij), Tominja (cerkev Sv. Urban), Zarečje (cerkev Sv. Fabijan in Boštjan), Mala Bukovica (cerkev Sv. Rok), Dolenje pri Jelšanah (cerkev Sv. Ana), Jelšane (Dolenjska jama), Starod (cerkev Sv. Jožef), Podgrad (cerkev Sv. Ciril), opuščena stavba 60 m Z od cerkve v Račičah, Podgrad (jama Jabčina), Račice (jama Ulica Pečina, Tikina jama), Račiška planina, opuščeni vojaški objekt pred Račiško planino, Velika Bukovica (cerkev Sv. Kozma in Damijan)
<i>Miniopterus shreibersi</i> -dolgokrili netopir						SCI Reka	

Skupina oz. živalska vrsta	VS1	VS2	VS3	VS4	VS5	ZRSVN cona	Lokacije (ZRSVN, Atlas netopirjev)
ZVERI							
<i>Mustela putorius</i> - evropski dihur	1A	O1	V	III			Ilirska Bistrica
<i>Canis lupus</i> - volk	1A, 2A, 6A	E	II, IV, V	II		SCI Javorniki-Snežnik	Podgrad, Bač, Koritnice, Podgraje
<i>Ursus arctos</i> - rjavi medved	1A, 2A, 6A	E	II, IV	II		SCI Javorniki-Snežnik	Hrušica, Ostrožno Brdo, Pregarje, Podgrad, Janežovo Brdo, Račice, Želje, Sabonje, Brce, Pavlica, Veliko Brdo, Šembije, Koritnica, Ilirska Bistrica
<i>Lynx lynx</i> - navadni ris	1A, 2A, 6A	E	II, IV, V	III		SCI Javorniki-Snežnik	Rečica, Pavlica, Podgraje, Kuteževo, Snežnik
<i>Felis silvestris</i> - divja mačka	1A, 2A, 6A	V	IV	II			Ilirska Bistrica (Sabonje), Topolc, Snežnik (Mali Javor), Podgraje (Gora Goljak)
OSTALO							
<i>Dryomys nitedula</i> - drevesni polh							Snežnik (Sviščaki)
<i>Martes martes</i> - kuna zlatica							Koritnice
<i>Muscardinus avellanarius</i> - podlesk							Hrušica, Podgrad, Ilirska Bistrica, Snežnik (Sviščaki)

Varstveni statusi:

VS1- Uredba o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah (Ur. l. RS, št. 46/04, 109/04, 84/05, 115/07, 96/08, 36/09) (**Priloga 1**= seznam živalskih vrst, katerih živali so zavarovane: Poglavlje A= varstvo vrste, ki je domorodna na ozemlju Republike Slovenije in Priloga B= varstvo vrste, ki ni domorodna na ozemlju Republike Slovenije;

Priloga 2= seznam živalskih vrst, katerih habitat se varuje: Poglavlje A = varstvo vrste, ki je domorodna na območju Republike Slovenije in za katere so določeni ukrepi varstva habitatov in smernice za ohranitev ugodnega stanja njihovih habitatov in Poglavlje B= varstvo vrste, ki ni domorodna na območju Republike Slovenije in za katero so, če se pojavi ali razširi na območje Republike Slovenije brez človekove pomoči iz naravnih območij razširjenosti, določeni ukrepi varstva habitatov in smernice za ohranitev ugodnega stanja njihovih habitatov;

Priloga 6, Poglavlje A= domorodne vrste na območju Republike Slovenije ki so predmet okoljske odgovornosti, Poglavlje B= vrste, ki niso domorodne na območju Republike Slovenije in postanejo predmet okoljske odgovornosti, če se pojavijo ali razširijo na območje Republike Slovenije brez človekove pomoči iz naravnih območij razširjenosti)

VS2- Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam (Ur. l. RS 82/02, 42/10)

VS3- Direktiva Sveta (92/43/EGS) z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst- Direktiva o habitatih: Priloga 2

VS4- Konvencija o varstvu prostoživečega evropskega rastlinstva in živalstva ter njunih naravnih življenjskih prostorov (Bernska konvencija) (Ur. l. RS 17/99): Dodatek II in III

VS5- Zakon o ratifikaciji Konvencije o varstvu selitvenih vrst prosto živečih živali (Ur. l. RS - MP št. 18/98) z vključenimi spremembami dodatkov po CoP9 (december 2008) (Bonnska konvencija): Dodatek I in II

8.3.1.2 Ptice

Območje občine Ilirska Bistrica vključuje tudi Natura območje opredeljeno za ptice (SPA Reka-dolina in SPA Snežnik-Pivka). Za območje so javno dostopni podatki o notranjih conah vrst (ZRSVN, 2009). V Tabeli 15 je prikazan pregled vrst ptic z varstvenimi statusi popisanih na širšem območju občine Ilirska Bistrica. Na območju občine sta dva odseka kjer se izvaja zimsko štetje vodnih ptic.

Tabela 14: Pregled ptic, ki se pojavljajo na območju občine Ilirska Bistrica (povzeto po podatkih ZRSVN (notranje cone ali ostali podatki o prisotnosti))

Živalska vrsta	VS1	VS2	VS3	VS4	ZRSVN cona (SPA Reka-dolina)	ZRSVN cona (SPA Snežnik-Pivka)	Lokacija
<i>Aegolius funereus</i> - kocconogi čuk	1A, 2A, 6A	V1	II	II	+	+	Koritnice, Podtabor, Ilirska Bistrica, Snežnik (Sviščaki)
<i>Alcedo atthis</i> - vodomec	1A, 2A, 6A	E2	II	II	+		Reka 1
<i>Alectoris graeca</i> - kotorna	1A, 2A, 6A	E2	II			+	Razbor
<i>Anas platyrhynchos</i> - mlakarica	6A		II				Reka 1, Reka 2
<i>Anthus campestris</i> - rjava cipa	1A, 2A, 6A	E2	II	II		+	Koritnice, Bač
<i>Agiula chrysaetos</i> - planinski orel	1A, 2A, 6A	V	II	II		+	Koritnice, Zabiče, Ilirska Bistrica, Knežak, Milanja
<i>Ardea cinerea</i> - siva čaplja	1A, 2A, 6A	O1					Reka 2
<i>Bonasa bonasia</i> - gozdni jereb	1A, 2A, 6A	E2	II			+	Koritnice, Snežnik
<i>Bubo bubo</i> - velika uharica	1A, 2A, 6A	E2	II	II		+	Koritnice, Šembije, Zagorje, Podtabor
<i>Caprimulgus europaeus</i> - podhujka	1A, 2A, 6A	E2	II	II		+	Koritnice, Bač, Knežak, Šembije, Volovja reber, Ilirska Bistrica
<i>Circaetus gallicus</i> - kačar	1A, 2A, 6A	E2	II	II		+	Novokračine, Koritnice
<i>Cicnelus cinclus</i> - povodni kos	1A, 2A, 6A			II			Reka 2
<i>Coturnix coturnix</i> - prepelica	1A, 2A, 6A	V	II			+	Koritnice, Bač, Knežak
<i>Crex crex</i> - kosec	1A, 2A, 6A	E2	II	II	+	+	Knežak, Šembije, Koritnice, Mrzli dol, Volovja reber, Zagorje
<i>Cygnus olor</i> - labod grbavec	1A, 2A, 6A	O1					Reka 2
<i>Falco peregrinus</i> - sokol selec	1A, 2A, 6A	E2	II	II		+	Koritnice, Podtabor
<i>Gallinago gallinago</i> - kozica	1A, 2A, 6A	E1					Reka 1, Reka 2
<i>Gallinula chloropus</i> - zelenonoga tukalica	1A, 2A, 6A	V1					Reka 1, Reka 2
<i>Gyps fulvus</i> –	1A, 2A,	Ex	II	II		+	Ilirska Bistrica,

Živalska vrsta	VS1	VS2	VS3	VS4	ZRSVN cona (SPA Reka-dolina)	ZRSVN cona (SPA Snežnik-Pivka)	Lokacija
beloglavi jastreb	6A						Koritnice, Podtabor
<i>Lanius collurio</i> - rjavi srakoper	1A, 2A, 6A	V1	II	II	+	+	Koritnice, Bač, Jurišče (Mašun), Knežak
<i>Lullula arborea</i> - hribski škrjanec	1A, 2A, 6A	E2/V1	II			+	Koritnice, Bač, Ilirska Bistrica, Šembije, Jurišče (Mašun)
<i>Monticola saxatilis</i> - slegur	1A, 2A, 6A	V	II	II		+	Šembije, Ilirska Bistrica, Koritnice, Bač, Snežnik (vrh)
<i>Pernis apivorus</i> - sršenar	1A, 2A, 6A	V	I	II		+	Ilirska Bistrica, Bač
<i>Phalacrocorax carbo</i> - kormoran	1A, 2A, 6A						Reka 2
<i>Picoides tridactylus</i> - triprsti detel	1A, 2A, 6A	V	II	II		+	Mašun, Snežnik, Koritnice
<i>Picus canus</i> - pivka	1A, 2A, 6A	V1	II	II		+	Zagorje, Koritnice, Podtabor, Ilirska Bistrica, Knežak
<i>Porzana porzana</i> - grahasta tukalica	1A, 2A, 6A	E2		II	+		
<i>Rallus aquaticus</i> - mokož	1A, 2A, 6A	E2					Reka 1
<i>Saxicola rubetra</i> - repaljščica	1A, 2A, 6A	E2	II			+	Koritnice, Zagorje, Knežak, Ilirska Bistrica, Jurišče (Mašun), Bač
<i>Scolopax rusticola</i> - sloka	1A, 2A, 6A	E2					Reka 1
<i>Strix uralensis</i> - kozača	1A, 2A, 6A	V	II	II		+	Bač, Koritnice, Podtabor, Jurišče (Mašun), Snežnik,
<i>Sylvia nisoria</i> - pisana penica	1A, 2A, 6A	V	I	II	+	+	Koritnice, Zagorje, Bač, Knežak, Jurišče (Mašun)
<i>Tetrao urogallus</i> - divji petelin	1A, 2A, 6A	E2	II			+	Koritnice, Snežnik
<i>Upupa epops</i> - smrdokavra	1A, 2A, 6A	E1	II	II		+	Bač, Koritnice, Knežak, Podtabor

Varstveni statusi:

VS1- Uredba o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah (Ur. l. RS, št. 46/04, 109/04, 84/05, 115/07, 96/08, 36/09) (Priloga 1= seznam živalskih vrst, katerih živali so zavarovane: Poglavje A= varstvo vrste, ki je domorodna na ozemlju Republike Slovenije in Priloga B= varstvo vrste, ki ni domorodna na ozemlju Republike Slovenije; Priloga 2= seznam živalskih vrst, katerih habitat se varuje: Poglavje A = varstvo vrste, ki je domorodna na območju Republike Slovenije in za katere so določeni ukrepi varstva habitatov in smernice za ohranitev ugodnega stanja njihovih habitatov in Poglavje B= varstvo vrste, ki ni domorodna na območju Republike Slovenije in za katero so, če se pojavi ali razširi na območje Republike Slovenije brez človekove pomoči iz naravnih območij razširjenosti, določeni ukrepi

varstva habitatov in smernice za ohranitev ugodnega stanja njihovih habitatov;

Priloga 6, Poglavje A= domorodne vrste na območju Republike Slovenije ki so predmet okoljske odgovornosti, Poglavje B= vrste, ki niso domorodne na območju Republike Slovenije in postanejo predmet okoljske odgovornosti, če se pojavijo ali razširijo na območje Republike Slovenije brez človekove pomoči iz naravnih območij razširjenosti)

VS2- Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam (Ur. l. RS 82/02, 42/10)

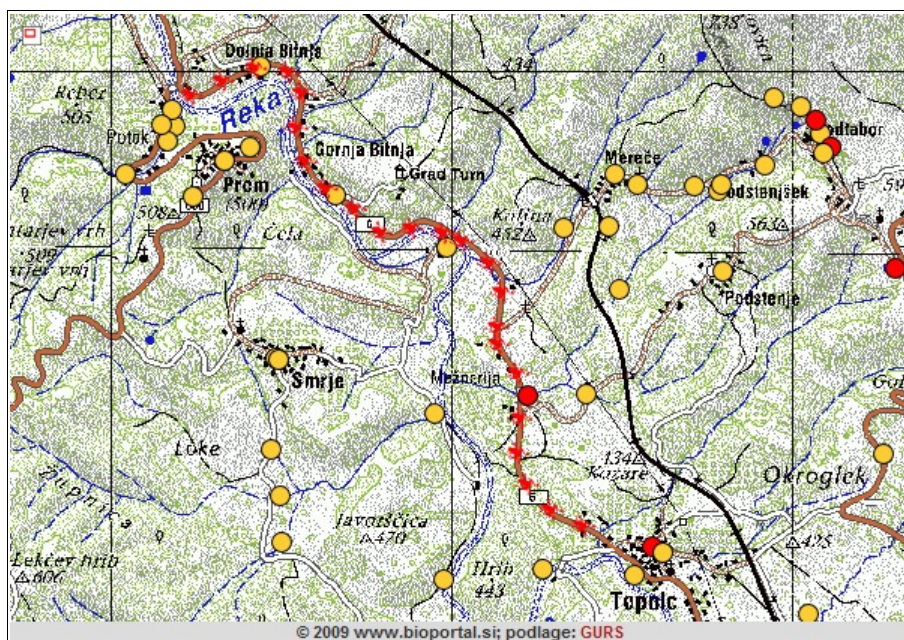
VS3- Direktiva Sveta (79/409/EEC) z dne 2. aprila 1979 o ohranjanju prosto živečih ptic- Direktiva o pticah: Priloga 1 in 2

VS4- Konvencija o varstvu prostoživečega evropskega rastlinstva in živalstva ter njunih naravnih življenjskih prostorov (Bernska konvencija) (Ur. l. RS 17/99): Dodatek II in III

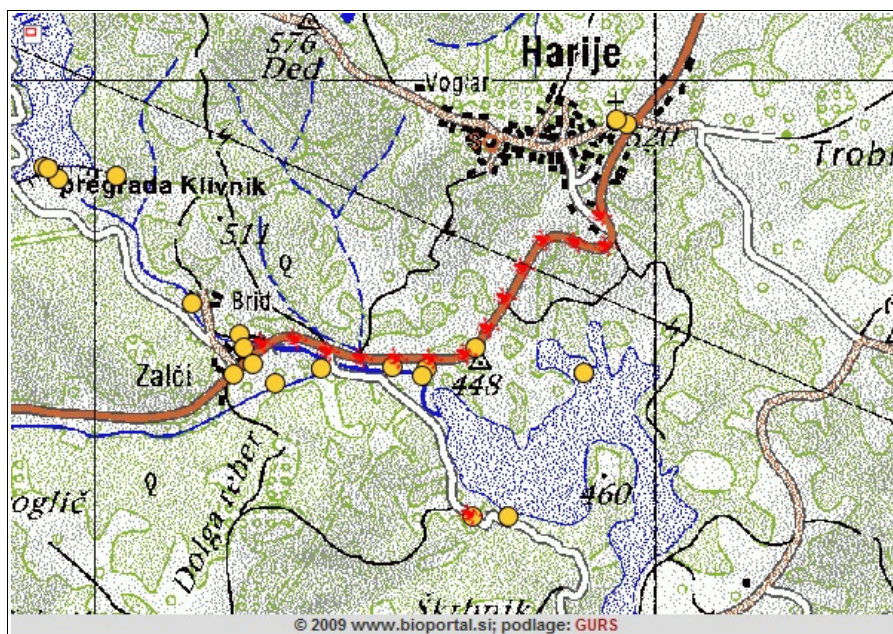
8.3.1.3 Plazilci in dvoživke

V okviru Natura območij Kozja luknja in Javorniki-Snežnik so znotraj občine opredeljene notranje cone za človeško ribico, velikega pupka in hribskega urha. V tabeli so navedeni tudi podatki o vrstah plazilcev, za katere smo pridobili podatke o natančnejših lokacijah.

Na območju občine Ilirska Bistrica sta dva cestna odseka, kjer so črne točke za dvoživke. Ena se nahaja na cestnem odseku med Topolcem in Dolnimi Bitnjami (glej sliko 2), druga pa na cestnem odseku Harije – naselje Zalči (glej sliko 3).

Slika 2: Prikaz območja črnih točk na cesti Topolce – Dolnja Bitnja

Slika 3: Prikaz območja črnih točk na cesti Harije - Zalci

Tabela 15: Pregled plazilcev in dvoživk, ugotovljenih na območju občine Ilirska Bistrica

Skupina oz. živalska vrsta	VS1	VS2	VS3	VS4	ZRSVN cona	Lokacije*
PLAZILCI						
<i>Coronella austriaca</i> -smokulja	1A, 6A	V	IV	II		Male Loče, Ilirska Bistrica, Knežak, Koritnice
<i>Coluber viridiflavus</i> - črnica	1A	V		II		Podgrad, Brce, Podtabor, Jablanica, Koritnice, Novokračine
<i>Elaphe longissima</i> -nav. gož	1A	V	IV	II		Zajelšje, Šembije, Novokračine
<i>Lacerta viridis/bilineata</i> -zelenec	1A	V	IV	II		Podgrad (Hrib Gošček, Stari grad), Koritnice, Ilirska Bistrica, Prem, Soze, Bač, Knežak, Zabiče
<i>Lacerta horvathi</i> - horvatova kuščarica	1B, 2A	V		II		Snežnik (Sviščaki)
<i>Natrix natrix</i> -belouška	1A	O1		III		Pregarje, Gornja Košana (Ambrožič), Prelože, Brce, Harije, Dobro Polje, Knežak, Koritnice, Novokračine, Zabiče
<i>Natrix tessellata</i> - kobranka	1A	V		II		Novokračine
<i>Podarcis muralis</i> -pozidna kuščarica	1A	O1	IV	II		Podgrad, Brce, Šembije, Ilirska Bistrica, Koritnice
<i>Podarcis melisellensis</i> – kraška kuščarica		V		II		Ilirska Bistrica
<i>Teleskopus fallax</i> - mačjeoka	1A, 2B	E		II		Ilirska Bistrica
<i>Trachemys scripta</i> - rdečevratka						Ilirska Bistrica

Skupina oz. živalska vrsta	VS1	VS2	VS3	VS4	ZRSVN cona	Lokacije*
<i>Vipera ammodytes</i> -modras	1A, 6A	V	IV	II		Male Loče, Podgrad, Brce, Podtabor, Ilirska Bistrica, Knežak, Koritnice, Zabiče, Snežnik
DVOŽIVKE						
<i>Bombina variegata</i> -hribski urh	1A, 2A, 6A	V	II, IV	II	SCI Reka	Ilirska Bistrica (Ostrožno Brdo, Huje, Pregarje, Janežovo Brdo, Soze, Topolc, Rečica, Dolnji Zemon, Jasen), Prelože, Hrušica, Podgrad, Vrbovo, Zabiče
<i>Proteus anguinus</i> -človeška ribica	1A, 2A, 6A	V	II, IV	II	SCI Kozja luknja	Podtabor (Kozja luknja), Knežak
<i>Rana dalmatina</i> - rosnica	1A, 2B	V		II		Hrušica, Podgrad, Vrbovo, Zabiče, Huje
<i>Rana temporaria</i> - sekulja	1A	V				Prem, Zabiče, Sviščaki (Marela), Rjavče
<i>Salamandra atra</i> - planinski močerad	1A, 2B	O1		II		Sviščaki
<i>Triturus carnifex</i> -veliki pupek	1A, 2A, 6A	V	II, IV	II	SCI Reka	Bač, Šembije, Knežak, Koritnice, Male Loče, Huje, Pregarje, Račice, Harije, Jasen

* Lokacije so povzete po različnih seznamih, ki nam jih je posredoval ZRSVN

Varstveni statusi:

VS1- Uredba o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah (Ur. l. RS, št. 46/04, 109/04, 84/05, 115/07, 96/08, 36/09) (Priloga 1= seznam živalskih vrst, katerih živali so zavarovane: Poglavje A= varstvo vrste, ki je domorodna na ozemlju Republike Slovenije in Priloga B= varstvo vrste, ki ni domorodna na ozemlju Republike Slovenije;

Priloga 2= seznam živalskih vrst, katerih habitat se varuje: Poglavje A = varstvo vrste, ki je domorodna na območju Republike Slovenije in za katere so določeni ukrepi varstva habitatov in smernice za ohranitev ugodnega stanja njihovih habitatov in Poglavje B= varstvo vrste, ki ni domorodna na območju Republike Slovenije in za katero so, če se pojavi ali razširi na območje Republike Slovenije brez človekove pomoči iz naravnih območij razširjenosti, določeni ukrepi varstva habitatov in smernice za ohranitev ugodnega stanja njihovih habitatov;

Priloga 6, Poglavje A= domorodne vrste na območju Republike Slovenije ki so predmet okoljske odgovornosti, Poglavje B= vrste, ki niso domorodne na območju Republike Slovenije in postanejo predmet okoljske odgovornosti, če se pojavijo ali razširijo na območje Republike Slovenije brez človekove pomoči iz naravnih območij razširjenosti)

VS2- Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam (Ur. l. RS 82/02, 42/10)

VS3- Direktiva Sveta (92/43/EGS) z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst- Direktiva o habitatih: Priloga 2

VS4- Konvencija o varstvu prostoživečega evropskega rastlinstva in živalstva ter njunih naravnih življenjskih prostorov (Bernska konvencija) (Ur. l. RS 17/99): Dodatek II in III

8.3.1.4 Ribe

V tabeli so navedeni podatki o vrstah rib, ki jih je v smernicah za pripravo OPN Občine Ilirska Bistrica podal Zavod za ribištvo Slovenije (december 2009) in ki smo jih dobili s strani ribiške družine Ilirska Bistrica. V tabeli o tudi podatki o ribah katere notranje cone na Natura območju se nahajajo v občini.

Tabela 16: Pregled vrst rib, prisotnih na območju občine Ilirska Bistrica (povzeto po podatkih ZRSVN (notranje cone ali ostali podatki o prisotnosti))

Skupina oz. živalska vrsta	VS1	VS2	VS3	VS4	ZRSVN cona	Lokacije ZRSVN N2k	ribiška družina
<i>Alburnus alburnus</i> -zelenika							Reka s pritoki, jezero Mola, jezero Klivnik
<i>Aeiurus nebulosus</i> -ameriški somič							Reka s pritoki
<i>Barbatula barbatula</i> -babica		O1					Reka s pritoki
<i>Barbus balcanicus</i> -pohra	2A		V				Reka s pritoki
<i>Barbus barbus</i> -mrena	2A	E	V			Tominje	Reka s pritoki
<i>Barbus caninus</i> - mrenič					SCI Reka	Ilirska Bistrica	
<i>Barbus plebejus</i> - grba	2A	E	II, V		SCI Reka	Ilirska Bistrica	Reka s pritoki
<i>Carassius carassius</i> -koreselj							Reka s pritoki, jezero Mola, jezero Klivnik
<i>Carassius gibelio</i> -srebrni koreselj							Reka s pritoki, jezero Mola, jezero Klivnik
<i>Ctenopharyngodon idella</i> - amur							jezero Mola
<i>Cyprinus carpio</i> -krap							Reka s pritoki, jezero Mola
<i>Esox lucius</i> -ščuka	2A	V					Reka s pritoki, jezero Mola
<i>Ictalurus nebulosus</i> -ameriški somič							Reka s pritoki, jezero Mola, jezero Klivnik
<i>Leuciscus cephalus</i> -klen							Reka s pritoki
<i>Oncorhynchus mykiss</i> -šarenka							Reka s pritoki
<i>Perca fluviatilis</i> -navadni ostriž							Reka s pritoki, jezero Mola, jezero Klivnik
<i>Phoxinus phoxinus</i> -pisanec							Reka s pritoki
Romanogobio banacensis-primorski globoček							Reka s pritoki
<i>Rutilus rutilus</i> -rdečeoka							Reka s pritoki, jezero Mola, jezero Klivnik
<i>Salmo trutta fario</i> -potočna postrv	2A	E	II				Reka s pritoki, jezero Mola, jezero Klivnik
<i>Salmo marmoratus</i> -soška postrv		E					reka Reka s pritoki
<i>Sander lucioperca</i> - smuč		E					jezero Mola, jezero Klivnik, Reka s pritoki
<i>Tinca tinca</i> -linj		E					Reka s pritoki

Varstveni statusi:

VS1- Uredba o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah (Ur. l. RS, št. 46/04, 109/04, 84/05, 115/07, 96/08, 36/09) (**Priloga 1**= seznam živalskih vrst, katerih živali so zavarovane: Poglavje A= varstvo vrste, ki je domorodna na ozemlju Republike Slovenije in Priloga B= varstvo vrste, ki ni domorodna na ozemlju Republike Slovenije;

Priloga 2= seznam živalskih vrst, katerih habitat se varuje: Poglavje A = varstvo vrste, ki je domorodna na območju Republike Slovenije in za katere so določeni ukrepi varstva habitatov in smernice za ohranitev ugodnega stanja njihovih habitatov in Poglavje B= varstvo vrste, ki ni domorodna na območju Republike Slovenije in za katero so, če se pojavi ali razširi na območje Republike Slovenije brez človekove pomoči iz naravnih območij razširjenosti, določeni ukrepi varstva habitatov in smernice za ohranitev ugodnega stanja njihovih habitatov;

Priloga 6, Poglavje A= domorodne vrste na območju Republike Slovenije ki so predmet okoljske odgovornosti, Poglavje B= vrste, ki niso domorodne na območju Republike Slovenije in postanejo predmet okoljske odgovornosti, če se pojavijo ali razširijo na območje Republike Slovenije brez človekove pomoči iz naravnih območij razširjenosti)

VS2- Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam (Ur. l. RS 82/02, 42/10)

VS3- Direktiva Sveta (92/43/EGS) z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst- Direktiva o habitatih: Priloga II, IV in V

VS4- Konvencija o varstvu prostoživečega evropskega rastlinstva in živalstva ter njenih naravnih življenjskih prostorov (Bernska konvencija) (Ur. l. RS 17/99): Dodatek III

8.3.1.5 Nevretenčarji

Za Natura območja v občini Ilirska Bistrica je določenih nekaj con kvalifikacijskih vrst iz skupine nevretenčarjev: bukov kozliček (*Morimus funereus*), alpski kozliček (*Rosalia alpina*), veliki frfotavček (*Leptidea morsei*) črtasti medvedek (*Callimorpha quadripunctaria*), primorski koščak (*Austropotamobius pallipens*), ...

Tabela 17: Pregled nevretenčarjev, ugotovljenih na območju občine Ilirska Bistrica (povzeto po podatkih ZRSVN (notranje cone 2010, ostali podatki o pojavljanju)

Skupina oz. živalska vrsta	VS1	VS2	VS3	VS4	RTŠB 2001	ZRSVN cona, UTM kvadrant	Lokacija
HROŠČI							
<i>Cerambyx cerdo</i> - hrastov kozliček		E					Koritnice (Boršt), Javorje (potok Mrzlek), Klivnik (Podbeže), Straža (Brkini), Pregarje
<i>Leptodirus hochenwartii</i> - drobnovratnik		R				+	Snežnik, Koritnice, Milonja, Polina peč, Jama v Suhi rebri, Snežnica ob Jurjevi cesti
<i>Morimus funereus</i> -bukov kozliček	1A, 2A, 6A		II			+	Koritnice – Boršt 2, Matarsko podolje – Račice, Podgrad, Suha reber
METULJI							
<i>Callimorpha quadripunctaria</i> -črtasti medvedek	1A, 2A, 6A		II			+	Javorniki (Bački dol, Blatna dolina, Stare ogence), Podtabor,
<i>Euphydryas aurinia</i> - travniški postavnež		V				+	Mašun, Koritnice, Knežak, Podgrad, Goli vrh pri Obrovu
<i>Lopinga achine</i> -Scopolijev zlatook						WL05	UTM: VL45
<i>Maculinea teleius</i> -strašnični mravljiščar	1A, 2A, 6A	V	IV	II	+	+	Ilirska Bistrica (Rečica, Koseze, Trnovo)
MEHKUŽCI							
<i>Vertigo angustior</i> -ozki vretenec	1A		II				jezero Klivnik
RAKI							

Skupina oz. živalska vrsta	VS1	VS2	VS3	VS4	RTŠB 2001	ZRSVN cona, UTM kvadrant	Lokacija
<i>Astacus astacus</i> - jelševac	2A	V	V				Harije(Tominje, Soze), Ilirska Bistrica
<i>Austropotamobius pallipens</i> - primorski koščak	2A	V	II, V			SCI Zabiče, SCI Reka, SCI Sušački, Smrdejski in Fabski potok	Breg pri Golem Brdu, Gornji Zemon, Ilirska Bistrica, Kraški rob, Mala Bukovica, Male Loče, Novokračine, Podgrad, Podstenjšek, Sabonje, Sušak, Zabiče

VS1- Uredba o zavarovanih prosto živečih rastlinskih vrstah (Ur. l. RS, št. 46/04, 109/04, 84/05, 115/07, 36/09) (**Priloga A**= varstvo vrste, ki je domorodna na ozemlju Republike Slovenije)

VS2- Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam (Ur. l. RS 82/02)

VS3- Direktiva Sveta (92/43/EGS) z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst- Direktiva o habitatih: Priloga 2

VS4- Konvencija o varstvu prostoživečega evropskega rastlinstva in živalstva ter njunih naravnih življenjskih prostorov (Bernska konvencija) (Ur. l. RS 17/99): Dodatek I

8.3.1.6 Rastline

V okviru Natura območij v občini Ilirska Bistrica ni notranjih con rastlinskih vrst. V tabeli tako navajamo le podatek o rastlinskih vrstah, ki nam jih je posredoval ZRSVN.

Tabela 18: Pregled rastlinskih vrst, ugotovljenih na območju občine Ilirska Bistrica

Skupina oz. rastlinska vrsta	VS1	VS2	VS3	VS4	Lokacija
<i>Arabis scopoliana</i> - Skopolijev repnjak	1A, 2A	R			Snežnik (več lokacij)
<i>Arnica montana</i> - navadna arnika	1A, 2A	V			Koritnice, Fabc
<i>Cerastium dinaricum</i> - dinarska smiljka	1A, 2A				Snežnik (Smrekova dolina)
<i>Eleocharis carniolica</i> - kranjska sita	1A, 2A	V			Prem
<i>Galanthus nivalis</i> - navadni mali zvonček					Knežak, Ilirska Bistrica
<i>Gentiana lutea</i> ssp. <i>symphyandra</i> - bratinski košutnik					Koritnice, Snežnik (več lokacij)
<i>Huperzia selago</i> - lisičje					Prem, Snežnik
<i>Ruscus aculeatus</i> - bodeča lobodika					Ilirska Bistrica

Varstveni statusi:

VS1- Uredba o zavarovanih prosto živečih rastlinskih vrstah (Ur. l. RS, št. 46/04, 109/04, 84/05, 115/07, 36/09) (**Priloga A**= varstvo vrste, ki je domorodna na ozemlju Republike Slovenije)

VS2- Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam (Ur. l. RS 82/02)

VS3- Direktiva Sveta (92/43/EGS) z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst- Direktiva o habitatih: Priloga 2

VS4- Konvencija o varstvu prostoživečega evropskega rastlinstva in živalstva ter njunih naravnih življenjskih prostorov (Bernska konvencija) (Ur. l. RS 17/99): Dodatek I

8.3.1.7 Habitatni tipi

Za območje občine Ilirska Bistrica je bilo opravljeno kartiranje habitatnih tipov na območju Gure (Kaligarič in sod., 2009). Najpogostejši in najpomembnejši so navedeni v spodnji tabeli. V tabeli so navedene tudi notranje cone habitatnih tipov posameznih Natura območij.

Tabela 19: Pregled habitatnih tipov, ki se v skladu z Uredbo o habitatnih tipih ohranjajo v ugodnem stanju in se nahajajo na območju plana občine Ilirska Bistrica

Natura koda / Physis	Ime habitatnega tipa	Notranja cona	Kartiranje Gure	Kartiranje CKFF
3180* / 22.5	Presihajoča jezera	SCI Javorniki-Snežnik		
4070* / 31.5	Ruševje	SCI Javorniki-Snežnik		
5130 / 31.88	Sestoji navadnega brina na suhih traviščih na karbonatih	SCI Javorniki-Snežnik	+	+
6170 / 36.43	Alpinska in subalpinska travišča na karbonatnih tleh	SCI Javorniki-Snežnik		
62A0 / 34.75	Vzhodna submediteranska suha travišča	SCI Javorniki-Snežnik	+	+
6210(*) / 34.32	Srednjeevropska suha in polsuha travišča s prevladujočo vrsto <i>Bromus erectus</i> (* pomembna ratišča kukavičevk)		+	+
6410 / 37.31	Oligotrofni mokrotni travniki z modro stožko in sorodne združbe		+	+
6430 / 37.1	Nižinske in montanske do alpinske hidrofilne robne združbe z visokim steblikovjem	SCI Javorniki-Snežnik		+
6520 / 38.31	Srednjeevropski gorki gojeni travniki			+
9110 / 41.11	Bukovi gozdovi	SCI Zabiče		
91E0* / 44.13, 44.2, 44.3	Obrečna vrbovja, jelševja in jesenovja (mehkolesna loka)	SCI Zabiče		+
91K0 / 41.1C	Ilirska bukovi gozdovi	SCI Matarsko podolje, SCI Sušački, Smrdejski in Fabski potok, SCI Javorniki-Snežnik		
91L0 / 41.2A	Ilirski hrastovov-belogabrovi gozdovi	SCI Zabiče		
9180* / 41.4	Javorovi gozdovi v grapah in na pobočnih gruščih	SCI Javorniki-Snežnik		
8210 / 62.1	Karbonatna skalna pobočja z vegetacijo skalnih razpok	SCI Javorniki-Snežnik		
8310 / 65	Jame, ki niso odprte za javnost	SCI Kozja luknja, SCI Matarsko podolje, SCI Javorniki-Snežak		
9410 / 42.22	Kisloljubni smrekovi gozdovi od montanskega do alpinskega pasu	SCI Javorniki-Snežnik		

* habitatni tipi, ki so na območju Evropske unije v nevarnosti, da izginejo, in so v predpisih Evropske unije, ki urejajo varstvo prosto živečih rastlinskih in živalskih vrst, opredeljeni kot prednostni

8.3.2 Posebna varstvena območja (Natura območja)

Na območju občine Ilirska Bistrica se nahaja osem posebnih varstvenih območij (Natura območja)

Tabela 20: Pregled posebnih varstvenih območij (Natura območij) na širšem območju plana

Koda	Ime območja	Status
SI3000130	Kozja luknja	SCI
SI3000222	Zabičje	SCI
SI300023	Reka	SCI
SI3000231	Javorniki -Snežnik	SCI
SI3000233	Matarsko podolje	SCI
SI3000258	Sušački, Smrdejski in Fabski potok	SCI
SI5000002	Snežnik-Pivka	SPA
SI5000003	Reka-dolina	SPA

Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Ur. l. RS, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08) omogoča določitev notranjih območij (notranjih con), s katerimi se prostorsko opredelijo tisti deli območja, ki so bistveni deli habitatov posameznih rastlinskih in živalskih vrst ter habitatnih tipov, zaradi katerih je posebno varstveno območje opredeljeno. Za obravnavana Natura območja so notranje cone kvalifikacijskih vrst določene (ZRSVN, 2010).

8.3.3 Ekološko pomembna območja

V občini Ilirska Bistrica se nahaja pet ekološko pomembnih območij, ki so opredeljena v Tabeli 21.

Tabela 21: Pregled ekološko pomembnih območij na širšem območju plana

Koda območja	Ime območja	Kratka oznaka
53600	Reka – velika voda	Kraška voda z izjemno hudourniškim odtočnim režimom priteka iz Snežniškega pogorja kot površinska Reka - Velika voda in teče po brkinskem flišu ter ponikne v matični Kras. Podzemeljski tek in vodne zveze niso v celoti znane. Reka ter območje vlažnih travnikov in logov ob njej (Mlake ob Reki, Bukoviške mlake, močvirni travniki ob Trnovskem potoku) so življenjski prostor ogroženih rastlinskih in živalskih vrst (43 vrst metuljev, 76 vrst ptic).
53700	Matarsko podolje	Suha dolina nekdanje reke, ki se je v geološki preteklosti napajala z vodami z Brkinov in Slavniškega pogorja ter odtekala proti severozahodu. S flišnih Brkinov še danes pritekajo potoki, ki so na stiku s kraškim površjem izoblikovali vrsto slepih dolin. V osrednjem in severozahodnem delu podolja je veliko vrtač, kraških jam in brezen. Med habitatnimi tipi izstopajo jame, travišča, brinovja in ilirski bukovi gozdovi, med ogroženimi živalskimi vrstami pa jamska favna.

Koda območja	Ime območja	Kratka oznaka
51200	Snežnik - Pivka	Območje sestavljata dve dokaj različni naravovarstveno pomembni enoti: Javorniki in Snežnik - visoki kraški planoti sklenjeno poraščeni z dinarsko bukovo-jelovimi gozdovi in eno največjih sklenjenih gozdnih območij pri nas, ki se navezuje še na sosednja gozdna območja, Kočevsko in Gorski Kotar. Celoten masiv je močno zakrasel. Je del dinarskega sistema in hkrati blizu Alpam, kar pogojuje njegovo zanimivost s fitogeografskega stališča. vzhodni del Pivškega podolja, kjer se zaradi posebnih geoloških in geomorfoloških razmer pojavljajo presihajoča jezera. Ob izjemno visokih vodah se pojavi 17 jezer. Večino območja pokrivajo obsežna travišča nekdanji travniki in pašniki, ki se mestoma že zaraščajo. Za celotno območje je značilna velika raznolikost habitatnih tipov, mnogi med njimi so redki in ogroženi. Ohranjeni gozdovi, travišča in drugi habitati so življenjski prostor številnih redkih in ogroženih vrst, med katerimi je veliko endemitov: 14 ogroženih rastlinskih vrst, 4 vrste, ki imajo tukaj edino nahajališče, 1 endemit ter še več zanimivih rastlinskih vrst, klasično nahajališče 2 rastlinskih vrst; osrednje območje življenjskega prostora velikih zveri: medveda, risa, volka; 11 vrst ptic: <i>Coturnix coturnix</i> (E), <i>Crex crex</i> (E), <i>Lullula arborea</i> (E), <i>Saxicola rubetra</i> (E), (<i>Aquila chrysaetos</i> (E), <i>Tetrao urogallus</i> (R) in drugih. 10 vrst metuljev: <i>Maculinea teleius</i> (E), <i>Maculinea rebeli</i> (E), <i>Lycaena dispar</i> (E) in drugih, ki so tudi na svetovnem rdečem seznamu ogroženih vrst; skrajna zahodna meja areala metulja <i>Anaitis simplicata</i> ; klasično nahajališče hrošča <i>Abax beckenhaupti albonensis</i> ; endemična vrsta nižjih rakov <i>Chirocephalus croaticus</i> (Petelinjsko in Veliko Drskovško jezero sta edini nahajališči v Sloveniji).
59700	Sušački, Smrdejski in Fabski potok	Sušački potok z desnim pritokoma Fabskim in Smrdejskim potokom v Jelšanskih brdih (skrajni jugovzhodni del Brkinov). Potok je občasno suh, drugače pa ponikne v Novokrajski jami. Potoki so življenjski prostor primorskega koščaka.
80000	Osrednje območje življenjskega prostora velikih zveri	Osrednje območje življenjskega prostora velikih zveri rjavega medveda, volka in risa obsega Trnovski gozd, Nanos, Hrušico, Krimsko hribovje in Menišijo, Javornike, Snežnik, Bloke, zahodni del Suhe Krajine, celotno območje Kočevske vse do Kolpe in zahodni del Bele Krajine. Večji del tega prostora prekrivajo gozdovi, ki tvorijo največje sklenjeno območje gozda pri nas. Najbolj razširjen gozdni habitatni tip v tem prostoru so Ilirsko – bukovi gozdovi. Poleg velikih zveri so najbolj razširjene živalske vrste vezane na gozdni in obgozdni prostor iz naslednjih skupin: sesalci (netopirji), ptice, hrošči in metulji. Ker se EPO medved pretežno prekriva z osrednjim dinarskim krasom, so za ta prostor značilne tudi jamske živali iz kraškega podzemlja.

8.3.4 Zavarovana območja

Na območju občine Ilirska Bistrica se nahajata 35 zavarovanih območij (Tabela 22).

Tabela 22: Pregled zavarovanih območij na širšem območju plana

Ime območja	Status
Krajinski park Mašun	KP
Snežnik	NR
Škocjanske jame	vRP
Novokrajska jama	NS

Ime območja	Status
Jama Podrošce	NS
Kozja jama	NS
Gomace-bukovje	NS
Čelje-lipa ob cerkvi Sv. Hieronima	NS
Jama pod Letico	NS
Dolnji Zemon-drevesa ob graščini Zemon	NS
Dolnji Zemon-lipe ob cerkvi Sv. Mihaela	NS
Harije-lipi in hrasta ob cerkvi Sv. Štefana	NS
Stara drevesa ob cesti Podgrad-Račice	NS
Ilirska Bistrica-divji kostanji na Trgu M. Tita	NS
Jabčina	NS
Ilirska Bistrica-lipe ob cerkvi Sv. Petra	NS
Podgraje-bor ob cerkvi Sv. Marije Karmelske	NS
Luknja v gradu	NS
Račice-lipe pri cerkvi Sv. Roka	NS
Jančarica	NS
Jelšane-lipe ob pokopališču	NS
Knežak-lipe ob vaški kapelici	NS
Urški spodmol	NS
Mala Bukovica-lipovec ob cerkvi Sv. Roka	NS
Ostrožno Brdo-javor pred cerkvijo Sv. Antona	NS
Podbeže-lipe pred cerkvijo Sv. Magdalene	NS
Račiska pečina	NS
Ulica pečina	NS
Rjavče-lipe pri cerkvi Matere Božje	NS
Smrje-lipa pred vaško cerkvijo	NS
Soze-klen pri hiši št. 6	NS
drevje pri cerkvi Sv. Ivana	NS
Velika Bukovica-hrasta ob robu Muharjevega sadovnjaka	NS

Ime območja	Status
Velika Bukovica-lipa pri cerkvi Sv. Kozme	NS
Zarečica-hrasti nasproti hiše št. 29	NS

KP – krajinski park

NS – naravni spomenik

NR – naravni rezervat

vRP – vplivno območje regijskega parka

8.3.5 Območja naravnih vrednot

Na območju plana se nahajajo naravne vrednote državnega in lokalnega pomena. Tako je v občini 327 naravnih vrednot – jam, ki so vse državnega pomena. Poleg tega je v občini še 157 ostalih naravnih vrednot (območij in točk). Med njimi je največ geomorfoloških (52), sledijo drevesne (42), hidrološke (23), ekosistemske (15), geološke (13), geomorfološke podzemne (7), botanične (3) in ostale (1).

8.4 Ocena pričakovanih vplivov plana

Občinski prostorski načrt za občino Ilirska Bistrica med drugim opredeljuje nekaj sprememb osnovne namenske rabe. V tem poglavju okoljskega poročila smo presojali pričakovani vpliv Občinskega prostorskega načrta na ogrožene in zavarovane živalske in rastlinske vrste ter habitatne tipe, ki se prednostno ohranjajo v ugodnem stanju ter na posebna varstvena območja, ekološko pomembna območja, naravne vrednote in zavarovana območja.

5.2.1. Opredelitev ugotovljenih škodljivih vplivov plana OPN Ilirska Bistrica na strateškem nivoju na naravo

Škodljive vplive na strateškem nivoju lahko opredelimo kot vpliv posledic širjenja naselij ter njihovo opremljanje z GJI - umestitev ter izgradnja novih prometnic (v občini je v prihodnosti načrtovana nova cestna povezava: *Uredba o državnem lokacijskem načrtu za preložitve glavne ceste G1-6 in regionalne ceste R2-404 na območju Ilirske Bistrice* (Uradni list RS, št. 83/06, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP). Uredba v 26. členu govori o varstvu naravnih vrednot, območjih Natura 2000 in EPO: Ureditveno območje lokacijskega načrta se nahaja na vplivnem območju regijskega parka Škocjanske jame in deloma posega na območje naravne vrednote Bistrica–potok in ekološko pomembno območje Reka (Velika voda). Na južnem delu na odseku med mostom čez potok Bistrica in železniškim nadvozom poteka meja ureditvenega območja na samem robu območja Natura 2000 Reka–dolina in območja Natura 2000 Reka. Za območja ohranjanja narave na katere posega DPN so bili predpisani splošni pogoji, ki jih je potrebno upoštevati tudi v OPN. Ob njihovem upoštevanju negativnih vplivov ne pričakujemo. V pripravi je tudi Državni prostorski načrt za hitro cesto na odseku Divača/Postojna–Jelšane. Zanj bodo podrobnejše presoje sprejemljivosti posega še narejene v sklopu DPN.

Na območju občine Ilirska Bistrica sta bila sprejeta tudi dva DPN-ja za potrebe ureditve mednarodnih mejnih prehodov: *Uredba o državnem lokacijskem načrtu za mednarodni mejni prehod Starod* (Uradni list RS, št. 37/06, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP) in *Uredba o lokacijskem načrtu za mednarodni mejni prehod Jelšane* (Uradni list RS, št. 43/03, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP). Območje mejnega prehoda Starod posega na širše območje predlaganega kraškega regijskega parka je pri predvidenih zemeljskih delih treba zagotoviti: geološki ali krasoslovni nadzor ter zavarovanje novoodkritih naravnih vrednot (24. člen). Za potrebe ureditve

mednarodnega mejnega prehoda Jelšane so v Uredbi v 22. in 23. členu predpisani omilitveni ukrepi, ki bodo zagotavljali varovanje objektov in območij naravnih vrednot ter varovanje flore in vegetacije, favne in biotopov.

Pri načrtovanju območij turizma in rekreacije OPN predvideva zagotavljanje varstva naravnih vrednot in ohranjanje biotske raznovrstnosti. Prav tako predvideva spodbujanje razvoja trajnostnih oblik rekreacije in dejavnosti, ki so usklajene z naravnimi danostmi in ne zahtevajo posebne rekreacijske infrastrukture oz. se bo le-ta zagotavlja v poselitvenih območjih. Rekreacijske površine, ki zahtevajo velike površine ali večje gradbene posege se bodo načrtovale ob obstoječi poselitvi izven naravno ohranjenih in neposeljenih območij, ali kot sanacijski ukrepi pri sanaciji opuščenih kamnolomov (npr.: zelene površine mesta Ilirska Bistrica). Takšne usmeritve so s stališča ohranjanja varovanih območij sprejemljiva.

Usmeritve za kmetijstvo v območju doline Reke in Bistriškega so: ohranjanje značilnega menjavanja njivskega sveta s travniki in posameznimi skupinami ali v vrste nasajenimi jablanami, vzpodbujanje rabe kmetijskih površin, ki so v zaraščanju, ohranjanje ali ponovne vzpostavitve obmejkov, živic in gozdnih otokov ter varovalnih zaščitnih vegetacijskih pasov ob vodotoku (Reka s pritoki) s ciljem zagotavljanja ohranjanje biotske raznovrstnosti in varovanja površinskih voda. Takšne usmeritve so za ohranjanje narave ugodne.

Na splošno lahko rečemo, da se morajo posegi v prostor v čim večji možni meri izvajati izven varovanih območij in območij habitatov ogroženih in zavarovanih rastlinskih in živalskih vrst ter izven habitatnih tipov, ki se prednostno ohranjajo. Predvsem za kolesarske in pešpoti ter druge rekreacijske poti naj se le te na območjih ohranjanja biotske raznovrstnosti načrtujejo po že obstoječih poteh.

8.4.1 Ocena pričakovanih vplivov na ogrožene in zavarovane živalske in rastlinske vrste ter habitatne tipe, ki se prednostno ohranjajo

8.4.1.1 Ocena pričakovanih vplivov na ogrožene in zavarovane živalske in rastlinske vrste

Na območju občine Ilirska Bistrica so evidentirane črne točke za dvoživke (gre za cestne odseke, kjer potekajo selitve dvoživk) (navedba odsekov v Poglavju 8.3.1.3.). V OPN je v okolici evidentiranih črnih točk za dvoživke predvidenih nekaj novih stavbnih zemljišč za potrebe stanovanj v Merečah (ME 03, ME 04) in Topolcu (TP 03). Povečanja stavbnih zemljišč niso velika in so umeščena ob obstoječe objekte. Malo večja sprememba je novo stavbno zemljišče za potrebe ureditve kampa v Merečah (ME 05). Na vseh teh območjih lahko pride do pojavljanja večjega števila dvoživk ob spomladanskih množičnih selitvah. Pričakujemo, da kamp tako zgodaj spomladi še ne bo obratoval tako množično, zato bistvenega vpliva na dvoživke ne bo. Občina predvideva, da se bo v prihodnjih letih povečalo število prebivalcev predvsem v mestu Ilirska Bistrica. To bo pomenilo povečanje prometa, kar bo imelo negativen vpliv na dvoživke pri prečkanju cest. Zato predlagamo, da ob naslednji rekonstrukciji cest Občina poskrbi za ureditev podhodov in usmerjevalnih ograj.

V poglavju 8.3.1.1. v Tabeli 13 so navedene cerkve v katerih so bili najdeni netopiriji. Neustrezna prenova cerkev oziroma njihovo vzdrževanje (zamreženje odprtin npr.) lahko pomeni uničenje netopirskih zatočišč. Zato predlagamo omilitveni ukrep, da se ob vsaki rekonstrukciji oziroma spremembah povezanih z odprtinami investitorji posvetujejo z organizacijo pristojno za varstvo narave.

Na območjih predvidenih sprememb namenske rabe, kjer se načrtuje ureditev javne razsvetljave, lahko ta predstavlja škodljive vplive na netopirje, metulje in hrošče. Zaradi dobro razvitega vida pri večini žuželk, je svetloba eden najvažnejših zunanjih dejavnikov. Za žuželke je svetloba pomembna zaradi njihove kompasne orientacije in biološke ure. Žuželke namreč najbolj privlači svetloba luči, ki izžareva veliko ultra vijoličnih (UV) žarkov. Umetna svetloba tako spreminja njihove vzorce obnašanja in jih usmerja proti mestom z močnejšo javno razsvetljavo. To v končni fazi lahko močno vpliva na njihove razmnoževalne navade in v skrajnem primeru pripelje do izginotja določene vrste z nekega območja. Vpliv javne razsvetljave na netopirje je povezan z vplivom javne razsvetljave na žuželke. Določene vrste so se celo specializirale za prehranjevanje z žuželkami, ki letijo okoli luči. Svetloba drugače sama po sebi ne vpliva na uspešnost pri lovu, ker tudi ob lučeh netopirji za lov uporabljajo ultrazvok. Javna razsvetljava je moteča za netopirje v primeru, da osvetljuje njihova dnevna zatočišča oziroma izhode iz dnevnih zatočišč. Povečana količina svetlobe lahko netopirje zavede in zamakne njihov čas izletavanja, tako lahko zamudijo idealne vrhunice v rojenju žuželk. Posledica je zmanjšan vnos hrane, ki v določenih primerih pomeni manjšo reprodukcijsko sposobnost in izginotje populacije na dolgi rok.

V nočnem času so med žuželkami v veliki večini dejavni nočni metulji, ki se časovno in orientacijsko vežejo na Luno in druga nebesna telesa, ki jim omogočajo, da zaznavajo prostor in se gibljejo skozenj. Metulje motijo visokotlačne živosrebrne žarnice in neprimerno oblikovana ohišja svetil. Svetlobno onesnaženja vpliva tudi na ptice. V času od marca do maja in od septembra do novembra se ptice selivke selijo in ker se orientirajo na podlagi zaznane svetlobe je svetloba, ki je prelita nad vodoravnico, moteča za zaznavanje pravih razsežnosti prostora. Za preprečevanje svetlobnega onesnaženja je ena od bistvenih stvari tudi oblikovanost svetlobnih teles. Povečana osvetlitev bo imela na veliko in malo divjad kratkotrajen vpliv, ker vsak takšen poseg v prostor za živali pomeni motnjo, na katero se sčasoma popolnoma prilagodijo. Dolgotrajnih vplivov na divjad zaradi osvetlitve zato ne pričakujemo.

Pomemben habitat za številne živalske vrste (ptice, netopirji, ribe, ...) predstavljajo tudi vodotoki in njihov obvodni prostor z vegetacijo. Na račun predvidenih sprememb namenske rabe v OPN občine Ilirska Bistrica ima ključno vlogo za preprečitev škodljivih vplivov na vodotoke in biotsko raznovrstnost v in ob njih, ureditev kanalizacije oziroma čistilnih naprav (glej tudi poglavje 6.4). Kanalizacija je urejena v naseljih Ilirska Bistrica z bližnjo okolico, Bač, Knežak, Hrušica, Podgrad. Za ostala naselja je načrtovana ureditev kanalizacijskega sistema po fazah (glej tudi člen 28. v OPN), ki pa bo zaključena do leta 2017. Odpadne vode se zdaj odvajajo preko greznic.

Vpliv na velike zveri smo povzeli po Strokovnih podlagah za presojo sprejemljivosti za OPN Ilirska Bistrica – Velike zveri (Potočnik, 2010).

Mašun

Na območju Mašuna (MA 01) je predviden razvoj obstoječe izletniške točke območja Mašun v turistično središče za dnevne obiskovalce, in večdnevne goste. Območje bo vsebovalo:

- umestitev nastanitvenih objektov (bungalovi in drugi manjši nastanitveni objekti),
- umestitev teniškega igrišča, balinišča, igrišča za mali nogomet - travnato igrišče,
- umestitev okrepčevalnice ob smučišču,
- umestitev smučišča, prog za tek na smučeh, sankališča na travi-poleti,
- umestitev piknik prostorov, sprehajalnih poti, kolesarskih poti, učnih gozdnih poti, trim steze, otroškega igrišča, igrišča za mini golf ter pravljične dežele gozdnih škratov.

Opisane vsebine so v glavnem vezane na dnevni turizem in izobraževalne dejavnosti. Smučišča in sankališča so vezana na zimsko sezono, ki je nereprodukcijsko obdobje risa in volka, aktivnost

medveda pa je izrazito zmanjšana. Za zmanjšanje preostalih negativnih učinkov je potrebno načrtovati oziroma speljati čimveč aktivnosti ljudi na omejenem in označenem območju v čim ožji bližini obravnavanega območja in izključno v dnevnem času. Dosledno se je potrebno izogibati svetlobnemu in zvočnemu onesnaževanju bližnje in širše okolice saj le to pomembno vpliva na aktivnost risovih in volčjih plenskih vrst. Le to lahko zmanjša lovni uspeh obeh vrst na obravnavanem območju in posledično negativno vpliva na stopnjo preživetja, zlasti pri volku pa povečuje intenziteto plenjenja na domačih živalih in tako povečuje njegovo konfliktnost. Pri načrtovanju ravnanja z odpadki je potrebno zagotoviti zlasti ustrezno zbiranje, odvoz in zavarovanje odpadkov (ograjevanje zabojnikov oziroma uporaba medvedu nedostopnih zabojnikov), zlasti gospodinjskih, ki bi lahko predstavljali atraktivne točke za medveda (Potočnik, 2010).

Sviščaki

Na območju Sviščakov (SV 02) je načrtovan razvoj obstoječega turističnega športno-rekreacijskega območja Sviščaki v turistično središče s celovito ponudbo, namenjeno tako stacionarnim kot dnevnim gostom z ureditvijo obstoječega smučišča in njegovo nadgradnjo.

Podobno kot območje Mašuna so Sviščaki umeščeni v osrčju sklenjenih gozdnih površin, kar povzroča tesno prostorsko prekrivanje z območji aktivnosti velikih zveri na tem območju. Tako lahko tudi za to območje pričakujemo podobne negativne učinke na velike zveri. Medved se na tak način vedno bolj privaja na človekovo bližino in izgublja strah pred njim, povečana frekvenca in prostorsko širjenje aktivnosti človeka (turistov, pohodnikov, kolesarjev, nabiralcev gob in gozdnih sadežev itd.) pa ta proces dodatno pospešuje. S tem se hitro povečuje možnost konfliktov med človekom in medvedom oziroma nastajajo ugodni pogoji za »pojavljanje« »konfliktnih« medvedov. Še bolj negativen je lahko učinek pozidave in spremljajočih aktivnosti neposredno na populacijo risa, v manjši meri pa tudi na volka v smislu izogibanja obravnavanemu območju in s tem izgubi dela pomembnega življenjskega prostora zanj. V času gradnje bo prehodnost obravnavanega območja in njegove okolice za velike zveri zaradi hrupa v dnevnem času zmanjšana vendar ne bo pomembno vplivala na njihove populacije. Po predlagani ureditvi se bo drastično povečala stopnja antropogenih motenj v ožji in širši okolici obravnavanega območja, zato bo učinek na velike zveri zlasti na risa in volka nedvomno negativen. Pri risu in volku zlasti zaradi umikanja v območja z nižjo stopnjo človekovih motenj in s tem potencialne izgube in fragmentacije pomembnega deleža reproduktivnih teritorijev omenjenih populacij, pri medvedu pa zlasti zaradi privajanja na človekovo bližino in s tem povečano verjetnost proženja konfliktov.

Zaradi zgoraj napisanega se je območje Sviščakov v procesu priprave OPN zmanjšalo in zdaj obsega le površine izven Natura območja. Ob takšnem obsegu in izvedbi omilitvenih ukrepov ocenjujemo, da vpliv izvedbe plana na območju Sviščakov na velike zveri ne bo bistven (Potočnik, 2010).

Gomance

Na območju Gomanc (GO 01) je predvideno urejanje območja z OPPN-jem. Trenutno je na območju obstoječi objekt, po sprejetju OPPN-ja pa so tukaj poleg turističnih vsebin predvidene/dopustne ureditve npr. turistično zdraviliških objektov ter ostalih vsebin. Predvsem je pomembno, da se stavbna zemljišča ne bodo širila, ampak bodo ostala v obstoječem obsegu. To je pomembno, saj obravnavano območje leži v podolju med snežniškim masivom in Gorskim Kotarjem na jugu, ki tvori v prostoru značilno linijsko strukturo, ki jo pogosto uporabljajo velike zveri pri migracijah v prostoru ter pri disperziji v druga območja in tako delujejo kot povezovalni element njihovega habitata. To še zlasti velja za volka in rjavega medveda. V času gradnje/urejanja bo prehodnost obravnavanega območja in njegove okolice za velike zveri zaradi hrupa v dnevnem času zmanjšana vendar ne bo pomembno vplivala na njihove populacije. Za zmanjšanje negativnih učinkov na velike zveri po končani gradnji je potrebno načrtovati oziroma speljati aktivnosti ljudi

na omejenem in označenem območju v čim ožji bližini obravnavanega območja in izključno v dnevnem času. Dosledno se je potrebno izogibati svetlobnemu in zvočnemu onesnaževanju bližnje in širše okolice saj le to pomembno vpliva na aktivnost risovih in volčjih plenskih vrst ter zmanjša lovni uspeh obeh vrst na obravnavanem območju in posledično negativno vpliva na stopnjo preživetja, zlasti pri volku pa povečuje intenziteto plenjenja na domačih živalih in tako povečuje njegovo konfliktnost. Pri načrtovanju ravnanja s komunalnimi odpadki je potrebno zagotoviti zlasti ustrezno zbiranje, odvoz in zavarovanje odpadkov, zlasti gospodinjskih, ki bi lahko predstavljali atraktivno območje za medveda. Po izgradnji bo vpliv na populacije vseh treh vrst velikih zveri zmeren in sprejemljiv. Ureditev naselja Gomance v predlaganem obstoječem prostorskem obsegu za rekreativno turistične namene je z vidika varstva velikih zveri ob upoštevanju omilitvenih ukrepov ter ustreznem izvajanju aktivnosti sprejemljiva (Potočnik, 2010).

Umetni jezera Klivnik in Mola

Obravnavano območje akumulacijskih jezer Klivnik in Mola se nahaja na vzhodnem delu Brkinov 5 km jugozahodno od Ilirske Bistrice v smeri proti naselju Podgrad. Gričevnato območje poraščajo manjše in večje krpe pretežno listopadnega gozda, ki jih obdajajo odprte kmetijske površine mešane rabe (travniki, pašniki, sadovnjaki, njive). Ob akumulacijskem jezeru Mola se nahaja ribiški dom. Obravnavano območje ni uvrščeno v nobenega izmed posebnih naravovarstvenih območij, je pa opredeljeno kot robno območje življenjskega prostora medveda. V zadnjih letih območje poseljuje tudi volk.

Na območju MO 01/2 je načrtovana ureditev turistične infrastrukture, ki naj bi vključevala:

- ureditev objekta s pokritim bazenom,
- ureditev gostišča cca 1000 m²,
- ureditev čolnarne cca 200 m², (predviden je razvoj športnega veslanja),
- ureditev naselja z 40 bungalovi, posamezna enota max. Cca 70 m². Možna ureditev dvo do osem posteljnih apartmajev.
- ureditev parkirišč za goste in osebje kompleksa (predvideno je cca 260 PM) ob cesti, takoj na začetku predvidene enote urejanja prostora,
- ureditev zelenih površin z avtohtono vegetacijo ter ohranitvijo obstoječe vegetacije in reliefnih značilnosti prostor,
- ureditev manjših športnih površin in otroških igrišč,
- ureditev dostopnih cest in povezovalnih makadamskih poti in učnih poti, predviden je razvoj teka, pohodništva, kolesarjenja, opazovanje ptic, gozdnih živali,...
- ureditev dostopov do vode, predviden je razvoj ribištva,
- ureditev gospodarske javne infrastrukture.

Na območju MO 02/1 je načrtovana ureditev turistične infrastrukture, ki naj bi vključevala:

- ureditev kampa za avtodome in šotore - na terasah je predvideno kampiranje za avtodome, v gozdu pa je predvidena postavitve šotorov,
- ureditev parkirišč za goste in osebje kompleksa ob cesti, takoj na začetku predvidene enote urejanja prostora ter pred ribiško koč. (predvideno je cca 40PM + 40PM)
- ureditev zelenih površin,
- ureditev manjših športnih površin in otroških igrišč,
- ureditev dostopnih cest in povezovalnih makadamskih poti in učnih poti - predviden je razvoj teka, pohodništva, kolesarjenja, opazovanje ptic, gozdnih živali,...
- ureditev gospodarske javne infrastrukture.

Predlagana namenska raba bi verjetno imela le manjši oziroma zanemarljiv negativni vpliv na populacijo medveda v smislu privajanja na človeka in povečane verjetnosti proženja konfliktov. Ob doslednem upoštevanju omilitvenih ukrepov bi bila predlagana namenska raba z vidika varstva velikih zveri sprejemljiva (Potočnik, 2010).

Podgrad in Hrušica ter industrijsko območje Plama pur

Celotno območje obravnavanih naselij in industrijske cone leži med sklenjenimi gozdnimi površinami, kar omogoča potencialno prostorsko prekrivanje z območji aktivnosti in predstavlja pomemben povezovalni disperzijski prostor velikih zveri na tem območju. Večina predlaganih sprememb rabe posega v ekološko pomembno območje Matarsko podolje (EPO 53700). Na širšem obravnavanem območju sta prisotna volk in medved. Obsežnejše širjenje teh naselij ima lahko pomembne negativne posledice zlasti za medveda, ki se na tak način vedno bolj privaja na človekovo bližino in izgublja strah pred njim. Hkrati s širjenjem pozidanih območij se zmanjšuje prehodnost prostora za velike zveri. Najobčutljivejše območje za prehajanje velikih zveri je ravno območje med Podgradom in Hrušico ter območje zahodno od industrijske cone Plama pur in Hrušice, kjer poteka povezovalni gozdni pas med Matarskim podoljem in Brkini.

Kakršno koli večje **širjenje urbanizacije in poseganje v gozdni prostor ni dopustno** in bi pomenilo uničenje koridorskih poti zanje med obema območjema. V primerih širjenja manjših stanovanjskih površin v robni prostor obstoječih naselij je potrebno za boljše prostorsko ločevanje obvezno zagotoviti vsaj 50 metrski pas odprtega, travnatega prostora med predvidenimi stanovanjskimi objekti in gozdnim prostorom, s čimer pomembno zmanjšamo možnost naključnega vstopa velikih zveri (medveda) v neposredno bližino naselij.

Območje predvidene širitve industrijske cone Plama pur se nahaja na robu kulturne krajine, ki prehaja v sklenjen gozdni prostor in predlaga spremembo za skoraj 1 km² površin (> 95 ha). Zahodni del območja predlagane spremembe rabe se nahaja v ekološko pomembnem območju. Južni del predlagane širitve se razen v ekološko pomembnem območju nahaja še v območju Natura 2000 - Matarsko podolje (SCI 3000233). Glede na velikost in lego v delu, ki sega v gozdni prostor, posega v dejanski habitat velikih zveri. Na osnovi obstoječih podatkov (LIFE+ SloWolf, neobjavljeni podatki) obravnavani gozdni prostor predvidenega industrijskega območja predstavlja robni del teritorija tropa volkov, ki se redno zadržujejo na tem območju.

V nobenem primeru ni z vidika velikih zveri sprejemljiva sprememba rabe in širitev stavbnih zemljišč v HS 03 ter razširitev cone HS 02 izven obstoječega obsega. Pozidava tega območja bi nedvomno pomenila izgubo dela njihovega teritorija, še večji negativni vpliv pa bi imela spremenjena raba na prehodnost tega območja za velike zveri. Zaradi tega je širitev predlagane spremenjene rabe v ti dve coni z vidika ohranjanja velikih zveri nesprejemljiva.

Skupna ocena sprejemljivosti predlagane spremembe namenske rabe: Predlagana namenska raba celotnega območja naselij Podgrad, Hrušica in industrijskega območja v okolici Plama pur bo imela pomemben negativni vpliv na populacije velikih zveri in je zato v takšni obliki **nesprejemljiva**. Nesprejemljivo je zlasti širjenje pozidave v območje zahodno od Podgrada. Podobno je zaradi funkcionalnega zmanjševanja življenjskega prostora velikih zveri ter zmanjševanja povezljivosti, nesprejemljivo obsežno širjenje – sprememba namenske rabe južno industrijskega območja Plama pur (grafična priloga). Ob zmanjšanju območja predlaganih sprememb rabe in ukrepov navedenih v prejšnjem poglavju »**Predviden vpliv predlaganih sprememb rabe na velike zveri**«, bi bila z vidika varstva velikih zveri predlagana sprememba namenske rabe na obravnavanem območju **sprejemljiva**.

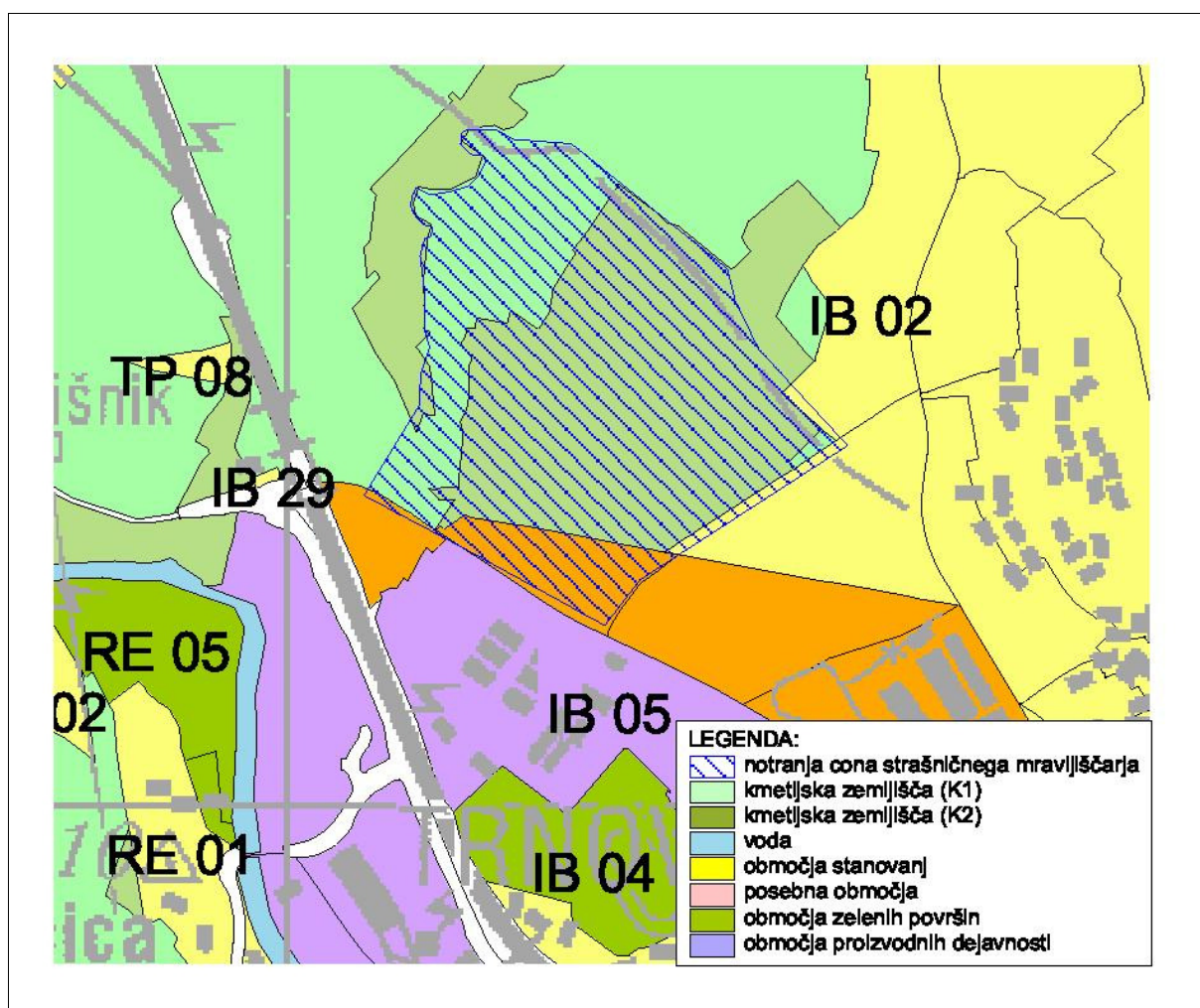
Vpliv na velike zveri pričakujemo tudi ostalih naselij v občini v primeru nepravilnega ravnanja z odpadki. Odpadke (še posebej biološke) je potrebno na primeren način odlagati in odvažati. V primeru ustreznega ravnanja z odpadki bistvenih negativnih vplivov na velike zveri ne pričakujemo.

V okolici Ilirske Bistrice je bil strašnični mravljiščar (*Maculinea teleius*) prvič najden šele leta 1994. Populacija poseljuje dve habitatni kрпи, oddaljeni 730 m; ena je v predelu severno od vasi Trnovo na SZ obrobju mesta, druga ob cesti proti Podgradu, med zaselkoma Rečica in Dobro polje (glej sliko 5). Populacija živi na JZ meji areala vrste v Sloveniji in je ena najjužnejših populacij vrste v Evropi (Verovnik in sod., 2009). Strašnični mravljiščar živi na vlažnih in močvirnih travnikih s hranilno rastlino zdravilno strašnico (*Sanguisorba officinalis*), razvoj gosenic pa je vezan na gostiteljske mravlje iz rodu *Myrmica*. Spadajo med najbolj specializirane metulje v Evropi. Strašnični mravljiščar v Sloveniji spada v kategorijo V (ranljiva vrsta) po Rdečem seznamu (ranljiva vrsta je kategorija ogroženosti, v katero se uvrstijo vrste, za katere je verjetno, da bodo v bližnji prihodnosti prešle v kategorijo prizadete vrste, če bodo dejavniki ogrožanja delovali še naprej. Številčnost vrste se je v velikem delu areala zmanjšala oziroma se zmanjšuje. Vrste so zelo občutljive na kakršnekoli spremembe oziroma poseljujejo habitate, ki so na človekove vplive zelo občutljivi). Po Uredbi o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah pa spada med zavarovane vrste in vrste katerih habitat se varuje. Strašnični mravljiščar je tudi kvalifikacijska vrsta za Natura območja. Zadnja potrditev vrste na območju prikazanem na sliki 5 je bilo v letu 2008. Območje, ki ga poseljuje populacija strašničnega mravljiščarja pri Ilirski Bistrici se ne nahaja znotraj Natura območja Reka.

Slika 4: Lokacija habitatnih krp, ki jih naseljuje strašnični mravljiščar pri Ilirski Bistrici (Verovnik in sod., 2009)

Občina Ilirska Bistrica posega na območje nahajanja strašničnega mravljiščarja (glej sliko 4) z obstoječimi nezazidanimi stavbnimi zemljišči (IB 03/3). Območje je opredeljeno kot posebno območje predvideno za prostor za prireditve. OPN za to območje predvideva umestitev sejmišča, parkirišča in gradnjo objektov kot dopolnitev osnovne dejavnosti (sanitarni objekti, manjši gostinski objekti do 200 BEP). Med območjema IB 03/2 in IB 03/3 je predvidena gradnja povezovalne ceste (razbremenitev mestnega središča – preusmeritev tovornega prometa). Ureditev opisanih objektov bi pomenila uničenje habitata strašničnega mravljiščarja v obsegu okoli 10 %. Glede na zelo natančno poznavanje nahajanja vrste in glede na njegove zelo specifične ekološke zahteve ocenjujemo, da bi območja na katerih se strašnični mravljiščar nahaja morala ostati v kmetijski rabi.

Slika 5: Lokacija habitatne krpe nahajanja strašničnega mravljiščarja glede na OPN Ilirska Bistrica (GURS ©)

Vpliv plana na ptice, ki je opisan v nadaljevanju je v veliki meri povzet po Strokovnih podlagah za izdelavo okoljskega poročila v postopku CPVO za OPN občine Ilirska Bistrica (Figelj in Rubinić, 2011). Občina Ilirska Bistrica spada med biodiverzitetno bogatejše občine v Sloveniji. Ključne vrste ptic pri presoji so bile črna štorclja (*Ciconia nigra*), kosec (*Crex crex*) in divji petelin (*Tetrao urogallus*) ter ostale vrste za katere smo ocenili, da bi plan lahko imel kakšne negativne vplive. Črna štorclja gnezdi v bližnji okolici jezera Mola. Uvrščena je na Rdeči seznam ogroženih vrst ptic kot ranljiva vrsta. Črna štorclja je zavarovana vrsta in vrsta katere habitat se varuje. Kosec je varovana vrsta na območju SPA Reka – dolina, divji petelin pa na območju SPA Snežnik – Pivka. Številčnost populacij sta mnogo nižji od varstvenih ciljev po Programu upravljanja območij Natura 2000 za obdobje 2007-2013, priloga 4.2. V letu 2010 sploh ni bilo odkritega kosca na območju SPA Reka – dolina, divji petelin je prisoten samo še na 2 rastiščih na območju SPA Snežnik – Pivka.

Na širšem območju jezera Klivnik živi črna štorclja (*Ciconia nigra*). Raziskave vezane na vpliv, ki ga bi lahko OPN občine Ilirska Bistrica imel na črno štorcljo še potekajo, zato na tej stopnji podrobnejših ocen o vplivu še ne moremo podati.

Kosec je do pred kratkim spadal med globalno ogrožene vrste. Po zadnji reviziji je ta status izgubil, na podlagi ocene, da njegova populacija v naslednjih desetih letih ne bo upadla za več kot za 10 %. Zdaj spada med vrste blizu ogroženosti. Vzrok za izboljšanje stanja vrste so predvsem izboljšane metode štetja in ugodni pogoji za razmnoževanje na območju Rusije (Birdlife International, 2004). Vzroki upadanja številčnosti kosca in krčenja njegovega gnezditvenega areala ter vzroki za tako dramatičen upad v preteklih desetletjih so spremembe v gospodarjenju s travniki (prehod od ekstenzivne ročne košnje, prek vse zgodnejše košnje, ki jo je omogočilo gnojenje, do košnje s sodobno kmetijsko mehanizacijo). Raziskava narejena v vseh evropskih državah je pokazala, da je populacijska gostota kosca v Evropi v značilni negativni korelaciji s stopnjo intenzitete kmetijstva. To velja za številne vrste ptic, vezane na kmetijski prostor. Drugi najpogosteje omenjeni vzrok ogrožanja kosca na gnezdiščih so spreminjanje ekstenzivnih travnikov v njive, izguba mokrišč in opuščanje gospodarjenja (Birdlife International, 2004). Upad številčnosti kosca so tudi v Sloveniji že povezali s spremembami povezanimi z gospodarjenjem s travniki (glej npr. Božič, 2005). Glede na podatke iz popisov v Dolini Reke do leta 2009 ter na ustne podatke z občine lahko sklepamo, da je upad številčnosti kosca tudi na širšem obravnavanem območju, najverjetneje povezan s spremembo rabe površin, na katerih se je v preteklosti kosec nahajal. Z opredelitvijo Natura območij se je država Slovenija zavezala k izpolnjevanju zahtev Habitatne direktive, ki pravi, da morajo države članice storiti vse potrebno, da na Natura 2000 območjih preprečijo slabšanje stanja habitatov vrst za katera so bila območja določena, če bi to lahko pomembno vplivalo na cilje te direktive. V primeru kosca v Dolini Reke to pomeni zagotavljanje ustreznih kmetijskih subvencij, da se bo s travniškimi površinami upravljalo na koscu prijazen način. Ob tem je potrebo poudariti, da je kosec mobilna vrsta in lahko hitro znova naseli območja, ko se razmere za razmnoževanje na njih izboljšajo (International SSAP for the Conservation of the Corncrake, 2006). Kosec za svoj življenjski prostor potrebuje odprta do polodprta območja, z vegetacijo visoko do vsaj 20 cm na začetku paritvenega obdobja. Občina Ilirska Bistrica na območju doline Reke načrtuje številna nova stavbna zemljišča v praktično vseh naseljih (Topolcu, Rečica, Koseze, Dolnji in Gornji Zemon, Trpčane, Podgraje, ...). Nova stavbna zemljišča bodo v primeru izvedbe pomenile izgubo primerne habitatne za kosca in tako prispevala k zmanjšanju primernih površin, na katera se kosec lahko vrne. Da bi se ohranil primeren habitat za kosca kot nesprejemljive ocenjujemo vsa nova stavbna zemljišča v:

- Ilirski Bistrici (IB 03/3, IB 08/1, IB 24/3),
- Topolcu (TP 07, TP 08, TP 10),
- Zarečju (ZE 04),
- Rečici (RE 02 - sprejemljiva je uskladitev plana z dejanskim stanjem),
- Kosezah (KS 06/2, KS 05 – sprejemljiva je uskladitev plana z dejanskim stanjem),
- Veliki Bukovici (VU 02 - sprejemljiva je uskladitev plana z dejanskim stanjem),
- Mali Bukovici (MB 03/3- sprejemljiva je uskladitev plana z dejanskim stanjem, MB 07/1 - sprejemljiva je uskladitev plana z dejanskim stanjem, MB 07/2 - sprejemljiva je uskladitev plana z dejanskim stanjem, MB 07/3 - sprejemljiva je uskladitev plana z dejanskim stanjem),
- Zemonski Vagi (ZV 02, ZV 04, ZV 01/2 - sprejemljiva je uskladitev plana z dejanskim stanjem, ZV 03 - sprejemljiva je uskladitev plana z dejanskim stanjem),
- Kuteževem (KU 07),
- Selih pri Podgrajah (SE 01/1 - sprejemljiva je uskladitev plana z dejanskim stanjem),
- Jablanici (JL 02/2, JL 03, JL 04)
- Zabičah (ZA 02/1 - sprejemljiva je uskladitev plana z dejanskim stanjem, ZA 01/1, ZA 03/2, ZA 06, ZA 05/2).

Ob izločitvi naštetih območij in primernem vzdrževanju obstoječih travniških površin ocenjujemo, da vpliv OPN na kosca ne bo bistven.

Na območju Mašuna in Sviščakov OPN predvideva ureditev turističnih centrov. Podrobnejši opis vplivov načrtovanih posegov je v Dodatki v Poglavju 5.2.8.. V nadaljevanju povzemamo opis vplivov. Turistični center Mašun (MA 01) se nahaja v notranji coni kvalifikacijskih vrst gozdni jereb, kozača, koconogi čuk in pivka ter je 2,3 km oddaljen od notranje cone varovanja divjega petelina (notranja cona je določene z Natura območjem Snežnik-Pivka). Divji petelin je posebej podvržen vznemirjanju s strani človeka, zato si življenjski prostor izbira v neobljudenih gozdovih. Posebej negativen vpliv imajo na njega zimska smučarska središča in rekreacija. Rekreacija, povečano število ljudi v gozdovih in s tem povečano število motenj negativno vpliva tako na splošno fizično stanje posameznega divjega petelina kakor na izbiro življenjskega prostora. Iz opisa turističnega centra, ki je podrobneje načrtovan z OPPN (Fabčič, ustno) načrtovani turistični center Mašun predvideva okoli 140 ležišč in okoli 400 parkirišč (večina od njih bo urejena za potrebe dnevnih obiskovalcev). Ureditev celotnega območja bo pripomogla k ureditvi širšega območja okoli turističnega centra Mašun. Z ureditvijo površin namenjenih za piknike in rekreacijo na prostem (ureditev obstoječih poti v okolici: Mašunska gozdna učna pot, ...) se bo pripomoglo k usmerjanju obiskovalcev na urejene površine, kar bo zmanjšalo možnost divjega parkiranja in zadrževanja obiskovalcev v širši okolici. Koncentracija obiskovalcev v bližnji okolici turističnega centra bo zmanjšala vpliv na divjad - manj bo hrupa, fizičnih motenj, ... Ocenjujemo da je ureditev, ki je predvidena z OPPN, sprejemljiva in ob izvedbi omilitvenih ukrepov ne bo imela bistvenega vpliva na kvalifikacijske vrste. Omilitveni ukrepi vključujejo predvsem omejitve povezane z umetnim osvetljevanjem in prekomernim hrupom. Podobna situacija kot pri Mašunu je pri turističnem centru Sviščaki (SV 01, SV 02), kjer je načrtovan razvoj obstoječega turističnega športno-rekreacijskega območja Sviščaki v turistično središče s celovito ponudbo, namenjeno tako stacionarnim kot dnevnim gostom z ureditvijo obstoječega smučišča in njegovo nadgradnjo. Turistični center Sviščaki leži v notranjih conah kvalifikacijskih vrst gozdni jereb, kozača, koconogi čuk in pivka. Za Sviščake še nimamo podrobnejših podatkov o celotni količini ležišč in parkirišč. Območje Sviščakov je že zdaj turistično območje z delujočim smučiščem, počitniškim naseljem, planinskim domom, ... V okolici tudi že obstajajo različne poti (gozdna učna pot Sviščaki, planinska pot na Slavnik, ...). Da bi se ohranjale lastnosti zaradi katerih je območje naravovarstveno tako kvalitetno, se je Občina Ilirska Bistrica odločila, da bo del stavbnih zemljišč vrnila nazaj v gozdne površine. Tako se je zmanjšalo območje predvideno za smučišče – ohranjeno je območje trenutnega smučišča in območje za širitev smučišča (SV 02). Ohranjeno je bilo tudi območje, kjer so obstoječi počitniški objekti (SV 01). Območje, ki je bilo predvideno za širitev počitniških objektov je bilo vrnjeno nazaj v gozdne površine. Nove površine območja so s stališča ptic ugodne, saj so stavbne površine zmanjšane in so usklajene z dejanskim stanjem. Ureditve predvidevajo parkirišča in dodatno ponudbo. Oboje bo pripomoglo k urejanju širšega območja Sviščakov. Urejen turističen center bo verjetno res pritegnil več gostov kot jih je prisotnih sedaj, vendar bodo ti obiskovalci skoncentrirani na manjšem območju. Pričakujemo, da bo v prihodnje tudi manj črnih parkiranj na robovih cest in kolovozih ter tako manj sprehajalcev in nabiralcev izven označenih poti, kar pomeni tudi manj odpadkov. Usmerjanje obiskovalcev na urejene površine za turizem in rekreacijo bo pomenilo manj vpliva na okoliške živali zato ocenjujemo, da ob omilitvenih ukrepih vpliv na kvalifikacijske vrste ptic ne bo bistven.

V občini Ilirska Bistrica ima svoj življenjski prostor veliko vrst ujed. Tukaj tako med drugim najdemo beloglave jastrebe, planinske orle in sršenarje. Kumulativno gledano se na območju občine nahaja več posegov in dejavnosti, ki bi lahko imele vpliv nanje. V občini je načrtovana izgradnja vetrnih elektrarn Volovja reber (okoljevarstveno soglasje je bilo izdano v ločenem postopku) (IB 30-36, IB 39, IB 40), povečanje obstoječega kamnoloma Gabrovec (IB 37), ureditev letališča za jadralna letala med Knežakom in Koritnicami (KO 07). Vsi ti posegi bodo pripomogli k izgubi dela habitatov prej omenjenih ujed. Celotno predlagano območje za kamnolom obsega 34,74 ha, delno

gozdnih delno kmetijskih površin. Manjši del od 34,74 ha, predstavlja obstoječi kamnolom, ki pa več nima koncesije. Predlagani kamnolom (IB 37) je umeščen daleč od poselitve ob cesti, ki povezuje Ilirsko Bistrico s Sviščaki. Razen prometa je tukaj prostor popolnoma naraven in sredi večjega strnjene kompleksa gozda oziroma travnikov. Uporaba celotnega območja za pridobivanje mineralnih surovin bi predstavljalo bistven vpliv na izgubo habitata. Izguba bi predstavljala fizično izgubo habitata (posek gozda in uničenje travniških površin) kot tudi izgubo habitata zaradi hrupa (miniranje, separacija, transport, ...). Ocenjujemo, da je območje izgube habitata preveliko in podajamo **oceno D**. Določitev površin za pridobivanje mineralnih surovin je sprejemljivo v primeru, da se območje zmanjša na obseg, ki je bil obravnavan v sklopu pridobivanja naravovarstvenega soglasja in območja, kjer so se mineralne surovine že dejansko pridobivale (vse skupaj okoli 8,5 ha). V tem primeru ocenjujemo, da je vpliv predlagane spremembe **nebistven pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov) (C)**.

Ob vseh gradnjah je potrebno posebno pozornost nameniti tujerodnim invazivnim vrstam, kot sta npr. japonski dresnik (*Reynoutria japonica*) in kanadska zlata rozga (*Solidago canadensis*), vrsti, ki se zlasti na odprtih površinah ponavadi prizadetih z gradnjo izjemno uspešno širita in izpodrivata avtohtono vegetacijo. Predlagamo, da Občina, v okviru službe za urejanje javnih zelenih površin, poskrbi, da se tujerodne vrste ne pojavljajo na območjih za katere je odgovorna Občina.

8.4.1.2 Ocena pričakovanih vplivov na habitatne tipe, ki se prednostno ohranjajo

Glede na geološko sestavo občine (apnenčasti in dolomitni Javorniki, Snežnik ter Brkini) ni presenetljivo, da je bilo tukaj najdeno veliko število jam in posledično jamskih habitatov. Na slednje imajo lahko bistven negativni vpliv fizično poseganje in neposredno uničevanje. To se lahko zgodi kot posledica vandalizma, gradenj, ... Ocenjujemo, da takšni vplivi niso najbolj verjetni in zato nebistveni. Še največjo nevarnost podzemnim habitatom po naši oceni predstavlja neurejena kanalizacija. Slednja je trenutno zgrajena v naseljih Ilirska Bistrica z bližnjo okolico, Bač, Knežak, Hrušica, Podgrad. Za ostala naselja je načrtovana ureditev kanalizacijskega sistema po fazah (glej tudi člen 28. v OPN), ki pa bo zaključena do leta 2017. Odpadne vode se zdaj odvajajo preko greznic.

Predlaganih sprememb rabe na gozdnih površinah je malo. Po velikosti izstopata le posebna območje za potrebe turizma na Mašunu in Sviščakih. V procesu priprave OPN sta bili obe območji močno zmanjšani – v primeru Sviščakov je prišlo tudi do redukcije obstoječih stavbnih zemljišč. V primeru posekanja preostalega gozda na stavbnih površinah (kar pa ni predvideno) bi bil vpliv na habitatni tip še vedno nebistven.

V dolini Reke se na več območjih nahajajo mokrotni travniki. Z OPN je načrtovanih kar nekaj širitev stavbnih zemljišč v dolini Reke, vendar nobeno ne posega na poplavna območja. Obstoječa stavbna zemljišča, ki se nahajajo v poplavnih območjih so opredeljena kot zelene površine, kjer gradnja ni dovoljena, zato bodo tudi v naprej ostala nespremenjena.

Na območju Javornikov in Snežnika je nekaj predlaganih sprememb rabe na habitatnih tipih Vzhodnomediterska suha travišča (HT 62A0). Obseg poseganja na ta habitatni tip je majhen in ne bo predstavljal bistvenega vpliva. Podobno je s habitatnim tipom Sestoji navadnega brina (HT 5130). Slednji habitatni tip je v bistvu ena izmed naravnih sukcesijskih faz, ki se naravno vzdržuje s pašo. Na njegovo ohranjanje vpliva predvsem ustrezno vzdrževanje, kar pa je ob vse redkejši uporabi paše vprašljivo. Vpliv samega plana na omenjeni habitatni tip ne bo.

V prvem osnutki OPN so bile predlagane obširne širitve stavbnih zemljišč. Največ teh širitev je posegalo na sadovnjake. Slednji niso opredeljeni kot prednostni habitatni tip, vendar so pomembni prostori za večanje biodiverzitete v kulturni krajini. Po usklajevanju z različnimi nosilcu urejanja prostora so se širitve stavbnih zemljišč na sadovnjake zmanjšale.

Tabela 23: Pregled okoljskih ciljev za področje vrst in habitatnih tipov na območju plana OPN

OKOLJSKI CILJ PLANA	KAZALEC STANJA	OPIS VPLIVA	OVREDNOTENJE OCENA VPLIVA
Ohranjanje stopnje biotske raznovrstnosti z ohranjanjem ugodnega stanja habitatnih tipov na območju plana občine Ilirska Bistrica	- obseg habitatnih tipov	OPN bo vplival na prednostne habitatne tipe: - neposredno - daljinsko - začasno in trajno	Nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov) (C). Omilitveni ukrepi so podani v nadaljevanju v poglavju Omilitveni ukrepi.
Ohranjanje stopnje biotske raznovrstnosti z ohranjanjem ugodnega stanja ogroženih vrst na območju plana občine Ilirska Bistrica	- obseg habitatov kvalifikacijskih vrst (vključno z vrstami, ki so posebnega pomena za EU)	OPN bo vplival na ogrožene živalske vrste: - neposredno - daljinsko - začasno in trajno	Nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov) (C). Omilitveni ukrepi so podani v nadaljevanju v poglavju Omilitveni ukrepi. - Obstoječe nezazidano stavbno zemljišče IB 03/3 ocenjujemo kot območje, ki bi lahko imelo bistven negativen vpliv na strašničnega mravljiščarja, zato za to območje podajamo oceno D. Območje naj se opredeli kot kmetijske površine. - Bistven vpliv na kosca ima lahko vzpostavitev novih stavbnih zemljišč, zato za naslednja območja podajamo oceno D: IB 03/3, IB 08/1, IB 24/3, TP 07, TP 08, TP 10, ZE 04, RE 02 - sprejemljiva je uskladitev plana z dejanskim stanjem, KS 06/2, KS 05 – sprejemljiva je uskladitev plana z dejanskim stanjem, VU 02 - sprejemljiva je uskladitev plana z dejanskim stanjem, MB 03/3- sprejemljiva je uskladitev plana z dejanskim stanjem, MB 07/1 - sprejemljiva je uskladitev plana z dejanskim stanjem, MB 07/2 - sprejemljiva je uskladitev plana z dejanskim stanjem, MB 07/3 - sprejemljiva je uskladitev plana z dejanskim stanjem, ZV 02, ZV 04, ZV 01/2 - sprejemljiva je uskladitev plana z dejanskim stanjem, ZV 03 - sprejemljiva je uskladitev plana z dejanskim stanjem, KU 07, SE 01/1 - sprejemljiva je uskladitev plana z dejanskim stanjem, JL 02/2, JL 03, JL 04, ZA 02/1 - sprejemljiva je uskladitev plana z dejanskim stanjem, ZA 01/1, ZA 03/2, ZA 06, ZA 05/2. - Kamnolom Gabrk ima v obstoječem obsegu lahko bistven vpliv na obseg habitata ujed, zato ga ocenjujemo z oceno D – v primeru zmanjšanja območja na obseg za katerega je bilo izdano pozitivno naravovarstveno soglasje, kamnolom ocenjujemo z oceno C. - Predlagano novo območje za proizvodnjo v okolici cone Plama Pur v predlaganem obsegu ima lahko bistven negativen vpliv na volkove, zato širitev na HS 02 in HS 03 ocenjujemo z oceno D.
Prostoživečim živalim je potrebno zagotoviti optimalno in nemoteno prehajanje preko trajnih antropogeno pogojeni ovir v prostoru na območju plana občine Ilirska Bistrica.	- število prehodov na cestnih odsekih kjer se pojavljajo črne točke - koridorji za velike zveri	OPN bo vplival na prehajanje živali preko antropogeno pogojenih ovir: - neposredno - daljinsko - začasno in trajno	Nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov) (C). Omilitveni ukrepi so podani v nadaljevanju v poglavju Omilitveni ukrepi.

8.4.2 Ocena pričakovanih vplivov na posebna varstvena območja (Natura območja) in ekološko pomembna območja

8.4.2.1 Ocena pričakovanih vplivov na posebna varstvena območja (Natura območja)

Na obravnavanem območju se nahaja osem Natura območij: Kozja luknja (SI3000130), Zabiče (SI3000222), Reka (SI3000223), Javorniki-Snežnik (SI3000231), Matarsko podolje (SI3000233), Sušački, Smrdejski in Fabski potok (SI3000258), Snežnik-Pivka (SI5000002) in Reka-dolina (SI5000003). Vplivi predlaganih sprememb rabe na Natura območja so natančneje opisani v Dodatku za varovana območja (glej Prilogo C). V občini je tudi pet ekološko pomembnih območij: Osrednje območje življenjskega prostora velikih zveri (Id: 80000), Reka-velika voda (Id: 53600), Matarsko podolje (Id: 53700), Snežnik-Pivka (Id: 51200) in Sušački, Smrdejski in Fabski potok (Id: 59700). Vpliv na Natura območja v občini Ilirska Bistrica je podrobneje opisan v Dodatku (glej Prilogo B).

8.4.2.2 Ocena pričakovanih vplivov na ekološko pomembna območja (EPO)

Ekološko pomembna območja se praktično v celoti pokrivajo z Natura območji v občini Ilirska Bistrica. EPO Osrednje območje nahajanja velikih zveri in EPO Snežnik-Pivka se v veliki meri pokriva z Natura območjem Javorniki-Snežnik. Vpliv plana na velike zveri je podrobneje opisan v Dodatku (glej Prilogo B) in pri opisu vplivov plana na velike zveri v Poglavju 8.4.1.. Ocenjujemo, da so v teh poglavjih že zadostno opisani in obravnavani vsi vplivi, ki bi lahko imeli vpliv na velike zveri. EPO Reka-velika voda obsega malo večje območje kot Natura območje Reka-dolina, vendar kljub temu ocenjujemo, da so vplivi plana zadostno obravnavani v Dodatku. Upoštevanje napisanega v Dodatku bo omogočilo ohranjanje kvalitetnega EPO Reka-velika voda. Enako velja za EPO Sušački, Smrdejski in Fabski potok. EPO Matarsko podolje je opredeljeno na širšem območju kot Natura območje Matarsko podolje, zato tudi obsega več naselij. Na EPO Matarsko podolje je predlaganih več širitav stavnih zemljišč. Največja širitev je predvidena v okolici obstoječe cone v Hrušici (HS 02, HS 03, HS 04). V naseljih Hrušica, Podgrad, Račice in Starod so v glavnem predvidene širitve za potrebe novih stavnih površin (HR 03/2, HR 05/1, HR 06, PD 06, PD 05/3, PD 05/5, PD 04/3, RA 04, RA 02/2, RA 03, ST 03, ...). Gradnja na vseh teh območjih bo vplivala na lastnosti zaradi katerih je bilo območje opredeljeno kot EPO. Nova stavbna zemljišča so umeščena ob obstoječo poselitev, zato bo vpliv na okolico majhen in ocenjujemo, da ne bo bistven. Velik vpliv na površine ima lahko pozidava večjega območja kot na primer pozidava celotne predlagane površine za širitev gospodarske cone Plama. Površine v predlaganem obsegu so prevelike zato širitve cone v obstoječem obsegu ocenjujemo kot nesprejemljive. V primeru zmanjšanja cone, ocenjujemo nove površine za proizvodnjo kot sprejemljive.

Tabela 24: Pregled okoljskih ciljev za področje posebnih varstvenih območij in ekološko pomembnih območij na območju plana OPN

OKOLJSKI CILJ PLANA	KAZALEC STANJA	OPIS VPLIVA	OVREDNOTENJE OCENA VPLIVA
Ohranitev oz. doseganje ugodnega stanja habitatov vrst in habitatnih tipov, za katere so opredeljena območja, pomembna za ohranitev biotske raznovrstnosti (ekološko pomembnih območij, območij Natura) na	- razširjenost in površine habitatnih tipov, ki se ohranjajo v ugodnem stanju na Natura območjih oziroma EPO območjih	OPN bo vplival na habitatne tipe: - neposredno - daljinsko - začasno in trajno	- Nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov) (C). Omilitveni ukrepi so podani v nadaljevanju v poglavju Omilitveni ukrepi. - Zaradi ocenjenega bistvenega negativnega vpliva na krajino so nekatere predlagane spremembe ocenjene kot spremembe z bistvenim vplivom (D). To je: širitev gospodarske cone v Hrušici (HS 03, HS 04). - Obstoječe nezazidano stavbno zemljišče IB 03/3

OKOLJSKI CILJ PLANA	KAZALEC STANJA	OPIS VPLIVA	OVREDNOTENJE OCENA VPLIVA
območju plana občine Ilirska Bistrica.			ocenjujemo kot območje, ki bi lahko imelo bistven negativen vpliv na strašničnega mravljiščarja, zato za to območje podajamo oceno D. Območje naj se opredeli kot kmetijske površine.
Na posebnih varstvenih območjih (Natura območjih) na območju plana občine Ilirska Bistrica se biotsko raznovrstnost, predvsem habitate rastlinskih in živalskih vrst, ki so posebnega pomena za Evropsko skupnost, ohranja z rabo prostora, ki omogoča vzpostavitev ali vzdrževanje ugodnega stanja teh vrst.	- obseg habitatov kvalifikacijskih vrst (vključno z vrstami, ki so posebnega pomena za EU)	OPN bo vplival na kvalifikacijske vrste - neposredno - daljinsko - začasno in trajno	- Bistven vpliv na kosca ima lahko vzpostavitev novih stavbnih zemljišč, zato za naslednja območja podajamo oceno D: IB 03/3, IB 08/1, IB 24/3, TP 07, TP 08, TP 10, ZE 04, RE 02 - sprejemljiva je uskladitev plana z dejanskim stanjem, KS 06/2, KS 05 – sprejemljiva je uskladitev plana z dejanskim stanjem, VU 02 - sprejemljiva je uskladitev plana z dejanskim stanjem, MB 03/3- sprejemljiva je uskladitev plana z dejanskim stanjem, MB 07/1 - sprejemljiva je uskladitev plana z dejanskim stanjem, MB 07/2 - sprejemljiva je uskladitev plana z dejanskim stanjem, MB 07/3 - sprejemljiva je uskladitev plana z dejanskim stanjem, ZV 02, ZV 04, ZV 01/2 - sprejemljiva je uskladitev plana z dejanskim stanjem, ZV 03 - sprejemljiva je uskladitev plana z dejanskim stanjem, KU 07, SE 01/1 - sprejemljiva je uskladitev plana z dejanskim stanjem, JL 02/2, JL 03, JL 04, ZA 02/1 - sprejemljiva je uskladitev plana z dejanskim stanjem, ZA 01/1, ZA 03/2, ZA 06, ZA 05/2. - Kamnolom Gabrk ima v obstoječem obsegu lahko bistven vpliv na obseg habitata ujed, zato ga ocenjujemo z oceno D – v primeru zmanjšanja območja na obseg za katerega je bilo izdano pozitivno naravovarstveno soglasje, kamnolom ocenjujemo z oceno C.

8.4.3 Ocena pričakovanih vplivov na zavarovana območja

V občini Ilirska Bistrica je več zavarovanih območij. OPN za občino Ilirska Bistrica bi lahko imel vpliv na Krajinski park Mašun, Regijski park Škocjanske jame – vplivno območje in naravne spomenike Lipe pri cerkvi v Račicah, Bor v cerkvi v Podgradu ter Lipa ob cerkvi v Rjavčah. Vpliv nanje je bil podrobneje opisan in presojan v Dodatku (glej Prilogo B).

Tabela 25: Pregled okoljskih ciljev za področje zavarovanih območij na območju plana OPN

OKOLJSKI CILJ PLANA	KAZALEC STANJA	OPIS VPLIVA	OVREDNOTENJE OCENA VPLIVA
Ohranitev lastnosti in trajnostne rabe zavarovanih območij.	- stanje zavarovanih območij	OPN ne bo vplival na zavarovana območja.	Nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov) (C). Omilitveni ukrepi so potrebni. Podani so bili v Dodatku

8.4.4 Ocena pričakovanih vplivov na naravne vrednote

V občini je veliko naravnih vrednot različnih zvrsti. V nadaljevanju podajamo opise vplivov, ki jih lahko ima plan na različne naravne vrednote.

V primeru naravne vrednote Sviščaki – morene Črnodolskega ledenika so bile upoštevane smernice ZRSVN. Območje zelenih površin (obstoječe smučišče) se je zmanjšalo, tako da se je izločilo gozdno območje na severu, posebno območje pa se je zmanjšalo na jugozahodnem delu (ohranja se gozd). Predvidene vsebine (prostori za piknike, otroška igrišča, depandanse, ...) so načrtovane

strnjeno ob obstoječih objektih in ne bodo pomenile bistvene degradacije prostora. Kot je bilo že omenjeno pri opisih vplivov plana na velike zveri, so načrtovane vsebine povezane z dnevnimi dejavnostmi (nabiralništvo, pohodništvo, dnevna smuka). Te dejavnosti ne zahtevajo posebnih ureditev in spreminjanja območja. Ocenjujemo, da opisane predvidene ureditve in dejavnosti na turistične območju Sviščaki, ne bodo imele bistvenega vpliva na naravno vrednoto Sviščaki – morene Črnodolskega ledenika. V neposredni bližini turističnega središča se nahaja nekaj jam oziroma brezen (Jelenova jama, Brezno 1 v Jelenovih dolinah, Brezno pri Sviščakih, ...). Da ne bi prišlo do onesnaženja jam, je potrebno ustrezno urediti odpadne vode na območju. V 103. členu OPN piše: "Gradnja objektov (razen objektov in omrežij gospodarske javne infrastrukture) je dopustna samo na komunalno opremljenih stavbnih zemljiščih." To pomeni, da bodo odpadne vode ustrezno urejene in ne bi smelo prihajati do onesnaževanja podzemlja.

Zahodno od Knežaka je naravna vrednota državnega pomena flišno tektonsko okno. Z OPN se posega na naravno vrednoto z obstoječim nezazidanim stavbnim zemljiščem (KN 02/2). V primeru gradnje bi prišlo do fizičnega uničenja manjšega dela območja razglašene za naravno vrednoto. Predlagamo, da se del stavbnih zemljišč, ki posegajo na naravno vrednoto izloči. Tako se bodo ohranile lastnosti zaradi katerih je bilo območje razglašeno za naravno vrednoto.

Naselje Podstenjšek se praktično v celoti nahaja na naravnih vrednotah Podstenjšek – zatrep in Podstenjšek – izviri. V naselju Podstenjšek je predlaganih nekaj novih območij za stanovanja. Več je manjših sprememb (PS 01/1, PT 01/1), eno pa je malo večje (PT 02/3). Novo stavbno zemljišče (PT 01/1) bo predstavljalo povezavo med obstoječim stavbnim območjem in obstoječim objektom. Novo stavbno zemljišče je umeščeno tik ob obstoječo cesto, kar je znova ugodno z vidika obsega poseganja na naravni vrednoti. Ocenjujemo, da ob izgradnji objektov na novem stavbnem zemljišču ne bo prišlo do bistvenega vpliva na naravni vrednoti Podstenjšek – zatrep in Podstenjšek – izviri. Območje zelenih površin (PT 02/3) predvideva ureditev balinišča in dopušča možnost ureditve kampa. Območje je trenutno že v uporabi kot območje za preživljanje prostega časa. Ureditev balinišča, otroških igrišč in kampa ne pomeni velikega poseganja v obstoječi relief, zato ocenjujemo, da vpliv na naravni vrednoti ne bo bistven. V neposredni okolici naselja Podstenjšek je tudi nekaj jam. Na slednje ima lahko vpliv neustrezno odvajanje odpadnih voda. Čistilna naprava za komunalne vode je zgrajena v Šembijah. Predlagamo, da se vsa odpadna voda z novih območij spelje na obstoječo čistilno napravo. V tem primeru bistvenih negativnih vplivov na podzemni svet ne pričakujemo.

Zelene površine v Ilirski Bistrici (IB 11/5) ležijo na naravnih vrednotah Bistrica – izviri in Sušec – levi pritok Bistrice. Izvedbeni del OPN za ta del predpisuje, da večji zemeljski posegi niso sprejemljivi. Na območju se bodo urejale pešpoti, ki bodo speljane pretežno po obstoječih poteh. OPN predvideva tudi umestitev novih poti, ki bodo povezovale zanimive lokacije za turizem, šport in rekreacijo. Predvidena je tudi ureditev počivališč in razgledne točke nad Sušcem z ploščadjo in varnostno ograjo ter ostalo potrebno urbano opremo. Gradnja drugih nezahtevnih in enostavnih objektov ni dovoljena. Prav tako ni dovoljena gradnja gozdnih cest. Na območju opremljanje z javno gospodarsko infrastrukturo ni dovoljeno. Ocenjujemo, da takšne ureditve in uporaba območja IB 11/05 ne bo imela bistvenega vpliva na lastnosti naravne vrednote.

Na območju mesta Ilirska Bistrica je še nekaj naravnih vrednot. Na območju kamnoloma v Gornjem Kraju (IB 21) so predvidene odprte zelene površine namenjene športu in rekreaciji. Tukaj se bodo umestile površine za šport in rekreacijo brez gradnje objektov. Nujno potrebni objekti (garderobe, manjši gostinski lokal...) bodo smeli obsegati do 5 % površin območja. Čez območje se bodo lahko uredile pešpoti. Območje bo tudi opremljeno s potrebno javno gospodarsko infrastrukturo. Same

ureditve na jamo ne bodo imele vpliva. Glede na obliko jame (globina 1m in dolžina 25 m) je verjetno, da bo z uporabo območja prihajalo do pogostejšega vstopanja v jamo. Jama bo tako izpostavljena onesnaženju. V primeru, da se bo to dogajalo bo morala Občina razmisliti o zaprtju jame za javnost.

V Malih Ločah del novih stavbnih zemljišč (ML 01) posega na naravno vrednoto Ločka Dana – slepa dolina. Na predlaganem novem stavbnem zemljišču objekti že stojijo in gre torej za uskladitev dejanskega stanja s planom.

Na območju odlagališča v Jelšanah (JE 09) se nahaja naravna vrednota Jama za Lisičino. Gre za stopnjasto brezno dolgo 8 in globoko 6 m. OPN po zaprtju odlagališča odpadkov predpisuje obvezno sanacijo in preoblikovanje terena tako, da bo v največji meri posnemal okoliški relief. Območje se bo zasadilo z avtohtono vegetacijo. Pri sanaciji območja je potrebno poskrbeti, da ne bo prišlo do zasutja brezna. Okoli odlagališča je načrtovana ureditev gospodarska cona (JE 07/3) z umestitvijo objektov za proizvodnjo, obrtne, servisne, trgovske, poslovno-storitvene in skladiščne dejavnosti. Glede na velikost jame, lahko pride do fizičnega poseganja nanjo v primeru poškodovanja vhodnih delov zaradi uporabe težke gradbene mehanizacije v njeni bližini. Vsa zemljišča v občini morajo biti komunalno opremljena, zato vplivov na jamo zaradi onesnaženja z odpadno vodo ne pričakujemo.

Na območju naravne vrednote Šmagurka – dolina, posegajo predlagana nova stavbna zemljišča naselja Rjavče (RJ 01/4, RJ 01/1). Slednje s svojimi širitvami minimalno posega na območje naravne vrednote. Gradnja na teh območjih ne bo bistveno vplivala na lastnosti zaradi katerih je bilo območje razglašeno za naravno vrednoto.

Na območju naravne vrednote Posrtev (hidrološke in zoološke zvrsti, lokalnega pomena) je predlaganih več novih stavbnih površin v različnih naseljih. Predvsem gre za nova območja stanovanj, nekaj pa je tudi novih območij zelenih površin. Predlagane spremembe rabe v naselju Pregarje (PG 03/3, PG 03/4) predvidevajo nove površine za stanovanja in za zelene površine. Nove stavbne površine na severovzhodu vasi so bile predvidene kot zaokrožitev stavbnih površin vasi z objektom na parceli 106 k.o. Pregarje. Del novih stavbnih površin v okolici naravne vrednote Kal na Kamncah je opredeljen kot zelene površine (PG 03/4), ostalo pa kot območja stanovanj (PG 03/3). Ocenjujemo, da nove stavbne površine v takšnem obsegu niso sprejemljive, saj je v okviru vasi še veliko nezazidanih stavbnih zemljišč, poleg tega so za potrebe poselitve opredeljene nove stavbne površine južno od vasi, ki so izven območja naravne vrednote Posrtev. Nove stavbne površine na območju PG 03/3 naj se uskladijo z dejanskim stanjem, ostalo naj ostane nespremenjeno. Severozahodno od naselja Zajelšje je predlagano novo stavbno zemljišče za potrebe postavitve sončnih elektrarn (ZJ 05). Slednje bodo imele vpliv na živali (predvsem ptice) živeče na tem območju. Postavitev elektrarn bo pomenil delno fizično uničenje habitata. Delno zato, ker se izhodiščni habitat po odstranitvi panelov lahko relativno hitro vzpostavi nazaj. Postavitev elektrarn bo torej pomenil izgubo dela življenjskega prostora za ptiče. Glede na okolico, ki je še nepozidana in kjer je še veliko primernih kvalitetnih habitatov za ptiče, ocenjujemo, da vpliv postavitve sončne elektrarne na naravno vrednoto ne bo bistven. V Zajelšju so predlagane nove stavbne površine majhne (ZJ 02/2, ZJ 04) in povečini predstavljajo uskladitev plana z obstoječim stanjem, zato ocenjujemo, da bistvenega vpliva ne bo. V Tominju je predlagana širitev stavbnih zemljišč na severozahodu vasi. Nova območja stanovanj (TM 03/1) bi povezala obstoječo strnjeno poselitev v vasi z obstoječim objektom približno 80 severozahodno v smeri proti Kozaram. Ocenjujemo, da je bolj primerno, da se na omenjenem območju ohranja obstoječa raba (sprejemljiva je uskladitev plana z dejansko rabo). V naselju Brce je predlaganih več širitvev. Sprememba v zelene površine je predlagana na BR 04 in BR 05. V obeh je na teh površinah predvidena ureditev kampov. BR 04

predvideva ureditev kampa vključno z urejanjem odprtih površin in njihovega opremljanje z dodatno ponudbo kot je ureditev otroških igrišč, gostinske ponudbe. Pobuda je sprejemljiva v primeru, da se vse sanitarije uredijo v sklopu obstoječih objektov. Na omenjenem območju so predlagane tudi širitve območij za stanovanja, vendar so predlagane na območju, kjer so objekti že postavljeni. Torej gre za uskladitev plana z dejanskim stanjem. Ureditev kampa na BR 05 vključuje urejanje odprtih površin in njihovega opremljanje z dodatno ponudbo kot je ureditev otroških igrišč in gostinske ponudbe. Za potrebe kampa se bo izvedla samooskrbovalna gospodarska javna infrastruktura (mala čistilna naprava, oskrba z električno energijo z OVE - npr.: sončne celice). Ocenjujemo, da takšna ureditev kampa ne bo imela bistvenega negativnega vpliva na naravno vrednoto. Predlagane spremembe v območja stanovanj v naselju Brce (BR 02) posegajo na naravno vrednoto, zato ocenjujemo, da te spremembe niso sprejemljive. V primeru potreb po novih stavbnih zemljiščih predlagamo, da se te umestijo severno od ceste Brce – Čelje. Tudi v slednjih je podobno kot že opisano, načrtovana širitev stavbnih zemljišč (ČE 02) na naravno vrednoto Posrtev in tudi tukaj predlagamo uskladitev plana z dejanskim stanjem, ostale posege na naravno vrednoto, pa naj se izloči. V primeru dejanskih potreb po novih stavbnih zemljišč, naj se te išče na vzhodnem in zahodnem delu vasi, izven območja naravne vrednote. V primeru območij PO 01, PO 02 gre za uskladitev plana z dejanskim stanjem, zato bistvenih vplivov ne pričakujemo. V primeru PL 04 gre za vnašanje nove poselitve v prostor. Takšna gradnja predstavlja veliko večji daljinski vpliv na biotsko raznovrstnost in celovitost naravne vrednote kot pa širitve v že obstoječih naseljih, zato predlagano novo stavbno zemljišče ocenjujemo kot nesprejemljivo. **Če povzamemo, kot nesprejemljive širitve na naravni vrednoti Posrtev, ocenjujemo naslednje širitve stavbnih zemljišč: PG 03/3 (sprejemljiva je uskladitev z dejanskim stanjem), PG 03/4, TM 03/1 (sprejemljiva je uskladitev z dejanskim stanjem), BR 02 (širitev stavbnih zemljišč je sprejemljiva v primeru, da se te umestijo severno od ceste Brce – Čelje), ČE 02 (sprejemljiva je uskladitev z dejanskim stanjem), PL 04.**

Na naravno vrednoto Reka posega več predlaganih sprememb namenske rabe. Na območju TP 11/2 bo v okviru zelenih površin organizirana spremljevalna športno rekreacijska in turistična ponudba kot (ureditev čolnarne, ureditev piknik prostorov, mlinarstvo). Na območju že obstaja turistična dejavnost v okviru Novakove domačije. Predlagana ureditev je sprejemljiva pod pogojem, da se ob reki pusti 15 m pas v katerega se ne posega. Takšen pas bo predstavljal tamponsko cono med dejavnostmi na kmetiji in živalmi v in ob reki. Na območju TP 04/1 so opredeljene zelene površine zaradi poplav. To pomeni, da na teh površinah ni dovoljena nobena gradnja dokler se ne izvede poplavna študija. Območje bo ostalo nespremenjeno in kot tako ne bo imelo negativnih vplivov na naravno vrednoto. Naselje Rečica sega praktično do same Reke. Zaradi poplavnega območja so bila vsa nezazidana stavbna zemljišča naselja Rečica opredeljena kot zelene površine na katerih gradnja ni dovoljena. Območje bo tako ostajalo nespremenjeno in ne bo negativnih vplivov na Reko. Na nasprotnem bregu od naselja Rečica se nahajajo območja proizvodnih dejavnosti mesta Ilirska Bistrica, ki med drugim vključujejo Lesonit (lesno kemična industrija), Plaming skupina (projektiranje in izdelava tehnološke opreme) in ostalo ter mednarodni železniški prehod Ilirska Bistrica. Proizvodni obrati so zavezani spremljanju svojih emisij v okolja, zato bistvenih negativnih vplivov na Reko, ob upoštevanju zakonodaje, ne pričakujemo. Del območij za proizvodne dejavnosti je bil prekategoriiziran v območja zelenih površin (IB 08/1). Območje predstavlja kvaliteten življenjski prostor mnogim živalskim vrstam, ki so vezane na Reko. Da bo svoje lastnosti ohranjalo še naprej, mora območje ostati nepozidano in ne sme biti urejeno kot parkovne površine. Na območju IB 09/2 je načrtovana izgradnja območja gospodarskih dejavnosti – predvsem manjših obrtnih dejavnosti. Stavbno zemljišče ne posega v 15 m pas od Reke. Do vpliva na Reko lahko pride zaradi poseganja na območje izven stavbnih zemljišč v času urejanja območja. Da do tega ne bi prišlo, predlagamo omilitvene ukrepe. Vzhodno od območja IB 09/2 so posebna območja IB

24/5. Gradnja na teh območjih je sprejemljiva pod pogojem, da se ne posega v 15 m pas ob Reki. Takšen odmik bo zagotavljal zadostno naravno površino, da ne bo negativnih vplivov na naravno vrednoto. V Zabičju na obravnavano naravno vrednoto posegajo nove zelene površine na ZA 02/2. Na območju je obstoječe travnato igrišče za nogomet. Takšna uporaba območja za naravno vrednoto Reka ne predstavlja nekih bistvenih negativnih vplivov. Splošno gledano ima na Reko negativen vpliv kakršenkoli nenadzorovan izpust odpadnih voda ali kakšnih drugih tekočin. Ob Reki je kar nekaj proizvodnih območij, ki pa so vse zakonsko zavezane spremljanju svojih emisij v okolje. Na območju občine je v nekaj naseljih kanalizacijsko omrežje že vzpostavljeno, do leta 2017, pa se načrtuje izgradnja ustreznega sistema na celotnem območju občine. Zdaj so odpadne vode urejene predvsem z greznicami. Nikjer ne prihaja do neposrednih izpustov v reko.

Splošno gledano se zaradi izvajanja plana (ob izločitvi novih stavbnih zemljišč, ki mo jih ocenilo kot nesprejemljive, ob upoštevanju omilitvenih ukrepov in usmeritev ter zahtev iz OPN) število in površina večina naravnih vrednot ne bo bistveno spreminjala.

Tabela 26: Pregled okoljskih ciljev za področje naravnih vrednot na območju plana OPN

OKOLJSKI CILJ PLANA	KAZALEC STANJA	OPIS VPLIVA	OVREDNOTENJE OCENAVPLIVA
Ohranitev obsega in lastnosti, zaradi katerih so deli narave na območju plana občine Ilirska Bistrica opredeljeni za naravno vrednoto določene zvrsti ter v največji možni meri tudi vseh drugih lastnosti naravne vrednote.	- število in površina ohranjenih naravnih vrednot	OPN bo vplival na naravne vrednote: - neposredno - daljinsko - začasno in trajno	Nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov) (C). Omilitveni ukrepi so v glavnem že vključeni v OPN, ostali so podani v nadaljevanju v poglavju Omilitveni ukrepi. - Za predlagano novo območje stanovanj na območju PG 03/3, ki posega na naravno vrednoto Posrtev podajamo oceno D. Sprejemljiva je uskladitev plana z dejanskim stanjem. - Za predlagano novo območje zelenih površin na območju PG 03/4, ki posega na naravno vrednoto Posrtev podajamo oceno D. - Za predlagano novo območje stanovanj na območju TM 03/1, ki posega na naravno vrednoto Posrtev podajamo oceno D. Sprejemljiva je uskladitev plana z dejanskim stanjem. - Za predlagano novo območje stanovanj na območju BR 02, ki posega na naravno vrednoto Posrtev podajamo oceno D. Sprejemljiva je uskladitev plana z dejanskim stanjem oziroma umestitev novih stavbnih zemljišč severno od ceste Brce-Čelje. - Za predlagano novo območje stanovanj na območju ČE 02, ki posega na naravno vrednoto Posrtev podajamo oceno D. Sprejemljiva je uskladitev plana z dejanskim stanjem. - Za predlagano novo območje stanovanj na območju PL 04, ki posega na naravno vrednoto Posrtev podajamo oceno D.

8.4.5 Kumulativni in sinergijski vpliv izvedbe plana na okolje

Na območju občine sta bila sprejeta dva DPN-ja, ki sta bila že izvedena mejni prehod Starod in mejni prehod Jelšane. Uredba o državnem lokacijskem načrtu za preložitev glavne ceste G1-6 in regionalne ceste R2-404 na območju Ilirske Bistrice pa je bila sprejeta za potrebe DPN-ja, ki je trenutno v fazi načrtovanja izvedbe. Uredba v 26. členu, predpisuje varstvo naravnih vrednot, območja Natura 2000 in ekološko pomembna območja: (1) Ureditveno območje lokacijskega načrta

je na vplivnem območju regijskega parka Škocjanske jame in deloma posega na območje naravne vrednote Bistrica–potok in ekološko pomembno območje Reka (Velika voda). Na južnem delu na odseku med mostom čez potok Bistrica in železniškim nadvozom poteka meja ureditvenega območja na samem robu območja Natura 2000 Reka–dolina in potencialnega območja Natura 2000–reka.

(2) Splošni pogoji za območja ohranjanja narave iz prejšnjega odstavka so naslednji:

- posege na območjih ohranjanja narave je treba omejiti na cestno telo glavne in regionalne ceste, začasna odlagališča materiala in gradbiščne poti ne smejo biti urejene na območjih ohranjanja narave. Depresije in kotanje se med gradnjo ne smejo zasipavati z izkopanim materialom;
- pred začetkom gradnje je treba o predvidenem začetku del obvestiti ribiške družine, ki gospodarijo z vodotoki, ki bodo kakor koli prizadeti z načrtovanimi posegi.

(3) Izvajanje gradbenih del na območju od km 0,0 do km 0,5 in od km 2,0 do železniškega nadvoza je treba omejiti na traso ceste.

(4) Po končani gradnji glavne ceste je treba vodotoke Trnovšek, Bistrica in Pila ponovno naseliti z ribjimi vrstami, ki so bile pred posegom izlovljene in prenesene v sosednje vodotoke.

(5) Pred začetkom del je treba o predvidenem začetku del obvestiti ribiško družino, ki upravlja ribjo populacijo, da se v vodotokih, ki so kakor koli prizadeti z načrtovanimi posegi, opravijo intervencijski izlovi rib. Ribe se preselijo na ustrezna mesta gorvodno od načrtovanih posegov.

Območje občine Ilirska Bistrica predstavlja pomemben življenjski prostor velikih zveri (rjavi medved, volk in navadni ris) in tudi prehranjevalni habitat številnih vrst netopirjev. V nekaterih cerkvah v občini so evidentirani netopirji. V kolikor se na teh objektih načrtujejo obnovitvena dela je potrebno upoštevati predlagan omilitveni ukrep, z vidika varstva netopirjev. Škodljive vplive za netopirje, metulje, hrošče in tudi ptice lahko predstavlja neprimerna razsvetljava in poseganje v prehranjevalne habitate in zatočišča. Ob upoštevanju omilitvenih ukrepov kumulativnih in sinergijskih vplivov ne pričakujemo. Na območju občine Ilirska Bistrica so evidentirane črne točke za dvoživke. Zato v primeru rekonstrukcij ali investicijsko vzdrževalnih del cest predlagamo vzpostavitev zaščitnih ograj in prehodov za dvoživke na območjih evidentiranih črnih točk.

Pivka in Postojna sta občini z že prejetim OPN, zato smo podatke o tem lahko upoštevali pri ocenjevanju vplivov na Natura območja, ki si jih občine delijo. Za pregled teh kumulativnih vplivov glej glej Prilogo B.

Ob upoštevanju omilitvenih ukrepov kumulativnih in sinergijskih vplivov ne pričakujemo.

8.5 Omilitveni ukrepi

Območje in vrsta posega	Omilitveni ukrep	Prizadete vrste/habitatni tipi in naravovarstveno območje na katerega se posega	Razlaga izogiba škodljivega vpliva ali njegovega zmanjšanja	Ocena ustreznosti in verjetnosti uspešnosti izvedbe ukrepa
<u>Določeni odseki cestišč znotraj plana OPN:</u> - cesta Topolc – Gornje Bitnje - na cesti Harije - Zalči	Ob načrtovanju rekonstrukcij ali investicijsko vzdrževalnih del na odsekih cest, kjer se nahajajo evidentirani prehodi dvoživk naj se načrtujejo prehodi in zaščitne ograje za neovirano prehajanje dvoživk.	zavarovane vrste dvoživk	Zagotovitev optimalnega in nemotenega prehajanja preko trajnih antropogeno pogojenih ovir v prostoru.	Ukrep je potrebno upoštevati v primeru načrtovanja rekonstrukcij cest za odseke, kjer se nahajajo navedene črne točke.
<u>Mašun:</u> MA 01	1.) Aktivnosti in obiskovalce speljati na omejena in označena območja v čim ožji bližini	Velike zveri: medved, ris,	Ohranjanje kvalitetnega habitata velikih	Ob ustreznem načrtovanju je ukrep izvedljiv. Ukrep je

Območje in vrsta posega	Omilitveni ukrep	Prizadete vrste/habitatni tipi in naravovarstveno območje na katerega se posega	Razlaga izogiba škodljivega vpliva ali njegovega zmanjšanja	Ocena ustreznosti in verjetnosti uspešnosti izvedbe ukrepa
<p>Sviščaki: SV 01 SV 02</p> <p>Gomance: GO 01</p>	<p>obravnavega območja.</p> <p>2.) Aktivnosti na območju so lahko izključno v dnevnem času.</p> <p>3.) Načrtuje naj se uporaba takšnih svetil, ki omogočajo osvetljavo talnih površin in ne osvetljujejo neba in širše okolice;</p> <p>- uporabijo naj se svetila, ki ne oddajajo svetlobe v UV-spektru;</p> <p>- v drugem delu noči naj ostane prižgano minimalno število luči, če je iz varnostnih razlogov to dopustno.</p> <p>4.) Pri načrtovanju ravnanja z odpadki je potrebno zagotoviti zlasti ustrezno zbiranje, odvoz in zavarovanje odpadkov (ograjevanje zabojnikov oziroma uporaba medvedu nedostopnih zabojnikov), zlasti gospodinjskih, ki bi lahko predstavljali atraktivne točke za medveda.</p>	volk	zveri.	potrebno upoštevati pri načrtovanju izvedbe plana.
<p>Ostrožno Brdo: cerkev Sv. Anton Padovanski</p> <p>Mala Bukovica: hiša Mala Bukovica 3, cerkev Sv. Rok</p> <p>Prelože: cerkev Sv. Egidij</p> <p>Tominja: cerkev Sv. Urban</p> <p>Zarečje: cerkev Sv. Fabijan in Boštjan</p> <p>Dolenje pri Jelšanah: cerkev Sv. Ana</p> <p>Starod: cerkev Sv. Jožef</p> <p>Podgrad: cerkev Sv. Ciril</p> <p>Velika Bukovica: cerkev Sv. Kozma in Damjan</p>	<p>- V cerkvah naj se morebitna obnovitvena ali urejevalna dela prilagodijo življenjskemu ciklusu netopirjev. Izvajalci del naj se obrnejo na ZRSVN, OE Nova Gorica.</p> <p>- Morebitno urejanje okolice cerkva naj se prilagodi tako, da se ohranja drevesa, sklenjene mejice, grmovje in gozd.</p>	zavarovane vrste netopirjev	Ohranjanje kvalitetnih zatočišč in prehranjevalnih habitatov.	Ob ustreznem načrtovanju je ukrep izvedljiv. Ukrep je potrebno upoštevati pri načrtovanju izvedbe plana in pri izvedbi.
<p>občina Ilirska Bistrica - splošno</p>	<p>Ureditev primerne javne razsvetljave:</p> <p>- načrtuje naj se uporaba takšnih svetil, ki omogočajo osvetljavo talnih površin in ne osvetljujejo</p>	zavarovane vrste netopirjev, hroščev, metuljev	Ohranjanje kvalitetnega prehranjevalnega habitata netopirjev, hroščev in metuljev.	Ob ustreznem načrtovanju je ukrep izvedljiv. Ukrep je potrebno upoštevati pri načrtovanju izvedbe

Območje in vrsta posega	Omilitveni ukrep	Prizadete vrste/habitatni tipi in naravovarstveno območje na katerega se posega	Razloga izogiba škodljivega vpliva ali njegovega zmanjšanja	Ocena ustreznosti in verjetnosti uspešnosti izvedbe ukrepa
	neba in širše okolice; - uporabijo naj se svetila, ki ne oddajajo svetlobe v UV-spektru; - v drugem delu noči naj ostane prižgano minimalno število luči, če je iz varnostnih razlogov to dopustno.			plana in pri izvedbi.
<u>Hrušica</u> <u>Podgrad</u>	V primerih širjenja manjših stanovanjskih površin v robni prostor obstoječih naselij je potrebno za boljše prostorsko ločevanje obvezno zagotoviti vsaj 50 metrski pas odprtega, travnatega prostora med predvidenimi stanovanjskimi objekti in gozdnim prostorom.	rjavi medved, navadni ris in volk	Pomembno zmanjšanje možnosti naključnega vstopa velikih zveri (medveda) v neposredno bližino naselij.	Ob ustreznem načrtovanju je ukrep izvedljiv. Ukrep je potrebno upoštevati pri načrtovanju izvedbe plana.
<u>občina Ilirska Bistrica - splošno</u>	Zbiranje, odvoz in zavarovanje odpadkov (ograjevanje zabojnikov) na območju.	rjavi medved, navadni ris in volk	Ohranjanje kvalitetnega habitata velikih zveri.	Ob ustreznem načrtovanju je ukrep izvedljiv. Ukrep je potrebno upoštevati pri načrtovanju izvedbe plana.
<u>kmetijske površine na območju doline Reke</u>	1.) Ohranjanje obstoječih travniških površin (brez spreminjanja v njive). 2.) Nazaj vzpostaviti travniške površine, ki so se zarasle v zadnjih 10-ih letih. 3.) Vsaj enkratna košnja po 1.8. in spravilo letno. 4.) Košenje iz sredine travnika navzven. 5.) Ohranjanje mejic z drevesi in grmovjem. 6.) Urejanje novih drenažnih jarkov ni dovoljena. Obnova obstoječih jarkov naj se izvaja omejeno. 7.) Prepovedano je požiganje travnikov in grmovne vegetacije v pomladanskem in poletnem obdobju. 8.) Sprehajanje psov brez povodcev ni dovoljeno.	kosec		
<u>Mašun:</u> <u>MA 01</u> <u>Sviščaki:</u> <u>SV 01, SV 02</u>	1.) Aktivnosti in obiskovalce speljati na omejena in označena območja v čim ožji bližini obravnavanega območja. 2.) Aktivnosti na območju so lahko izključno v dnevnem času. 3.) Načrtuje naj se uporaba takšnih svetil, ki omogočajo osvetljava talnih površin in ne osvetljujejo neba in širše okolice; - uporabijo naj se svetila, ki ne oddajajo svetlobe v UV-spektru; - v drugem delu noči naj ostane prižgano minimalno število luči, če je iz varnostnih razlogov to	koconogi čuk, pivka, kozača, divji petelin, gozdni jereb	Ohranjanje kvalitetnega habitata kvalifikacijskih vrst ptic.	Ob ustreznem načrtovanju je ukrep izvedljiv. Ukrep je potrebno upoštevati pri načrtovanju in izvedbi plana.

Območje in vrsta posega	Omilitveni ukrep	Prizadete vrste/habitatni tipi in naravovarstveno območje na katerega se posega	Razloga izogiba škodljivega vpliva ali njegovega zmanjšanja	Ocena ustreznosti in verjetnosti uspešnosti izvedbe ukrepa
	dopustno.			
občina Ilirska Bistrica - splošno	V okviru službe za urejanje javnih zelenih površin naj Občina poskrbi, da se tujevrstne vrste ne pojavljajo na območjih za katere je odgovorna.	avtohtone vrste rastlin	Ohranitev kvalitetnega življenjskega prostora za avtohtone rastlinske in živalske vrste.	Ob ustreznem načrtovanju je ukrep izvedljiv. Ukrep je potrebno upoštevati pri načrtovanju izvedbe plana.
Postenjšek: PT 01/1 (območja stanovanj) PT 02/3 (območje zelenih površin)	Odpadne vode z območja naj se peljejo na čistilno napravo v Šembijah.	jamske naravne vrednote v okolici naselja Podstenjšek	Ohranitev kvalitetnega podzemnega habitata jam.	Ob ustreznem načrtovanju je ukrep izvedljiv. Ukrep je potrebno upoštevati pri načrtovanju in izvedbi plana.
Knežak: KN 05 (območja stanovanj)	Območje stavbnih zemljišč, ki posega na območje naravne vrednote naj se vrne v kmetijsko rabo.	NV Knežak – erozijsko okno	Ohranitev celovitega območja naravne vrednote.	Ob ustreznem načrtovanju je ukrep izvedljiv. Ukrep je potrebno upoštevati pri načrtovanju in izvedbi plana.
Jelšane: JE 09 (odlagališče odpadkov) JE 07/3 (gospodarska cona)	1.) Ob sanaciji odlagališča odpadkov jame ni dovoljeno zasuti, ali je kakorkoli drugače poškodovati. 2.) Pri izgradnji in urejanju gospodarske cone je potrebno preprečiti vožnjo z gradbenimi stroji v radiusu 8 m od vhoda v jamo.	NV Jama za Lisičino	Ohranitev kvalitetne naravne vrednote.	Ob ustreznem načrtovanju je ukrep izvedljiv. Ukrep je potrebno upoštevati pri načrtovanju in izvedbi plana.
Brce: BR 04 (območje zelenih površin)	1.) Sanitarije za potrebe kampa je potrebno urediti v sklopu obstoječih objektov.	NV Posrtev	Ohranitev kvalitetne naravne vrednote.	Ob ustreznem načrtovanju je ukrep izvedljiv. Ukrep je potrebno upoštevati pri načrtovanju in izvedbi plana.
Topolc: TP 11/2 (območje zelenih površin)	1.) V 15 m pas ob Reki se ne sme posegati.	NV Reka	Ohranitev kvalitetne naravne vrednote.	Ob ustreznem načrtovanju je ukrep izvedljiv. Ukrep je potrebno upoštevati pri načrtovanju in izvedbi plana.
Ilirska Bistrica: IB 08/1 (območje zelenih površin)	1.) Na območju ni dovoljeno postavljanje kakršnihkoli objektov (vključno z nezahtevnimi in enostavnimi).	NV Reka	Ohranitev kvalitetne naravne vrednote.	Ob ustreznem načrtovanju je ukrep izvedljiv. Ukrep je potrebno upoštevati pri načrtovanju in izvedbi plana.
Ilirska Bistrica: IB 09/2 (območje proizvodnih dejavnosti)	1.) Površine na območju je potrebno urediti tako, da ne bo prišlo do izlitja nevarnih novih vodotokov (asfaltiranje, lovilci olj, ...). 2.) Ob začetku gradbenih del je potrebno postaviti ograjo okoli gradbišča, da se fizično prepreči dostop do območja naravnih	NV Reka	Ohranitev kvalitetne naravne vrednote.	Ob ustreznem načrtovanju je ukrep izvedljiv. Ukrep je potrebno upoštevati pri načrtovanju in izvedbi plana.

Območje in vrsta posega	Omilitveni ukrep	Prizadete vrste/habitatni tipi in naravovarstveno območje na katerega se posega	Razlaga izogiba škodljivega vpliva ali njegovega zmanjšanja	Ocena ustreznosti in verjetnosti uspešnosti izvedbe ukrepa
	vrednot.			
Ilirska Bistrica: IB 24/5 (posebno območje)	1.) V 15 m pas ob Reki se ne sme posegati.	NV Reka	Ohranitev kvalitetne naravne vrednote.	Ob ustreznem načrtovanju je ukrep izvedljiv. Ukrep je potrebno upoštevati pri načrtovanju in izvedbi plana.
Zabiče: ZA 02/2 (območje zelenih površin)	1.) V 15 m pas ob Reki se ne sme posegati. 2.) Ureditev parkirišč za potrebe uporabnikov območja je potrebno urediti v okviru obstoječih stavbnih zemljišč in obstoječih objektov.	NV Reka	Ohranitev kvalitetne naravne vrednote.	Ob ustreznem načrtovanju je ukrep izvedljiv. Ukrep je potrebno upoštevati pri načrtovanju in izvedbi plana.

8.6 Upoštevanje smernic pristojnih nosilcev urejanja prostora in javnih pooblastil

Naravovarstvene smernice (ZRSVN, OE Nova Gorica, april 2010) so bile v OPN v veliki meri upoštevane. V okoljskem poročilu smo posebej izpostavili le predlagane spremembe, ki so potrebovale še dodatna pojasnila oziroma omilitvene ukrepe. V okoljskem poročilu smo izpostavili tudi nekaj območij, ki s stališča varstva narave niso sprejemljiva oziroma niso sprejemljiva v celoti.

Prvotni predlog OPN je predvideval nekaj predlaganih sprememb namenske rabe, ki jih je ZRSVN ocenil kot nesprejemljive, saj so bile pobude v nasprotju z varstvenimi usmeritvami za varovana območja. V procesu priprave OPN-ja smo skupaj z Občino Ilirska Bistrica in prostorskimi načrtovalci sporne predlagane spremembe rabe izločili oziroma jih zmanjšali na najmanjšo možno površino.

8.7 Spremljanje stanja

Splošno spremljanje stanja ohranjenosti narave vključuje spremljanje stanja rastlinskih in živalskih vrst, njihovih habitatov, habitatnih tipov, ekološko pomembnih območij, posebnih varstvenih območij in ekosistemov ter stanje na področju varstva naravnih vrednot. Nalogo zagotavljanja spremljanja stanja narave ima Ministrstvo za okolje in prostor, izvaja pa jo Zavod RS za varstvo narave.

Pri izvedbi posegov v okolje pa mora spremljanje stanja med gradnjo in po njej zagotoviti tudi investitor. Predlagamo, da se spremljanje stanja narave zagotovi za vse tiste dele načrta, pri katerih smo vplive na naravo ocenili z oceno C, torej so zanje potrebni omilitveni ukrepi.

KAZALCI ZA SPREMLJANJE STANJA	SPREMLJANJE STANJA
Ugodno stanje habitatnih tipov in vrst na Natura območjih, zavarovanih območjih in ekološko pomembnih območjih.	Natančen popis negozdnih habitatnih tipov za del območja občine Ilirska Bistrica (negozdni habitatni tipi Slovenije – območje Gure) je bil že izveden. Smiselno bi bilo zagotoviti še popise favne in flore na ostalih območjih.

KAZALCI ZA SPREMLJANJE STANJA	SPREMLJANJE STANJA
Ohranitveno stanje vodnih teles (vodotokov, kalov...) in obvodnih habitatnih tipov.	Monitoring stanja po izvedbi predvidenih sprememb namenske rabe in nekaterih neizvedenih stavbnih zemljišč v obvodnem prostoru.
Število podhodov in število dvoživk, ki prehajajo preko cestišč.	Spremljanje selitev dvoživk na območjih črnih točk in postavitve zaščitnih ograj in prehodov. Spremljanje selitvenih poti velikih zveri in preverjanje ali njihove poti niso prekinjene.

8.8 Skladnost OPN z okoljskimi cilji s področja narave

Okoljski cilji se nanašajo na območja z naravovarstvenimi statusi in na ohranjanje značilnosti in lastnosti, zaradi katerih so bila območja določena. Nekateri pobude posegajo na naravovarstvena območja (Natura območja, zavarovana območja, ekološko pomembna območja in naravne vrednote). Na podlagi tega so bili opredeljeni tudi omilitveni ukrepi, ki so zastavljeni tako, da se ohranjajo lastnosti naravovarstvenih območij (ugodno stanje habitatnih tipov in živalskih in rastlinskih vrst). Ob upoštevanju teh ukrepov je OPN v skladu z zastavljenimi cilji.

8.9 Viri

- ARSO, 2008 (<http://www.natura2000.gov.si/>, maj 2011)
- Atlas okolja, (http://gis.arso.gov.si/atlasokolja/profile.aspx?id=Atlas_Okolja_AXL@Arso; maj 2011)
- Božič L., 2003. Mednarodno pomembna območja za ptice Slovenije 2. Predlogi posebnih zaščitnih območij (SPA) v Sloveniji- DOPPS, Monografija št. 2, Ljubljana
- Čelik T., Verovnik R., Gomboc S., Lasan M., 2005. Natura 2000 v Sloveniji, Metulji (Lepidoptera). ZRC SAZU, Biološki inštitut Jovana Hadžija, Ljubljana
- Figelj J., Rubinič B., 2011. Strokovne podlage za izdelavo okoljskega poročila v postopku CPVO za OPN občine Ilirska Bistrica. DOPPS, maj 2011
- Geister I. 1995. Ornitološki atlas Slovenije. Razširjenost gnezdil, DZS, Ljubljana
- Gooders J., 1998. Priročnik ptici Slovenije in Evrope. Založba Mladinska knjiga, Ljubljana.
- Govedič M. & M. Bedjanič, V. Grobelnik, A. Kapla, J. Kus Veenvliet, A. Šalamun, P. Veenvliet, A. Vrezec, 2007. Dodatne raziskave kvalifikacijskih vrst Natura 2000 s predlogom spremljanja stanja – raki, CKFF, Miklavž na Dravskem polju
- Jogan N, Kaligarič M., Leskovar I., Seliškar A., Dobravec J. 2004. Habitatni tipi Slovenije – tipologija 2004, RS, ARSO, Ljubljana
- Jogan N., Kotarac M., Lešnik A. (ured.), 2004. Opredelitev območij evropsko pomembnih gozdnih habitatnih tipov s pomočjo razširjenosti značilnih rastlinskih vrst. (končno poročilo). Naročnik: Ministrstvo za okolje, prostor in energijo, ARSO, Ljubljana
- Kaligarič, Paušič, A., Paušič, I., M., Škornik, S., Šajna N., 2009. Kartiranje gozdnih habitatnih tipov Slovenije. Območje Gure. Končno poročilo. Fakulteta za naravoslovje in matematiko UM, Maribor.
- Kryštufek B., Režek Donev N., 2005. Atlas netopirjev Slovenije (Chiroptera). Scopolia No 55: 1 - 92
- Naravovarstvene smernice za Občinski prostorski načrt Občine Ilirska Bistrica, št. 5-III-166/4-O-09/ACG, Zavod RS za varstvo narave, Območna enota Nova Gorica, april 2010
- Občinski prostorski načrt občine Ilirska Bistrica. V prostoru, maj 2011
- Ocena ekološkega in kemijskega stanja rek v Sloveniji v letih 2007 in 2008. Arso, marec 2010
- Perušek M. 2008. Gozdne ptice območij Natura 2000. Zveza gozdarskih društev Slovenije, Gozdarska založba zavod za gozdove Slovenije, Ljubljana

- ZRSVN, Izpis podatkov iz uradnih evidenc ZRSVN za pripravo OPN občine Ilirska Bistrica, št. 5-IV-372/2-O-08/KB (03.09.2008) in (11.12.2008- dopolnitve):
 - Strokovna izhodišča za vzpostavitev Natura 2000 območij: različne skupine (več avtorjev), 2003;
 - *rastlinske vrste (Boško Čušin in sod. 2003. Strokovna izhodišča za vzpostavljanje omrežja Natura 2000, Rastline(Pteridophyta in Spermatophyta), Znanstvenoraziskovalni inštitut SAZU, Biološki inštitut Jovana Hadžija, Novi trg 2, 1000 Ljubljana. (končno poročilo). Naročnik: Ministrstvo za okolje, prostor in energijo, ARSO, Ljubljana. 234 str., digitalne priloge
 - *ribe (Bertok M., Budihna N., Povž M., 2003. Strokovne osnove za vzpostavljanje omrežja Natura 2000 ribe (Pisces), piškurji (Cyclostomata), raki deseteronožci (Decapoda). Zavod za ribištvo Slovenije, Župančičeva 9, SI-1000 Ljubljana. (končno poročilo). Naročnik: Ministrstvo za okolje, prostor in energijo, ARSO, Ljubljana. 371 str., digitalne priloge
 - *hrošči (Drovenik B, Pirnat A., 2003. Strokovna izhodišča za vzpostavljanje omrežja Natura 2000: hrošči (Coleoptera), ZRC SAZU, Biološki inštitut Jovana Hadžija, Ljubljana. (končno poročilo).Naročnik: Ministrstvo za okolje, prostor in energijo, ARSO, Ljubljana, digitalne priloge
 - *metulji (Čelik T., Verovnik R., Rebeušek F., Gomboc S. & Lasan M., 2004. Strokovna izhodišča za vzpostavljanje omrežja Natura 2000: Metulji (Lepidoptera). Končno poročilo. Biološki inštitut Jovana Hadžija ZRC SAZU, Novi trg 2, SI – 1000 Ljubljana. 297 str., digitalne priloge
 - *velike zveri (medved, volk, ris) (Jonozovič M., 2003. Strokovna izhodišča za vzpostavljanje omrežja Natura 2000: medved, ris in volk (3 poročila), Ljubljana
 - *gozdovi (Golob A., 2004. Pregled habitatnih tipov gozdov v Sloveniji: Pregled gozdnih habitatnih tipov, ki v grobem ustrezajo merilom iz habitatnega priročnika EU in njihove značilnosti v predlaganih območjih Nature 2000, ARSO, 2004, digitalne priloge
 - Kryštufek B in sod, 2001.Raziskava razširjenosti evropsko pomembnih vrst v Sloveniji. Prirodoslovni muzej Slovenije, Ljubljana, 682 str., digitalna priloga
 - Kryštufek B., P. Presetnik & A. Šalamun, 2003. Strokovne osnove za vzpostavljanje omrežja Natura 2000: Netopirji (Chiroptera) (končno poročilo). Naročnik: Ministrstvo za okolje, prostor in energijo, ARSO, Ljubljana. Prirodoslovni muzej Slovenije, Ljubljana. 322 str., digitalne priloge
 - Presetnik P., Podgorelec M., Grobelnik V. Šalamun A., 2007. Monitoring populacij izbranih vrst ciljev vrst netopirjev (zaključno poročilo). Naročnik: Ministrstvo za okolje in prostor, Ljubljana. Center za kartografijo favne in flore, Miklavž na Dravskem polju. 251 str., digitalne priloge
 - Vrezec A., Polak S., Kapla A., Pirnat A., Grobelnik V., Šalamun A., 2007. Monitoring populacij izbranih ciljnih vrst hroščev (končno poročilo). Nacionalni inštitut za biologijo, Ljubljana, 144 str., 3 priloge
 - Koce U., Božič L., Mihelič T., 2006. Notranja conacija habitatov kvalifikacijskih vrst ptic na območjih Natura 2000; Reka-dolina, Slovenske gorice-doli, Banjšice, Goričko, Mura, Drava, Cerkljansko jezero, Nanoščica-porečje, Trnovski gozd-južni rob in Nanos (končno poročilo), Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije, Ljubljana, 121 str.
 - Rubinič B., Koce U., Božič L., Mihelič T., 2005. Notranja conacija habitatov kvalifikacijskih vrs ptic. Vmesno poročilo. Conacija območij Natura 2000: Dravinjska dolina, Krakovski gozd-Šentjernejsko polje, Ljubljansko barje, Kozjansko- Dobrava- Jovsi, Kras, Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije, Ljubljana, 80 str.
 - Božič L., Rubinič B., 2004. Strokovna izhodišča za vzpostavljanje omrežja Natura 2000, predlogi posebnih varstvenih območij- del po direktivi 79/409/EGS, notranja conacija habitatov kvalifikacijskih vrst ptic, Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije, Maribor

- Govedič M., Bedjanič M., Grobelnik V., Kapla A., Kus Veenvliet, Šalamun A., Veenvliet P., Vrezec A. 2007. Dodatne raziskave kvalifikacijskih vrst Natura 2000 s predlogom spremljanja stanja- raki (končno poročilo), Center za kartografijo favne in flore, Miklavž na Dravskem polju, 128 str.
- Seliškar A., Vreš B., Skoberne P., 2004. Kartiranje negozdnih habitatnih tipov, Ilirska Bistrica-vzhod, Biološki inštitut Jovana Hadžija ZRC SAZU, Ljubljana
- Rubinič B., Božič L., Denac D., Mihelič T. 2004. Monitorng populacij izbranih vrst ptic: drugo vmesno poročilo- rezultati popisov v sezoni 2004, Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije, Ljubljana, 85 str.
- Rubinič B., Mihelič T., Božič L., 2005. Monitorng populacij izbranih vrst ptic: vmesno poročilo- rezultati popisov v sezoni 2005, Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije, Ljubljana, 85 str.
- Rubinič B., Mihelič T., Božič L., Denac D., Kmecl P., 2006. Monitoring populacij izbranih vrst ptic : vmesno poročilo- rezultati popisov v gnezditveni sezoni 2006. Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije, Ljubljana, 47 str.
- Rubinič B., Božič L., Denac D., Kmecl P., 2007. Poročilo monitoringa izbranih vrst ptic na posebnih območjih varstva (SPA): končno poročilo- rezultati popisov v gnezditveni sezoni 2007. Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije, Ljubljana, 39 str.
- Polak S. 2007. Inventarizacija kvalifikacijskih „Natura 2000“ vrst rastlin in živali na pilotnem območju Snežnik v okviru akcije A3 projjekta LIFE z naslovom „Natura 2000 v Sloveniji- upravljalški modeli in informacijski sistem“ (LIFE04NAT/SI/000240), naročnik Zavod RS za varstvo narave, februar 2007
- CKFF, 2007. Podatki popisa kalov v okviru projekta Interreg SLO- ITA 1001 kal- 1001 zgodba o življenju, Center za kartografijo favne in flore, Miklavž na Dravskem polju

9. KULTURNA DEDIŠČINA

9.1 Zakonski okvir

- Zakon o varstvu kulturne dediščine (Ur. l. RS, št. 16/08, 123/08)
- Zakon o varstvu okolja (Ur. l. RS, št. 39/06, 70/08, 108/09)
- Zakon o ratifikaciji Evropske konvencije o krajini (MEKK) (Ur. l. RS, št. 19/03)
- Zakon o ratifikaciji Evropske kulturne konvencije št. 18 (Ur. l. RS, št. 7/93)
- Zakon o ratifikaciji konvencije o varstvu arheološke dediščine (spremenjena) (MEKVAD), (Ur. l. RS, št. 24/99) – t.i. Malteška konvencija
- Zakon o ratifikaciji Konvencije o varstvu svetovne kulturne in naravne dediščine (Ur. l. RS, št. 7/93)
- Zakon o ratifikaciji Konvencije št. 121 o varstvu evropskega arhitektonskega bogastva (Ur. l. RS, št. 7/93) – t.i. Granadska konvencija
- Konvencija o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravice v okoljskih zadevah (Aarhuška konvencija), (Ur. l. RS, Mednarodne pogodbe, št. 17/04)
- Resolucije in deklaracije Sveta Evrope:
 - Evropska konferenca ministrov pristojnih za kulturno dediščino (Bruselj, 1969, Valetta, 1992, Helsinki, 1996, Portorož, 2001)
 - Evropska konferenca ministrov pristojnih za stavbno kulturno dediščino (Granada, 1985)
- Odlok o razglasitvi Domačije Knežak 103 za kulturni spomenik državnega pomena (Ur. l. RS, št. 26/01)
- Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna (Uradne objave PN, št. 29/84, Ur. l. RS, št. 30/91)
- Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov v občini Ilirska Bistrica (Uradne objave PN, št. 2/93, Uradne objave Snežnik, št. 6/00).
- Pravilnik o registru nepremične kulturne dediščine (Ur. l. RS, št. 25/02)

9.2 Določitev okoljskih ciljev in vrednotenje vplivov izvedbe plana

Okoljski cilji plana izhajajo iz mednarodnih in državnih programskih dokumentov ter veljavnih pravnih predpisov (zakoni, uredbe in pravilniki) s področja varstva kulturne dediščine in urejanja prostora. Pri določitvi okoljskih ciljev je bilo upoštevano tudi obstoječe stanje enot in vplivnih območij kulturne dediščine v občini Ilirska Bistrica.

Skladno z Zakonom o varstvu kulturne dediščine (Ur. l. RS, št. 16/08, 123/08) je varstvo dediščine javna korist, ki se določa v skladu s kulturnim, vzgojnim, razvojnim, simbolnim in identifikacijskim pomenom dediščine za državo, pokrajine in občine. Cilji varstva dediščine obsegajo:

- identificiranje dediščine, njenih vrednot in vrednosti, njeno dokumentiranje, preučevanje in interpretiranje,
- ohranitev dediščine in preprečevanje škodljivih vplivov nanjo,
- omogočanje dostopa do dediščine ali do informacij o njej vsakomur, še posebej mladim, starejšim in invalidom,
- predstavljanje dediščine javnosti in razvijanje zavesti o njenih vrednotah,
- vključevanje vedenja o dediščini v vzgojo, izobraževanje in usposabljanje,
- celostno ohranjanje dediščine,
- spodbujanje kulturne raznolikosti s spoštovanjem različnosti dediščine in njenih interpretacij ter
- sodelovanje javnosti v zadevah varstva.

Rabam prostora in dejavnostim, ki bi lahko imeli negativen vpliv na varstvo, ohranjanje in vzdrževanje kulturne dediščine, se je potrebno izogibati. Občinski prostorski načrt (OPN) mora kot ukrep za varstvo, ohranjanje in vzdrževanje kulturne dediščine predvideti tudi določilo, da v območjih in v vplivnih območjih kulturne dediščine ni dovoljeno postavljanje enostavnih objektov, ki bi imeli negativen vpliv na kulturno dediščino. OPN mora določati tudi, da je za vsak poseg na enotah, območjih in vplivnih območjih dediščine pri pristojni službi za varstvo kulturne dediščine potrebno pridobiti kulturnovarstvene pogoje in kulturnovarstveno soglasje.

OPN predvideva kot enega izmed ciljev prostorskega razvoja zagotovitev ohranjanja kulturne dediščine ter njene trajnostne rabe. Cilj OPN je vključevanje zasnove varstva kulturne dediščine v usmeritve razvoja poselitve in celovito prenavo. Spodbuja se prenova vaških jeder in drugih območij, skladno z vrednotami ohranjanja kulturne dediščine. OPN je usmerjen v razvoj krajine Brkinov, Reke, Bistriškega, Snežnika, doline Knežak, Matarskega podolja z upoštevanjem lastnosti elementov kulturne dediščine. Lastnosti dediščine upošteva tudi pri usmeritvah za urbanistično oblikovanje naselij z vključevanjem prenave in sanacije razvrednotenih območij. Usmeritve za razvoj in ohranjanje kulturne dediščine so podane v 48. členu odloka. Skladno z dopolnjenim osnutkom odloka so območja kulturne dediščine prepoznana kot za občino pomembna, zato se na območjih varstva kulturne dediščine zagotavlja celostno varstvo naselbinske in arheološke dediščine.

Tabela 27: Okoljski cilji, stanje in kazalci plana občine za kulturno dediščino

CILJI	KAZALCI	STANJE
<ul style="list-style-type: none"> ohranitev enot ter velikosti območij kulturne dediščine in njihovih lastnosti ohranjanje celovitosti, povezav in enovitosti vplivnih območij ohranjati in vzdržno razvijati krajinska območja s prepoznavnimi značilnostmi kulturnega in simbolnega pomena, ki so pomembna na nacionalni in regionalni ravni z upoštevanjem varstvenih pogojev in smernic v urejanju prostora v povezavi z drugimi prostorskimi sistemi (poselitev, infrastruktura, razvoj, podeželja) zagotavljanje kvalitete bivalnega okolja z vključevanjem kulturne dediščine v urejanje, prenavo in oživljanje naselij varstvo, upravljanje in načrtovanje krajine upoštevanje arheoloških območij in njihovega položaja v prostoru 	<ul style="list-style-type: none"> stopnja ogroženosti enot dediščine, ki temelji na oceni stanja in uporabe ohranjanje lastnosti in prepoznavnosti enot ter območij kulturne dediščine v občini Ilirska Bistrica 	<p>V občini se na podlagi podatkov iz registra nepremične kulturne dediščine (RKD) nahaja:</p> <ul style="list-style-type: none"> 232 trenutno registriranih prostorsko relevantnih enot kulturne dediščine status kulturnega spomenika ima 40 enot. Status kulturnega spomenika državnega pomena ima le ena enota dediščine (Domačija Knežak 103, EŠD 9133). Stanje enot dediščine je različno glede na vrst dediščine. Stanje posameznih vrst dediščine je podano v poglavju 9.3. na prostoru občine se nahaja 36 arheoloških najdišč v občini najemo tudi območja ustvarjenih kvalitet prostora ter krajinsko območje, ki je prepoznano na nacionalni ravni, to je območje Prem-Suhorje

9.2.1 Metode ugotavljanja in vrednotenja vplivov izvedbe plana na okolje

Vpliv izvedbe plana na enote in območja kulturne dediščine se vrednoti v odnosu do zastavljenih okoljskih ciljev z uporabo meril vrednotenja, predpisanih z Uredbo o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje (Ur. l. RS, št. 73/05). Skladno z omenjeno Uredbo se vplive vrednoti v velikostnih razredih od ocene A do ocene X. Vplive planiranih posegov na kulturno dediščino smo ocenili na osnovi terenskega ogleda, strokovnih podlag za pripravo občinskega prostorskega načrta ter podatkov o enotah kulturne dediščine, glede na stanje podatkovne baze registra kulturne dediščine (RKD), posredovanih s strani

Ministrstva za okolje in prostor. Vsako poseganje plana v območje ali objekt kulturne dediščine še ne pomeni tudi negativnega vpliva nanjo, temveč je vpliv odvisen od značilnosti posega in območja (objekta) kulturne dediščine in predpisanega varstvenega režima. Ključnega pomena je torej preverjanje ali je poseg skladen z določili, ki veljajo za posamezen objekt in območje. Vpliv na kulturno dediščino je odvisen od:

- obsega in značilnosti predvidenega posega
- značilnosti objekta ali območja kulturne dediščine (zvrst, umeščenost v prostor, valorizacija, varstvena usmeritev in režim, ocena stanja in ogroženosti).

Tabela 28: Razredi vplivov plana na kulturno dediščino

OPISNA OCENA	RAZLAGA OCENE
A - ni vpliva/ vpliv je pozitiven	Posegi so načrtovani izven enot, območja ali vplivnega območja kulturne dediščine – negativnih posledic izvedbe plana ne bo ali pa bo plan na kulturno dediščino vplival pozitivno z zmanjšanjem stopnje njene ogroženosti, izboljšanjem dostopnosti, prezentiranosti.
B - nebitven vpliv	Posegi so načrtovani v bližini enot, območja ali vplivnega območja kulturne dediščine. Območje posega je v vidnem polju kulturne dediščine, toda ne vpliva nanjo. Posegi se nahajajo v območju kulturne dediščine, toda zaradi narave teh ureditev in lastnosti dediščine niso prizadete značilnosti, na katerih temelji varstvo območja ali objekta.
C - nebitven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov)	Predlagani posegi segajo v območja in vplivna območja kulturne dediščine ali se nahajajo ob objektih kulturne dediščine, lahko degradirajo celovitost ter lastnosti enot ali območij kulturne dediščine, vendar so možni in izvedljivi učinkoviti omilitveni ukrepi.
D - bistven vpliv	Posegi so načrtovani v območja, objekte ali vplivna območja, degradirajo celovitost in lastnosti dediščine, zaradi ureditve bi lahko prišlo do poškodbe posameznih prvin dediščine ali sprememb v kakovosti posameznih značilnosti. Zmanjša ali omeji se lahko dostopnost in/ali zmožnost prezentacije dediščine, lahko pride tudi do opustitve rabe. oz. neustrezne rabe enot ali območij kulturne dediščine.
E - uničujoč vpliv	Posegi so načrtovani v območja ali objekte kulturne dediščine na način, da je pričakovati njihovo uničenje.
X - ugotavljanje vpliva ni možno	Ugotavljanja vpliva na enote ali območja kulturne dediščine ni možno.

9.3 Opis dejanskega stanja kulturne dediščine na območju OPN

Zakon o varstvu kulturne dediščine (Ur. l. RS, št. 16/08, 123/08) opredeljuje dediščino kot dobrino, podedovano iz preteklosti, ki jih Slovenke in Slovenci, pripadnice in pripadniki italijanske in madžarske narodne skupnosti in romske skupnosti, ter drugi državljanke in državljani Republike Slovenije opredeljujejo kot odsev in izraz svojih vrednot, identitet, verskih in drugih prepričanj, znanj in tradicij. Dediščina vključuje vidike okolja, ki izhajajo iz medsebojnega vplivanja med ljudmi in prostorom skozi čas. Dediščina se deli na materialno in živo dediščino. Materialno dediščino sestavljata premična in nepremična dediščina. Celostno ohranjanje dediščine se uresničuje v razvojnem načrtovanju in ukrepih države, pokrajin in občin tako, da dediščino ob spoštovanju njene posebne narave in družbenega pomena vključujejo v trajnostni razvoj. Varstvo dediščine je ohranjanje materialnih in vsebinskih lastnosti predmetov, skupin predmetov oziroma objektov ali območij, skrb za njihovo celovitost in neokrnjenost ter poudarjanje in zagotavljanje pomena, ki ga imajo kot bistvena sestavina sodobnega življenja. Temeljna vsebina in cilji varstva dediščine je, med drugim, preprečevanje posegov, s katerimi bi se utegnile spremeniti lastnosti, vsebina, oblike in s tem vrednost dediščine.

Podatki o enotah, območjih enot, vplivnih območij kulturne dediščine ter območjih kompleksnega varstva kulturne dediščine v odprtem prostoru izhajajo iz baze podatkov Ministrstva za kulturo ter

iz registra nepremične kulturne dediščine (RKD). Območja za razglašene spomenike niso nujno identična območjem razglasitve. Območja kompleksnega varstva kulturne dediščine so vključena v območja t.i. nacionalnih območij prepoznavnosti, ki so določena v Odloku o strategiji prostorskega razvoja Slovenije (Ur. l. RS, št. 76/04).

Na območju občine Ilirska Bistrica je po podatkih grafičnih podlag Ministrstva za kulturo ter smernic za načrtovanje Občinskega prostorskega načrta Občine Ilirska Bistrica evidentiranih 232 prostorsko relevantnih enot nepremične kulturne dediščine. Stanje enot dediščine je različno glede na zvrst dediščine.

9.3.1 Arheološka dediščina

Arheološka dediščina so vsakršni objekti, zgradbe, skupine stavb, prostorsko urejena območja, premični predmeti prezentirani in situ, drugi spomeniki in njihov položaj ne glede na to ali so na kopnem ali vodi. Pri varovanju arheološke dediščine se ščiti zemeljske plasti z arheološkimi ostanki pred različnimi posegi in rabami (izkopi, nasipi, intenzivna kmetijska in gozdarska raba, gradnja različnih objektov in infrastrukturnih naprav, itd.) ter prostorski in vsebinski kontekst najdišča. Novi posegi v prostor se arheološkim najdiščem načeloma izogibajo. Pri gradnji zahtevnih objektov in objektov gospodarske javne infrastrukture je treba zagotoviti arheološke raziskave na celotnem območju predvidenega posega in ne le na območju do sedaj prepoznane arheološke dediščine. Težave se pojavljajo glede varovanja ter ohranjanja območij arheološke dediščine predvsem na območju kmetijskih zemljišč. Slednja so ogrožene zaradi agromelioracijskih posegov in z običajnimi agrokulturnimi aktivnostmi, kot je globoko oranje ter bi jo bilo nujno izvzeti iz območij kmetijskih površin in jo varovati in situ, tako da bi ohranili travnate, neobdelane površine.

Nekaj arheoloških najdišč se nahaja v gozdnem prostoru, kjer so sicer plasti tal dobro zaščitene pred uničenjem, vendar pa jo lahko preraščanje dreves tudi poškoduje. Tovrstna najdišča so relativno slabo raziskana. Arheološko dediščino v občini predstavlja 36 registriranih enot. Arheološka najdišča se nahajajo v bližini naselij Bač, Hrušica, Ilirska Bistrica, Jablanica, Jelšane, Knežak, Koritnice, Kuteževo, Ostrožno Brdo, Podgraje, Prem, Račice, Starod, Šembije, Tominje, Podgrad, Dolnji Zemon in Zabiče.

9.3.2 Stavbna dediščina

Stavbno dediščino sestavljajo sakralni (cerkve, kapelice, znamenja), sakralno-profani (samostani, župnišča) in profani objekti (tudi etnološka dediščina). Usmeritve in varovanje se nanaša tudi na tehniško dediščino (območja ali skupine stavb, orodja, naprave in stroji ter drugi predmeti, ki pričajo o razvoju proizvodnih sredstev, tehnologije in tehnične kulture v Sloveniji). Pri tem se varuje tlorisna in višinska zasnova ter konstrukcijska zasnova in gradivo, oblikovanost zunanjsčine, komunikacijska in infrastrukturna navezava na javni prostor ter vsebinski in prostorski kontekst navezave stavbe z okolico – vedute. V stavbno dediščino se lahko posega z vzdrževalnimi, sanacijskimi in obnovitvenimi deli v smislu boljše prezentacije objekta v skladu s kulturno varstvenimi pogoji in soglasjem ter določili konservatorskega programa. Profana stavbna dediščina v občini obsega 38 enot. Nanaša se predvsem na kmečke stanovanjske objekte. V oblikovanju kmečkega doma razberemo predvsem osrednjeslovenske značilnosti. Prevladujejo domačije stegnjenega tipa, medtem ko se je mediteranska oblika z nizanjem stanovanjskih in gospodarskih poslopij okrog dvorišča, izrazila le izjemoma in še ta razmeroma pozno. Osrednjeslovenska je tudi tridelna zasnova stanovanjske hiše, medtem, ko je zunanji izraz nadstropnih hiš s prevladujočimi položnimi opečnimi strehami tipično mediteranski. Stavbno

profano dediščino ogrožajo predvsem neprimerna namembnost, slabe prenove in zadnjem času tudi velikokrat nepotrebne rušitve.

Od grajskih stavb je prav gotovo najpomembnejši grad na Premu (EŠD 574), ki je trenutno v fazi prenove. Drugi pomemben objekt je Turn Radlšek v Gornji Bitnji (EŠD 9765), ki ga je potrebno renovirati po konservatorskem načrtu. Ostale objekte je potrebno zaščititi in utrditi, da ne bodo ogrožale obiskovalcev. Prenova in prezentacija grajskih stavb je pomembna za identiteto prostora in za osvetlitev kulturne zgodovine občine.

Sakralno stavbna dediščina je najbolj zastopana v občini, saj šteje 83 enot. Je tista zvrst kulturne dediščine, ki je najbolj redno vzdrževana, zato je tudi njeno materialno stanje relativno dobro. Vse cerkvene stavbe je potrebno še naprej ohranjati in vzdrževati, pozornost pa je potrebno nameniti zlasti ohranjanju njihovega prostorskega konteksta.

9.3.3 Memorialna dediščina

Varuje se:

- avtentičnost lokacije
- materialno substanco in fizično pojavnost objekta;
- vsebinski prostorski kontekst območja z okolico (vedute).

V memorialno dediščino se lahko posega z vzdrževalnimi, sanacijskimi in obnovitvenimi deli v smislu boljše prezentacije ter v skladu s kulturnovarstvenimi pogoji in soglasjem. Memorialne dediščine je razmeroma veliko (42 enot), navezuje pa se predvsem na dogodke med 2. svetovno vojno. V večini primerov dobro vzdrževana in ni ogrožena.

9.3.4 Naselbinska dediščina

Naselbinska dediščina je opredeljena kot stavbna celota (skupina stavb urbanih ali podeželskih območjih, ki morajo biti homogena in istočasno ustrezati kvalitativnim merilom), ki imajo izrazit zgodovinski, arheološki, umetniški, znanstveni, družbeni ali tehniški pomen in so medsebojno dovolj povezane, da sestavljajo topografsko določljive enote. Pri tem se varuje:

- zgodovinski značaj naselij ter naselbinska zasnova (parcelacij, komunikacijska mreža)
- odnose med posameznimi stavbami, med stavbami in odprtim prostorom ter odnose med naseljem in okolico (vedute na naselja in pogledi iz njega),
- prostorsko pomembnejše naravne prvine znotraj naselja (drevesa, vodotoki),
- prepoznavna lega v prostoru oz. krajini (glede na potek poti, reliefne značilnosti itd.),
- podobo naselja v prostoru (gabarit, oblike strešin, kritina),
- stavbno tkivo (prevladujoč stavbi tip, javna oprema itd.).

Naselbinska dediščina v občini Ilirska Bistrica šteje 62 naselji, ki so ovrednotena kot kulturna dediščina. V oblikoslovju naselij prevladuje tip obcestnih naselij, ki so z nadaljnjo rastjo dobile zvezdasto obliko in ohranile lego z lipami poudarjene cerkve na robu naselja. Le v redkih primerih, tako v Dolenjah pri Jelšanah (EŠD 27474), Hrušici (EŠD 27737), Topolcu (EŠD 16092), je cerkev sestavni del vaše strukture, kjer je postala nosilec notranjega poudarka. Razporejanje stavbnih nizov enega zraven drugega z zatrepnimi fasadami obrnjenimi na osrednjo vaško pot je značilno za naselja načrtne kolonizacije. Naselbinsko dediščino ogrožajo slabe urbanistične rešitve, ki ne upoštevajo tipologije obstoječih naselij. Od 62 zavarovanih naselji imata samo 2 status kulturnega spomenika. To sta naselji Prem – Vas (EŠD 573) in Ilirska Bistrica - Mestno jedro (EŠD 8459).

9.3.5 Vplivno območje dediščine

Mnoge enote dediščine imajo kot del prostora vplivno območje, v katerem se je potrebno izogibati posegom, ki bi lahko razvrednotile njihov prostorski pomen. Vplivna območja predstavljajo vse površine, ki v okolici enote dediščine tvorijo skupaj z njo razpoznavno krajinsko sliko. V teh

območjih je potrebno ohranjati poglede na prostorske dominante, ohranjati značilno naselbinsko, krajinsko in arhitekturno tipologijo in morfologijo. Z vzdržnim razvojem se ohranja razmerja med naravnimi in grajenimi elementi prostora. Vplivna območja omogočajo usmerjanje razvoja na način, ki omogoča ohranjanje že prepoznanih kvalitete in razmerij ter sanacijo degradiranih površin. Določanje namenske rabe in posegi v prostor morajo biti ustrezno utemeljeni in morajo predstavljati dopolnitev oz. nadgradnjo obstoječih kvalitete. Nova poselitve mora biti praviloma prostorsko in strukturno podrejena obstoječemu poselitvenemu vzorcu.

Za posege v vplivnem območju kulturnega spomenika ali dediščine je potrebno pridobiti kulturnovarstveno soglasje, če to obveznost določa akt o razglasitvi. Kulturnovarstveno soglasje izda Zavod za varstvo kulturne dediščine v skladu z aktom o razglasitvi. Pred izdajo kulturnovarstvenega soglasja je treba pridobiti kulturnovarstvene pogoje Zavoda. Namen določanja vplivnih območij je usmerjati razvoj na način, ki bo omogočal ohranjanje že prepoznanih prostorskih kvalitete in razmerij ter sanacijo degradiranih površin. Kulturno dediščino predstavljajo tudi vsi leseni kozolci, slopna znamenja in zidane kapelice, ki se nahajajo na varovanem območju kulturne dediščine. Oblikovanje označevalnih in usmerjevalnih tabel, ulična in cestna oprema se na varovanih območjih oblikujejo celostno, skladno s pogoji pristojne službe za varstvo kulturne dediščine Zavoda za varstvo kulturne dediščine Nova Gorica.

9.3.6 Območja ustvarjenih kvalitete prostora

Območja ustvarjenih kvalitete prostora so vsi objekti in območja varovana po predpisih o varstvu kulturne dediščine (območja kulturne dediščine) ter krajinsko območje, ki je prepoznano na nacionalni ravni. To je območje Prem - Suhorje. V teh območjih niso sprejemljivi posegi, ki bi utegnili spremeniti lastnosti, vsebino in oblike ter s tem vrednost prepoznanih kvalitete prostora. Pri načrtovanju poselitve in poseganju v prostor je v teh območjih treba upoštevanja tudi varstveni vidiki. Območje se ohranja in vzdržno razvija kot krajinsko območje s prepoznavnimi značilnostmi, ki so pomembna na regionalni in lokalni ravni. Obsega dva naselbinska spomenika Prem in Suhorje, ki sta značilni naselja na slemenu. Pobočja so kmetijsko preoblikovana z značilnimi sadovnjaki in travniki. V območju je večje število kulturnih spomenikov, cerkev, mlinov in žag ob reki Reki. Vas Prem (EŠD 573) leži na izpostavljenem slemenu med dominantama gradu in župne cerkve. Suhorje (EŠD 4808) je gručasto naselje na slemenu z izpostavljeno lego župne cerkve sv. Miklavža in znamenjem – svetilnikom. Območje sega v dve občini kar pomeni, da ga je potrebno celostno obravnavati na nivoju obeh občin.

9.3.7 Občinski prostorski načrt občine Ilirska Bistrica in zasnova varstva kulturne dediščine

Na osnovi podatkov o kulturni dediščini v občini Ilirska Bistrica ter na podlagi digitalnih podatkov iz registra nepremične kulturne dediščine lahko opišemo vpliv temeljnih vsebin OPN na zasnovo varstva kulturne dediščine po naslednjih posameznih sestavinah:

- izhodišča in cilji prostorskega razvoja občine
Cilj OPN Ilirska Bistrica je spodbujanje prenove vaških jeder in drugih območij, skladno z vrednotami ohranjanja kulturne dediščine. Posebno pozornost je treba posvetiti konceptu celostnega varstva, s poudarkom na pomenu varstvenih območij na nivoju večjih območij naselbinske dediščine, manjših homogenih stavbnih celot in posameznih objektov, ki se varujejo v njihovem vplivnem območju. Območja, kjer je treba zagotoviti celostno ohranjanja kulturne dediščine so predvsem območja naselbinske in arheološke dediščine. Prostorski razvoj bo omogočal izkoriščenje naravnih in ustvarjenih potencialov za razvoj turizma na podeželju in naravnem okolju, kjer bo vključeno tudi varstvo kulturne dediščine.
- zasnova razmestitve dejavnosti v prostoru

V osnutku odloka za OPN je opredeljena zasnova prostorskega razvoja občine Ilirska Bistrica in sicer po stanovanjskih, družbenih, gospodarskih ter prostočasnih dejavnosti. V naselja se usmerjajo različne dejavnosti, ki zagotavljajo mešanje funkcij bivanja in dela. Dejavnosti se razporejajo tako, da so med seboj združljive in ne motijo druga druge. Večina oskrbnih, izobraževalnih, gospodarskih, storitvenih in kulturnih dejavnosti se z OPN usmerja v edini občinski center naselje Ilirska Bistrica. Ostala naselja se razvijajo kot pomembnejša lokalna središča, lokalna središča in manj pomembna lokalna središča. Območje Mašuna in Sviščakov z zaledjem snežniških gozdov in smučiščem se bo razvijalo kot rekreativno in turistično območje.

- zasnova poselitve, komunalne infrastrukture in krajine

Zasnova poselitve se z OPN usmerja v sanacijo in prenovo razpršene gradnje in celovito prenovo posameznih naselij. Pri prostorskem načrtovanju naselij imata prenova in notranji razvoj naselij prednost pred širitvami naselij. Prednostno se krepi naselja s pomembnejšo funkcijo v policentričnem urbanem sistemu, ki predstavljajo tudi zaposlitvene centre (mesto Ilirska Bistrica, Zemonska Vaga – Dolnji Zemon, Koseze in Zarečje v neposredni bližini občinskega središča mesta Ilirska Bistrica). Pomembna lokalna središča so tudi Podgrad s Hrušico kot bivalnim zaledjem v neposredni bližini gospodarske cone Podgrad – Hrušica. Razvoj mesta Ilirska Bistrica se načrtuje na podlagi urbanističnega načrta. Pri načrtovanju širitve poselitvenih območij in gradnji objektov izven poselitvenih območij se zagotavlja varstvo naravnih vrednot in ohranjanje biotske raznovrstnosti ter celostno ohranjanje kulturne dediščine tudi v vplivnem območju kulturnega spomenika ali dediščine. V naseljih, kjer se nahajajo posamezna območja ohranjanja narave in varstva kulturne dediščine se novogradnje načrtujejo in izvajajo v skladu z varstvenimi režimi in usmeritvami.

Infrastrukturni vodi se načrtujejo izven območij varstva kulturne dediščine oziroma se v teh območjih izvaja podzemno in le izjemoma nadzemno, če bi podzemna izvedba lahko ogrozila ta območja. Obstoječa območja gospodarske javne infrastrukture, ki negativno vplivajo na območja in objekte varstva kulturne dediščine se ustrezno sanira. V območjih varstva kulturne dediščine se prometne ureditve podrejajo varstvenim ciljem in značilnostim kulturne dediščine.

Zasnova poselitve krajine se v OPN zagotavlja preko določb za usmeritve razvoja v območju krajine doline Reke in Bistriškega, območja Brkinov, Matarskega podolja, Knežaka in gozdne krajine Snežnika (členi 37.-41.). Usmeritve za ohranjanje območij kulturne dediščine je v osnutku odloka podano v 101. členu.

- ukrepi za izvajanje občinskega prostorskega načrta

Po sprejetju OPN Ilirska Bistrica bodo določeni posamezni prostorski ukrepi in stalno spremljanje stanja kulturne dediščine na območju občine.

V nadaljevanju podajamo oceno vpliva na kulturno dediščino v okviru predlaganega OPN. Obravnavane so le tiste enote ali območja kulturne dediščine, na katere ima lahko izvedba plana s predlaganimi širitvami namenske rabe ali glede na obstoječe stanje prostora kakršen koli vpliv. Tako sem sodi tudi tista dediščina, ki se nahaja v okolici novih ureditev in ni locirana neposredno ob načrtovane nove ureditve. Območja sprememb namenske rabe, ki niso obravnavana, ne bodo imele nobenega neposrednega, začasnega, trajnega, daljinskega ali drugega vpliva na enote oziroma območja kulturne dediščine.

9.4 Ocena pričakovanih vplivov izvedbe plana na okolje

Arheološka dediščina

Na območju občine se nahaja 36 arheoloških najdišč in območij. OPN z opredeljevanjem nove namenske rabe v nekaterih območjih posega v registrirana območja arheološke dediščine. Pri tem gre za bodisi prenovo območij ob upoštevanju funkcionalnosti in prostorske pojavnosti dediščine

ali pa gre za smiselno nadaljevanje obstoječe rabe prostora (npr. pokopališča). Ob graščini Kalec (EŠD 7579), ki leži znotraj arheološkega najdišča grad Kalc (EŠD 390080) se z OPN z namensko rabo zgolj opredeljujejo parkovne površine. V veljavni rabi je območje grajskega parka opredeljeno kot ostale kmetijske površine, kar ni v skladu z varovanjem lastnosti dediščine in pripadajočega grajskega parka. Pri tem ne gre za spremembo rabe v smislu poseganja v zemeljske plasti tal, s čimer bi lahko nastali negativni vplivi na območje arheološke dediščine. Lokacija gradu spada v krajinsko enoto „suha dolina Knežaka“ (DK 01). Prostorsko izvedbeni pogoji za krajinsko enoto ne dopuščajo gradnje zahtevnih ali enostavnih objektov. Dopušča se umestitev začasnih objektov za sezonsko turistično ponudbo, usmerjevalnih tabel, piknik prostorov te razgledišč. Slednja naj se umaknejo izven arheološkega območja, ostale dejavnosti pa ne posegajo neposredno v zemeljske plasti in z vidika varovanja arheoloških najdišč niso sporna.

Ob arheološkem najdišču Bač – Gradišče (EŠD 27979) se z OPN načrtuje širitev proizvodnega območja (BA 04/3), ki sega do meje evidentiranega arheološkega najdišča. V robna območja arheoloških najdišč se izjemoma lahko posega z novo rabo, vendar je pred posegi potrebno opraviti predhodne arheološke raziskave s katerimi se pridobijo informacije potrebne za določitev natančnih ukrepov varstva. Dediščina se lahko pred posegi tudi nadzorovano odstrani (zaščitna arheološka izkopavanja). Predhodna arheološka raziskava obsega tudi poizkopavalno obdelavo arhiva arheološkega najdišča. V kolikor ob predhodnih arheoloških raziskava pride do odkritja arheoloških ostalin se lahko pojavi tudi možnost zahteve po prezentaciji arhitekturnih ostalin na mestu odkritja. Enako velja tudi za zelene površine (HR 05/2) in centralne dejavnosti (HR 05/1) v robnem območju arheološkega območja Hrušica – Za Pilom (EŠD 27978). V robno območje arheološkega območja Starod – Gradina (EŠD 8465) se umešča površine podeželskega naselja (ST 03), v rob arheološkega območja Podgrad – Stari grad pa območja stanovanj (PD 02/3, PD 06).

V severnem delu naselja Hrušica se nahaja arheološko območje sv. Krizogona (EŠD 27980). Znotraj območja se po dejanskem stanju nahajajo stanovanjski objekti, cerkev sv. Krizogona (EŠD 3683) in pokopališče. Z OPN se predvideva manjša razširitev obstoječega pokopališča (HR 02/2) ter novo območje za stanovanjsko gradnjo (HR 01/1). Za slednje se v dodatnih prostorsko izvedbenih pogojih določa materialna in vsebinska delna prenova območja, ker so prisotni objekti v rušenju. Pred posegi v prostor je potrebo opraviti predhodne arheološke raziskave s katerimi se pridobijo informacije potrebne za določitev natančnih ukrepov varstva. Ukrep varstva je enak vsem ukrepov varstva arheoloških najdišč ob poseganjih vanje. Podobno velja tudi za načrtovano širitev pokopališča v arheološkem najdišču Podgraje – sv. Marija (EŠD 10876). Večji del območja je že v naravi pokopališče, z OPN se zagotavlja le njegovo smiselno zaokrožitev in možnost manjše širitve. Omejitve pri širjenju poselitve v evidentirano arheološko najdišče veljajo tudi za širitve stanovanjskih območij v arheološko območje Račice – Gradec z Grubljem (EŠD 8464).

Kamnolom Gabrovec je z OPN predvidena za širitev (IB 37). Na lokaciji se je pridobivanje tehničnega kamna – dolomita vršilo do pred časom, ko je potekla koncesija za izkoriščanje. Trenutno je v teku ponovna pridobitev koncesije. Severni rob območja kamnoloma se stika z arheološkim najdiščem Jasenska cesta (EŠD 19662). Za območje arheološkega najdišča veljajo splošni varstveni ukrepi za varovanje arheološke dediščine. Gre za v skalo vklesano pot v dolžini približno enega kilometra iz srednjega veka. Območje trase ceste je trenutno zaraščeno in se nahaja v gozdnem prostoru. Glede na dejstvo, da se je že do sedaj izvajalo pridobivanje kamnine z miniranjem ocenjujemo, da širitev kamnoloma ne bo imela dodatnega vpliva na samo cesto. Z OPN je potrebno zagotoviti, da se meje ureditvenega območja kamnoloma ne nahajajo na trasi ceste. Prav tako se z deli v kamnolomu (sanacija brežin, odstranitev drevja, izvajanje teras, dostop do

etaž) ne sme posegati v območje trase ceste. Med območjem izkoriščanja v kamnolomu ter traso ceste naj se ohrani pas gozda.

Za varstvo arheoloških območij in najdišč OPN določa, da je za vsak poseg v registrirano arheološko najdišče treba pridobiti soglasje za raziskavo in odstranitev po predpisih za varstvo kulturne dediščine. Na območja registriranih arheoloških najdišč ni dovoljeno posegati na način, ki bi lahko poškodoval arheološke ostaline. Za posamezna registrirana arheološka najdišča ali njihove dele, za katere prostorski akt dopušča posege je treba v fazi priprave projektne dokumentacije ali pred posegom v prostor, izvesti predhodne arheološke raziskave in rezultate upoštevati pri vseh nadaljnjih aktivnostih (npr. pri pripravi projekta, pridobitvi gradbenega dovoljenja, gradnji); obseg arheoloških raziskav opredeli pristojna strokovna javna služba. Za območja, ki se urejajo s podrobnimi prostorskimi akti (OPPN) se v okviru postopka priprave akta izvede predhodne arheološke raziskave v smislu natančne določitve vsebine in sestave najdišča, katerih rezultati se upoštevajo pri pripravi OPPN. Omenjene določbe so navedene v 115. členu izvedbenega dela OPN.

Izvedba OPN z vidika varovanja arheoloških najdišč ima na lastnosti dediščine **nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov) (C)**.

Naselbinska dediščina

V občini se nahaja 62 območij naselbinske dediščine. Naselbinsko dediščino ogrožajo slabe urbanistične rešitve, ki ne upoštevajo tipologije obstoječih naselij. OPN tovrstnim območjem posveča posebno pozornost, saj v izvedbenem delu osnutka odloka poleg splošnih pogojev glede lege, velikosti, oblikovanja objektov in izrabe prostora ter določb za gradnjo nezahtevnih in enostavnih objektov, opredeljuje tudi posebne pogoje za posamezne morfološke vzorce posameznih naselij v občini. Prostorsko izvedbeni pogoji (PIP) glede celostnega ohranjanja kulturne dediščine so navedeni v 115. členu izvedbenega dela osnutka odloka. Zajemajo vse bistvene elemente varovanja dediščine v prostoru ob upoštevanju lastnosti posameznih zvrsti dediščine. Glede lastnosti dediščine, predvsem gre tu za naselbinsko dediščino, ki je pomemben dejavnik in gradnik prostora v občini, so opredeljeni dodatni prostorski izvedbeni pogoji od 139. do 161. člena izvedbenega dela osnutka odloka. Pogoji opredeljujejo posamezne morfološke vzorce glede na ohranjenost naselbinske dediščine in namembnosti gradnje oziroma objektov. Morfološki vzorci so opredeljeni tako za čiste stanovanjske površine (SS) kot za površine podeželskega naselja (SK), to je naselij, kjer so prisotna vaška jedra s tipičnimi lastnostmi, silhuetami in prepoznavnostjo v prostoru. PIP po posameznih naseljih se delijo glede na vlogo in pomen posamezne morfološke enote. Tako imajo naselja, kjer je prisotno tako sodobno oblikovanje stavb kot tradicionalna gradnja, določbe pri izvedbenih pogojih opredeljene za novo stanovanjsko gradnjo (NSG) in za območja vaških jeder (VJ). Naselja, ki so do danes ohranila večino svojih lastnosti, so opredeljena z morfološkim vzorcem trško jedro naselja (TJ). To so naselja, kjer najdemo pomensko, vsebinsko in funkcionalno najbolj prepoznavne gruče naselja, ki jo tvorijo pretežno avtohtoni samostojni objekti. Dopolnjeni osnutek odloka določa tudi posebno kategorijo naselij – razširjena vaška jedra (VJn), za katero se načrtuje območja pretežno stanovanjske gradnje. Morfološki vzorci so poimenovani po naseljih ali območjih, kjer so tipično zastopani. To so naselja oziroma območja Ilirska Bistrica, Knežak, Brkini, Reka, Podgrad, Jelšane in Podgora. Določbe k posameznim morfološkim vzorcem so prenesene tudi na enote ter podenote urejanja prostora (priloga 1 - naselja), s čimer se zagotavlja jasnost in preglednost pri varovanju lastnosti naselbinske dediščine. Vsak morfološki vzorec ima poleg osnovnih določil glede lege, oblikovanja, velikosti objektov in parcelacije, navedena še dodatna določila, ki upoštevajo lastnosti posameznih naselij, njihovo prepoznavnost v prostoru, arhitekturno oblikovanje objektov.

Z OPN se znotraj območij naselbinske dediščine umeščajo nove površine za stanovanjsko namembnost. Določila in upoštevanje lastnosti dediščine za posamezne EUP v sklopu teh naselij so opredeljene na način, kot je opisano zgoraj. V večini naselij se glede na namensko rabo umešča površine podeželskih naselij (SK). Pri tem gre bodisi za širitve kmetij za dopolnilne dejavnosti ali pa za gradnjo enostanovanjskih hiš. Kateri morfološki vzorec velja za posamezno širitev naselja je navedeno v tabeli priloge P1-naselja pri posamezni EUP. V območju naselbinske dediščine Prem-Vas (EŠD 573) se z OPN umeščajo posebne površine za turizem (PM 03/2). V določilih odloka za to območje je navedeno, da gre za območje kulturnega spomenika. V primeru posegov odlok določa obvezen konservatorski načrt in OPPN. Dopustna je ureditev objektov in dejavnosti le v funkciji gradu Prem.

Ocenjujemo, da so določila za gradnjo znotraj območij naselbinske dediščine jasna, natančna in da ustrezajo zahtevam varovanja lastnosti dediščine. Vpliv izvedbe OPN za območja naselbinske dediščine tako ocenjujemo kot **nebistven (B)**.

Ostale zvrsti dediščine

Predlagani OPN v ostala območja dediščine z novimi pobudami za spremembo namembnosti ne posega, ohranja pa do sedaj veljavna območja stavbnih zemljišč. V bližino vplivnega območja cerkve sv. Barbare v Knežaku (EŠD 3752) se umeščata dve območji za širitev pokopališča. Območje KN 05/2 se namenja za širitev pokopališča, med tem ko območje KN 05/3 predstavlja zeleno cezuro med centralnimi dejavnostmi KN 06/1 in cerkvijo. EUP za območje KN 05/3 tudi dopušča širitev pokopališča z obvezno zasaditvijo drevoreda ob meji s območjem KN 06/1. Predlagani OPN določa več območij za širitve pokopališč v bližini cerkva. Tako se določajo površine za širitev pokopališča ter mrliške vežice (PN 01/4) v Podstenju ob cerkvi sv. Antona Padovanskega (EŠD 3697), v Hrušici ob cerkvi sv. Krizogona (EŠD 3683, širitev HR 02/2) ter v Podgrajah ob cerkvi Karmelske Matere božje (EŠD 3902, širitev PJ 04/2). Širitve pokopališč ne posegajo neposredno v cerkve kot objekt dediščine temveč gre za funkcionalno nadaljevanje obstoječih pokopališč. Pri tem gre za umeščanje rabe, ki s svojimi višinskimi gabariti ne bo vplivala na pojavnost cerkva v prostoru. Širitev tudi ne bo spremenila lastnosti objekta kot tudi ne njegovega vplivnega območja.

V naselju Zabiče se ob enoti dediščine Novi grad (EŠD 7578) določajo zelene parkovne površine (ZA 04/2). Gre za ureditev nekdanjega parka v smislu delne prenove območje, tako materialne kot funkcionalne. Za območje urejanja se z OPN določa izvedba podrobnega prostorskega akta. Usmeritve za izdelavo OPPN so navedene v odloku. Dopustna je prenova graščine z vzpostavitvijo muzejskih ali podobnih vsebin, turistične namestitvene in gostinske funkcije ali kmečkega dvorca v smislu dopolnilne funkcije kmetijskega gospodarstva. Poleg navedenih ureditev lahko načrtovane prostorske ureditve obsegajo vse potrebne spremljajoče funkcije kot so npr.: ureditev zunanega prireditvenega prostora, piknik prostorov v širšem območju graščine, ureditev parkirišč. Z OPN se območje ZA 06 v bližini enote dediščine določa kot zelena cezura med območjem graščine EŠD 7578 in objektov za kmetijsko proizvodnjo.

V naselju Rjavče se določa območje RJ 02/2 kot zelena cezura med naseljem in cerkvijo svetega Mavra (EŠD 3955), s čimer se ohranja pojavnost in kvalitetni pogledi na cerkev v širšem prostoru.

V naselju Dolnja Bitnja se načrtujejo površine podeželskega naselja (DB 03/1) v neposredni bližini objekta kulturne dediščine Domačija Dolnja Bitnja 18 (EŠD 25677). Dopolnjeni osnutek odloka navaja, da je potrebno daljše stranice novih objektov vzporedno s smerjo plastnic terena. Slednje kaže na upoštevanje morfološkega vzorca okoliških objektov. V času gradnje novega območja je

potrebno postaviti zaščitno (gradbeno) ograjo z namenom preprečitve morebitnih poškodb na domačiji. Območje se na podlagi določb osnutka odloka ureja z morfološkim vzorcem VJn Reka (151. člen). Pri tem so jasno določeni pogoji pri parcelaciji in glede lege objektov na zemljišču, pri čemer se sledi avtohtonemu vzorcu.

Na južni strani vzpetine, kjer stoji grad Prem (EŠD 574) se z OPN načrtuje širitev posebnih površin za turizem (PM 03/2). Grad Prem je kulturni spomenik, ki obnovljen in je v funkciji. Območje za turizem se namenja ureditvi objektov in dejavnosti, ki so v funkciji gradu. V neposredno bližino gradu se ne sme posegati. V primeru celovitih posegov je potrebno izdelati konservatorski načrt in podrobnejši prostorski akt (OPPN). S tem se bo zagotovilo celostno ohranjanje tako ožjega kot širšega območja gradu ter naselja Prem (EŠD 573). Oblikovanje objektov, njihova lega in parcelacija mora upoštevati značilnosti naselbinske dediščine, s čimer se ohranja tudi pojavnost gradu v širšem prostoru.

V naselju Prem se v neposredno bližino enote dediščine Prem-Kamniti križ (EŠD 28430) umešča območje podeželskega naselja (PM 06). Gradnja se mora odmakniti stran od objekta dediščine vsaj za 10 metrov. V času gradnje naj se križ tudi ustrezno zaščiti pred morebitnimi poškodbami. Ohranjati je potrebno njegovo pojavnost v prostoru.

Ob domačiji Čelje 40 (EŠD 25676) in ob dediščini Pregarje – Ambient domačij Pregarje 109 in 110 (EŠD 24484) se ne umešča novih površin za stanovanjsko rabo, pač pa gre za obstoječe objekte v prostoru. Tako ne bo vpliva na enoti in vplivno območje dediščine.

Ob enoti dediščine Domačija Brce 11 (EŠD 25675) in znotraj njenega vplivnega območja se z OPN umeščajo zelene površine (BR 05) za ureditev kampa vključno z urejanjem odprtih površin in njihovega opremljanje z dodatno ponudbo (otroška igrišča, gostinska ponudba). Glede na načrtovane ureditve neposrednega vpliva na objekt dediščine niti njenega prostorskega razvrednotenja ne gre pričakovati. Objekt se lahko vključi v ureditev v smislu predstavitve lastnosti dediščine. Možna je vključitev tudi kot funkcionalni objekt (npr. recepcija kampa). Sanitarije in ostali objekti naj se v prostor umestijo na način, da se ne zmanjša prepoznavnost domačije. Prostor za postavitev šotorov naj se odmakne stran od objekta.

Izvedba OPN ima lahko na posamezne zvrsti enot dediščine **nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov) (C)**.

Krajina

V občini Ilirska Bistrica je prepoznanih več območij kakovostne krajine ter posameznih prvin prepoznavnosti. To so pobočja Brkinov, dolina Reke in Bistriško, Matarsko podolje, suha dolina Knežaka in območje Snežnika. Skozi izvajanje OPN se ohranjajo kakovosti ter posamezne prvine prepoznavnosti krajine. Ohranjanje krajine se dosega s trajnostno rabo zemljišč, trajnostno, sonaravno in večnamensko rabo gozdov, z razvojem trajnostnih oblik turizma in športno-rekreacijskih vsebin in s preprečevanjem opuščanja rabe prostora (kmetijskih zemljišč) in posledično zaraščanja kulturnih krajin. Ohranja se značilne krajinske vzorce in ključne značilnosti za posamično enoto krajine. Predlagani OPN to zagotavlja preko usmerjanja prostorskega razvoja ob upoštevanju prostorskih možnosti in omejitev. Večje infrastrukturne objekte se usmerja izven kvalitetnih območij krajine. Umešča se jih ob pomembnejše prometnice in stran od naselij (cona Jelšane in Hrušica-Podgrad). Poselitev se usmerja v naselja, kjer se preko zagotavljanja novih

površin za stanovanjsko gradnjo zagotavlja ohranjanje kulturne krajine. Ohranjajo se značilni stiki naselij z odprto krajino in kvalitetni pogledi na naselja ter značilna naselbinska, krajinska in arhitekturna tipologija in morfologija. Na območjih zaraščanja kulturne krajine se spodbuja predvsem kmetijsko rabo prostora v pretežno gozdni krajini, kar pozitivno vpliva na ohranjanje krajinske slike in tradicionalne rabe prostora.

Potencialni vpliv na krajinsko sliko ima lahko obratovanje kamnoloma Gabrovec (IB 37). Lokacija kamnoloma se nahaja na dvignjenem območju severno od vzpetine Gabrovec (986 m). Območje izkoriščanja iz doline ni vidno izpostavljeno. Lokacija kamnoloma vidno ni izpostavljena, saj se nahaja v hribovitem in reliefno razgibanem površju. Vidna je kvečjemu iz višjih predelov Brkinov, vendar lokacijo kamnoloma pred pogledi iz zahoda zastira hribovit in razgiban teren porasel z gozdom. Območje kamnoloma je potrebno po končanem izkoriščanju sanirati v skladu z rudarskim načrtom. Načrtovana je zasaditev etaž z avtohtono vegetacijo. Pri končni ureditvi in sanaciji kamnolom v prostoru ne bo viden. Zasajene bodo horizontalne in rahlo nagnjene površine. Brežine večjih naklonov bodo ostale gole, vendar zakrite z rastlinjem. Z oblikovanjem novega reliefa ter z utrditvijo tal bo omogočen kontroliran površinski odtok meteornih vod, s čimer bo preprečena erozija in hkrati zagotovljena potrebna vlaga za uspešen razvoj površinskega pokrova. Območje urejanja se oblikuje kot prostor, v katerem bo sicer še zaznavna nekdanja prisotnost kamnoloma, vendar bo ta z oblikovanostjo reliefa in s površinskim pokrovom postal sprejemljiv.

Glede na navedeno lahko opredelimo vpliv izvedbe OPN na varstvo krajine kot neposreden in srednjeročen vpliv (zaradi izvajanja OPN). Ocena vpliva izvedbe OPN na kulturno dediščino je **nebitven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov)(C)**.

9.5 Omilitveni ukrepi

EUP	Opis vpliva	Omilitveni ukrep	Možnost omilitve škodljivih vplivov	Izvajanje
DK 01 (krajinska enota „suha dolina Knežaka“)	OPN v določbah za krajinsko enoto dopušča umestitev razgledišč pri čemer lahko pride do poseganja v zemeljske plasti znotraj arheološkega najdišča grad Kalc (EŠD 390080).	Razgledišča naj se umaknejo izven arheološkega območja. Ostale dopustne dejavnosti v sklopu krajinske enote pa ne posegajo neposredno v zemeljske plasti in z vidika varovanja arheoloških najdišč niso sporna. Piknik prostori in začasni objekti naj se ne umeščajo znotraj območja parka graščine Kalce (EŠD 7579).	Z ukrepom se zaščitijo zemeljske plasti v arheološkem območju in s tem ohrani morebitne arheološke ostanke „in situ“. Z umestitvijo turistične infrastrukture izven parka gradu se ohranjajo lastnosti ter prostorska pojavnost graščine ter parka.	Ukrep je potrebno upoštevati kot določba v izvedbenem delu prostorskega akta v prostorsko izvedbenih pogojih. Investitor je dolžan upoštevati določila in omejitve pristojne organizacije za varstvo kulturne dediščine.

EUP	Opis vpliva	Omilitveni ukrep	Možnost omilitve škodljivih vplivov	Izvajanje
<p><i>BA 04/3, HR 05/2, HR 05/1 ST 03, PD 02/3, PD 06</i></p>	<p>V robne dele arheološkega najdišča Bač-Gradišče (EŠD 27979) se umešča proizvodno območje, v robne dele arheološkega območja Hrušica – Za Pilom (EŠD 27978) se umešča zelene in centralne dejavnosti. V rob arheološkega območja Starod – Gradina (EŠD 8465) in Podgrad – Stari grad (EŠD 8463) se umešča stanovanjske površine. Ob posegu v zemeljske plasti lahko pride do najdbe arheoloških ostalin.</p>	<p>Pred posegi v robno območje je potrebno opraviti predhodne arheološke raziskave s katerimi se pridobijo informacije potrebne za določitev natančnih ukrepov varstva. Dediščina se lahko pred posegi tudi nadzorovano odstrani (zaščitna arheološka izkopavanja). Predhodna arheološka raziskava obsega tudi poizkopavalno obdelavo arhiva arheološkega najdišča.</p>	<p>Ukrep po pripomogel k preprečitvi poškodbe arheoloških ostalin pri morebitni najdbi ter njihovo strokovno odstranitev,</p>	<p>Ukrep je potrebno upoštevati kot določbo v izvedbenem delu prostorskega akta in pri prostorsko izvedbenih pogojih za navedene EUP. Investitor je dolžan upoštevati določila in omejitve pristojne organizacije za varstvo kulturne dediščine.</p>
<p><i>HR 01/1, HR 02/2, PJ 04/2</i></p>	<p>V arheološko območje sv. Krizogon (EŠD 27980) se umešča širitev pokopališča in stanovanjsko območje, v arheološko najdišče Podgraje – sv. Marija (EŠD 10876) pa širitev pokopališča, pri čemer lahko pride do najdbe arheoloških ostalin.</p>	<p>Pred posegi je potrebno opraviti predhodne arheološke raziskave s katerimi se pridobijo informacije potrebne za določitev natančnih ukrepov varstva. Dediščina se lahko pred posegi tudi nadzorovano odstrani (zaščitna arheološka izkopavanja). Predhodna arheološka raziskava obsega tudi poizkopavalno obdelavo arhiva arheološkega najdišča. Znotraj arheološkega območja je poselitev že prisotna.</p>	<p>Ukrep po pripomogel k preprečitvi poškodbe arheoloških ostalin pri morebitni najdbi ter njihovo strokovno odstranitev,</p>	<p>Ukrep je potrebno upoštevati kot določbo v izvedbenem delu prostorskega akta in pri prostorsko izvedbenih pogojih za območje urejanja. Investitor je dolžan upoštevati določila in omejitve pristojne organizacije za varstvo kulturne dediščine.</p>
<p><i>IB 37</i></p>	<p>Predvideno ureditveno območje kamnoloma se z OPN širi do meje arheološkega najdišča Jasenska cesta (EŠD 19662). Glede na aktivnosti v kamnolomu ima neustrezno delovanje kamnoloma negativen vpliv na arheološko najdišče.</p>	<p>Z OPN je potrebno zagotoviti, da se meje ureditvenega območja kamnoloma ne nahajajo na trasi ceste. Prav tako se z deli v kamnolomu (sanacija brežin, odstranitev drevja, izvajanje teras, dostop do etaž) ne sme posegati v območje trase ceste. Med območjem izkoriščanja v kamnolomu ter traso ceste naj se ohrani pas gozda predvsem kot zaščitna bariera pred nenadzorovanimi posegi v najdišče.</p>	<p>Ukrep bo pripomogel k zaščiti trase ceste, ki se sicer že sedaj pretežno nahaja v gozdnem območju.</p>	<p>Ukrep je potrebno upoštevati kot določbo v izvedbenem delu prostorskega akta in pri prostorsko izvedbenih pogojih za kamnolom. Investitor je dolžan ukrepe vpeljati v načrt izkoriščanja in sanacije območja kamnoloma ter upoštevati določila in omejitve pristojne organizacije za varstvo kulturne dediščine. Občina mora določbe prenesti v odlok o OPPN.</p>

EUP	Opis vpliva	Omilitveni ukrep	Možnost omilitve škodljivih vplivov	Izvajanje
<i>IB 37</i>	Izkoriščanje tehničnega kamna v kamnolomu lahko vpliva na krajinsko sliko širšega gozdnega območja.	Na celotnem območju se naj izvede vegetacijska utrditev tal. Z oblikovanjem novega reliefa ter z utrditvijo tal bo omogočen kontroliran površinski odtok meteornih vod, s čimer bo zagotovljena potrebna vlaga za uspešen razvoj površinskega pokrova. Celotna površina se zatravi predvsem na stikih različnih reliefnih oblik ter naklonov (npr. grape) in posameznih etaž ter zasaди z avtohtono grmovno in drevesno vegetacijo.	Ukrep omogoča ustrezno krajinsko sanacijo površin pridobivalnega prostora in zmanjša vpliv na krajinsko sliko širšega območja kamnoloma. Z ozelenitvijo površin se zmanjša tudi erozijsko delovanje površinske vode.	Ukrep se upošteva v izvedbenem delu prostorskega načrta ter izvede v podrobnem prostorskem načrtu. Investitor je dolžan določila upoštevati pri pripravi projektne dokumentacije. Za izvedbo je odgovoren nosilec rudarske pravice za izkoriščanje tehničnega kamna v skladu s projektno dokumentacijo.
<i>DB 03/1</i>	V neposredni bližini objekta dediščine Domačija Dolnja Bitnja (DB 03/1) se umeščajo nove površine za stanovanjsko gradnjo, kar bi lahko imelo vpliv na enoto dediščine.	V času gradnje novega območja je potrebno postaviti zaščitno (gradbeno) ograjo z namenom preprečitve morebitnih poškodb na domačiji.	Ukrep bo preprečil neposredni vpliv na enoto dediščine in morebitne poškodbe na objektu.	Ukrep se upošteva pri omejitvah za navedeni EUP. Ukrep izvede občina preko prostorskega akta. V fazi gradnje ukrep upošteva izvajalec del oziroma investitor.
<i>PM 03/2</i>	Na južni strani vzpetine se v bližini kulturnega spomenika gradu Prem (EŠD 574) načrtujejo površine za turizem. Ureditve imajo lahko negativen vpliv na pojavnost dediščine v prostoru.	Območje za turizem se namenja ureditvi objektov in dejavnosti, ki so v funkciji gradu. V neposredno bližino gradu se ne sme posegati. V primeru celovitih posegov je potrebno izdelati konservatorski načrt in podrobnejši prostorski akt (OPPN). Oblikovanje objektov, njihova lega in parcelacija mora upoštevati značilnosti naselbinske dediščine, s čimer se ohranja tudi pojavnost gradu v širšem prostoru.	Ukrep zagotavlja celostno ohranjanje tako ožjega kot širšega območja gradu ter naselja Prem (EŠD 573). Širitev površin v sklopu delovanja gradu pozitivno vplivajo na ohranjanje dediščine kot celote.	Ukrep se upošteva pri določbah za navedeni EUP. Za navedeni poseg je potrebno pridobiti kulturno varstvene pogoje za gradnjo. Ukrep se upošteva pri izdelavi OPPN, kjer se določi natančnejše kriterije gradnje.
<i>PM 06</i>	V neposredno bližino enote dediščine Prem-Kamniti križ (EŠD 28430) se umeščajo nove površine za gradnjo, kar lahko razvrednoti in poškoduje objekt dediščine.	Gradnja se mora odmakniti stran od objekta dediščine vsaj za 10 metrov. V času gradnje naj se križ tudi ustrezno zaščiti pred morebitnimi poškodbami. Ohranjati je potrebno njegovo pojavnost v prostoru.	Ukrep zagotavlja ohranjanje objekta dediščine v obstoječem ohranitvenem stanju, pojavnost in njegovo varovanje v času gradnje.	Ukrep se upošteva pri določbah za navedeni EUP. V času gradnje je zanj odgovoren investitor.
<i>BR 05</i>	V bližino objekta dediščine Domačija Brce 11 (EŠD 25675) se umeša kamp s spremljevalnimi objekti in dejavnostmi. Nova raba lahko vpliva na objekt in njegovo vplivno območje.	Objekt se lahko vključi v ureditev kampa v smislu predstavitve lastnosti dediščine. Možna je vključitev tudi kot funkcionalni objekt (npr. recepcija kampa). Sanitarije in ostali objekti naj se v prostor umestijo na način, da se ne zmanjša prepoznavnost domačije. Prostor za postavitev šotorov naj se odmakne stran od objekta.	Ukrep pripomore k zmanjšanju možnosti poškodovanja objekta hkrati pa zagotavlja njegovo prepoznavnost v prostoru.	Ukrep se upošteva pri določbah za navedeni EUP. Za upoštevanje ukrepa je odgovoren investitor. Ukrep se vključi v idejni projekt ureditve območja. ZVKD izda kulturno varstvene pogoje.

9.6 Upoštevanje smernic pristojnih nosilcev urejanja prostora in javnih pooblastil

Za potrebe izdelave OPN so bile izdane smernice s strani Ministrstva za kulturo. Smernice so v dopoljenem osnutku OPN v celoti upoštevane. OPN posebno pozornost namenja številnim območjem naselbinske dediščine, katerim natančno opredeljuje morfološke vzorce za urejanje posameznih naselij. Pri določbah za urejanje naselij po morfoloških vzorcih so poleg upoštevanja splošnih prostorsko izvedbenih pogojev, navedene tudi posebne določbe, ki upoštevajo značilnosti posameznih naselij in tudi krajinske tipike. OPN se izogiba posegom znotraj evidentiranih arheoloških najdišč. Izjema je umestitev širitve za potrebe pokopališč. Varstvo kulturne dediščine je v določbah OPN zagotovljena, saj se upoštevajo njene lastnosti, zvrsti dediščine ter njen prostorski pomen. Prav tako OPN usmerja veliko pozornost ohranjanju krajine in razmerij krajinske rabe površin, kjer se je zaradi zaraščanja travniških površin v preteklosti povečal delež gozda.

9.7 Skladnost OPN z okoljskimi cilji

OPN v najmanjši možni meri posega v območja enot kulturne dediščine. Obstoječa stavbna zemljišča se ponekod nahajajo znotraj evidentiranih arheoloških najdišč, za kar okoljsko poročilo navaja omilitvene ukrepe. Druge omejitve in varstveni režimi so v dopoljenem osnutku odloka upoštevani s čimer lahko ugotovimo, da je OPN skladen z okoljskimi cilji. Lastnosti naselbinske dediščine so upoštevani pri prostorsko izvedbenih pogojih (PIP). S tem se zagotavlja tudi njihovo varstvo. Upoštevajo se PIP za vaška jedra, razširjenja vaška jedra oziroma sodobnejša gradnja in poselitve. S takšnimi določili se skuša vsaj deloma sanirati tista naselja, ki so se v preteklosti zaradi neupoštevanja lastnosti dediščine vsebinsko razvrednotila. Širitve poselitvenih območij na območju naselbinske dediščine se držijo obstoječe poselitve, tako da ne prihaja do razpršene gradnje. S tem se elementi krajinske slike ohranjajo. Območja naselbinske dediščine so posledica tradicionalne poselitve ter gradnje objektov v naseljih. Gradnja znotraj teh območij je dovoljena, vendar je pri tem potrebno upoštevati tipologijo naselij ter ustrezne gabarite novih objektov, ki bodo ohranjali značilnosti naselij ter omogočali njihovo pojavnost v prostoru. Na območju arheološke dediščine je potrebno ob morebitni najdbi arheoloških ostankov o tem obvestiti pristojni zavod (ZVKD). Ob upoštevanju navedenih omilitvenih ukrepov so predlagane pobude za spremembo namembnosti zemljišč ter določitev območij prekrivajoče rabe skladni z okoljskimi cilji.

9.8 Spremljanje stanja

KAZALCI ZA SPREMLJANJE STANJA	SPREMLJANJE STANJA
ohranjanje lastnosti, prepoznavnosti in ohranjenosti enot ter območij kulturne dediščine v občini Ilirska Bistrica in stopnja ogroženosti enot dediščine, ki temelji na oceni stanja in uporabe	<p>Trenutno se po podatkih registra enot kulturne dediščine v občini nahaja 232 razglašanih enot kulturne dediščine. Število enot po zvrsteh kulturne dediščine in njihova ogroženost je opisana v poglavju 9.3. Za pripravo poročila o stanju enot kulturne dediščine je odgovorna Občina Ilirska Bistrica skupaj v sodelovanju z pristojno službo za varstvo kulturne dediščine.</p> <p>Stopnja ogroženosti dediščine je različna. Problematika se kaže pri tistih objektih, ki trenutno niso v rabi. Prihaja tudi do odstranitve posameznih objektov dediščine. Naselbinska dediščine je ogrožena predvsem zaradi slabih urbanističnih rešitev. Spremljanje stanja ob izvajanju OPN naj bo usmerjeno predvsem v izvajanje prostorsko izvedbenih pogojev, ki so v predlaganem OPN določeni za posamezne morfološke krajine. Sakralna stavbna in memorialna dediščina sta dobro vzdrževani. Enote arheološke dediščine so v glavnem ogrožene z agromelioracijskimi posegi ter tudi z običajnimi. Spremljanje stanja kulturne dediščine vrši občina Ilirska Bistrica preko izvajanja OPN skupaj z ZVKD OE Nova Gorica.</p>

9.9 Viri

- Register nepremične kulturne dediščine, Ministrstvo za kulturo, URL:<http://rkd.situla.org/>
- Vključevanje varstva kulturne dediščine v pripravo okoljskih poročil in celovite presoje vplivov na okolje (po ZVO-1), LUZ d.d., november 2005.
- Smernice za načrtovanje Občinskega prostorskega načrta Občine Ilirska Bistrica, Ministrstvo za kulturo, junij 2010
- Občinski prostorski načrt Občine Ilirska Bistrica - dopolnjen osnutek, V prostoru d.o.o. april 2011.
- Priročnik pravnih režimov varstva, ki jih je treba upoštevati pri prostorskem načrtovanju in posegih v prostor v območjih kulturne dediščine, Ministrstvo za kulturo, september 2008.

10. ZRAK IN PODNEBNE SPREMEMBE

10.1 Zakonski okvir

- Zakon o varstvu okolja (Ur. l. RS, št. 39/06, 70/08, 108/09)
- Energetski zakon (Ur. l. RS, št. 70/08, 22/10)
- Uredba o kakovosti zunanjega zraka (Ur. l. RS, št. 9/11)
- Uredba o vrstah posegov v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Ur. l. RS, št. 78/06, 72/07, 32/09)
- Uredba o emisiji snovi v zrak iz malih in srednjih kurilnih naprav (Ur. l. RS, št. 23/11)
- Uredba o emisiji snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja (Ur. l. RS, št. 31/07, 70/08, 61/09)
- Pravilnik o prvih meritvah in obratovalnem monitoringu emisije snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja ter o pogojih za njegovo izvajanje (Ur. l. RS, št. 105/08)
- Sklep o določitvi območij in stopnji onesnaženosti zaradi žveplovega dioksida, dušikovih oksidov, delcev svinca, benzena, ogljikovega monoksida in ozona v zunanjem zraku (Ur. l. RS, št. 72/03, 9/11)
- Pravilnik o monitoringu kakovosti zunanjega zraka (Ur. l. RS, št. 36/07)
- Pravilniku o učinkoviti rabi energije v stavbah (Ur. l. RS, št. 52/10)

10.2 Določitev okoljskih ciljev in vrednotenje vplivov izvedbe plana

10.2.1 Izhodišča in okoljski cilji

Okoljski cilji plana izhajajo iz mednarodnih in državnih programskih dokumentov ter veljavnih pravnih predpisov (zakoni, uredbe in pravilniki) s področja ohranjanja kakovosti zraka in izpustov snovi v zrak. Pri določitvi okoljskih ciljev je bilo upoštevano tudi obstoječe stanje kakovosti zraka v občini. V tabeli 29 so navedeni okoljski cilji, ki se nanašajo na plan.

Tabela 29: Okoljski cilji, kazalci in stanje za zrak

CILJI	KAZALCI	STANJE
ohranjanje oz. izboljšanje kakovosti zunanjega zraka in doseganje imisijskih vrednosti znotraj zakonsko predpisanih vrednosti za <ul style="list-style-type: none"> • SO₂, PM₁₀, CO • NO_x, NO₂ in ozona 	<ul style="list-style-type: none"> • emisije SO₂, PM₁₀, CO • emisije NO_x, NO₂ in ozona 	Cestni promet (števna mesta – PLDP) na števnem mestu Koseze na odseku regionalne ceste (G1-6-343) Ilirska Bistrica-Dolnji Zemon je v letu 2010 znašal 7.237 vozil, na merilnem mestu MP Starod na odseku regionalne ceste (G1-7-356) MP Starod-Podgrad 4.303 vozil. Ostale ceste služijo predvsem lokalnemu prometu in so prometno manj obremenjene. Povprečna letna koncentracija delcev PM ₁₀ je v letu 2009 prekoračila mejno vrednost le na najbolj prometnem merilnem mestu Ljubljana center. V letu 2009 je bilo le pet prekoračitev opozorilne urne koncentracije ozona, dve od tega na Otlici nad Vipavsko dolino. Koncentracije CO, SO ₂ , NO _x so bile pod spodnjim ocenjevalnim pragom. V občini je več proizvodnih obratov. Na območju bivšega Lesonita se še vedno izvaja dejavnost lesno kemične industrije. V Podgradu obratuje podjetje Plama-pur d.d., ki proizvaja različne izdelke iz poliuretanskih pen. V naselju Bač se nahaja proizvodni obrat podjetja Javor d.d., kjer poteka proizvodna pohišta. Obrati so objekti, ki so zavezanci za monitoring emisij snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja. V naseljih Zabiče ter Hrušica delujejo obrati za rejo perutnine.

CILJI	KAZALCI	STANJE
zmanjšanje emisij iz poselitve (ogrevanje)	število objektov, ki za ogrevanje izkoriščajo obnovljive vire energije	Načrtovan je prenosni plinovod M8 Kalce – Jelšane, ki bo zagotavljal dolgoročno oskrbo z zemeljskim plinom. Večina proizvedene toplote v občini se porabi za ogrevanje stavb in delno za pripravo sanitarne vode. Poraba temelji na biomasi in lahkem kurilnem olju. Najpomembnejši lokalni obnovljivi viri so lesna biomasa in sončna energija, vendar so za zdaj še premalo izkoriščeni.

10.2.2 Metode ugotavljanja in vrednotenja vplivov izvedbe plana na oko lje

Ocenjevanje vplivov izvedbe plana na onesnaženost zraka zaradi predvidenih novih posegov smo ocenili s pomočjo javno dostopnih podatkov državnega monitoringa za zrak. Vplivi izvedbe plana na kakovost zraka se vrednotijo z uporabo meril, ki so predpisana v Uredbi o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje (Ur. l. RS, št. 73/05). Vplive izvedbe plana se vrednoti glede na izpolnjevanje okoljskih ciljev, ocene pa se podaja v velikostnih razredih od ocene A do ocene X. Razlaga posameznih ocen pri vrednotenju vplivov plana na okoljsko sestavino zrak je navedena v spodnji tabeli 30.

Tabela 30: Način ocenjevanja vplivov načrtovanih posegov na kakovost zraka

OCENA	RAZLAGA OCENE
A - ni vpliva/ vpliv je pozitiven	Z načrtom predvideni posegi na kakovost zraka ne bodo imeli negativnih vplivov oz. učinkov ali pa bodo ti pozitivni.
B - nebitven vpliv	Z načrtom predvideni posegi bodo imeli na kakovost zraka nebitven vpliv. Zakonsko predpisane mejne imisijske vrednosti onesnaževal v zraku ne bodo presežene, načrtovani posegi so tudi v skladu z drugimi okoljskimi cilji. Vpliv posegov na zrak bo s stališča ohranjanja kakovosti zraka sprejemljiv.
C - nebitven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov)	Z načrtom predvideni posegi bodo imeli, brez izvedbe omilitvenih ukrepov, vpliv na kakovost zraka. Zakonsko predpisane mejne imisijske vrednosti onesnaževal v zraku so lahko presežene, načrtovani posegi pa so lahko tudi v nasprotju s posameznimi okoljskimi cilji. Vplivi posegov na kakovost zraka bodo z izvedbo učinkovitih omilitvenih ukrepov sprejemljivi.
D - bistven vpliv	Z načrtom predvideni posegi bodo na kakovost zraka vplivali bistveno. Zakonsko predpisane mejne imisijske vrednosti onesnaževal v zraku zaradi izvedbe posegov so lahko presežene, načrtovani posegi pa v nasprotju s posameznimi okoljskimi cilji. Vplive posegov na kakovost zraka se lahko z izvedbo omilitvenih ukrepov sicer omeji, vendar lahko kljub temu pričakujemo poslabšanje kakovosti zraka.
E - uničujoč vpliv	Z načrtom predvideni posegi imajo lahko na kakovost zraka uničujoč vpliv. Stanje zraka se bo v kakovostnem smislu bistveno poslabšalo, zakonsko predpisane mejne vrednosti onesnaževal bodo presežene, posledice načrtovanih posegov pa so tudi v nasprotju z okoljskimi cilji.
X - ugotavljanje vpliva ni možno	Ugotavljanje vplivov z načrtom predvidenih posegov na kakovost zraka ni možno.

10.3 Opis dejanskega stanja okolja na območju OPN

10.3.1 Kakovost zraka na območju občine Ilirska Bistrica

Mrežo meritev onesnaženosti zraka v Sloveniji sestavljajo avtomatska merilna mreža ekološko-meteoroloških postaj državne mreže za spremljanje kakovosti zraka (DMKZ), ki jo vodi Agencija

RS za okolje (ARSO), ter dopolnilne avtomatske merilne mreže, v katerih izvajajo meritve drugi izvajalci (TE Šoštanj, TE Trbovlje, mestne občine Ljubljana, Maribor, Celje, Krško). Mreža je gostejša na območjih v bližini večjih virov onesnaženosti zraka. V krajih, ki niso zajeti v okviru stalnih mrež, kamor spadajo tudi naselja na območju občine Ilirska Bistrica, potekajo občasne meritve onesnaženosti zraka z avtomatsko mobilno ekološko-meteorološko postajo ARSO. Območje občine Ilirska Bistrica je skladno z Uredbo o kakovosti zunanjega zraka (Ur. l. RS, št. 9/11) in Sklepom o določitvi območij in stopnji onesnaženosti zaradi žveplovega dioksida, dušikovih oksidov, delcev, svinca, benzena, ogljikovega monoksida in ozona v zunanjem zraku (Ur. l. RS, št. 72/03, 9/11) razporejeno na območje z oznako SI4 (območje Goriške, Notranjsko-kraške in Obalno-kraška regije). Območje je pod vplivom sredozemskega podnebja. Prevetrenost je boljša kot v notranjosti države. To območje meji na industrijska območja v severni Italiji, ki je velik vir onesnaženja zraka, zato je SI4 območje bolj občutljivo za čezmejni transport onesnaženja zraka. Stanje zraka na določenem območju se določa po kriterijih Uredbe o kakovosti zunanjega zraka (Ur. l. RS, št. 9/11). Najbližje merilno mesto občini za območje SI4 se nahaja v Koprju.

Območje občine Ilirska Bistrica ni v državni mreži spremljanja kakovosti zraka, zanj tudi ne obstajajo natančni podatki o stanju zraka. Najbližje merilno mesto je v Koprju, ki je od območja občine oddaljeno približno 30 kilometrov zračne razdalje, vendar zaradi oddaljenosti ter različnih vremenskih vplivov ti podatki za območje občine niso reprezentativni. Večje emisije snovi v ozračje povzročajo proizvodni obrati Lesonit lesno kemična industrija d.o.o., Plama pur d.d., proizvodnja in predelava plastičnih mas in Javor Pivka lesna industrija d.d. v Baču, ki sta skladno s Pravilnikom o prvih meritvah in obratovalnem monitoringu emisije snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja ter o pogojih za njegovo izvajanje (Ur. l. RS, št. 105/08) zavezanca za izvedbo emisijskega monitoringa snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja pripraviti, za katerega je obvezna priprava letnega poročila o proizvedenih emisijah v ozračje. Obrat podjetja Lesonit je zavezanec za monitoring emisij snovi v zrak za dušikove okside (izražene kot NO₂), fenol, formaldehid, organske spojine in žveplove okside (izražene kot SO₂). Obrat podjetja Javor Pivka je zavezanec za monitoring emisij snovi v zrak za dušikove okside, CO, skupni prah, hlapne organske spojine (razen metana) in TOC. Obrat Plama pur v Hrušici je zavezanec za monitoring snovi za dušikov in žveplove okside, skupni prah in nekatere organske spojine. Komunalno podjetje je zavezanec za monitoring metana (CH₄) in ogljikov dioksid (CO₂) na deponiji v Jelšanah. Vsekakor je stanje zraka posledica emisij zaradi cestnega prometa, ogrevanja objektov ter v manjši meri obrtnih in industrijskih dejavnosti v širši okolici posega. Kakovost zraka je odvisna tudi od dotoka onesnaženih mas iz drugih smeri ter same vremenske situacije (inverzija, smer in jakost vetrov).

Največja vira emisije *žveplovega dioksida (SO₂)* v Sloveniji sta termoelektrarni Šoštanj in Trbovlje, ki uporabljata za gorivo domač premog. Pri obeh so se koncentracije zaradi delovanja odžvepljevalne naprave že bistveno znižale. Emisija SO₂ iz kotlovnice je v Sloveniji majhna, saj za gorivo v glavnem ne uporabljajo več premoga ampak lahko kurilno olje, ki ima precej manjšo vsebnost žvepla kot premog in plin. Koncentracije žveplovega dioksida so bile v letu 2009 še nekoliko nižje kot leta 2008 in so ostale pod spodnjim ocenjevalnim pragom za zaščito zdravja. Občina Ilirska Bistrica spada na območje z letnimi emisijami od 100 do 500 ton SO₂, kar jo uvršča med nižje in srednje onesnažena območja s tem polutantom v Sloveniji. Večje urbano središče predstavlja naselje Ilirska Bistrica. Ostala poselitev je v glavnem umeščena ob cesti Kozina – Starod ter Ilirska Bistrica Jelšane. V Brkinih in na območju Podgore je prisotna poselitev v manjših naseljih. Ocenjujemo, da emisije žveplovega dioksida iz domačih kotlovnice in ostalih kotlovnice ne predstavljajo velike obremenitve zraka. V Ilirski Bistrici so bile na lokaciji Vojkova in Rečica v letu 2006 izvedene meritve onesnaženosti zraka (v mestnem in industrijskem okolju). Mejne vrednosti koncentracij SO₂ na obeh merilnih mestih niso bile presežene.

Največji vir dušikovih oksidov (NO_x) je promet ter veliki termoenergetski objekti, ki uporabljajo premog za gorivo. Uredba o kakovosti zunanjega zraka (Ur. l. RS, št. 9/11) predpisuje za varovanje zdravja dovoljene vrednosti koncentracije za dušikov dioksid in za zaščito vegetacije NO_x . V izpušnih plinih znaša delež NO med 80 % in 90 %, v zraku pa NO oksidira v NO_2 . Stopnja oksidacije dušikovega monoksida, emitiranega iz prometa v višje okside raste z oddaljenostjo od izvora (koncentracija pa zaradi razredčenja pada). Odvisna je tudi od meteoroloških razmer, predvsem sončnega sevanja in temperature, letnega obdobja in seveda lokacije. Onesnaženost zraka z dušikovimi oksidi v letu 2009 je bila največja na mestnih prometnih lokacijah, kjer je glavni vir emisije promet. Povprečna letna koncentracija dušikovega dioksida je prekorala mejno vrednost na najbolj prometnem merilnem mestu Ljubljana center. Spodnji ocenjevalni prag koncentracije je bil prekoračen na prometni lokaciji Maribor center ter na merilnih mestih mestnega ozadja v Ljubljani za Bežigradom in v Novi Gorici. Pod spodnjim ocenjevalnim pragom so se gibale koncentracije skupnih dušikovih oksidov na merilnih mestih, ki so reprezentativna za naravno okolje. Koncentracije dušikovih oksidov so bile na mestnih merilnih mestih, ki so bolj ali manj pod vplivom emisij iz prometa, od pet do desetkrat višje, kot na podeželskih merilnih mestih. Najvišje povprečne mesečne koncentracije NO_2 in NO_x so bile skoraj povsod dosežene v zimskih mesecih, ko so pogoji za disperzijo, zlasti ob stabilnem vremenu s temperaturnimi inverzijami, najslabši in ostane onesnažen zrak na območju prometnih poti. Občina Ilirska Bistrica po podatkih spada med srednje onesnažena območja zaradi emisij NO_2 (od 500 do 1000 ton/leto). Glavni vir emisij predstavlja promet po glavni cesti G1-6 in G1-7.

Glavni vir emisij ogljikovega monoksida je promet, zato so bile najvišje koncentracije izmerjene na merilnih mestih, ki so blizu prometnih cest in parkirišč. Po uredbi o benzenu in ogljikovem monoksidu v zunanjem zraku (Ur. l. RS, št. 52/02, 9/11) sta za CO predpisana le dnevna 8 urna srednja vrednost (10 mg/m^3) koncentracije. Koncentracije CO v letu 2009 so bile tako kot prejšnja leta na vseh merilnih mestih pod spodnjim ocenjevalnim pragom za varovanje zdravja. Letni potek je bil izrazit z nižjimi koncentracijami poleti in višjimi pozimi. Močnejše sončno obsevanje poleti ugodno vpliva na mešanje zraka, medtem ko pozimi ob stabilnem vremenu s temperaturnimi inverzijami ostane onesnažen zrak na območju v bližini prometnih poti. Območje občine Ilirska Bistrica je prometno zelo pomembno saj skozi poteka glavna cesta G1-6, ki povezuje Notranjsko z republiko Hrvaško in je prometno bolj obremenjena predvsem v poletnih mesecih. Na števnem mestu Koseze je bila v letu 2010 prometna obremenitev 7.237 vozil. Skozi območje občine poteka tudi glavna cesta G1-7, ki povezuje AC odcep Kozina z mejnim preходом Starod. Na števnem mestu MP Starod znaša PLDP za leto 2010 4.303 vozil.

Zaradi emisij iz prometa na merilnih mestih blizu cestišč potekajo reakcije med ozonom in dušikovim monoksidom. Letni hod je zaradi vpliva sončnega obsevanja in temperature zraka na kemijske reakcije, pri katerih se razvija ozon, precej izrazit z višjimi koncentracijami poleti in nižjimi pozimi. Dnevni hod koncentracij na merilnih mestih v nižinskih krajih kaže izrazit maksimum okrog 14. ure, ko ima prevladujoč vpliv sončno obsevanje in najvišje temperature zraka v tem času. Na višje ležečih odprtih legah je ta hod neizrazit. Občina Ilirska Bistrica sodi v območje SI4, kjer so na vseh merilnih mestih vsakoletno ugotovljene presežene mejne oziroma ciljne vrednosti ozona. Naselja v občini ležijo v glavnem v dolinskih nižjih predelih, v manjšem obsegu tudi na dvignjenih predelih Brkinih. Ozon je fotokemijsko onesnaževalo, zato je potrebno zmanjšati emisije predhodnikov ozona. Glavna vira sta promet in industrija.

V Uredbi o kakovosti zunanjega zraka (Ur. l. RS, št. 9/11) so delci PM_{10} definirani kot delci v zraku, ki jih prepušča filter s 50 % neprepustnostjo za delce z aerodinamskim premerom $10 \mu\text{m}$. Uredba med drugim predpisuje dovoljene vrednosti koncentracij za varovanje zdravja. Za obdobje

od 2005-2009 je raven onesnaženosti zunanjega zraka z delci PM_{10} na vseh območjih in poseljenih območjih na najbolj onesnaženih predelih presegajo mejno vrednost. Glede na meritve na postaji Iskrba, ki je postavljena daleč od večjih virov onesnaženja, lahko ocenimo, da je vsa Slovenija obremenjena nad spodnjim ocenjevalnim pragom. Viri delcev so promet, energetika, industrija in ogrevanje, pri čemer individualna kurišča niso zanemarljiv vir. Ti viri so razpršeni po celi Sloveniji, zato je ocenjeno, da vsa območja spadajo v razred 3. Meritve kažejo, da so previsoke koncentracije, torej razred 4 v večini mestnih občin, razen Kopra, kjer je zaradi ugodnejših meteoroloških razmer raven koncentracij delcev nižja. Delci pomembno vplivajo na zdravje ljudi, kakor tudi na klimo, vidnost itd. Na zemeljski površini nastanejo delci, v glavnem večji od $1 \mu m$ (grobi delci). Sem štejemo tudi bioaerosole, npr. pelod, trose, katerih izvor je vegetacija. Delci različnega izvora so različne kemijske sestave in prav tako različne oblike in različnih fizikalnih stanj. Nižje koncentracije delcev PM_{10} poleti in višje pozimi so očitne zlasti v notranjosti Slovenije na mestnih merilnih mestih, saj se pozimi zaradi stabilnejše atmosfere in šibkejših vetrov onesnažen zrak zadržuje v bližini cestišč, ki so izvor emisije. Emisija iz prometa je sicer skozi vse leto skoraj enaka. Do povišanih koncentracij delcev prihaja v zimskem času zaradi prispevka emisij iz individualnih kurišč. Po študijah, ki so bila izvedene, pa imajo delci negativen vpliv na zdravje ljudi, ker prodrejo globoko v pljuča.

Obstoječi podatki o emisijah skupnih lebdečih delcev (TSP) in PM_{10} so pomanjkljivi in negotovi. Ugotovljeno je bilo, da vire delcev PM_{10} predstavlja kurjenje lesa, promet, soljenje cest, sekundarni delci, emisije iz industrijske dejavnosti in resuspenzija (ponovno usedanje). Trenutno so v Sloveniji na voljo le evidence, ki se zbirajo iz naslova obratovalnega monitoringa (večji stacionarni viri), vendar tudi te v dovolj veliki ne vsebujejo podatkov o PM_{10} , pa še ti so nezanesljivi. Evidence o individualnih kuriščih prav tako ne vsebujejo emisijskih podatkov o PM_{10} , dodatno težavo predstavlja struktura uporabe goriv (premog, biomasa, plin) in nepoznavanje deleža uporabnikov, ki so priključeni na daljinsko ogrevanje. Promet in individualna kurišča pa skupaj predstavljata najpomembnejši delež skupnih emisijskih virov za PM_{10} . (vir: Poročilo pilotnega projekta "Opredelitev virov delcev PM_{10} v Sloveniji", ARSO, november 2010).

10.3.1.1 Oskrba z energijo

Občina Ilirska Bistrica ima izdelan lokalni energetske koncept, (Eco consulting d.o.o., januar 2009).

Prevladujoč vir ogrevanja stanovanj v občini Ilirska Bistrica je les in lesni odpadki s katerimi se ogreva kar 72 % stanovanj in javnih objektov. Sledi raba ekstra lahkega kurilnega olja z 21 %. V občini ni nobenega sistema za daljinsko oskrbo s toploto. Plinovodno omrežje je zgrajeno le v naselju Ilirska Bistrica. Skozi območje občine se z državnim prostorskim načrtom načrtuje izgradnja trase prenosnega plinovoda M 8 na odseku Kalce – Jelšane. Izgradnja plinovoda bo omogočila priključitev obstoječih in novo načrtovanih objektov na plinovodno omrežje, kar bo pripomoglo k zmanjšanju emisij iz objektov zaradi ogrevanja. Večina proizvedene toplote v občini se porabi za ogrevanje stavb in delno za pripravo sanitarne vode, zato je stavbni sektor najpomembnejši segment rabe energije v občini Ilirska Bistrica. Najprimernejši lokalni obnovljivi vir energije sta sončna energija in lesna biomasa. V OPN je predvidenih nekaj lokacij za postavitev sončnih elektrarn (ZJ 05, BA 08). Trenutno je izkoriščanje sončne energije vezano predvsem na posamezne stanovanjske enote, ki izkoriščajo energijo za ogrevanje sanitarne vode.

10.3.2 Podnebne spremembe

Meritve na meteoroloških postajah v Sloveniji z dolgoletnim nizom podatkov kažejo na naraščanje temperature, ponekod tudi na spremembe padavinskega režima in vse krajše trajanje snežne odeje. Opažanja potrjujejo tudi pričakovanja, da postajajo ekstremni vremenski in podnebni dogodki vse

pogostejši. Podnebne značilnosti za leta 2006-2009, ki jih pripravlja Agencija RS za okolje, Urad za meteorologijo, kažejo na to, da je bila povprečna temperatura v obeh letih povsod po državi nad dolgoletnim povprečjem, kar velja tudi za povprečja najnižjih temperatur zraka. Leto 2009 je bilo v Sloveniji opazno toplejše od povprečja obdobja 1951–1991. K opisu temperaturnih razmer spada tudi število dni, ko je temperatura presegla izbrani prag. Po številu vročih dni so leta 2006-2009 presegla dolgoletno povprečje. Vsa najtoplejša leta so v Ljubljani zabeležili v zadnjih sedemnajstih letih. V letih 2006-2009 je bilo največ padavin v zahodni Sloveniji (Julijske Alpe, Posočje, Kredarica), najmanj padavin, pa je padlo v severovzhodni in delu vzhodne Slovenije, v Slovenski Istri, na Krasu in Goriškem. V večjem delu Slovenije je padlo med 80 in 100 % padavin.

K podnebnim spremembam največ prispevajo emisije iz prometa, industrije in emisije iz ogrevanja objektov, pri čemer se v ozračje izločajo toplogredni plini. Glavni vir toplogrednih plinov predstavlja izgorevanje fosilnih goriv za ogrevanje, pogon prevoznih sredstev, proizvodnja drugih oblik energije, industrijska proizvodnja. Druge človekove dejavnosti, kot je na primer krčenje gozdov za pridobivanje kmetijskih in urbanih površin ter deponije, prav tako prispevajo k naraščanju koncentracije toplogrednih plinov. Toplogredni plini, ki vplivajo na toplotno stanje ozračja, so ogljikov dioksid, metan, didušikov oksid, ozon in fluorokloroogljikovodiki. Zvišana koncentracija toplogrednih plinov v ozračju je povečala naravni učinek tople grede in posledično se je zvišala povprečna temperatura zemeljskega ozračja. Učinkovita raba energije, kogeneracija, uporaba alternativnih virov energije, ustrezna kmetijsko-okoljska politika ter posebej ustrezna prometna politika so področja, ki lahko največ prispevajo k zmanjšanju emisij.

Ključni ukrep za zmanjševanje emisij iz prometa, industrije ter ogrevanja objektov na občinski ravni predstavlja ustrezna energetska zasnova občin, ki predstavlja strokovno podlago za pripravo razvojnega programa občine na področju oskrbe in rabe energije, kar je obveznost občine skladno z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona varstvu okolja /ZVO-1C/ (Ur. l. RS, št. 108/09). Izdelana energetska zasnova je po energetskem zakonu predpogoj, da lahko občina pridobi državne spodbude na področju učinkovite rabe in izrabe obnovljivih virov energije.

10.4 Ocena pričakovanih vplivov izvedbe plana na okolje

Emisije SO₂, PM₁₀, CO, NO_x, NO₂ in ozona

Proizvodni obrat Lesonit lesno kemična industrija d.o.o. je zavezanec za obratovalni monitoring emisij snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja. Obrat predstavlja točkovni vir emisij snovi v zrak in je zavezanec za monitoring za dušikove okside (izražene kot NO₂), fenol, formaldehid, organske spojine in žveplove okside (izražene kot SO₂). V letu 2008 je bil obrat glede na letne količine emisij dušikovih oksidov na šestem mestu med točkovnimi viri onesnaževanja v Sloveniji (vir: Ocena onesnaženosti zraka z žveplovim dioksidom, dušikovimi oksidi, delci PM₁₀, ogljikovim monoksidom, benzenom, težkimi kovinami (Pb, As, Cd, Ni) in policikličnimi aromatskimi ogljikovodiki (PAH) v Sloveniji za obdobje 2005-2009, ARSO, oktober 2010). Obstoječe kapacitete proizvodnega obrata ostajajo v trenutnem obsegu in se z OPN ne širijo. Na območju občine so bila v letu 2006 v mesecu maju in juniju izvedene meritve kakovosti zraka z mobilno postajo na merilnem mestu Rečica in Vojkova. Merilno mesto Rečica se nahaja v neposredni bližini proizvodnega obrata Lesonit. Mejne vrednosti onesnaževal, razen ozona, na obeh merilnih mestih niso bile prekoračene.

V naselju Bač se nahaja proizvodni obrat podjetja Javor Pivka lesna industrija d.d., ki je prav tako zavezanec za obratovalni monitoring emisij snovi v ozračje. Meritve kakovosti zraka z mobilno postajo v neposredni bližini niso bile opravljene. V primerjavi s proizvodnimi obrati v Sloveniji, ki

v ozračje proizvedejo največ emisij snovi zaradi obratovanja, je količina izpustov obrata v Baču razmeroma nizka.

Večji proizvodni obrat na območju občine se nahaja v Hrušici in sicer gre za obrat podjetja Plama-pur d.d., ki se ukvarja s proizvodnjo poliuretanskih pen. Obrat ni zavezanec za obratovalni monitoring emisij snovi v ozračje. V naselju Mala Bukovica se nahaja obrtna cona (MB 04/1) v bližini stanovanjskih naselij. Pred časom je tu obratovala perutninska farma, sedaj pa se jo z OPN namenja za obrtno dejavnost. Med glavno cesto G1-6 in železniško progo v južnem delu Ilirska Bistrice je območje za gospodarske dejavnosti IB 09/2, za katerega občine pripravlja podrobnejši prostorski akt, ker je lokacija že v veljavnem planu opredeljena kot proizvodno območje. Dejavnosti na tej lokaciji kot tudi v območju MB 04/1 za sedaj niso poznane. V naselju Bač se nahaja več območij, opredeljenih kot proizvodne dejavnosti, kjer se nahajajo manjše žage za razrez hlodovine (BA 06/1, BA 11/1, BA 07/1). Vir emisij v ozračje zaradi obratovanja žag so prašni delci, ki nastanejo ob razžaganju hlodovine. Vsi trije obrati imajo objekt za žaganje v pokritem in zaprtem prostoru, kar zmanjšuje in preprečuje širjenje prašnih delcev v ozračje.

Druga proizvodna območja so vezana predvsem na objekte perutninskih farm v naseljih Zabiče ter Hrušica. Novih obratov za kmetijsko proizvodnjo se z OPN ne načrtuje. Zaradi delovanja farm se občasno pojavljajo neprijetne vonjave. Velja poudariti, da po imisijskih predpisih vonjave v Sloveniji niso regulirane in predpisi ne obravnavajo nepremičnih virov onesnaževanja zraka, ki povzročajo vonjave. Emisije, ki nastanejo pri obratovanju farm, so predvsem emisije vonjav (smrad). Pri tem gre za vonjave amoniaka (NH_3), ki izvira iz piščančjega gnoja. Koncentracija amoniaka v ozračju je odvisna od notranje temperature v objektu, razlike med temperaturo v objektu ter zunanjo temperaturo, zračne vlage, ravnanja z gnojem ter pH gnoja. Objekti piščančjih farm imajo urejeno prezračevanje, kjer je ob izpustu zraka iz objekta postavljen ventilator. Ventilator ob izpustih razpiha in hkrati razredči izpuščen zrak iz objektov. S tem se emisije vonjav v ozračje zmanjšajo. Večja možnost zaznave vonja v ozračju se lahko pojavi v zimskih mesecih, ko so objekti farm zaprti in se zato poveča vlaga. Perutninski obrat v Zabičah (ZA 05/1, ZA 05/2) je oddaljen od stanovanjskih objektov, od katerih jih loči tudi pas gozda. Poleg tega je območje farm od naselja ločeno z po namenski rabi opredeljenimi zelenimi površinami (ZA 06). Enako velja tudi za območje kmetijske proizvodnje HR 04/2 v Hrušici, ki je od okoliških stanovanjskih površin ločeno z namensko opredeljenimi zelenimi površinami (HR 04/3, HR 04/4). Drevesa in gozdne površine zmanjšujejo zaznavnost vonjav in prahu v ozračju. Drevesa delujejo kot vegetacijski filter, ki zmanjšuje učinek vonjav. Širjenje in koncentracija vonjav v ozračju je odvisna tudi od smeri vetra. Ocenjujemo, da ob upoštevanju omilitvenih ukrepov ne bo bistvenega povečanja emisij vonjav v ozračje v primerjavi z obstoječim stanjem. Vpliva med gradnjo ne bo, med obratovanjem pa se emisije vonjav ne bodo bistvene.

OPN načrtuje tudi širitve dveh večjih območij za proizvodno dejavnost ob obstoječem območju Plama-pur v Hrušici (HS 01/2, HS 01/3, HS 02, HR 03, HR 04) ter v Jelšanah (JE 07/1, JE 07/3). Predvidene dejavnosti v obeh proizvodnih območjih niso poznane. Glede na dopustne dejavnosti je možno, da se v prostor umesti tudi objekte, ki bi lahko zaradi svoje dejavnosti povzročali večje emisije škodljivih snovi v ozračje. Ker dejavnosti niso natančno poznane podajamo priporočila in usmeritve za zmanjšanje morebitnih emisij v ozračje. Pri morebitnem industrijskem onesnaževanju je potrebno dosledno izvajati monitoring industrijskega onesnaževanja pri tistih onesnaževalcih, ki jih Uredba o emisiji snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja (Ur. l. RS, št. 31/07, 70/08, 61/09) zavezuje k monitoringu. Pri tem morajo biti izpolnjeni pogoji, da obratovanje naprave ne vpliva škodljivo na zdravje ljudi, ki prebivajo ali se zadržujejo v okolici naprave in mora zagotavljati varstvo ljudi in okolja pred škodljivimi učinki onesnaževanja zraka zaradi emisije snovi. Za obratovanje tovrstnih naprav je potrebno pridobiti okoljevarstveno dovoljenje, skladno s Prilogo

4 omenjene Uredbe. Opravljene morajo biti prve meritve ter zagotovljeno izvajanje obratovalnega monitoringa emisij snovi v zrak v skladu s Pravilnikom o prvih meritvah in obratovalnem monitoringu emisije snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja ter o pogojih za njegovo izvajanje (Ur. l. RS, št. 105/08). V okoljevarstvene dovoljenju, ki ga izda Ministrstvo za okolje, so navedene snovi, ki so vključene v seznam prvih meritev in obratovalnega monitoringa emisije snovi v zrak. Pri tem morajo morebitne emisije SO₂, PM₁₀, CO, NO_x, NO₂ iz novih proizvodnih objektov znotraj dovoljenih mejnih vrednosti. Če bodo naprave v novih objektih ter emisije snovi med obratovanjem ustrezale tem zahtevam, ocenjujemo, da bo vpliv teh območij na zrak zanemarljiv.

Zgoraj omenjene proizvodne dejavnosti ne pripomorejo bistveno k emisijam žveplovega dioksida v ozračje. Obrat Lesonit je zavezanec za monitoring žveplovih oksidov (izraženih kot SO₂), vendar glede na rezultate vsakoletnih meritev kakovosti zraka ocenjujemo, da vpliv delovanja obrata na koncentracijo žveplovih oksidov ne bo bistven. Ostali proizvodni objekti so predvsem povezani s panogami drobnega gospodarstva, obrtjo in storitvenimi dejavnostmi, ki ne pripomorejo bistveno k emisijam SO₂ v ozračje. Koncentracije SO₂ v letu 2010 na najbližjem merilnem mestu v Kopru so bile v povprečju nižje kot leta 2009, kar velja za celotno Slovenijo. Povsod so ostale pod spodnjim ocenjevalnim pragom za zaščito zdravja. Glede na obstoječe stanje okolja v občini ocenjujemo, da izvedba OPN ne bo povzročila bistvenih emisij žveplovega dioksida. OPN sicer določa nova proizvodna območja v Hrušici in Jelšanah, vendar dejavnosti za sedaj še niso poznane. Ob upoštevanju zakonskih predpisov v zvezi z emisijami snovi v ozračje lahko zaključimo, da emisije žveplovega dioksida v ozračje zaradi izvedbe OPN glede na obstoječo število proizvodnih obratov in predvidene dejavnosti v proizvodnih območjih ne bodo bistvene. Območje občine je dobro prevetreno, vplivi zaradi industrijskih območij v severni Italiji pa praviloma ne segajo tako globoko v notranjost.

Dejavnosti, ki v prostoru že obstajajo in so prav tako sestavni del predlaganega OPN, večinoma predstavljajo stanovanjsko, kmetijsko in obrtno dejavnost. Proizvodna območja predstavlja obrat Lesonit v Ilirski Bistrici in Plama pur v Hrušici. Glede na obstoječo poselitev ter predlagane širitve stavbnih zemljišč v okviru OPN poleg prometa k emisijam CO in dušikovih oksidov pripomore ogrevanje iz stanovanjskih, trgovskih, proizvodnih, obrtnih in družbenih objektov. Izraba obnovljivih virov energije v občini je visoka predvsem zaradi večinskega ogrevanja z biomaso (72 % stanovanj se ogreva z lesom). Obrat Javor Pivka na Baču in Plama pur v Hrušici sta zavezanca za obratovalni monitoring emisij snovi v ozračje, med drugim tudi ogljikovega monoksida ter dušikovih oksidov. Vsakoletni izpusti so bistveno nižji, kot pri največjih onesnaževalcih v državi. Obrat Lesonit v Ilirski Bistrici je po emisijah dušikovih oksidov šesti največji obrat glede izpustov v ozračje. Glede na opravljene meritve lahko zaključimo, da onesnaženost ozračja z dušikovimi oksidi ostaja znotraj predpisanih mejnih vrednosti.

Izpusti CO in dušikovih oksidov v ozračje se lahko pričakujejo tudi v okviru novo načrtovanih proizvodnih območjih v Hrušici in Jelšanah in so lahko posledica emisij iz proizvodnje in zaradi dodatnega prometa. Skozi območje občine je načrtovana trasa plinovoda M8 Kalce-Jelšane. Plinovodno omrežje je prisotno v naselju Ilirska Bistrica, kjer se objekti lahko ogrevajo na plin. Tako bo v prihodnje možno objekte v ostalih naseljih možno ogrevati na zemeljski plin. Predlog OPN določa vzpodbujanje učinkovito in varčno rabo energije kot trajno razvojno usmeritev pri gospodarjenju in načrtovanju novogradenj, sanacij in prenovi. Pri načrtovanju novih ter posodabljanju in širitvi obstoječih objektov se prednostno načrtuje uporaba obnovljivih in okolju prijaznih virov energije ter čim večji nevtralizaciji in zmanjševanju emisij. Eden izmed takšnih ukrepov OPN je umestitev površin energetske infrastrukture na območjih ZJ 05 in BA 08, kjer se načrtuje izgradnja fotovoltaičnih elektrarn. Slednje bodo pripomogle k zmanjšanju emisij CO, kar bo pozitivno vplivalo na kazalec vrednotenja.

OPN skoraj v vsakem novem naselju načrtuje širitve stanovanjskih površin, na lokacijah primernih za razvoj turizma pa posebne površine za turistično infrastrukturo (Klivnik, Mola, Sviščaki in Mašun). Poleg tega se načrtujeta širitvi dveh proizvodnih območij, od katerega je tisto v Jelšanah ob glavni cesti G1-6, ki je v prometnih mesecih prometno najbolj obremenjena cesta v občini. Trenutna obremenitev cest v občini je glede na najbolj obremenjene ceste v državi razmeroma nizka. Za koliko se bo povečal promet po izvedbi OPN je težko oceniti. Vsekakor bistvenega povečanja emisij, povezanih s prometom, ne gre pričakovati. Kraji so med seboj dovolj oddaljeni, poleg tega je poselitev občine razmeroma redka. Pri povečanju prometa zaradi novo načrtovanih dejavnosti ne gre za bistveno spremembo, tako da dejavnost ne bo bistveno prispevala k emisijam snovi v zrak in posledično k segrevanju ozračja. Pri ogrevanju novih objektov naj se upoštevajo usmeritve iz lokalnega energetskega koncepta in vzpodbudi rabo obnovljivih virov, za kar ima občina dobre možnosti. Ob izgradnji plinovodnega omrežja naj se uredi možnost ogrevanja objektov na zemeljski plin, s čimer se emisije CO v ozračje zmanjšajo. Glede na trenutno stanje in nova poselitvena območja ocenjujemo, da se emisije CO in dušikovih oksidov v ozračje pa se tako ne bodo bistveno povečale.

V sklopu meritev kakovosti zraka v Sloveniji v letih 2005-2009 (ARSO, oktober 2010) so bile mejne in ponekod kritične vrednosti ozona. Občina glede na podlagi razvrstitev Slovenije na območja ocenjevanja kakovosti zraka sodi v območje SI4, kjer so prekoračitve koncentracije ozona najbolj pogoste. Ozon v prizemni plasti zraka nastaja s kemično reakcijo ob prisotnosti sončne svetlobe iz dušikovih oksidov, ki jih pride največ v ozračje iz prometa in iz lahkih organskih snovi, ki jih prispevajo industrija, promet, gospodinjstva, bencinske črpalke, kemične čistilnice itd. Reakcije so tem intenzivnejše, čim višja je temperatura in čim močnejše je sončno obsevanje, zato je onesnaženost zraka z ozonom večja poleti in čez dan. Ob prometnicah so koncentracije ozona nižje, ker le-ta hitro reagira z dušikovim monoksidom iz izpušnih plinov in razpade nazaj na kisik. Kraji z naraščajočo nadmorsko višino in odprtim reliefom imajo vse bolj značilnosti proste atmosfere, kjer je na eni strani majhen neposredni vpliv emisij predhodnikov ozona, na drugi strani pa je močnejše ultravijolično sevanje sonca. To se kaže v nižjih maksimalnih koncentracijah ozona, medtem ko je raven povprečnih koncentracij višja kot v nižjih predelih. Nastanek ozona v občini je najbolj verjeten v poletnem času, ko je stanje atmosfere stabilno in prevetrenost manjša. K nastanku ozona izvedba OPN ne bo imela bistvenega vpliva. OPN sicer predvideva posamezne nove manjše lokacije proizvodnih dejavnosti, kjer pa niso načrtovane dejavnosti, ki bi povzročale bistvene emisije dušikovih oksidov v ozračje, ki bi pripomogle k nasajanju večjih koncentracij ozona. Izvedba OPN bo deloma pripomogla k povečanju prometa, saj se načrtujejo nova proizvodna in poselitvena območja. Glede na razpršenost poselitve in dejavnosti v prostoru in ob dejstvu, da so koncentracije ozona povsod po državi prekoračene, izvedba OPN ne bo prispevala bistveno na povečano koncentracijo ozona v ozračju.

OPN ne načrtuje novih prometnih povezav, ki bi povzročila bistveno povečanje prometa, ki je glavni vir PM₁₀ delcev. Trenutno je nastajanje PM₁₀ delcev povezano s prometom na obeh glavnih cestah (G1-6 in G1-7) skozi občino. OPN načrtuje širitve poselitve v večini naselij. Z OPN se opredeljujeta tudi dve večji proizvodni območji. Od leta 2000 do leta 2008 so se letni izpusti PM₁₀ delcev v Sloveniji sicer zmanjšali za 16 %. Po novi metodologiji za oceno emisij so največji delež k skupnim izpustom PM₁₀ delcev v letu 2008 prispevala mala individualna kurišča, in sicer 63%. Izpusti iz malih kurišč so problematični v času ogrevanja v zimskem času v krajih, kjer ni razvito toplovodno omrežje. V naseljih se objekti večinoma ogrevajo na biomaso, ki se šteje kot obnovljivi vir energije. V prihodnosti se načrtuje izgradnja plinovodnega omrežja, trenutno je zgrajeno le v naselju Ilirska Bistrica. Ogrevanje na zemeljski plin bo pripomogel k manjšim emisijam v ozračje. Tako bodo obstoječa in nova stavbna zemljišča potencialni vir PM₁₀ delcev. Izvedba OPN tako tudi

ne bo bistveno pripomogla k deležu PM_{10} delcev v ozračju. Ocenjujemo, da vpliv izvedbe plana na povečanje deleža PM_{10} delcev v ozračju ne bo bistveno vplival.

Pri izvajanju del v kamnolomu Gabrovec (IB 37) lahko pride do prašenja v ozračje. Zaradi vsega naravne vlažnosti ne nastajajo omembe vredne količine prahu. Iz navedenega v procesu pridobivanja ni pričakovati večjih emisij prahu. Te se potencialno lahko pojavijo v daljšem sušnem obdobju.

Skozi območje občine se načrtuje preložitev glavne ceste G1-6 in regionalne ceste R2-404 na območju Ilirske Bistrice, kar se ureja z državnim lokacijskim načrtom. Z izvedbo ceste se emisije snovi v ozračje zaradi prometa ne bodo bistveno zmanjšale, pač pa se bo promet zgolj preusmeril izven centra Ilirska Bistrice mimo naselja. Ukrepi za varovanje zraka ob izvedbi DLN so vezani predvsem v čas gradnje ceste in imajo lahko kratkotrajni vpliv.

Proizvodna območja, kot so Lesonit, načrtovana cona Plama in Jelšane in ostali manjši proizvodni obrati, na kakovost ozračja vplivajo dolgotrajno, saj se emisije vršijo v času obratovanja. Ob prenehanju obratovanja se emisije takoj zmanjšajo. Emisije iz prometa imajo na kakovost zraka trajen vpliv. Glede na kakovost zraka v občini lahko ugotovimo, da bo izvedba OPN na izbrani kazalec vrednotenja imela **nebistven vpliv (B)**.

število objektov, ki za ogrevanje izkoriščajo obnovljive vire energije

Po razpoložljivih podatkih in na podlagi lokalnega energetskega koncepta se trenutno na celotnem območju občine največ objektov ogreva na les kot obnovljivi vir energije. Posamezni individualni objekti ogrevajo sanitarno vodo na sončno energijo. OPN Občine Ilirska Bistrica sicer pri nadaljnjem razvoju občine določa načrtovanje objektov za rabo obnovljivih virov energije, kot je sončna energija ter lesna biomasa. Glede na osončenost občine bi morala občina aktivneje pristopiti k uveljavljanju obnovljivih virov, predvsem sončne energije. Za energetske učinkovite obratovanje objektov je potrebno slediti Pravilniku o učinkoviti rabi energije v stavbah (Ur. l. RS, št. 52/10). Novogradnje je potrebno orientirati na način, ki omogoča najboljšo izrabo sončne energije (naklon in orientacija strehe mora omogočati optimalno izrabo sončne energije glede na vpadni kot sončnih žarkov, predvsem v času ko je toplotna energija potrebna - zimski meseci). Navedena določila Pravilnika je na območju občine možno razmeroma enostavno aplicirati v praksi. Izvedba OPN bo vsaj delno imela pozitiven učinek k zmanjšanju emisij v ozračje zaradi ogrevanja, saj se načrtuje umestitev rabe za energetske infrastrukture (BA 08, ZJ 05). Število objektov, ki bodo za ogrevanje izkoriščali obnovljive vire energije se z izvedbo OPN ne bo bistveno povečalo. Celostno reševanje problematike oskrbe z energijo iz obnovljivih virov je bilo določeno z lokalnim energetskega konceptom.

Glede na obstoječe stanje ocenjujemo, da izvedba OPN ne bo imela bistvenih vplivov na izbrani kazalec vrednotenja. Onesnaženost zraka zaradi rabe trdih goriv in kurilnega olja kot energenta se z izvedbo OPN ne bo bistveno poslabšalo. Večja območja, ki so načrtovana v naselju Ilirska Bistrica, Hrušica, Podgrad, Šembije in Knežak naj se ogreva z zemeljskim plinom. Ocenjujemo, da izvedba OPN na izbrani kazalec vrednotenja glede na trenutno stanje ne bo imela bistvenega vpliva. Vpliv izvedbe OPN na izbrani kazalec vrednotenja tako ocenjujemo kot **nebistven vpliv (B)**.

10.5 Upoštevanje smernic pristojnih nosilcev urejanja prostora in javnih pooblastil

Smernice, ki bi se neposredno nanašale na okoljski element zrak, niso bile izdane. Pri obravnavi problematike onesnaženosti zraka so bili v okoljskem poročilu upoštevani vsi razpoložljivi dokumenti, iz katerih izhajajo tudi ocene sprejemljivosti izvedbe plana na okoljsko sestavino zrak. Pri tem okoljsko poročilo v največ primerih upošteva strokovne podlage ter dokumente Ministrstva za okolje in prostor oziroma njegovega organa v sestavi, to je Agencija RS za okolje. Pri podajanju ocen vplivov so bili prav tako upoštevani vsi veljavni predpisi, ki se neposredno ali posredno nanašajo na okoljsko sestavino zrak. Osnutek odloka o OPN upošteva obstoječe prometne poti, ki potekajo skozi občino Ilirska Bistrica in proizvodne dejavnosti umešča v bližino prometnic in stran od stanovanjskih površin. Prav tako osnutek odloka upošteva načrtovani plinovod M8. Osnutek odloka določa tudi površine za rabo obnovljivih virov energije. Ukrepov za zmanjšanje emisij v zrak zaradi prometa in ogrevanja objektov osnutek odloka ne predvideva, pač pa načrtuje umestitev sončnih elektrarn ter spodbujanje uporabe lesne biomase kot lokalno prisotnega energenta s čimer bi plan bistveno pripomogel k zmanjšanju emisij v ozračje zaradi ogrevanja.

10.6 Skladnost OPN z okoljskimi cilji

Predlog plana je glede doseganja ter uresničevanja okoljskih ciljev je skladen saj z umeščanjem površin za sončne elektrarne ter spodbujanjem obnovljivih virov energije razvoj usmerja k manjši porabi fosilnih goriv. OPN ne predvideva večjih sprememb v prometnem omrežju, tako da stanje glede prometnih tokov tudi v bodoče ostaja nespremenjeno. Skozi območje občine se z DLN načrtuje rekonstrukcija in prestavitev glavne ceste G1-6 in R2-404, kar ne bo bistveno vplivajo na povečanje prometa, pač pa se bo promet zgolj usmeril izven centra Ilirske Bistrice. OPN načrtuje nova proizvodna območja, ki potencialno lahko prispevajo na parametre kakovosti zraka v občini. Natančne dejavnosti na tej stopnji načrtovanja niso poznane. Ob upoštevanju veljavne zakonodaje v zvezi z emisijami snovi v ozračje ocenjujemo, da bistvenega poslabšanja kakovosti zraka na območju občine ne bo. Iz tega razloga zaključimo, da je predlog plana za okoljsko sestavino zrak skladen z okoljskimi cilji.

10.7 Spremljanje stanja

KAZALCI ZA SPREMLJANJE STANJA	SPREMLAJNJE STANJA
<ul style="list-style-type: none"> emisije SO₂, PM₁₀, CO emisije NO_x, NO₂ in ozona 	<p>Kakovost zraka v posameznih letih izvaja ARSO. Rezultati so objavljeni v obliki letnih poročil. Občina naj spremlja stanje predvsem z aktivno politiko pospeševanja rabe obnovljivih virov energije. S tem bi pripomogli k zmanjšanju emisij v ozračje zaradi ogrevanja objektov. Občina naj spremlja investicije v tovrstne dejavnosti s čimer lahko sama vzpodbudi investicije v obliki nepovratnih sredstev. K spremljanju stanja emisij snovi v ozračje so zavezani večji proizvodni objekti, kot so Lesonit, Plama pur, Javor Pivka, proizvodni obrat Bač in Komunalno podjetje Ilirska Bistrica. Kakovost zraka se vsakoletno vrši v obliki rednega letnega monitoringa, ki ga izvaja ARSO. Najbližje merilno mesto občini Ilirska Bistrica je Koper.</p>
<p>število objektov, ki za ogrevanje izkoriščajo obnovljive vire energije</p>	<p>V občini je od obnovljivih virov energije za ogrevanje objektov najbolj izkoriščen les. Spremljanje stanja se lahko vrši preko izvajanja lokalnega energetskega koncepta. Trenutna poraba goriv temelji na biomasi in kurilnem olju. Posamezne individualne stanovanjske enote sanitarno vodo ogrevajo na sončne kolektorje. Spremljanje stanja glede individualnih porabnikov sončne energije je težko, v kolikor le-ti ne oddajajo električne energije v omrežje. Spremljanje stanja naj občina vrši preko aktivne vloge pri vlaganju v obnovljive vire energije kot tudi pri vzpostavljanju plinovodnega omrežja po izgradnji plinovoda M8.</p>

10.8 Viri

- Kakovosti zraka v Sloveniji v letu 2009, ARSO, september 2010
- Ocena onesnaženosti zraka z žveplovim dioksidom, dušikovimi oksidi, delci PM10, ogljikovim monoksidom, benzenom, težkimi kovinami (Pb, As, Cd, Ni) in policiklicnimi aromatskimi ogljikovodiki (PAH) v Sloveniji za obdobje 2005-2009 (ARSO, oktober 2010)
- Slovenija – Pokrajine in ljudje, Založba Mladinska knjiga, 1998
- Odlok o občinskem prostorskem načrtu Občine Ilirska Bistrica, dopolnjen osnutek, V prostoru, 2011

11. HRUP

11.1 Zakonski okvir

- Zakon o varstvu okolja (Ur. l. RS, št. 39/06, 70/08, 108/09),
- Uredba o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju (Ur. l. RS, št. 105/05, 34/08, 109/09, 62/10),
- Uredba o ocenjevanju in urejanju hrupa v okolju (Ur. l. RS, št. 121/04),
- Pravilnik o prvih meritvah in obratovalnem monitoringu hrupa za vire hrupa ter o pogojih za njegovo izvajanje (Ur. l. RS, št. 70/96, 45/02, 105/08),
- Pravilnik o emisiji hrupa strojev, ki se uporabljajo na prostem (Ur. l. RS, št. 106/02, 50/05, 49/06),
- Pravilnik o zvočni zaščiti stavb (Ur. l. RS, št. 14/99)

11.2 Določitev okoljskih ciljev in vrednotenje vplivov izvedbe plana

11.2.1 Izhodišča in okoljski cilji

Okoljski cilji plana izhajajo iz veljavnih predpisov ter mednarodnih in državnih programskih dokumentov s področja varovanja naravnega in življenjskega okolja pred hrupom. Pri določitvi okoljskih ciljev plana je bila upoštevana obstoječa raven hrupa v občini Ilirska Bistrica in značilnost predvidenih posegov.

Tabela 31: Okoljski cilji, kazalci in stanje za hrup

CILJI	KAZALCI	STANJE
Ohranjanje ali zmanjšanje ravni hrupa pod mejnimi oziroma kritičnimi vrednostmi predpisanimi za posamezna območja varstva pred hrupom.	<ul style="list-style-type: none"> • PLDP po posameznih cestnih odsekih, • umeščanje območij industrijskih ali drugih hrupnih dejavnosti v bližino poselitvenih območij, • širitve poselitvenih območij v bližini novih ali obstoječih virov hrupa 	Glavna vira hrupa cestnega prometa v občini predstavljata odseka glavne ceste G1 Pivka-Il. Bistrica-Jelšane (mejni prehod) in regionalne ceste R2 Pivka-Il.Bistrica-Podgrad. Ostale ceste služijo predvsem lokalnemu prometu in so prometno manj obremenjene.
Smiselno umeščanje dejavnosti v prostor glede na območja stopnje varstva pred hrupom		Vir hrupa predstavlja tudi obstoječa železniška proga Pivka – Ilirska Bistrica – mejni prehod. Večja obstoječa območja industrijskih dejavnosti se nahajajo v naseljih Ilirska Bistrica, Podgrad-Hrušica in Bač.

Metode ugotavljanja in vrednotenja vplivov izvedbe plana na okolje

Raven hrupa na območju občine je ocenjena za obstoječe stanje, v nadaljevanju pa je ocenjena dodatna raven hrupa, ki ga bo povzročila izvedba predvidenih posegov. Pri tem je bil poudarek na posegih v prostor, ki predstavljajo nov vir hrupa in lahko, predvsem po začetku obratovanja dejavnosti, bistveno vplivajo na raven hrupa v okolju. Pri vrednotenju je bil poudarek tudi na umeščanju novih stanovanjskih površin na območja, kjer je raven hrupa v okolju že v tem trenutku visoka.

Tabela 32: Ocenjevalna lestvica vplivov na vrednosti kazalcev hrupa v okolju

OCENA	RAZLAGA OCENE
A - ni vpliva / vpliv je pozitiven	Ocenjena raven hrupa na posameznih območjih varstva pred hrupom bo pod mejnimi oz. kritičnimi vrednostmi. Načrtovan poseg na raven hrupa v okolju ne bo imel pomembnega vpliva ali pa se bo raven hrupa v okolja zmanjšala in s tem stanje okolja izboljšalo.
B - nebitven vpliv	Ocenjena raven hrupa na posameznih območjih varstva pred hrupom bo pod mejnimi oz. kritičnimi vrednostmi. Načrtovan poseg bo raven hrupa v okolju sicer povečal, vendar nebitveno.
C - nebitven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov)	Ocenjena raven hrupa na posameznih območjih varstva pred hrupom bi bila v osnovi lahko nad mejnimi oz. kritičnimi vrednostmi. Z izvedbo protihrupnih ukrepov bo mogoče raven hrupa učinkovito znižati pod zakonsko določene mejne oz. kritične vrednosti. Načrtovan poseg je ob izvedbi učinkovitih omilitvenih ukrepov sprejemljiv.
D - bitven vpliv	Ocenjena raven hrupa na posameznih območjih varstva pred hrupom bo predvideno nad mejnimi oz. kritičnimi vrednostmi. Ravni hrupa ne bo možno učinkovito znižati pod zakonsko določene mejne oz. kritične vrednosti tudi z izvedbo protihrupnih ukrepov. Načrtovan poseg bo bistveno vplival na raven hrupa v naravnem in življenjskem okolju in zato ni sprejemljiv.
E - uničujoč vpliv	Ocenjena raven hrupa na posameznih območjih varstva pred hrupom bo močno presegala mejne oz. kritične vrednosti. Preseganja ravni hrupa je pričakovati tudi pri objektih z varovanimi prostori (stanovanjski objekti, šole, vrtci, bolnišnice, itd.). Vpliv na raven hrupa in posledice načrtovanega posega so v popolnem nasprotju z okoljskimi cilji v zvezi z varstvom naravnega in življenjskega okolja pred hrupom. Poseg je popolnoma nesprejemljiv.
X - ugotavljanje vpliva ni možno	Z razpoložljivimi podatki ni možno oceniti vpliva posega na raven hrupa v naravnem in življenjskem okolju.

11.3 Opredelitev območij varstva pred hrupom in kriterijev za vrednotenje

Mejne vrednosti kazalcev hrupa v naravnem in življenjskem okolju za posamezna območja varstva pred hrupom določa Uredba o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju (Ur. l. RS, št. 105/05, 34/08, 109/09, 62/10). Stopnje zmanjševanja onesnaževanja okolja s hrupom, ki so določene za posamezne površine glede na občutljivost za škodljive učinke hrupa, so naslednje:

- *I. stopnja varstva pred hrupom* (vse površine, razen nekaterih v Uredbi izvzetih, na mirnem območju na prostem, ki potrebujejo povečano varstvo pred hrupom)
- *II. stopnja varstva pred hrupom* (površine podrobnejše namenske rabe prostora, na katerem ni dopusten noben poseg v okolje, ki je moteč zaradi povzročanja hrupa)
- *III. stopnja varstva pred hrupom* (površine podrobnejše namenske rabe prostora, na katerih je dopusten poseg v okolje, ki je manj moteč zaradi povzročanja hrupa)
- *IV. stopnja varstva pred hrupom* (na površinah podrobnejše namenske rabe prostora, na katerih ni stavb z varovanimi prostori in na katerih je dopusten poseg v okolje, ki je lahko bolj moteč zaradi povzročanja hrupa)

Določitev območij varstva pred hrupom

Meje III. in IV. območij varstva pred hrupom Občina Ilirska Bistrica določa s tem OPN, s tem da se pri uvrstitvi posameznega območja upošteva podrobnejšo namensko rabo prostora v skladu z merili za uvrstitev v območja varstva pred hrupom. V odloku o OPN se tako navede katera namenska raba sodi v III. in IV stopnjo varstva pred hrupom.

Glavni viri onesnaževanja okolja s hrupom (viri hrupa), ki so prisotni **na območju občine Ilirska Bistrica**, so po navedeni Uredbi:

- glavna cesta G1 Pivka-II. Bistrica-Jelšane (mejni prehod), regionalna cesta R2 Pivka-II.Bistrica-Podgrad, regionalna cesta R3 Il.Bistrica-Novokračine in regionalna cesta R3 Prem-Obrov,
- odsek glavne železniške proge Pivka-II.Bistrica s pripadajočimi železniškimi postajami,
- naprave, ki zaradi izvajanja industrijske, obrtne, proizvodne, storitvene in podobnih dejavnosti ali proizvodne dejavnosti v kmetijstvu ali gozdarstvu povzročajo v okolju stalen ali občasen hrup (tudi objekti za izkoriščanje ali predelavo mineralnih surovin, gradbišča izven zaprtih in prekritih prostorov stavb in zabavišni objekti),
- obrati, če so na njihovem območju ena ali več naprav, ki so vir hrupa.

Uredba za posamezna območja varstva pred hrupom določa mejne oziroma kritične vrednosti nočnega $L_{NOČ}$ in kombiniranega L_{DVN} kazalca celotne obremenitve okolja zaradi hrupa, mejne vrednosti dnevnega L_{DAN} , večernega $L_{VEČ}$, nočnega $L_{NOČ}$ in kombiniranega L_{DVN} kazalca hrupa, ki ga povzroča uporaba ceste ali železniške proge in obratovanje večjega letališča, naprava, obrat, letališče, ki ni večje letališče, helikoptersko vzletišče, objekt za pretovor blaga in odprto parkirišče ter mejne vrednosti konične ravni hrupa L_1 , ki ga povzroča obratovanje letališča, helikopterskega vzletišča, objekta za pretovor blaga, naprave in obrata.

11.4 Opis dejanskega stanja okolja na območju OPN

Glavna vira hrupa cestnega prometa v občini predstavljata odseka glavne ceste G1 Pivka-II. Bistrica-Jelšane (mejni prehod) in regionalne ceste R2 Pivka-II.Bistrica-Podgrad. V letu 2009 je povprečni letni dnevni promet na prvem cestnem odseku znašal 7.257, na drugem pa 4.136 vozil (vir: DRSC, 2010). Ostale ceste služijo predvsem lokalnemu prometu in so prometno manj obremenjene.

Tabela 33: Struktura prometa s PLDP za najbolj prometne cestne odseke v občini Il. Bistrica

Prometni odsek	Vsa vozila (PLDP)	M	OV	A	LT	ST	TT	TP	V
G1-6 Pivka - Ribnica	3.263	54	2.736	38	209	30	50	43	103
G1-6 Il.Bistrica - Dolnji Zemon	7.257	90	6.539	45	340	52	38	42	111
G1-6 Dolnji Zemon - MP Jelšane	4.023	78	3.477	44	243	33	21	24	103
R2-404 Podgrad - Il.Bistrica	3.344	25	2.898	14	166	39	39	40	123
R2-404 Il.Bistrica - Pivka	4.136	41	3.756	31	193	53	43	5	14

Vir: Promet 2009, DRSC d.d. 2010

Legenda: PLDP - povprečni letni dnevni promet, M – motorji, OV – osebna vozila, A – avtobusi, LT – lahka tovorna vozila <3 ton, ST – srednja tovorna vozila 3-7 ton, TT – težka tovorna vozila >7 ton, TP – tovorna vozila s priklopniki, V - vlačilci

Oceno ravni hrupa zaradi cestnega prometa smo naredili za odsek glavne ceste G1-6 Il.Bistrica - Dolnji Zemon, ki je v občini prometno najbolj obremenjen in kaže na obremenjenost odseka glavne ceste med Il.Bistrico in mednarodnim mejnim prehodom Jelšane.

Ocena ravni hrupa je bila narejena s pomočjo računalniškega modela (programsko orodje IMMI 6.3, proizvajalec Woelfel) za izračun ravni hrupa, ki skladno z Uredbo o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju (Ur. l. RS, št. 105/05, 34/08, 109/09, 62/10), pri izračunu uporablja metodo francoskega standarda XP S31-133 in francosko metodo ocenjevanja "NMPB-Routes-96 (SETRA-

CERTU-CSTB)”, navedena v “Arrzte du 5 mai 1995 relatif au bruit des infrastructures routieres, Journal Officiel du 10 mai 1995, 6. člen”.

Z modelskim izračunom je bilo za cestni odsek G1-6 Il.Bistrica - Dolnji Zemon ocenjeno v kakšnem pasu od roba cestišča prihaja do preseganja mejnih vrednosti dnevnega L_{DAN} , nočnega $L_{\text{NOČ}}$, večernega $L_{\text{VEČ}}$ in kombiniranega L_{DVN} kazalca hrupa zaradi prometa po obravnavanem odseku in sicer za območje III. stopnje varstva pred hrupom.

Tabela 34: Preseganje mejnih vrednosti kazalcev hrupa zaradi prometa po cestnem odseku G1-6 Il.Bistrica - Dolnji Zemon v letu 2009 za območje III. stopnje varstva pred hrupom

	L_{DAN}	$L_{\text{VEČ}}$	$L_{\text{NOČ}}$	L_{DVN}
Mejna vrednost (III. stopnja varstva pred hrupom) - [dB(A)]	65	60	55	65
Preseganje mejne ravni (od roba cestišča) - [m]	8	18	13	11

Opomba: pri izračunu je upoštevana hitrost vseh vozil na odseku v naselju 50 km/h, tekoč stalni prometni tok, horizontalno vozišče, hrupno nevtralna površina vozišča (gladki asfalt)

Ocena ravni hrupa pokaže, da je mejna vrednost kombiniranega kazalca hrupa L_{DVN} (65 dB(A)), za III. območje varstva pred hrupom, na obravnavanem cestnem odseku presežena približno v 11 m pasu, mejna vrednost dnevnega kazalca hrupa L_{DAN} (65 dB(A)) v približno 8 metrskem pasu, mejna vrednost večernega kazalca hrupa $L_{\text{VEČ}}$ (60 dB(A)) v približno 18 metrskem pasu in mejna vrednost nočnega kazalca hrupa $L_{\text{NOČ}}$ (55 dB(A)) v približno 13 metrskem pasu od roba cestišča. Ob obravnavanem cestnem odseku se v 18 m pasu, v naseljih Koseze in Dolnji Zemon, nahaja 30 objektov, od tega približno 20 stanovanjskih. Raven hrupa pri teh stanovanjskih objektih je presežena predvsem v večernem času. Največja gostota prometa in hrupna obremenjenost nastopi v času poletne turistične sezone, ki je povezana s povečanim prometom proti morju in nazaj. Ocenjujemo, da je v 20 stanovanjskih objektih ob cestnem odseku, hrupu potencialno lahko izpostavljenih približno 60 ljudi.

Ostali cestni odseki v občini so prometno manj obremenjeni, hrupna obremenitev okolja pa, v primerjavi z npr. gostim prometom v večjih mestih v državi, ne predstavlja bistvene težave.

Industrijsko območje podjetja Plama-pur d.d. z 200 zaposlenimi se nahaja med naseljima Podgrad in Hrušica. V podjetju z več kot 50-letno tradicijo proizvajajo mehko poliuretansko peno, izdelke tržijo po Evropi in po svetu. Proizvajajo izdelke za avtomobilsko industrijo, proizvajalce oblazinjenega pohištva in ležišč, gradbeno, čevljarstvo industrijo, industrijo embalaže in izdelkov za široko porabo.

V naselju Ilirska Bistrica je tik ob železniški postaji območje podjetja LESONIT, lesno kemična industrija, d.d.. Proizvodnja vlaknenih plošč poteka že od tridesetih let prejšnjega stoletja. Novi obrat za proizvodnjo vlaknenih plošč po suhem postopku, ki je lociran na kompleksu lesno kemične industrije, zavzema površino 35,000 m², pri čemer je skupna zazidana površina 15,680 m². Letna proizvodnja vlaknenih plošč znaša 52.000 ton letno oziroma 16.240 m². Na drugi strani železniške proge je proizvodno-obrtna cona, v kateri so vzpostavljene trgovske in storitvene dejavnosti (Liburnia d.o.o.), vzreja perutnine, prodaja mesa in mesnih izdelkov ter storitve skladiščenja in zmrzovanja (Tomex d.o.o.), predelava in proizvodnja poliuretanskih pen, predvsem za področje pohištvene industrije (PRO-TOM d.o.o.).

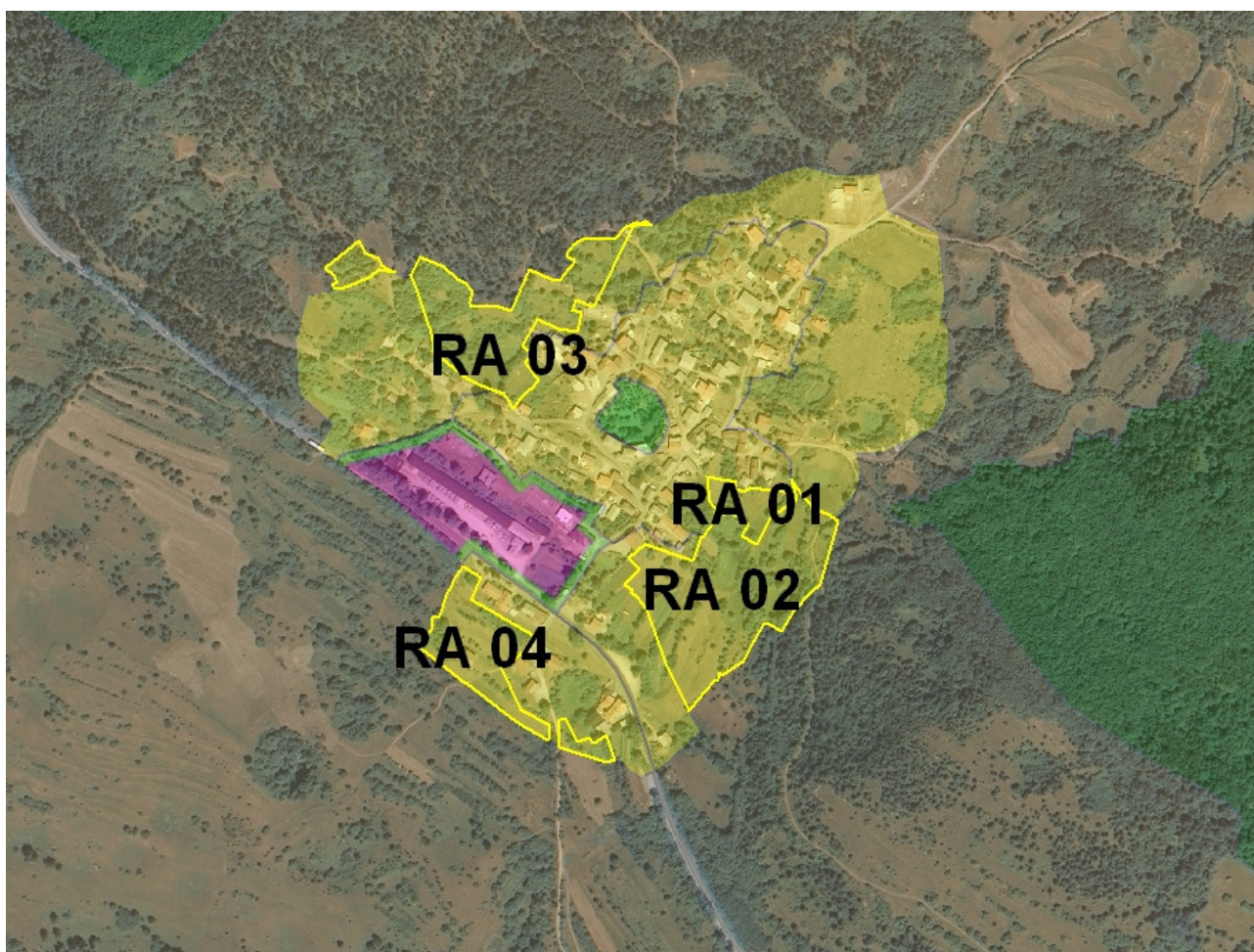
V naselju Bač se nahaja območje lesno-predelovalne dejavnosti podjetja Javor d.d. Proizvodno območje je v stiku z območji stanovanj. V ostalih primerih gre v občini predvsem za manjša območja obrtnih dejavnosti, živinoreje in ostalih kmetijskih dejavnosti (Mala Bukovica, Zabiče..).

Vir hrupa predstavlja tudi dejavnost pridobivanja mineralne surovine v kamnolomu Škrilje, 4 km V od Ilirske Bistrice. Ker se nahaja na popolnoma nenaseljenem območju, za življenjsko okolje ne predstavlja obremenitve.

Vir hrupa predstavlja tudi obstoječa železniška proga Pivka – Ilirska Bistrica – mejni prehod. Po območju občine Ilirska Bistrica poteka trasa v smeri S proti J. V izpostavljenem 50 m pasu ob trasi železnice se v S delu občine nahaja približno 5 objektov s hišnimi številkami, v samem naselju Ilirska Bistrica 20 objektov in še nadaljnih 20 objektov do meje s Hrvaško. Grobo lahko ocenimo, da se v tem pasu nahaja 35 stanovanjskih objektov, hrup železniškega prometa pa pomeni bistveno obremenitev za vsaj 75 prebivalcev.

11.5 Ocena pričakovanih vplivov izvedbe plana na okolje

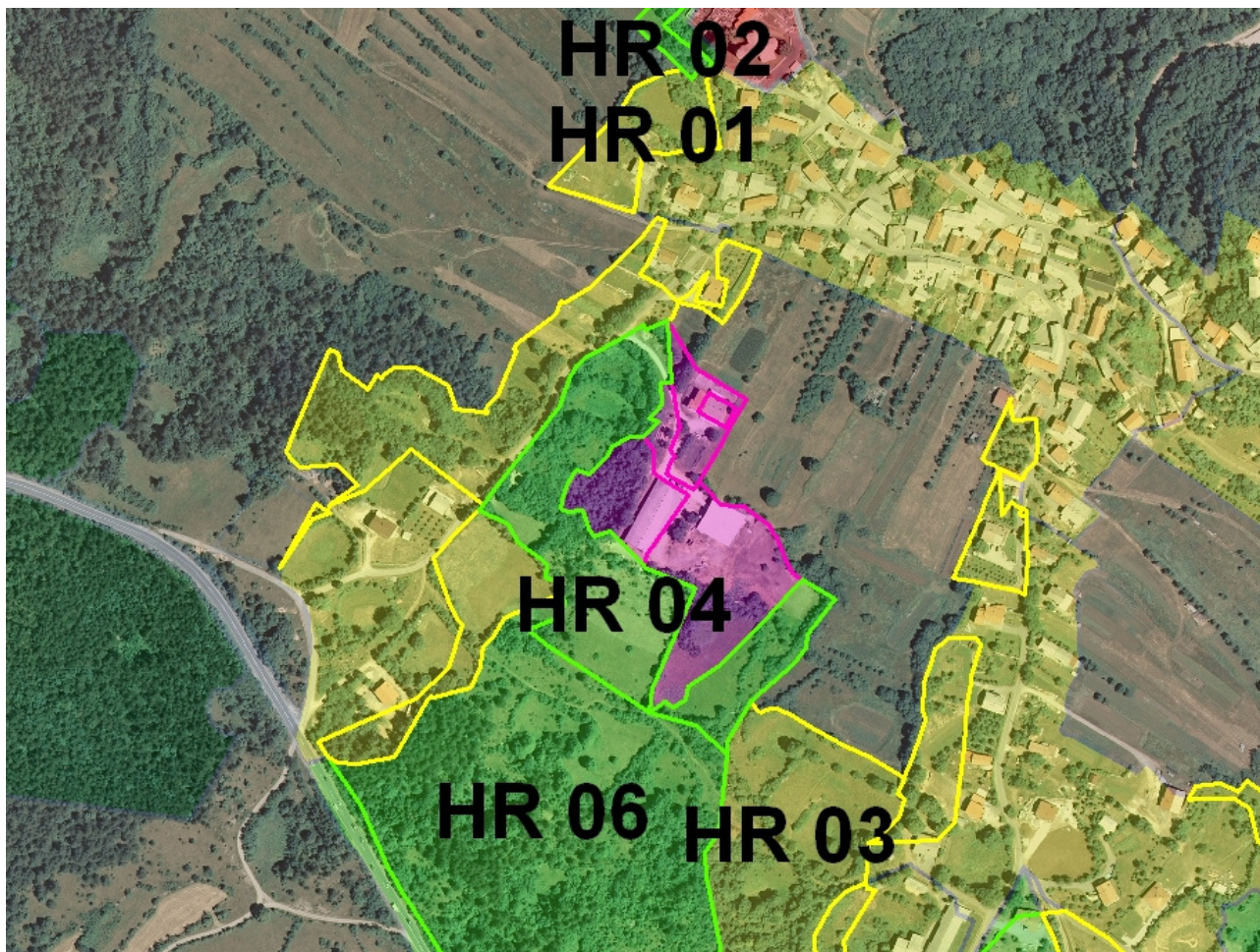
Potencialno konfliktne širitve poselitvenih območij v bližini novih ali obstoječih virov hrupa

Slika 6: RA 01, 02, 03, 04, naselje Račice

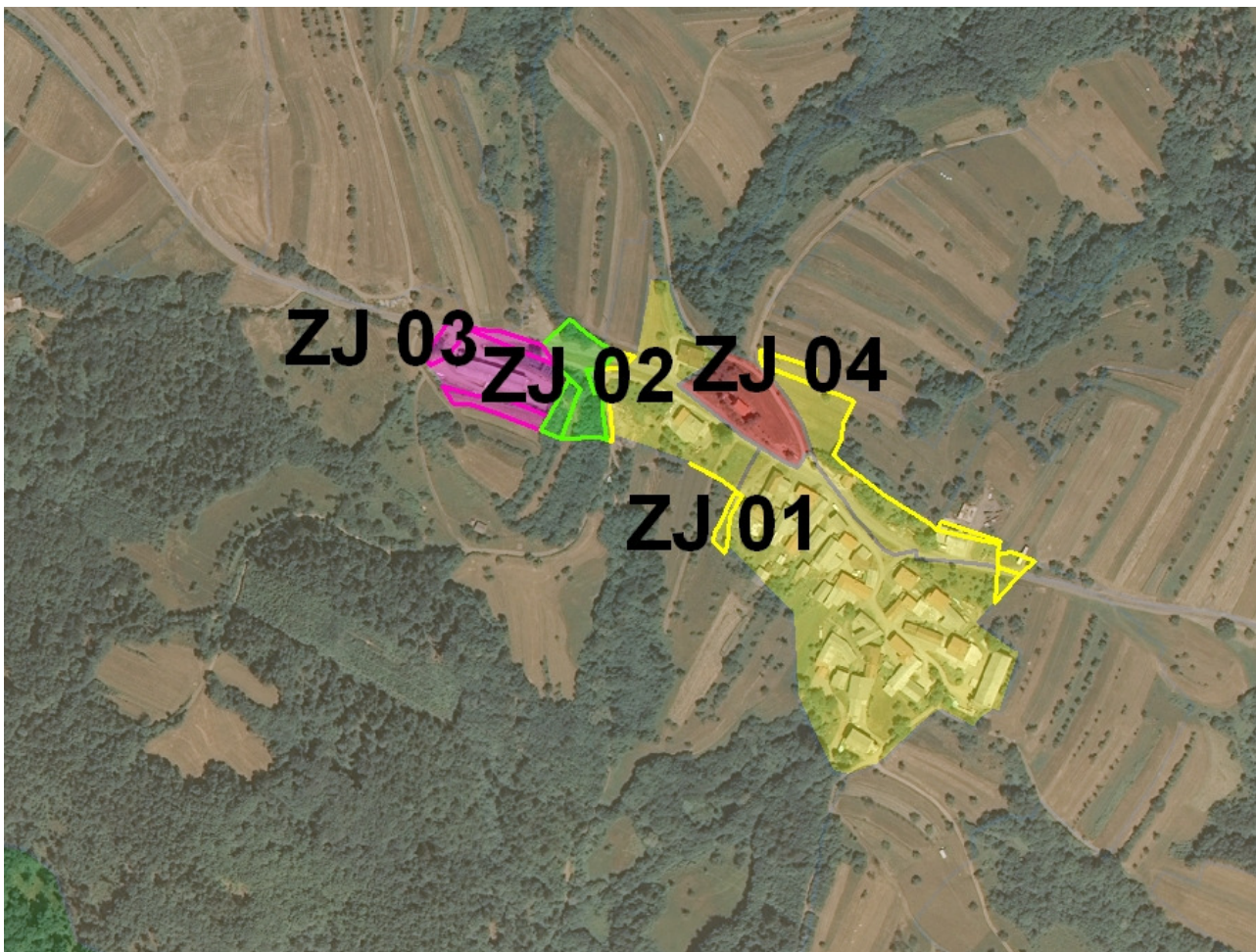
Komentar: Širitve stanovanjskih površin v naselju Račice so predvidene oddaljeno od območja proizvodne dejavnosti, obstoječe območje proizvodne dejavnosti obdaja ozek zeleni, varovalni pas.

Na območju delujeta 2 podjetji in sicer podjetje za prodajo gradbenega materiala in izdelkov ter manjše trgovsko-storitveno podjetje. Njihovo delovanje ni povezano z obratovanjem bistvenih virov hrupa zato zaključujemo, da umeščanje novih stanovanjskih površin v njihovo bližino ne pomeni kakršnegakoli konflikta s stališča varstva življenjskega okolja pred hrupom.

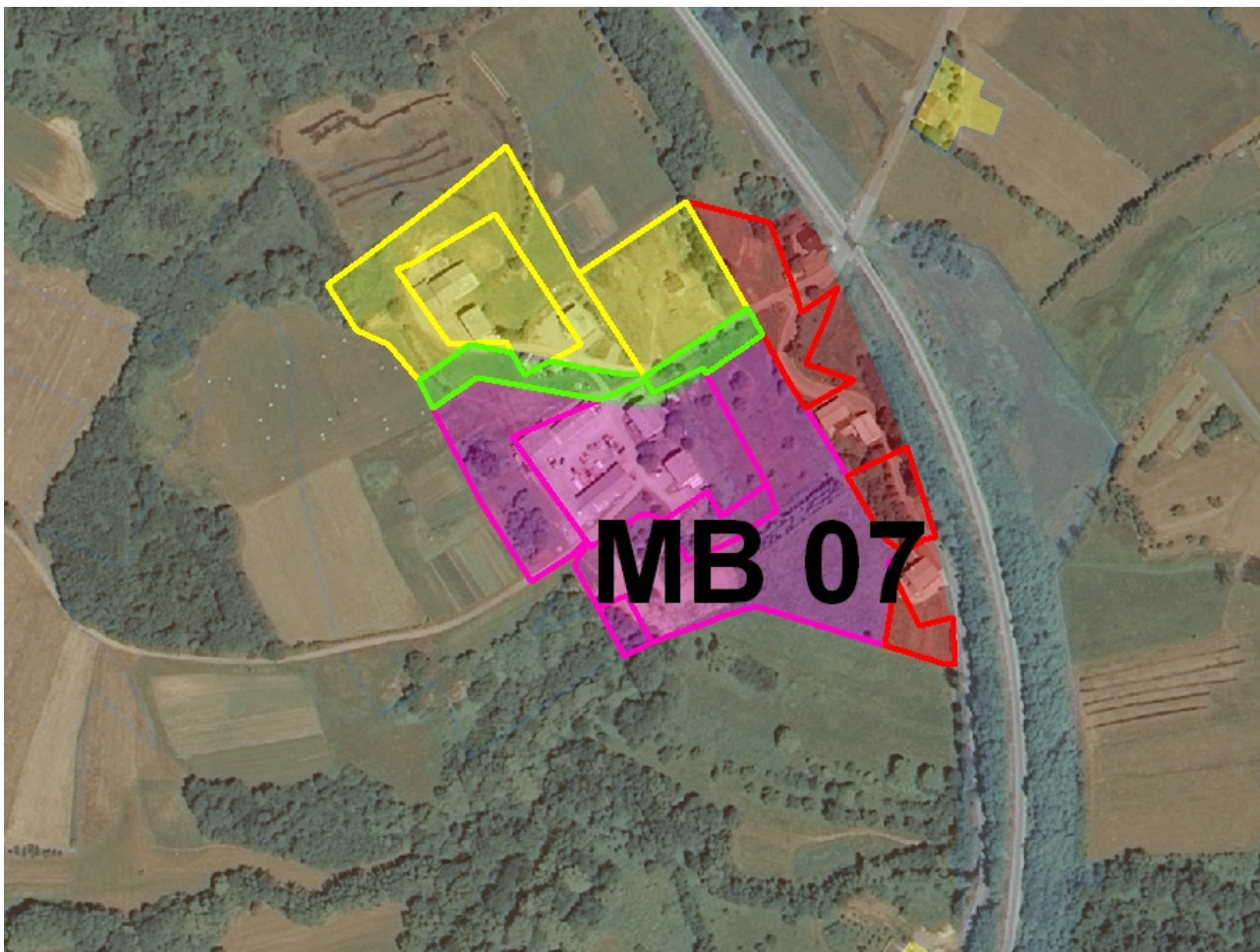
Slika 7: HR 04, naselje Hrušica

Komentar: Obstoječe območje proizvodne dejavnosti se v manjši meri širi. Obdaja ga širok, varovalni pas zelenih površin. Ni konflikta med proizvodnimi in obstoječimi ter predvidenimi stanovanjskimi območji. Obstoječa proizvodna dejavnost na območju je manjše podjetje za vzrejo perutnine. S stališča varstva življenjskega okolja pred hrupom in ob upoštevanju zelenega pasu okoli območja dejavnost ni problematična.

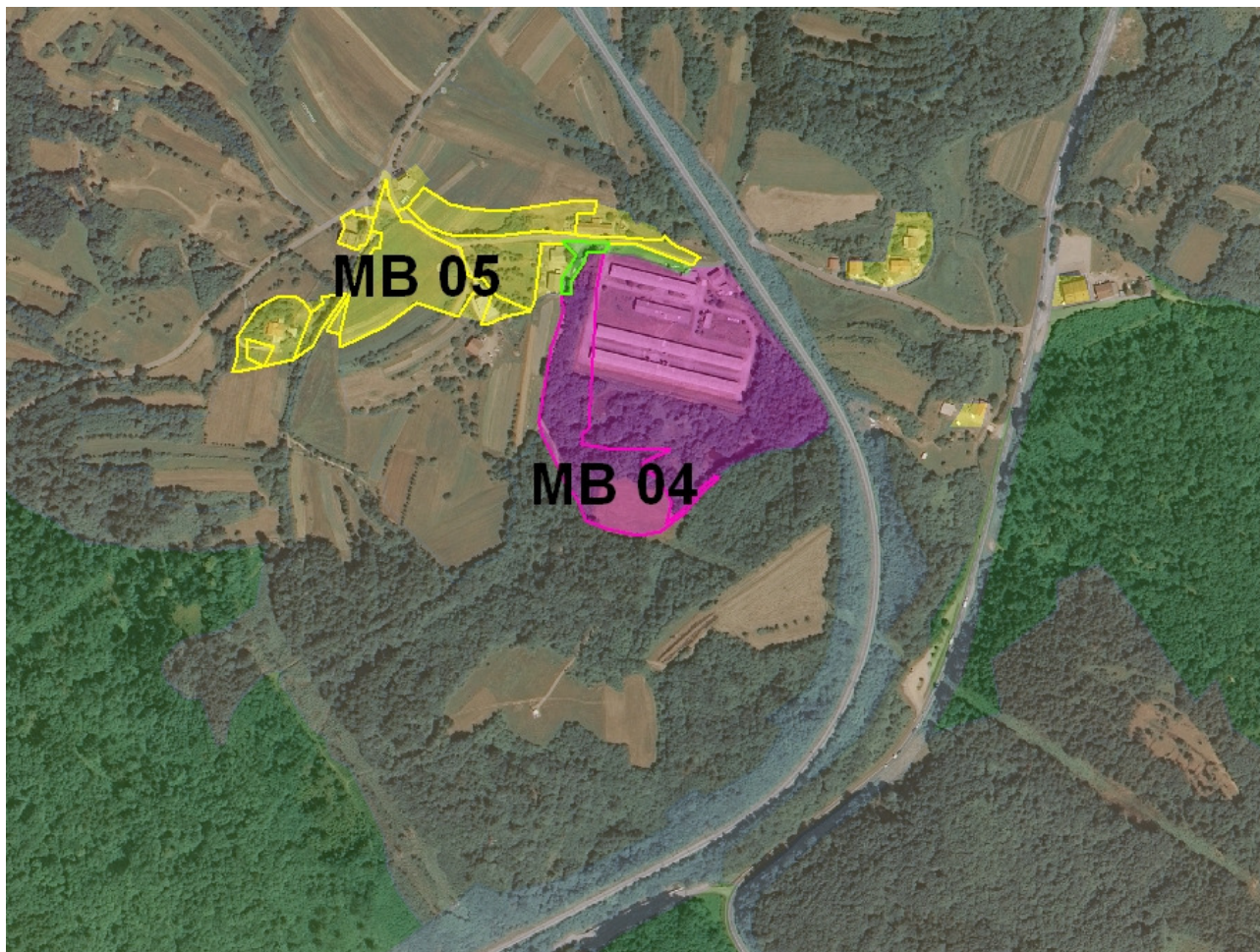
Slika 8: ZJ 03, naselje Zajelše

Komentar: Obstoječe manjše območje proizvodne dejavnosti se v manjši meri širi. Obdaja ga varovalni pas zelenih površin. Ni konflikta med proizvodnimi in obstoječimi stanovanjskimi območji. S planom je predvidena primerna zaščita stanovanjskega območja pred potencialno hrano dejavnostjo. V tej fazi ni znano za kakšno vrsto dejavnosti gre.

Slika 9: MB 07, naselje Mala Bukovica

Komentar: Obstoječe območje proizvodne dejavnosti se v manjši meri širi. Obdaja ga varovalni pas zelenih površin. Ni konflikta med proizvodnimi in stanovanjskimi območji. Na stanovanjskem območju gre za obstoječe objekte, na proizvodnem območju pa deluje mehanična delavnica, v kateri dela potekajo znotraj zaprtega objekta. Zunanje površine so namenjene parkiranju in manipulaciji povezani z obratovanjem dejavnosti. V primeru gradnje novih ali rekonstrukcije starih objektov na stanovanjskem območju bi bila potrebna izdelava strokovne ocene ravni hrupa na območju. Najbližja parcelna meja stanovanjskega območja je namreč manj kot 50 m oddaljena od železniške proge.

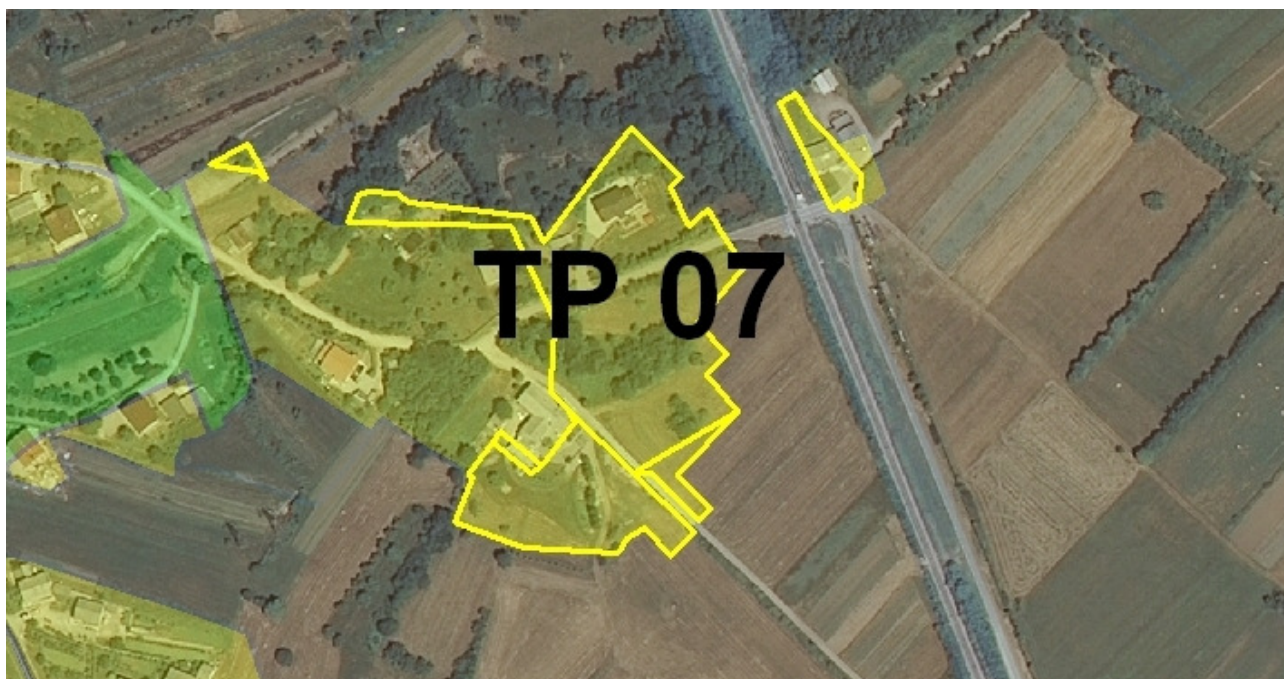
Slika 10: MB 04, naselje Mala Bukovica

Komentar: Obstoječe območje proizvodne dejavnosti se širi v smeri stran od stanovanjskih površin. Obdaja ga minimalen varovalni pas zelenih površin. Obstoječi stanovanjski objekti so v neposredni bližini širitve območja. Na območju je delujoča farma perutnine, v sklopu podjetja Jata Emona d.o.o.. Perutninska farma za svojo okolico ne predstavlja bistvenega vira hrupa. Širitev območja na Z in J strani obstoječe ravni hrupa v okolju ne bo zaznavno spremenila.

UMEŠČANJE STANOVANJSKIH OBMOČIJ V BLIŽINO ŽELEZNIŠKE PROGE:

Z novim prostorskim planom se v bližino glavne železniške proge umeščajo nove stanovanjske površine. V nekaterih primerih gre za uskladitev plana z obstoječim stanjem v prostoru (obstoječi stanovanjski objekti), v ostalih primerih pa gre za nove stanovanjske površine. V nadaljevanju so potencialno sporne situacije tudi grafično prikazane.

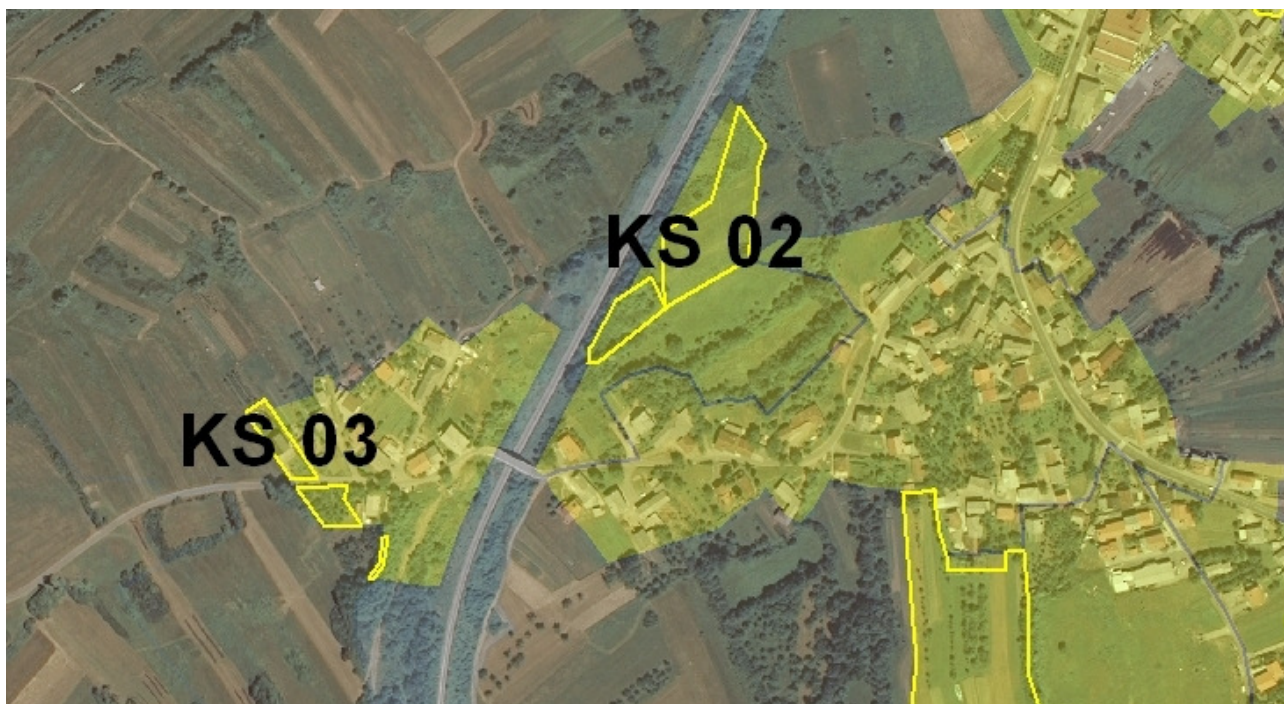
- naselje Kilovče, KI 03 (obstoječi objekti),
- naselje Topolc, TP 07, 08 (obstoječi objekt), 09,
- naselje Koseze, KS 02, 03,
- naselje Mala Bukovica, MB 02, 03, 05.

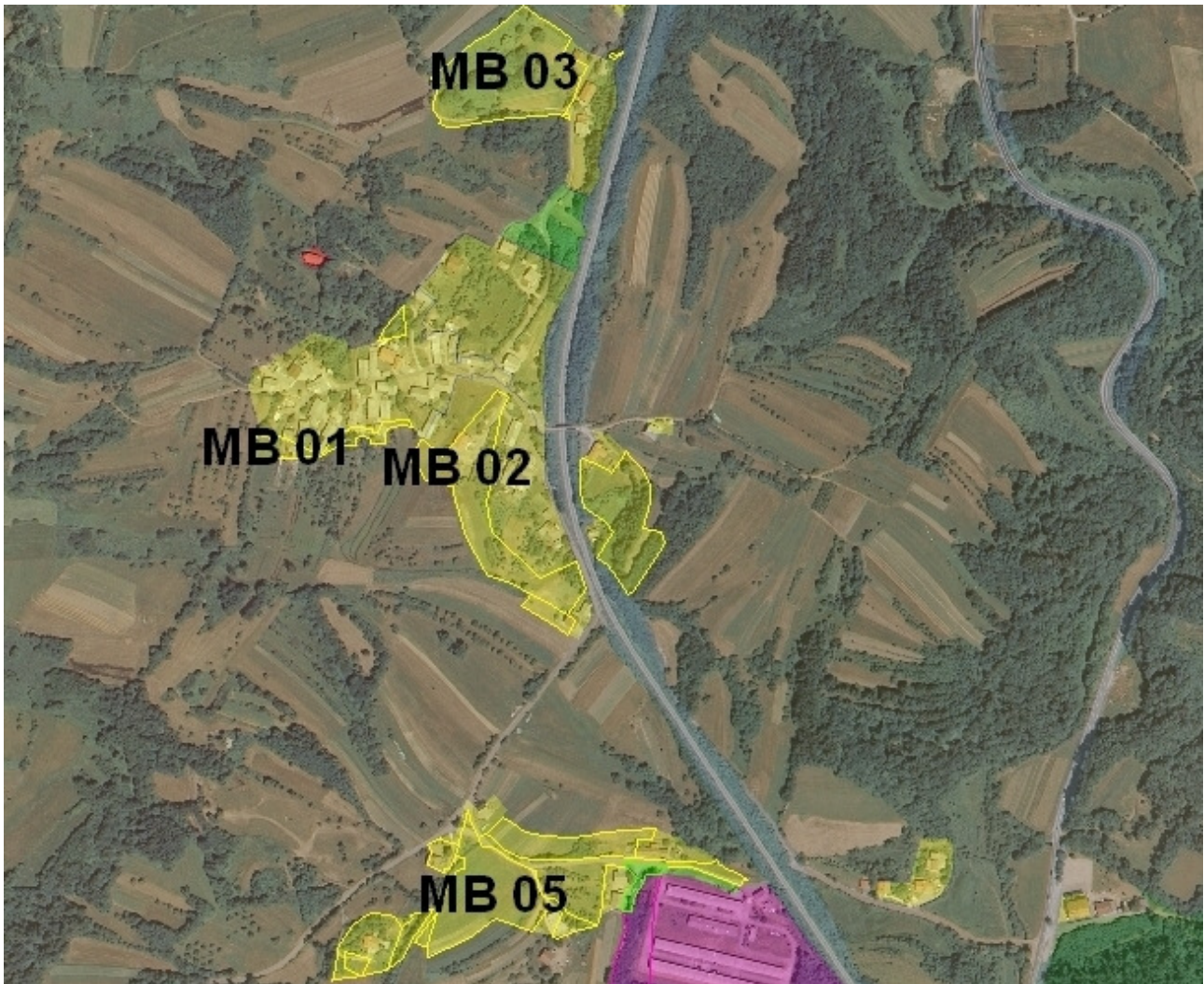
Slika 11: TP 07, naselje Topolc

Slika 12: TP 09, naselje Topolc

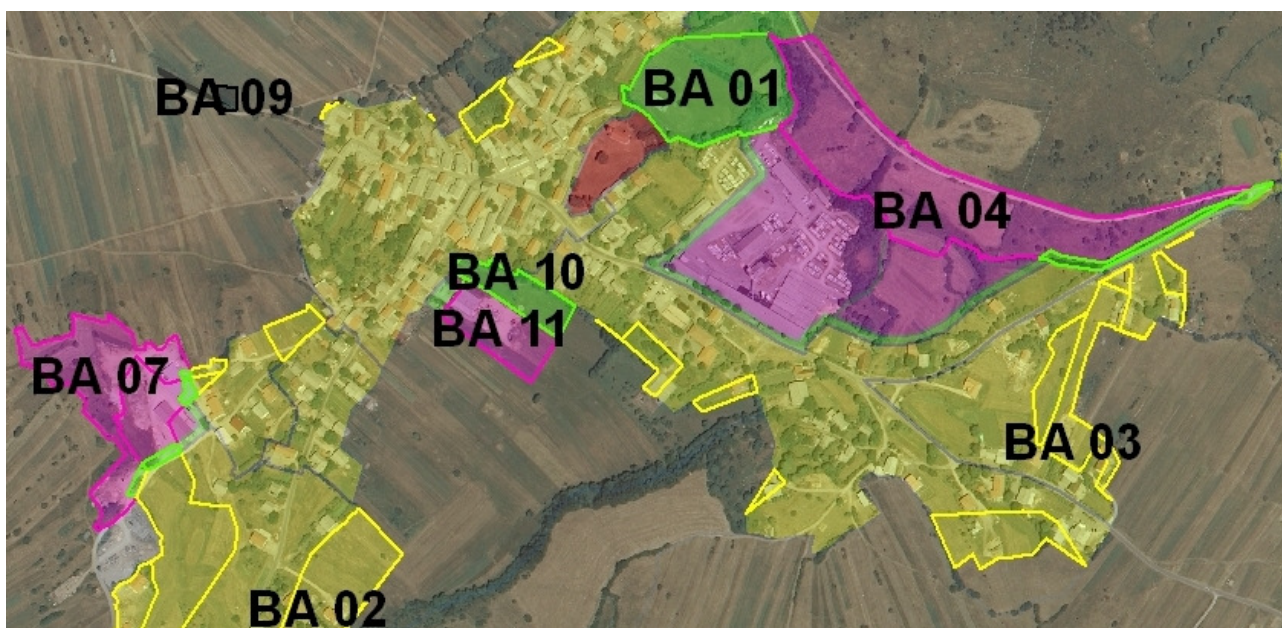
Slika 13: KS 02, 03, naselje Koseze

Slika 14: MB 01, 02, 03, 05, naselje Mala Bukovica

Občina bo v nadaljevanju postopka s strani Slovenskih železnic pridobila izdelane izofonske karte obremenitve okolja s hrupom železniškega prometa. Glede na raven hrupa in ostale značilnosti lokacij (proga v useku, reliefne značilnosti, vegetacija..) bo potrebno za vsako potencialno hrupno preobremenjeno lokacijo, kjer se na novo umešča stanovanjske površine, dokončno presoditi ustreznost umestitve novih površin ali pa predvideti ustrezne protihrupne ukrepe.

ŠIRITEV INDUSTRIJSKIH OBMOČIJ V BAČU:

Slika 15: BA 04, 07, 11, naselje Bač

V naselju Bač je predvidena širitev obstoječega območja lesno-predelovalne dejavnosti (BA 04). Širitev območja je predvidena v V in S smeri. V smeri proti S se stanovanjske površine ne nahajajo, v smeri proti SZ so predvidene nove zelene površine. V smeri proti V in JV pa bodo v tem trenutku še nezazidane obstoječe površine za ind. dejavnost in novo predvidene širitve neposredno mejile na stanovanjske površine v naselju Bač. Raven hrupa na območju v tem trenutku ni poznana. Zunanje površine so lahko namenjene le manipulaciji in skladiščenju materialov, surovin in izdelkov. Za območje predlagamo izvedbo meritev hrupa, izdelavo modelskega izračuna predvidene ravni hrupa in po potrebi določitev ustreznih aktivnih in pasivnih ukrepov že v fazi načrtovanja.

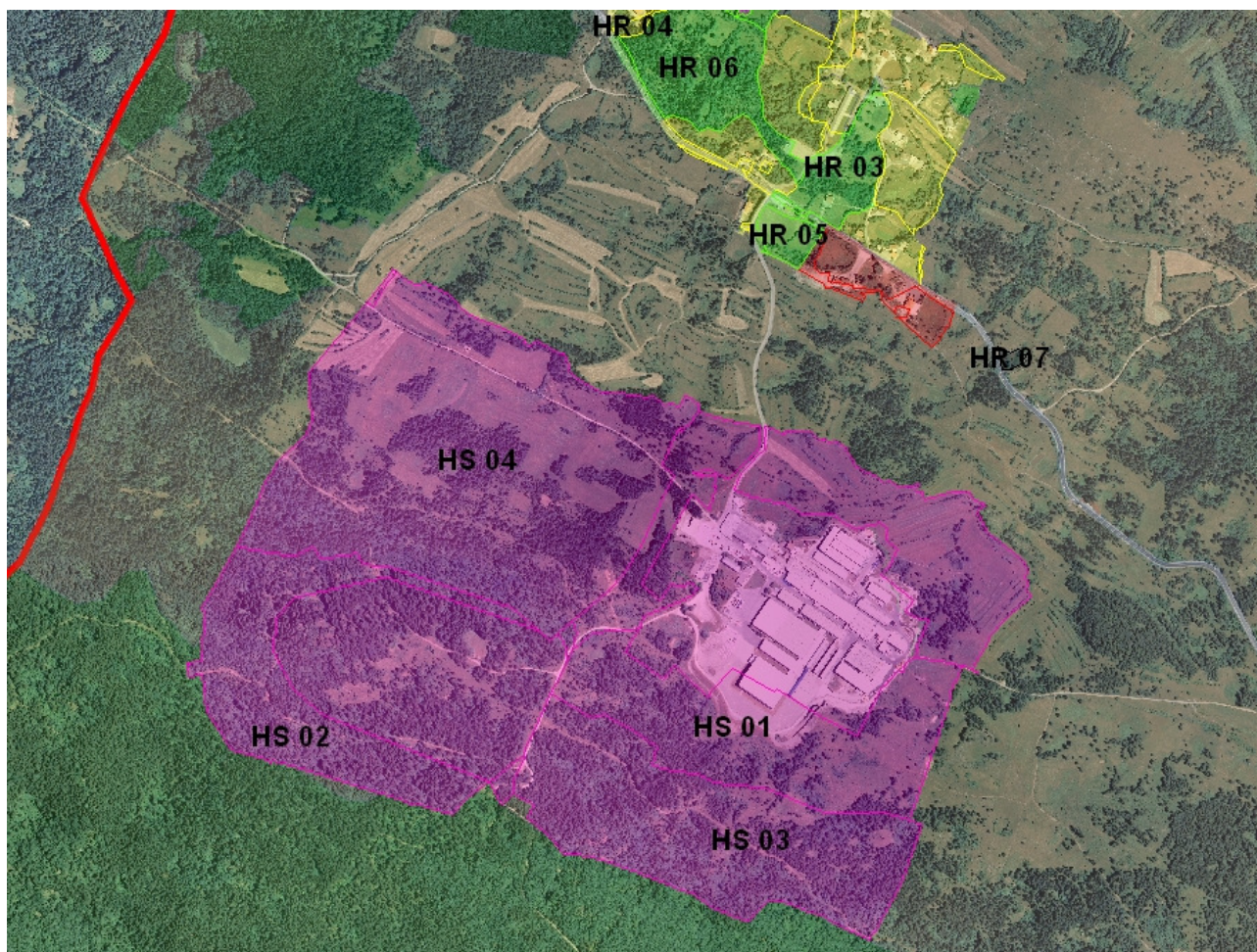
Na Z strani naselja Bač (BA 07) je predvidena širitev območja lesno predelovalne dejavnosti. Širitev dejavnosti je v neposrednem stiku s površinami, ki so namenjene širitvi stanovanjske dejavnosti. Obratovanje in širitev dejavnosti je v tem primeru mogoča le pod pogojem, da hrupne dejavnosti ne potekajo izven zaprtih prostorov objektov. Zunanje površine so lahko namenjene le manipulaciji in skladiščenju materialov, surovin in izdelkov. Za območje predlagamo izvedbo meritev hrupa, izdelavo modelskega izračuna predvidene ravni hrupa in po potrebi določitev ustreznih aktivnih in pasivnih ukrepov že v fazi načrtovanja.

Na območju BA 11 je predvidena uskladitev planske namenske rabe z obstoječim stanjem v prostoru. Na območju je obstoječa obrtna delavnica.

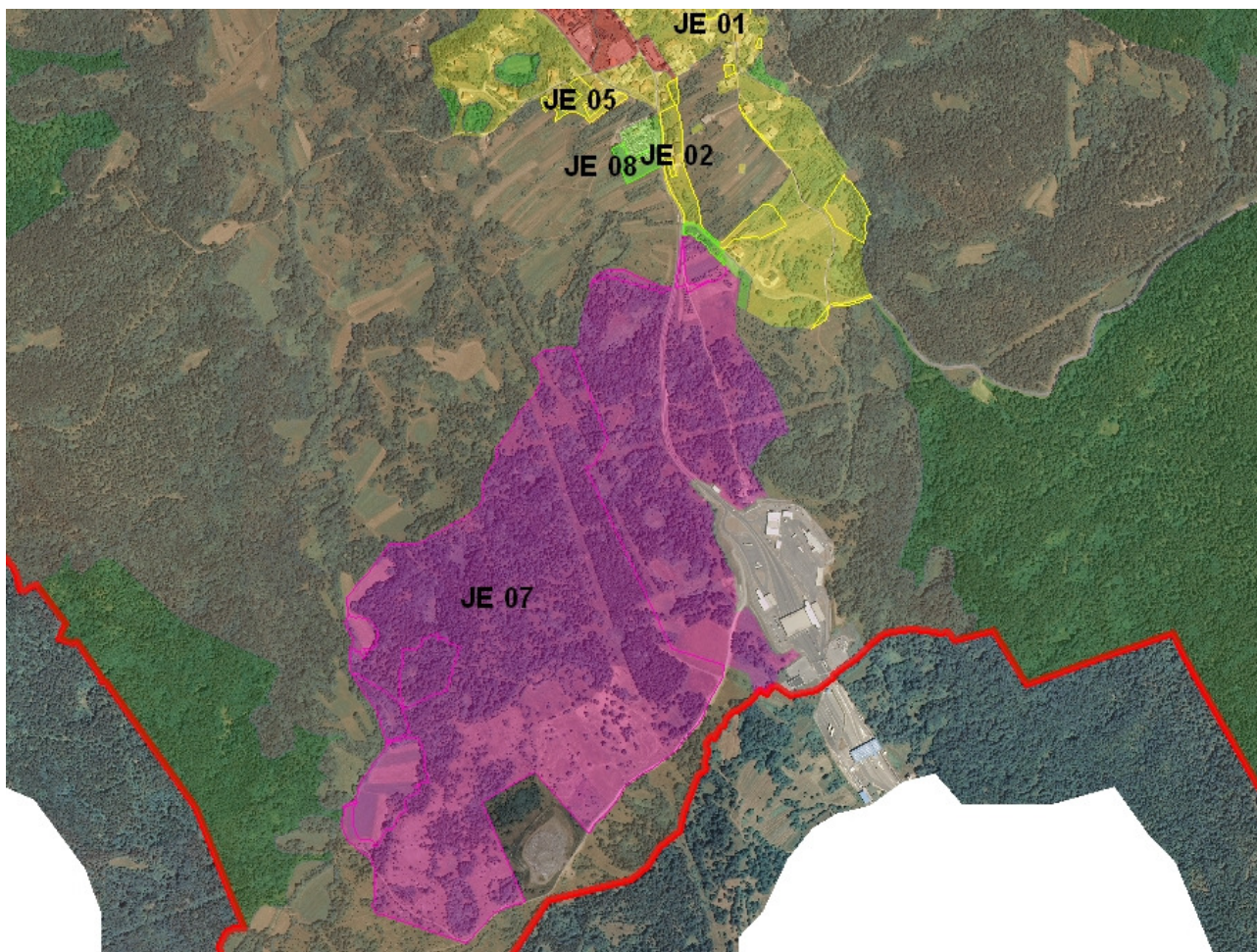
INDUSTRIJSKI CONI V JELŠANAH IN PODGRADU-HRUŠICI:

Obe industrijski območji sta obstoječi in umeščeni stran od poselitvenih območij. S stališča varstva življenjskega okolja pred hrupom sta umeščeni ustrezno, posega ne bosta konfliktna. Na S delu industrijskega območja JE 07 je predviden ozek zeleni pas površin, ki naj bi predstavljal zaščito stanovanjskih območij pred morebitnimi negativnimi vplivi dejavnosti na območju JE 07. Glede na velikost območja JE 07 predlagamo, da se na tem delu predvidi takšna ureditev območja in

umeščanje dejavnosti, ki z emisijami hrupa, vibracij in škodljivih snovi v zrak ne bo obremenjevala sosednjega stanovanjskega območja.

Slika 16: HS 01, 02, 03, 04, naselje Podgrad-Hrušica

Slika 17: JE 07, naselje Jelšane – mejni prehod

Vpliv posegov na raven hrupa v okolju ocenjujemo z oceno **nebitven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov) (C)**.

11.6 Omilitveni ukrepi

- Širitev industrijskega območja MB 04 in stanovanjske površine v neposredni okolici: V primeru gradnje novih ali rekonstrukcije starih objektov na stanovanjskem območju bi bila potrebna izdelava strokovne ocene ravni hrupa na območju. Najbližja parcelna meja stanovanjskega območja je namreč manj kot 50 m oddaljena od železniške proge.
- **Umeščanje stanovanjskih območij v bližino železniške proge:** za območja TP 07, TP 09 (naselje Topolc), KS 02, 03 (naselje Koseze), MB 02, 03, 05 (naselje Mala Bukovica) je potrebno v nadaljevanju postopka CPVO s strani Slovenskih železnic pridobiti izdelane izofonske karte obremenitve okolja s hrupom železniškega prometa. Glede na raven hrupa in ostale značilnosti lokacij (proga v useku, reliefne značilnosti, vegetacija..) bo potrebno za vsako potencialno hrupno preobremenjeno lokacijo, kjer se na novo umešča stanovanjske površine, dokončno presoditi ustreznost umestitve novih površin ali pa predvideti ustrezne protihrupne ukrepe.
- **Širitev obstoječih območji lesno-predelovalne dejavnosti BA 04 in BA 07 v naselju Bač:** Raven hrupa na območju v tem trenutku ni poznana. Zunanje površine so lahko namenjene le manipulaciji in skladiščenju materialov, surovin in izdelkov. Za območje predlagamo

izvedbo meritev hrupa, izdelavo modelskega izračuna predvidene ravni hrupa in po potrebi določitev ustreznih aktivnih in pasivnih ukrepov že v fazi načrtovanja.

- **Industrijska cona JE 07 v Jelšanah:** Na S delu industrijskega območja JE 07 je predviden ozek zeleni pas površin, ki naj bi predstavljal zaščito stanovanjskih območij pred morebitnimi negativnimi vplivi dejavnosti na območju JE 07. Glede na velikost območja JE 07 predlagamo, da se na tem delu predvidi takšna ureditev območja in umeščanje dejavnosti, ki z emisijami hrupa, vibracij in škodljivih snovi v zrak ne bo obremenjevala sosednjega stanovanjskega območja.

11.7 Skladnost načrta z okoljskimi cilji

Občinski prostorski načrt v največji meri ne predvideva posegov, ki bi lahko povzročili bistveno povečanje ravni hrupa v življenjskem okolju. V zvezi s proizvodnimi območji bo potrebno, zaradi varstva življenjskega okolja pred hrupom, upoštevati omilitvene ukrepe in veljavne predpise, za umeščanje stanovanjskih območij v bližino železniške proge pa bo v nadaljevanju postopka potrebno dokončno presoditi ustreznost umestitve novih površin ali pa predvideti ustrezne protihrupne ukrepe.

11.8 Viri

- Promet 2009, DRSC d.d., 2010
- Standardi:
 - ISO 9613-2; Acoustics – Attenuation of sound during propagation outdoors – Part 2: General method of calculation, 1996.
 - ISO 9613-1; Calculation of absorption of sound by the atmosphere;
 - XP S31-133; Acoustique, Bruit des infrastructures de transports terrestres, Normalisation Francaise, 2001
 - NMPB Routes 96 (SETRA-CERTU-LCPC-CSTB), Arrzte du 5 mai 1995 relatif au bruit des infrastructures routrires, Journal Officiel du 10 mai 1995

12. ELEKTROMAGNETNO SEVANJE

12.1 Zakonski okvir

- Zakon o varstvu okolja (Ur. l. RS, št. 39/06, 70/08, 108/09)
- Uredba o elektromagnetnem sevanju v naravnem in življenjskem okolju (Ur. l. RS, št. 70/96)
- Pravilnik o prvih meritvah in obratovalnem monitoringu za vire elektromagnetnega sevanja ter o pogojih za njegovo izvajanje (Ur. l. RS, 70/96)

12.2 Določitev okoljskih ciljev in vrednotenje vplivov izvedbe plana

12.2.1 Izhodišča in okoljski cilji

Pri določitvi okoljskih ciljev je bilo upoštevano obstoječe stanje okolja v občini Ilirska Bistrica. V tabeli 35 navajamo tiste okoljske cilje, ki se nanašajo na občinski prostorski načrt. Okoljski cilji izhajajo iz veljavnih pravnih predpisov (zakoni, uredbe in pravilniki).

Splošni okoljski in varstveni cilji za obremenjevanje okolja z elektromagnetnim sevanjem so:

- smiselno umeščanje dejavnosti v prostor glede na prisotnost virov elektromagnetnega sevanja,
- smiselno umeščanje poselitvenih območij glede na obstoječe vire elektromagnetnega sevanja,
- posamezen vir sevanja ne sme povzročiti čezmerne celotne obremenitve območja s sevanjem,
- pri načrtovanju, gradnji ali rekonstrukciji virov sevanja je potrebno izbrati tehnične rešitve in upoštevati dognanja in rešitve, ki zagotavljajo, da mejne vrednosti niso presežene, in hkrati omogočajo najnižjo tehnično dosegljivo obremenitev okolja zaradi sevanja.

Tabela 35: Okoljski cilji, kazalci in stanje za elektromagnetno sevanje

CILJI	KAZALCI	STANJE
smotrnejša prostorska umestitev poselitvenih območij glede na postavitev daljnovodov	število objektov z varovanimi prostori ali območji za bivanje v območju varovanih koridorjev	Na območju občine poteka več daljnovodov distribucijskega omrežja. Gre za visokonapetostne daljnovode 400kV Divača - Melina (R Hrvaška), 220 kV Divača - Pehlin (R Hrvaška), 110 kV daljnovod Pivka-Ilirska Bistrica in 110kV Ilirska Bistrica - Matulji (R Hrvaška). V naselju Ilirska Bistrica se nahaja RTP 110/20 kV. Ostali daljnovodi imajo nazivno napetost 20 kV. Znotraj varstvenega pasu obstoječih visoko napetostnih daljnovodov se znotraj varstvenega pasu 220kV daljnovoda nahajajo obstoječi objekti za bivanje. V naseljih, kjer daljnovodi prečkajo poselitveno območje, so varstveni pasovi daljnovodov opredeljeni kot območja zelenih površin.

12.2.2 Metode ugotavljanja in vrednotenja vplivov izvedbe plana na okolje

Ocenjevanje vplivov izvedbe plana na vrednosti elektromagnetnega sevanja v naravnem in življenjskem okolju za obstoječe stanje in za vplive planiranih posegov smo naredili skladno z Uredbo o elektromagnetnem sevanju v naravnem in življenjskem okolju (Ur. l. RS, št. 70/96). Vplivi izvedbe plana se vrednotijo z uporabo meril, ki so predpisana v Uredbi o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje (Ur. l. RS, št. 73/05). Vplive izvedbe plana se vrednoti glede na izpolnjevanje okoljskih ciljev, ocene pa se podaja v velikostnih razredih od ocene A do ocene X. Razlaga posameznih ocen pri vrednotenju vplivov plana na okoljsko sestavino elektromagnetno sevanje je navedena v spodnji tabeli 36.

Tabela 36: Način ocenjevanja vplivov načrtovanih posegov na raven EM sevanja in svetlobno onesnaženje

<i>OCENA</i>	<i>RAZLAGA OCENE</i>
A - ni vpliva/ vpliv je pozitiven	Z načrtom predvideni posegi na raven EM sevanja ne bodo imeli negativnih vplivov oz. učinkov ali pa bodo ti pozitivni.
B - nebitven vpliv	Z načrtom predvideni posegi bodo imeli na raven EM sevanja nebitven vpliv. Zakonsko predpisane mejne vrednosti jakosti električnega polja in gostote magnetnega polja ne bodo presežene, nova območja poselitve pa ne bodo bistveno pripomogle k povečanju stopnje svetlobne onesnaženosti. Vsi vplivi posegov bodo sprejemljivi.
C - nebitven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov)	Z načrtom predvideni posegi bodo imeli vpliv na raven EM sevanja. Zakonsko predpisane mejne vrednosti jakosti električnega polja in gostote magnetnega polja bi bile zaradi izvedbe posegov lahko presežene. Vse vplive posegov na raven EM sevanja v okolje se lahko z izvedbo učinkovitih omilitvenih ukrepov omeji in s tem posege naredi sprejemljive.
D - bistven vpliv	Z načrtom predvideni posegi bodo na raven EM sevanja v okolje vplivali bistveno. Zakonsko predpisane mejne vrednosti jakosti električnega polja in gostote magnetnega polja bodo zaradi izvedbe posegov presežene. Vse vplive posegov na raven EM sevanja v ozračje se lahko z izvedbo omilitvenih ukrepov sicer omeji, vendar lahko kljub temu pričakujemo prekomerno obremenjevanje okolice z EM sevanjem.
E - uničujoč vpliv	Z načrtom predvideni posegi bodo imeli z EM sevanjem v okolje uničujoč vpliv. EM sevanje v okolje se bodo izjemno povečale, zakonsko predpisane mejne vrednosti bodo presežene, posledice načrtovanih posegov pa so tudi v popolnem nasprotju z okoljskimi cilji.
X - ugotavljanje vpliva ni možno	Ugotavljanje vplivov z načrtom predvidenih posegov na raven EM sevanja v okolje ni možno.

12.3 Opredelitev območij s kriteriji za vrednotenje

Stopnji varstva pred sevanjem, določeni glede na občutljivost posameznega območja naravnega ali življenjskega okolja za učinke elektromagnetnega polja, ki jih povzročajo viri sevanja, sta I. in II. stopnja:

- I. stopnja varstva pred sevanjem velja za I. območje, ki potrebuje povečano varstvo pred sevanjem. I. območje predstavlja območje bolnišnic, zdravilišč, okrevališč ter turističnih objektov, namenjenih bivanju in rekreaciji, čisto stanovanjsko območje, območje objektov vzgojnovarstvenega in izobraževalnega programa ter programa osnovnega zdravstvenega varstva, območje igrišč ter javnih parkov, javnih zelenih in rekreacijskih površin, trgovsko-poslovno-stanovanjsko območje, ki je hkrati namenjeno bivanju in obrtnim ter podobnim proizvodnim dejavnostim, javno središče, kjer se opravljajo upravne, trgovske, storitvene ali gostinske dejavnosti, ter tisti predeli območja, namenjenega kmetijski dejavnosti, ki so hkrati namenjeni bivanju (v nadaljnjem besedilu: I. območje).
- II. stopnja varstva pred sevanjem velja za II. območje, kjer je dopusten poseg v okolje, ki je zaradi sevanja bolj moteč. II. območje je zlasti območje brez stanovanj, namenjeno industrijski ali obrtni ali drugi podobni proizvodni dejavnosti, transportni, skladiščni ali servisni dejavnosti ter vsa druga območja, ki niso v prejšnjem odstavku določena kot I. območje (v nadaljnjem besedilu: II. območje). II. stopnja varstva pred sevanjem velja tudi na površinah, ki so v I. območju namenjene javnemu cestnemu ali železniškemu prometu.

Mejna vrednost veličine elektromagnetnega polja je vrednost veličine, določena za posamezno območje naravnega ali življenjskega okolja, na podlagi katere se določa čezmerna obremenitev okolja zaradi sevanja in se izraža kot:

- mejna efektivna vrednost električne poljske jakosti in gostote magnetnega pretoka ter mejna temenska vrednost električne poljske jakosti in gostote magnetnega pretoka za elektromagnetno polje, ki je posledica emisije nizkofrekvenčnih virov sevanja,
- mejna efektivna vrednost električne in magnetne poljske jakosti ter mejna vrednost povprečne vrednosti gostote pretoka moči za elektromagnetno polje, ki je posledica emisije visokofrekvenčnih virov sevanja,
- mejna temenska vrednost električne in magnetne poljske jakosti ter mejna temenska vrednost gostote pretoka moči za primere impulznega elektromagnetnega polja, ki je posledica emisije visokofrekvenčnih virov sevanja.

Mejna vrednost, ki je določena v Uredbi predpisuje, koliko sme biti največ obremenjeno naravno in življenjsko okolje. Mejne vrednosti omejujejo električno poljsko jakost in gostoto magnetnega pretoka v prostoru tako, da tudi v najbolj neugodnih razmerah izpostavitve vključujejo varnostni faktor 500 za I. območje varstva pred sevanji ter 50 za II. območje varstva pred sevanji. Mejne vrednosti za II. območje varstva pred sevanji se ujemajo z evropskimi in mednarodnimi priporočenimi mejnimi vrednostmi, za I. območje varstva pred sevanji pa so še strožje. Zato preseganje mejnih vrednosti ne vodi njuno k škodljivim učinkom na človeka.

Celotna obremenitev območja s sevanjem kot posledice obratovanja ali uporabe vseh virov sevanja se ugotavlja tako, da se na kraju meritev izmerijo in vrednotijo veličine elektromagnetnega polja, za katere so določene mejne vrednosti. Obremenitev območja s sevanjem kot posledice obratovanja ali uporabe posameznega vira sevanja se ugotavlja tako, da se na kraju meritev izmerijo in vrednotijo veličine elektromagnetnega polja, za katere so s to uredbo določene mejne vrednosti, pri čemer se za frekvenčno območje, v katerem obravnavani vir seva, ne upoštevajo deleži elektromagnetnega polja, ki so na kraju meritev posledica emisije vseh drugih pomembnih virov sevanja.

Nizkofrekvenčni vir sevanja je pomemben vir sevanja, če njegovo obratovanje ali uporaba na kraju meritev pomeni, da je:

- efektivna vrednost električne poljske jakosti ali gostote magnetnega pretoka oziroma,
- temenska vrednost električne poljske jakosti ali gostote magnetnega pretoka, če gre za frekvenčno območje od 0 do 0,1 Hz,
- najmanj v enem frekvenčnem območju večja od 20 % vrednosti, ki je kot mejna vrednost za nove nizkofrekvenčne vire sevanja določena zgoraj citirano Uredbo.

Visokofrekvenčni vir sevanja je pomemben vir sevanja, če njegovo obratovanje ali uporaba na kraju meritev pomeni, da je:

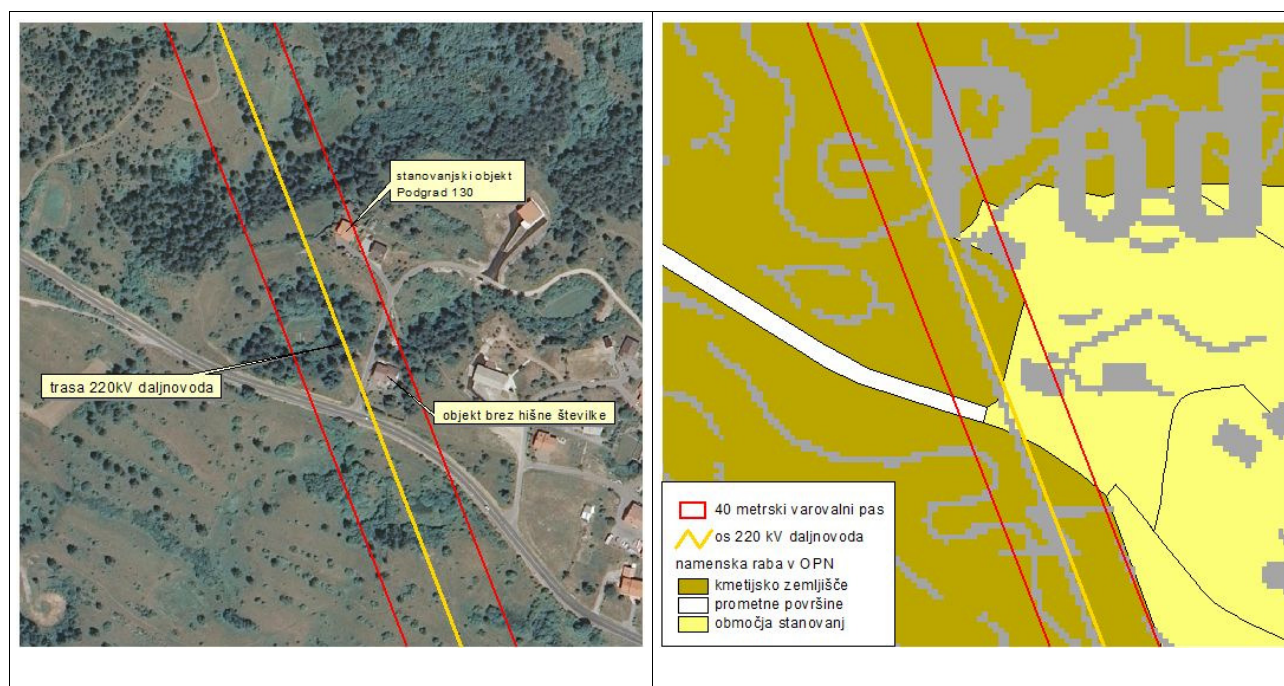
- efektivna vrednost električne ali magnetne poljske jakosti oziroma
- temenska vrednost, če gre za impulzno sevanje, najmanj za eno frekvenčno območje večja od 20 % vrednosti, ki je kot mejna vrednost za nove visokofrekvenčne vire sevanja določena s to uredbo.

12.4 Opis dejanskega stanja okolja na območju OPN

Preko območja občine Ilirska Bistrica potekajo tri trase visokonapetostnih daljnovodov elektro distribucijskega omrežja. Prvi je 400 kV daljnovod Divača – Melina (republika Hrvaška), ki poteka skozi osrednji del občine. Trasa 220 kV daljnovoda Divača – Pehlin (republika Hrvaška) poteka v skrajnem JZ delu občine. Trasa daljnovod 110 kV Pivka – Ilirska Bistrica in 110 kV Ilirska Bistrica – Matulji (republika Hrvaška) poteka po osrednjem dolinskem delu občine mimo nekaterih naselij. Južno od naselja Rečica se nahaja razdelilna transformatorska postaja 110/20 kV Ilirska Bistrica.

Prostor občine je opremljen z omrežjem in napravami za oskrbo z električno energijo. Ti viri ne predstavljajo pomembnih virov elektromagnetnega sevanja. Drugi viri elektromagnetnega sevanja na območju občine so še daljnovodi manjših napetosti (lokalne povezave do 110 kV), ki so ali vkopani ali prosti, transformatorske postaje in centrale za mobilno telefonijo. Ti viri ne predstavljajo pomembnih virov elektromagnetnega sevanja.

Obstoječa visoko napetostni daljnovodi se izogibajo območjem poselitve in varovanimi prostorom. 220 kV daljnovod Divača - Pehlin se pri naselju Podgrad približa stanovanjskim območjem (PD 04/2). Znotraj 40 metrskega varovalnega pasu daljnovoda stoji stanovanjski objekt na naslovu Podgrad 130. V varovalnem pasu se nahaja še en objekt, vendar nima hišne številke in ni namenjen bivanju. Situacija je razvidna s slike 18.

Slika 18: Prikaz območja v Podgradu (PD 04/2) ter varovalnega pasu koridorja daljnovoda (vir podlag: GURS)

110/20 razdelilna transformatorska postaja Ilirska Bistrica se nahaja ob cesti iz Ilirske Bistrice proti naselju Dobro Polje in je ustrezno odmaknjena od stanovanjskih in varovanih objektov.

12.5 Ocena pričakovanih vplivov na okolje

Na trasi 400 kV daljnovoda Divača – Melina se znotraj varovanega pasu nahajajo zelene površine v naselju Mala Bukovica (MB 03/2). Na trasi 110kV daljnovoda Pivka – Ilirska Bistrica se v naselju Rečica (RE 05) in Topolc (TP 02/4, TP 09/2) prav tako nahaja namenska raba kot zelene površine. Po trenutno veljavnem planskem aktu so na teh območjih opredeljene površine za stanovanja. OPN tako izboljšuje stanje v prostoru s tem ko umika namensko rabo za stanovanja in ta območja opredeljuje kot zelene površine, kjer gradnja stanovanjskih objektov in drugih varovanih stavb ni možna. Zelene površine se opredeljujejo ravno iz razloga zmanjšanja negativnih vplivov na ljudi zaradi EMS.

Poselitveno območje v Podgradu (PD 04/2) se nahaja znotraj varovalnega pasu 220kV daljnovoda Divača – Pehlin. Obstoječi stanovanjski in drugi objekti se nahajajo v robnem pasu stanovanjskega območja. Na prostih površinah, ki segajo v varovalni pas daljnovoda (slika 18 desno) naj se ne

umešča novih stanovanjskih objektov, kar je sicer na prostorske možnosti malo verjetno. Iz tega razloga ocenjujemo, da glede na stanje v prostoru novih objektov v pasu koridorja ne bo in tako tudi ne bo negativnih vplivov elektromagnetnega sevanja.

110 kV daljnovod Ilirska Bistrica – Matulji poteka skozi proizvodno območje v Jelšanah (JE 07/3), kjer se z OPN načrtuje širitev obstoječih plansko opredeljenih površin za proizvodno dejavnost. Površine za proizvodno dejavnost segajo v območje II. stopnje varstva pred hrupom. Z namenom zmanjšanja negativnih vplivov elektromagnetnega sevanja dopolnjeni osnutek odloka OPN določa prestavitev trase daljnovoda. V kolikor to ne bo mogoče je potrebno ohraniti 15 metrski varovalni pas koridorja. Smernice Elektro Slovenija znotraj varovalnega koridorja 110 kV daljnovoda dopuščajo osnovno namensko rabo, kot so območja brez stanovanj, namenjena industrijski in drugi obrtni dejavnosti ali drugi podobni proizvodni dejavnosti. Iz tega razloga je predlagana namenska raba znotraj koridorja daljnovoda dopustna in ni v neskladju z okoljskimi cilji.

Umestitev zelenih površin za rekreacijo ob jezeru Klivnik (KL 01/1) ne načrtuje v območju trase 400kV daljnovoda Divača – Melina. Daljnovod z omenjeno nazivno močjo ima varovalni pas 40 metrov na vsako stran. Površine za rekreacijo sodijo v območje I. stopnje varstva pred sevanjem. Zaradi verjetnega zadrževanja ljudi je potrebno območje umakniti izven varovalnega pasu daljnovoda.

V naselju Gornja Bitnja (GB 03/3) se z OPN na novo umeščajo površine za stanovanjsko dejavnost znotraj varovalnega pasu koridorja 110kV daljnovoda Pivka – Ilirska Bistrica. Stanovanjske površine sodijo v območja I. stopnje varstva pred sevanjem. Tovrstna raba ni skladna z kazalcem vrednotenja vplivov izvedbe plana v zvezi z elektromagnetnim sevanjem. Nova stanovanjska območja naj se ne umeščajo v koridorje daljnovodov. Območje GB 03/3 je potrebno zmanjšati tako, da se stanovanjska raba umakne izven 15 metrskega varovalnega pasu. V nasprotnem primeru je ocena vpliva izvedbe OPN v primeru omenjene širitve stanovanjske rabe bistven vpliv (D).

V sklopu posodabljanja elektro distribucijskega omrežja se bodo posodabljala obstoječa ter gradila nova 20 kV distribucijska omrežja in transformatorske postaje. Jakost električnega polja neposredno v okolici posamezne manjše transformatorske postaje predvidoma ne presega 20 % mejne efektivne vrednosti, zato po 10. členu Uredbe o elektromagnetnem sevanju v naravnem in življenjskem okolju (Ur. l. RS, št. 70/96) transformatorska postaja ni pomemben vir sevanja. To mora biti potrjeno s prvimi meritvami elektromagnetnega polja (jakosti električnega polja in magnetnega pretoka), ki jih mora po rekonstrukciji opraviti investitor v skladu s 17. členom Uredbe. Meritve naj se opravi ob posamezni novi transformatorski postaji. Enako velja tudi za daljnovode nizkih napetosti, ki nimajo opredeljenih varovalnih koridorjev in niso pomemben vir elektromagnetnega sevanja v prostoru.

V občini stoji več baznih postaj mobilne telefonije po posameznih naseljih. Za vsako bazno postajo, ki je vir elektromagnetnega sevanja, mora investitor zagotoviti prve meritve. Rezultati meritev, ki so jih v okolici baznih postaj izvedle pooblaščenice organizacije Agencije RS za okolje, kažejo, da obremenitev bivalnega in naravnega okolja z EMS nikjer ne presega mejnih vrednosti, ki jih določa predpis. Običajna izpostavljenost ljudi sevanjem baznih postaj v Sloveniji je več kot 100-krat manjša od mejnih vrednosti.

V Sloveniji lahko občine izvedejo meritve elektromagnetnega sevanja iz baznih postaj mobilne telefonije. Rezultati kažejo, da so izmerjene vrednosti sevalnih obremenitev zaradi baznih postaj mobilne telefonije v najbolj obremenjeni uri precej pod zakonsko dovoljenimi mejnimi vrednostmi, ki jih določa Uredba o elektromagnetnem sevanju v naravnem in življenjskem okolju (Ur. l. RS, št.

70/96). Povprečne sevalne obremenitve niso presegale 0,3 % dovoljene mejne vrednosti (vir. Trajne meritve elektromagnetnih sevanj v Slovenskih občinah, Projekt forum EMS, 2009).

Na podlagi zgoraj napisanega in ob upoštevanju zakonsko predpisanih omejitev pri umeščanju virov elektromagnetnega sevanja ocenjujemo, da predvideni posegi v prostor ne bodo bistveno vplivali na povečanje jakosti elektromagnetnega sevanja. Vpliv izvedbe plana na izbrani kazalec vrednotenja ocenjujemo vpliv kot **nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov) (C)**. V kolikor se območje GB 03/3 ne umakne izven koridorja daljnovoda je ocena izvedbe OPN za to širitev poselitve **bistven vpliv (D)**.

12.6 Omilitveni ukrepi

EUP	Opis vpliva	Omilitveni ukrep	Možnost omilitve škodljivih vplivov	Izvajanje
KL 01/1	Skozi območje poteka 400kV daljnovod Divača – Melina. Površine za rekreacijo sodijo v območje I. stopnje varstva pred hrupom. Zaradi verjetnega zadrževanja ljudi ima lahko omenjena lokacija negativni vpliv na zdravje ljudi.	Daljnovod z omenjeno nazivno močjo ima varovalni pas 40 metrov na vsako stran. Površine za rekreacijo sodijo v območje I. stopnje varstva pred sevanjem. Zaradi verjetnega zadrževanja ljudi je potrebno območje umakniti izven varovalnega pasu daljnovoda.	Z ukrepom se prepreči izpostavljenost ljudi elektromagnetnemu sevanju in odpravi konfliktno rabo v prostoru.	Ukrep je potrebno upoštevati pri pripravi OPN in določitvi območij namenske rabe v njem.
GB 03/3	V naselju Gornja Bitnja se na novo umeščajo površine za stanovanjsko dejavnost znotraj varovalnega pasu koridorja 110kV daljnovoda Pivka – Ilirska Bistrica.	Stanovanjske površine sodijo v območja I. stopnje varstva pred sevanjem. Predlagana raba ni skladna z kazalcem vrednotenja vplivov izvedbe plana v zvezi z elektromagnetnim sevanjem. Nova stanovanjska območja naj se ne umeščajo v koridorje daljnovodov. Območje je potrebno zmanjšati tako, da se stanovanjska raba umakne izven 15 metrskega varovalnega pasu. V nasprotnem primeru je ocena vpliva izvedbe OPN v primeru omenjene širitve stanovanjske rabe bistven vpliv (D).	Z ukrepom se prepreči izpostavljenost ljudi elektromagnetnemu sevanju in odpravi konfliktno rabo v prostoru.	Ukrep je potrebno upoštevati pri pripravi OPN in določitvi območij namenske rabe v njem.

12.7 Upoštevanje smernic pristojnih nosilcev urejanja prostora in javnih pooblastil

Smernice s področja umeščanja novega elektroenergetskega omrežja je podal Elektro-Slovenija. Okoljsko poročilo in osnutek OPN je pri obravnavi elektromagnetnega sevanja upoštevalo predvidene nove investicije v elektroenergetsko omrežje, podrobnejši podatki pa niso poznani. Pri tem so bili upoštevani tudi vsi zakonski predpisi z omenjenega področja.

12.8 Skladnost OPN z okoljskimi cilji

Občinski prostorski načrt ne predvideva posegov, ki bi povzročali prekomerno elektromagnetno sevanje oziroma ne predvideva pomembnih novih virov sevanja. Iz tega lahko zaključimo, da je OPN v skladu z okoljskimi cilji. V posameznih poselitvenih območjih se kaže neskladna raba prostora na kar okoljsko poročilo opozarja. Predvsem gre tu za območje v naselju Gornja Bitnja (GB 03/3), kjer je potrebno načrtovano širitev umakniti izven varovalnega koridorja daljnovoda.

12.9 Spremljanje stanja

KAZALCI ZA SPREMLJANJE STANJA	SPREMLJANJE STANJA
število objektov z varovanimi prostori ali območji za bivanje v območju varovanih koridorjev	Znotraj visoko napetostnega daljnovoda 220 kV Divača – Pehlin se v naselju Podgrad nahaja en stanovanjski objekt. Znotraj preostalih ni objektov z varovanimi stanovanji in območij za bivanje. Občina naj z usmerjanjem poselitve v prostor upošteva zakonsko predpisane odmike od osi daljnovodov. V ta pas naj ne umešča objektov z varovanimi stanovanji in stanovanjskih objektov. Pri umeščanju nove poselitve v prostor je potrebno upoštevati nadgradnjo vseh enosistemskih daljnovodov na dvosistemski nivo.

12.10 Viri

- Poročilo o stanju okolja 2002; Elektromagnetna sevanja, ARSO, 2003
- Odlok o občinskem prostorskem načrtu Občine Ilirska Bistrica, dopolnjen osnutek, V prostoru, 2011.
- Izračun EMS v okolici daljnovodov, Prof. Dr. Mladen Trlep, FERi, Univerza v Mariboru
- Elektromagnetna sevanja, Vplivna območja. Forum EMS, 2008
- Trajne meritve elektromagnetnih sevanj v Slovenskih občinah, Projekt forum EMS, 2008
- Standardi:
CIGRE WG 36. 01: Electric and magnetic fields produced by transmission lines. Description of phenomena and practical guide for calculation. CIGRE, Technical Broc

13. SVETLOBNO ONESNAŽEVANJE

13.1 Zakonski okvir

- Zakona o varstvu okolja (Ur. l. RS, št. 39/06, 70/08, 108/09)
- Uredba o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja (Ur. l. RS, št. 81/07, 109/07, 62/10)

13.2 Določitev okoljskih ciljev in vrednotenje vplivov izvedbe plana

13.2.1 Izhodišča in okoljski cilji

Namen preprečevanje svetlobnega onesnaževanja življenjskega in naravnega okolja je predvsem v zmanjševanju:

- naravne osvetljenosti okolja,
- za človekov vid moteče osvetljenosti in ogrožanja varnosti v prometu zaradi bleščanja,
- nepotrebne porabe energije s sevanjem proti nebu,
- motenja življenja ali selitev ptic, netopirjev, žuželk in drugih živali,
- motenja profesionalnega in amaterskega astronomskega opazovanja.

Tabela 37: Okoljski cilji, kazalci in stanje za elektromagnetno sevanje

CILJI	KAZALCI	STANJE
zmanjšanje porabe električne energije zaradi osvetljevanja prometnih površin ter javnih prostorov	letna poraba elektrike vseh svetilk, ki so na območju občine vgrajene v razsvetljavo občinskih cest in razsvetljavo javnih površin, ki jih občina upravlja, izračunana na prebivalca	Podatki o porabi elektrike vseh svetilk, ki so na območju občine vgrajene v razsvetljavo občinskih cest in razsvetljavo javnih površin za leto 2010 znaša 1.926.499 kWh. Tako znaša poraba električne energije za potrebe osvetljevanja javnih površin na prebivalca v letu 2010 138,4 kWh, kar pomeni preseženo ciljno vrednost, predpisano z Uredbo.

13.2.2 Metode ugotavljanja in vrednotenja vplivov izvedbe plana na okolje

Tabela 38: Način ocenjevanja svetlobnega onesnaževanja

OCENA	RAZLAGA OCENE
A - ni vpliva/ vpliv je pozitiven	V okviru posega se ne načrtuje dodatnega svetlobnega onesnaževanja ali pa bo z izvedbo posega svetlobno onesnaževanje manjše.
B - nebitven vpliv	Zaradi izvedbe posega se bo svetlobnega onesnaževanja sicer povečalo vendar bo nebitveno. Izvedba razsvetljave bo ustrezala predpisom in normativom za ureditev razsvetljave, jakost razsvetljave na območju pa bo tudi bistveno pod mejnimi vrednostmi.
C - nebitven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov)	Zaradi izvedbe posega se bo svetlobno onesnaževanje povečalo. Izvedba in ureditev razsvetljave bo sicer ustrezala predpisom in normativom, jakost razsvetljave na območju pa bo vseeno blizu mejnih vrednosti. Z izvedbo učinkovitih omilitvenih ukrepov bo možno negativne učinke dodatno omejiti in s tem poseg narediti sprejemljiv.

OCENA	RAZLAGA OCENE
D - bistven vpliv	Zaradi izvedbe posega se bo svetlobno onesnaževanje bistveno povečalo. Izvedba in ureditev razsvetljave ne bosta ustrezali predpisom in normativom ali pa bo jakost razsvetljave na območju presegala mejne vrednosti. Vplive svetlobnega onesnaževanja se lahko z izvedbo omilitvenih ukrepov sicer omeji, vendar lahko kljub temu pričakujemo prekomerno obremenjevanje okolja.
E - uničujoč vpliv	Načrtovan poseg bo imel zaradi svetlobnega onesnaževanja uničujoč vpliv na življenjsko in naravno okolje. Jakost razsvetljave na območju bo presegala mejne vrednosti ali pa bo razsvetljava izvedena na nepravilen način. Povečanje svetlobnega onesnaževanja bo v popolnem nasprotju z okoljskimi cilji v zvezi z zmanjševanjem svetlobnega onesnaževanja.
X - ugotavljanje vpliva ni možno	Ugotavljanje s posegom povezanega svetlobnega onesnaževanja ni možno.

13.3 Opis dejanskega stanja okolja

Slovenija ima med državami Evropske unije eno izmed največjih porab električne energije za razsvetljavo. Vzrok temu so predvsem množična uporaba nezasenčenih svetilk, pri katerih gre velika količina svetlobe ne le v tla temveč tudi v nebo, pretirana osvetljava cest, javnih površin, cerkva in spomenikov, poleg osvetljevanja mest je bil razviden tudi trend pretiranega osvetljevanja podeželskih naselij, osvetljevanje reklamnih panojev in podobno.

Skladno z Uredbo o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja (Ur. l. RS, št. 81/07, 109/07, 62/10) se določajo ukrepi za zmanjševanje svetlobnega onesnaževanja v okolju. Za razsvetljavo, ki je vir svetlobe po omenjeni Uredbi, se uporabljajo svetilke, katerih delež svetlobnega toka, ki seva navzgor, je enak 0 %. Glede na obstoječe površine proizvodnih območij v občini Ilirska Bistrica se v sklopu proizvodnih objektov nahajajo zunanje površine, ki so osvetljene (območje gospodarskih in industrijskih dejavnosti v Ilirski Bistrici, gospodarska cona Plama v Hrušici, gospodarska cona Javor v Baču, če naštejemo največje). Prav tako na območju občine najdemo javno infrastrukturo, ki je opremljena z javno razsvetljavo (občinske ceste, parkirne površine). Uredba v 5. členu tudi določa ciljne vrednosti za razsvetljavo cest in javnih površin. Letna poraba elektrike vseh svetilk, ki so na območju posamezne občine vgrajene v razsvetljavo občinskih cest in razsvetljavo javnih površin, ki jih občina upravlja, izračunana na prebivalca s stalnim ali začasnim prebivališčem v tej občini, ne sme presegati ciljne vrednosti 44,5 kWh. Število prebivalcev s stalnim ali začasnim prebivališčem v občini Ilirska Bistrica v drugi polovici je leta 2010 znašala 13.923 (vir: SI-stat podatkovni portal, maj 2011). Podatki o porabi elektrike vseh svetilk, ki so na območju občine vgrajene v razsvetljavo občinskih cest in razsvetljavo javnih površin za občino Ilirska Bistrica za leto 2010 znaša 1.926.499 kWh (podatek nam je posredovala Občina Ilirska Bistrica). Tako znaša poraba električne energije za potrebe osvetljevanja javnih površin na prebivalca v letu 2010 138,4 kWh, kar pomeni bistveno preseženo ciljno vrednost, predpisano z Uredbo.

13.4 Ocena pričakovanih vplivov na okolje

V letu 2010 je bila poraba električne energije za razsvetljavo cest ter javnih površin na prebivalca v občini Ilirska Bistrica, glede na ciljne vrednosti Uredbe o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja, presežena in je znašala 138,4 kWh. S predlogom OPN se v prostor umešča takšna raba in dejavnosti, ki potrebujejo večje osvetljene površine (npr. nove površine namenjene gospodarskim conam v Hrušici, Jelšanah). Iz tega lahko sklepamo, da se bo glede na trenutno stanje poraba električne energije za javno razsvetljavo še dodatno povečala. Javno razsvetljavo bo potrebno urediti predvsem v načrtovanih novih stanovanjskih naseljih in posebnih površinah (npr. v

Ilirski Bistrici: IB 01/4, IB 01/5, IB 01/6, IB 01/7, IB 02/1, IB 02/2, ob jezeru Mola: MO 01/2). Javno razsvetljavo bo potrebno urediti tudi v vseh načrtovanih območjih stanovanjskih površin, ki so plansko že opredeljena z OPN. S tem se bo poraba električne energije zaradi javne razsvetljave deloma dodatno povečala, vendar pri tem ne gre za večje površine. Pri tem je potrebno upoštevati veljavni predpis, ki za razsvetljavo, ki je vir svetlobe skladno z Uredbo določa, da se morajo vgraditi svetilke, katerih je delež svetlobnega toka, ki seva navzgor, enak 0 %. Varčne žarnice naj se zamenja tudi v vseh obstoječih svetilkah s čimer se bo v ta namen zmanjšala poraba električne energije. Obstoječo razsvetljavo cest in javnih površin je treba prilagoditi določbam Uredbe najpozneje do 31. decembra 2016. Zato mora občina kot obvezen ukrep k zmanjšanju porabe električne energije na teh območjih vgraditi v svetilke varčne žarnice.

Vpliv izvedbe OPN lahko ocenimo kot **nebitven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov) (C)**.

13.5 Omilitveni ukrepi

Opis vpliva	Omilitveni ukrep	Možnost omilitve škodljivih vplivov	Izvajanje
Nove površine sprememb namenske rabe bodo zahtevale dodatne površine za osvetljevanje, kar bo pripomoglo k povečanju porabe električne energije za osvetljavo javnih površin.	Trenutna poraba električne energije za osvetljevanje cest ter javnih površin v občini presega ciljno vrednost, predpisano z Uredbo. Na novih površinah mora Občina kot obvezen ukrep k zmanjšanju porabe električne energije poskrbeti za vgraditev varčnih žarnic v svetilke. Za razsvetljavo se morajo vgraditi svetilke, katerih delež svetlobnega toka, ki seva navzgor, je enak 0 %. Varčne žarnice naj se zamenja tudi v vseh obstoječih svetilkah.	Z izvajanjem ukrepa bo omogočeno zmanjšanje porabe električne energije za osvetljevanje cest in javnih površin, hkrati pa se bodo zmanjšale emisije svetlobe v ozračje.	Izvedba je obvezna po Uredbi o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja (Ur. l. RS, št. 81/07, 109/07) in jo izvede občina. Določbe glede svetlobnega onesnaževanja se opredelijo v občinskih aktih. Obstoječo razsvetljavo cest in javnih površin je treba prilagoditi določbam Uredbe najpozneje do 31. decembra 2016.

13.6 Skladnost OPN z okoljskimi cilji

Ob ustrezni tehnični izvedbi in ureditvi osvetljave, uporabi predpisanih svetilk in upoštevanju predpisanih dovoljenih mejnih vrednosti jakosti razsvetljave bodo okoljski cilji v zvezi s preprečevanjem svetlobnega onesnaževanja izpolnjeni. Glede na predlagani OPN bo občina postopoma zamenjala vse svetilke z varčnimi žarnicami

13.7 Spremljanje stanja

KAZALCI ZA SPREMLJANJE STANJA	SPREMLJANJE STANJA
letna poraba elektrike vseh svetilk, ki so na območju občine vgrajene v razsvetljavo občinskih cest in razsvetljavo javnih površin, ki jih občina upravlja, izračunana na prebivalca	Letna poraba elektrike vseh svetilk, ki so na območju posamezne občine vgrajene v razsvetljavo občinskih cest in razsvetljavo javnih površin, ki jih občina upravlja, izračunana na prebivalca s stalnim ali začasnim prebivališčem v tej občini, ne sme presežati ciljne vrednosti 44,5 kWh. Občina lahko k zmanjšanju porabe električne energije pripomore z vgradnjo varčnih svetilk. V času, ko se določene svetilke javne razsvetljave ne potrebujejo, naj se le-te izklopijo.

14. ODPADKI

14.1 Zakonski okvir

- Zakona o varstvu okolja (Ur. l. RS, št. 39/06, 70/08, 108/09)
- Uredba o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo (Ur. l. RS, št. 84/06, 106/06, 110/07)
- Uredba o odlaganju odpadkov na odlagališčih (Ur. l. RS, št. 32/06, 98/07, 62/08, 53/09)
- Uredba o obremenjevanju tal z vnašanjem odpadkov (Ur. l. RS, št. 34/08)
- Uredba o ravnanju z biološko razgradljivimi kuhinjskimi odpadki (Ur. l. RS, št. 68/08, 39/10)
- Uredba o ravnanju z odpadki, ki nastanejo pri gradbenih delih (Ur. l. RS, št. 34/08)
- Uredba o ravnanju z odpadki (Ur. l. RS, št. 34/08)
- Uredba o ravnanju z odpadnimi jedilnimi olji in mastmi (Ur. l. RS, št. 70/08)
- Uredba o vrstah posegov v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Ur. l. RS, št. 78/06, 72/07, 32/09)
- Odlok o gospodarskih javnih službah v Občini Ilirska Bistrica (PN št. 11/1995)
- Odredba o ravnanju z ločeno zbranimi frakcijami pri opravljanju javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki (Ur. l. RS, št. 21/01)

14.2 Določitev okoljskih ciljev in vrednotenje vplivov izvedbe plana

14.2.1 Izhodišča in okoljski cilji

Okoljski cilji plana izhajajo iz mednarodnih in državnih programskih dokumentov ter veljavnih pravnih predpisov (zakoni, uredbe in pravilniki) s področja ravnanja z odpadki. Pri določitvi okoljskih ciljev je bilo upoštevano tudi obstoječe stanje glede ravnanja z odpadki v občini Ilirska Bistrica. V tabeli 39 navajamo okoljske cilje, ki se nanašajo na občinski prostorski načrt občine Ilirska Bistrica.

Tabela 39: Okoljski cilji, kazalci in stanje za odpadke

CILJI	KAZALCI	STANJE
izboljšanje ravnanja z odpadki	vklučenost gospodinjstev in pravnih oseb v organiziran odvoz odpadkov	Dobra pokritost občine s sistemom javnega odvoza odpadkov. Trenutno občina odlaga odpadke na odlagališče nenevarnih odpadkov Jelšane. V občini imajo organiziran sistem ločenega zbiranja odpadkov. Ekološki otoki so vzpostavljeni po naseljih, sorazmerno glede na gostoto poselitve. Posamezna registrirana neurejena odlagališča na območju občine so poznana in evidentirana. Njihova sanacija se rešuje glede na obseg odlagališča ter negativen vpliv na okolje.

14.2.2 Metode ugotavljanja in vrednotenja vplivov izvedbe plana na okolje

Ocenjevanje vplivov izvedbe plana na ravnanje z odpadki smo ocenili s pomočjo javno dostopnih podatkov. Vplivi izvedbe plana se vrednotijo na podlagi posledic plana na okoljske cilje plana z uporabo meril vrednotenja, predpisanih z Uredbo o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje (Ur. l. RS, št. 73/05). Vplive izvedbe plana se vrednoti glede na izpolnjevanje okoljskih ciljev, ocene pa se podaja v velikostnih razredih od ocene A do ocene X. Razlaga posameznih ocen pri vrednotenju vplivov plana na ravnanje z odpadki je navedena v spodnji tabeli 40.

Tabela 40: Način ocenjevanja vplivov načrtovanih posegov na ravnanje z odpadki

<i>OCENA</i>	<i>RAZLAGA OCENE</i>
A - ni vpliva/ vpliv je pozitiven	Z načrtom predvideni posegi na ravnanje z odpadki ne bodo imeli negativnih vplivov oz. učinkov ali pa bodo ti pozitivni.
B - nebitven vpliv	Z načrtom predvideni posegi bodo imeli na ravnanje z odpadki nebitven vpliv. Vsi vplivi posegov bodo sprejemljivi.
C - nebitven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov)	Z načrtom predvideni posegi bodo, ob neupoštevanju omilitvenih ukrepov, imeli vpliv na ravnanje z odpadki. Vsi vplivi posegov na ravnanje z odpadki se lahko z izvedbo učinkovitih omilitvenih ukrepov omeji in s tem posege naredi sprejemljive.
D - bitven vpliv	Z načrtom predvideni posegi lahko na ravnanje z odpadki vplivajo bistveno. Vse vplive povečanih ali novo nastalih količin odpadkov se lahko z izvedbo omilitvenih ukrepov sicer omeji, vendar lahko kljub temu pričakujemo bistvene vplive na okolje.
E - uničujoč vpliv	Z načrtom predvideni posegi imajo lahko zaradi povečanih ali novo nastalih količin odpadkov uničujoč vpliv na okolje. Vplivi bodo nesprejemljivi, posledice načrtovanih posegov pa so tudi v nasprotju z okoljskimi cilji.
X - ugotavljanje vpliva ni možno	Ugotavljanje vplivov z načrtom predvidenih posegov na ravnanje z odpadki ni možno.

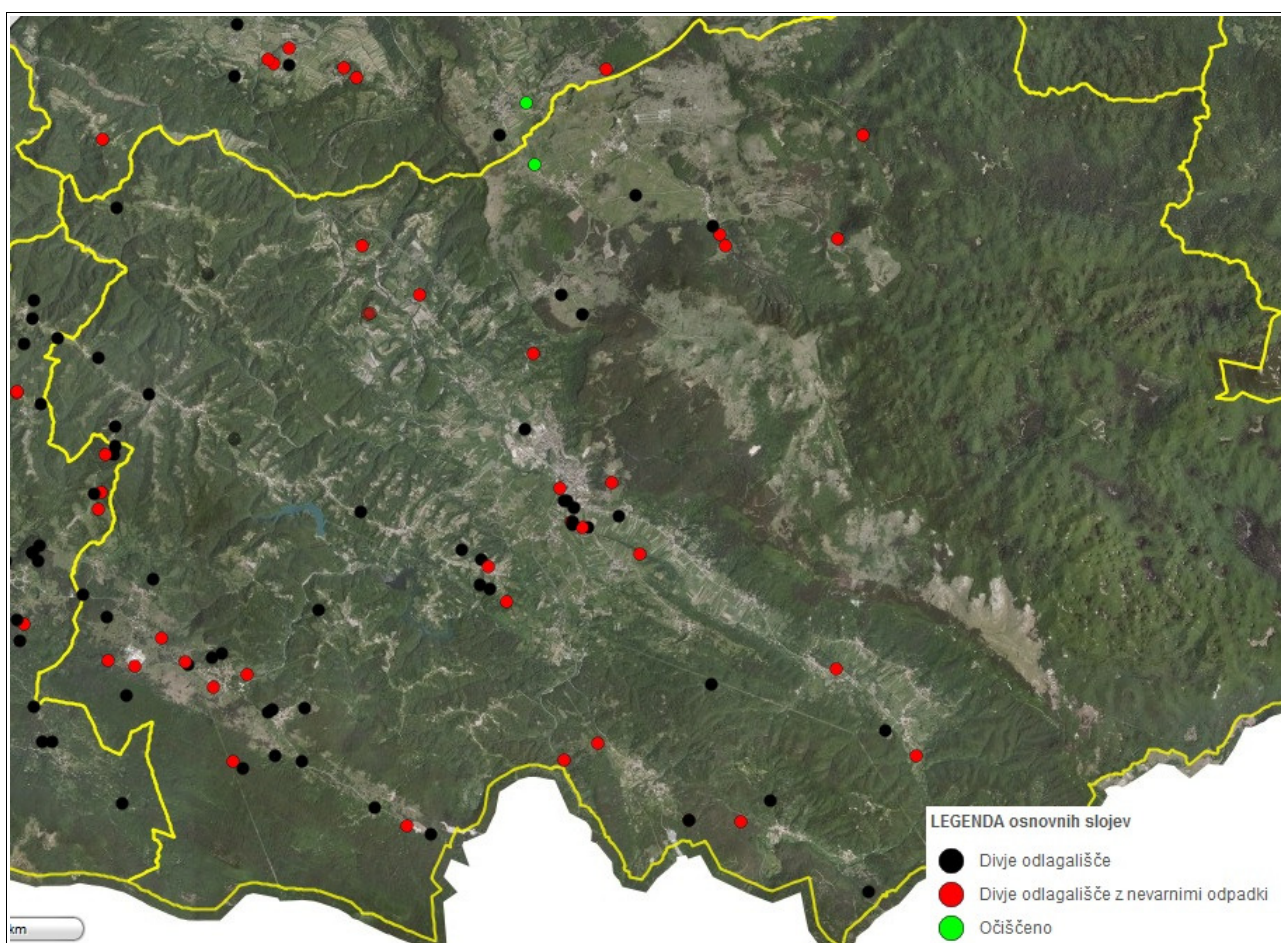
14.3 Opis dejanskega stanja okolja na območju OPN

V občini Ilirska Bistrica je za opravljanje obveznih gospodarskih javnih služb za zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov ter njihovo odlaganje pooblaščen Javno podjetje Komunala Ilirska Bistrica d.o.o.. Ravnanje z odpadki na območju občine Ilirska Bistrica predpisuje Odlok o gospodarskih javnih službah v Občini Ilirska Bistrica (PN št. 11/95). V organiziran odvoz je vključenih vseh 64 naselij, s skupaj 14.056 prijavljenimi uporabniki storitev gospodarske javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki in odlaganja ostankov komunalnih odpadkov Jelšane. JP Komunala Ilirska Bistrica, d.o.o. upravlja z Odlagališčem nenevarnih odpadkov Jelšane, za katero ima pridobljeno Okoljevarstveno dovoljenje za obratovanje odlagališča nenevarnih odpadkov. Podjetje v skladu z zakonodajo izvaja različne vrste monitoringov in meritev (meritve emisij odlagališčnega plina, monitoring podzemnih voda, meritve onesnaženosti izcedne vode, meritve meteoroloških parametrov, pregled telesa odlagališča). Na podlagi Odredbe o ravnanju z ločenimi frakcijami pri opravljanju javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki (Ur. list RS, št.: 21/2001) je Občina Ilirska Bistrica uvedla ločeno zbiranje odpadkov. Na ekoloških otokih se zbira papir, steklo, plastenke in pločevinke, ostanke komunalnih odpadkov povzročitelji odlagajo v skupne ali individualne zabojnike. Leta 2007 je bil zgrajen zbirni center za ločeno zbrane frakcije komunalnih odpadkov na lokaciji Globovnik v Ilirski Bistrici. V občini Ilirska Bistrica je zgrajenih 73 zbiralnic ločenih frakcij (ekoloških otokov), in sicer v mestu Ilirska Bistrica 12 ter po ostalih naseljih 61 zbiralnic ločenih frakcij. Zbiralnice so postavljene v skladu s predpisi. Občani Občine Ilirska Bistrica lahko v zbirni center prinašajo ločeno zbrane frakcije komunalnih odpadkov med delavniki in med ponedeljkom in soboto.

Akcija zbiranja nevarnih odpadkov je organizirana 1 krat na leto. O podrobnostih so vsi občani obveščeni po pošti. Nevarnih odpadkov ni dovoljeno odlagati v navadne zabojnike za odpadke. Po Uredbi o ravnanju z odpadki (Ur. l. RS, št. 34/08) mora biti v vsakem kraju z več kot 1000 prebivalci vsaj enkrat letno organizirana akcija zbiranja nevarnih odpadkov iz gospodinjstev. Odvoz je organiziran s tako imenovano premično zbiralnico nevarnih frakcij. Nekatere nevarne odpadke pa lahko občani sproti prinašajo v Zbirni center Ilirska Bistrica (Globovnik). Akcija zbiranja kosovnih

odpadkov je organizirana 2-krat letno. Med letom se kosovni odpadki zbirajo v Zbirnem centru. Cilj vzpostavljenega sistema je preprečevanje nastajanja in zmanjševanje količine odpadkov, zasetje in ločeno zbiranje odpadkov na izvoru nastanka, vračanje koristnih odpadkov v ponovno uporabo ter sprejemljivost ukrepov za okolje. Najbližja deponija gradbenih odpadkov je v občini Koper. OPN dovoljuje ureditev manjših odlagališč zemeljskih odpadkov tudi na drugih delih občine, pod pogojem, da o ti v skladu z veljavnimi področnimi predpisi.

Neurejena odlagališča v občini se pojavljajo. Za njihovo sanacijo je odgovorno javno komunalno podjetje, vsak občan pa lahko sporoči lokacijo neurejenih odlagališč po občini, v kolikor jih najdejo. Posamezna neurejena odlagališča v občini so bila zabeležena in čakajo na sanacijo. Sanacijski program je načrtovan glede na obseg neurejenih odlagališč ter njihov škodljiv vpliv na okolje. V preteklosti so bila sanirana posamezna nelegalna odlagališča. V letu 2010 je bil v okviru akcije Očistimo Slovenijo narejen register divjih odlagališč. Na spodnji sliki so predstavljena divja odlagališča, kot so evidentirana v tem registru.

Slika 19: Divja odlagališča v občini Ilirska Bistrica

(http://www.geopedia.si/?params=L6357_T1199_vL_b4#T1199_x442359_y47451_s12)

14.4 Ocena pričakovanih vplivov izvedbe plana na okolje

Pozidava predlaganih novih stavbnih zemljišč v občini lahko vpliva na povečano količino komunalnih in gradbenih odpadkov, ki pri tem nastajajo. Pri širjenju novih zazidalnih površin bodo nastajali gradbeni odpadki. Pri izvajanju gradbenih del, je potrebno nastale količine gradbenih odpadkov ločevati v največji možni meri že pri samem postopku nastajanja. Gradbene odpadke je

potrebno predati zbiralcu gradbenih odpadkov. S širitvijo različnih dejavnosti v naseljih ter na njihovem robu se bo hkrati povečala tudi količina nastalih komunalnih odpadkov, zato je potrebno poskrbeti za upravljanje z dodatno količino odpadkov. Z mešanimi komunalnimi odpadki obrtne dejavnosti se ravna na enak način kot z odpadki iz gospodinjstva. Pred pričetkom del na predvidenih območjih je potrebno urediti prostor za zbiranje in ločevanje nastalih gradbenih odpadkov. Na območju začasne deponije za zbiranje nastalega gradbenega materiala, naj bo urejen prostor za ločeno zbiranje nastalih gradbenih odpadkov. Posamezno vrsto nastalega gradbenega odpadka je potrebno oddati v predelavo pooblaščenim organizacijam za ravnanje s tovrstnimi odpadki, o čemer je potrebno pridobiti potrdilo (evidenčni list). Material od zemeljskih izkopov se lahko uporablja pri rekultivaciji tal, nasipavanju zemljišč zaradi vzpostavitve novega stanja tal in pri zapolnjevanju izkopov zaradi vzpostavitve prvotnega stanja tal. Če se zemeljski izkop ali umetno pripravljena zemljina uporabljata kot polnilo pri graditvi objektov, je treba zagotoviti, da so glede onesnaženosti izpolnjene zahteve Uredbe o obremenjevanju tal z vnašanjem odpadkov (Ur. l. RS, št. 34/08). Umetno zemljino lahko pripravi le pooblaščen organizacija. V zgornjo plast se lahko vgradi tudi humusni nanos, če ni onesnažen in se pridobi na kraju gradnje.

Na območju občine je načrtovanih več večjih površin za proizvodne dejavnosti (Hrušica, Jelšane, Ilirska Bistrica) ter nekaj manjših (Bač, Zabičje, Starod, Mala Bukovica, ...). Natančnejša ureditev ter razporeditev dejavnosti bo določena s podrobnejšimi prostorskimi načrti, ki jih določa osnutek odloka OPN. Vsekakor bodo zaradi dejavnosti nastajali nenevarni odpadki, s katerimi je potrebno ravnati v skladu z Uredbo o ravnanju z odpadki (Ur. l. RS, št. 34/08). Pri proizvodnih procesih v predelovalnih dejavnostih lahko nastajajo tudi nevarni odpadki. Pri tem lahko nastajajo odpadna mazalna olja, odpadni akumulatorji, oljni mulj iz lovilcev olj in maščobni mulj lovilcev maščob. Pri delu v proizvodnih obratih in skladiščih se uporablja razna sredstva (viličarji, dvižni mostovi, itd.), ki uporabljajo električni pogon v sklopu s hidravličnim mehanizmom. Tu bodo nastajala odpadna hidravlična olja in odpadne akumulatorske baterije. Na vozni, manipulacijskih in parkirnih površinah bo nastajal tudi cestni "pomet" (odpadki od čiščenja cestnih površin), ki je tudi odpadni material. Uredba o vrstah posegov, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Ur. l. RS, št. 78/06, 72/07, 32/09) v Prilogi 1, ki je sestavni del te Uredbe, navaja, za katere posege v prostor je vedno potrebno izvesti presojo vplivov na okolje. Skladno s Prilogo 2 omenjene Uredbe pa je potrebno za proizvodne in industrijske dejavnosti, ki dosegajo določeni prag glede na vrsto posega, proizvedenih količin oziroma proizvodne zmogljivosti novih objektov ali glede na velikost posega izvesti presojo vplivov na okolje, če gre za posege v območja ali enote kulturne dediščine, vodovarstvena območja ali območja pomembna za varstvo narave, ki so določena v skladu s predpisi, ki urejajo ohranjanje narave. Proizvodna območja v Ilirski Bistrici se nahajajo na različnih naravovarstvenih območjih. V sklopu izdelave presoje vplivov na okolje je potrebno natančneje opredeliti vrste odpadkov, ki bodo nastajali zaradi novih proizvodnih dejavnosti, ravnanje z njimi, predelavo ali njihovo odlaganje. Ob upoštevanju veljavnih zakonskih predpisov ter navedenih omilitvenih ukrepov ocenjujemo, da ne bo prišlo do bistvenih vplivov na okolje zaradi novih proizvodnih dejavnosti ter z njimi povezanimi novimi količinami odpadkov.

V Zabičju (ZA 05/2) in Hrušici (HR 04/2) sta obstoječi perutninski farmi, za katero OPN predvideva povečanje obsega. V objektih na območju bodo nastajali odpadki in sicer gnoj pomešan z nastilom in ostanki krme. V sklopu delovanja perutninskega hleva nastane tudi nekaj mešanih komunalnih odpadkov. Tovrstni odpadki nastanejo enkrat do dvakrat letno in se iz objekta odvajajo v zadrževalnik. Količinsko teh odpadkov ni veliko. Odpadke gnoja pomešanega z nastilom se preda okoliškemu kmetom. Pri tem je potrebno upoštevati določbe Uredbe o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov (Ur. l. RS, št. 113/09). Druge vrste odpadkov pri sami reji perutnine ne nastajajo.

Na območju predvidenih in obstoječih turističnih dejavnosti (MO 01/2, MA 01, SV 01, SV 02) bodo nastajala tudi odpadna jedilna olja, masti ter organski kuhinjski odpadki in gostinske dejavnosti. Zbiranje tovrstnih odpadkov mora biti ločeno od komunalnih odpadkov in urejeno na način, ki ga določajo veljavni predpisi. Prav tako bodo nastajali biološko razgradljivi kuhinjski odpadki. Ravnanje s tovrstnimi odpadki, katerih klasifikacijska številka odpadka je 20 01 08, predpisuje Uredba o ravnanju z biološko razgradljivimi kuhinjskimi odpadki (Ur. l. RS, št. 68/08, 39/10). Kuhinjske odpadke je prepovedano mešati z drugimi odpadki, če je zaradi mešanja onemogočena njihova predelava v kompost ali pregnilo blato. Povzročitelj kuhinjskih odpadkov iz gostinstva mora zagotoviti, da se vsi kuhinjski odpadki, ki nastanejo pri pripravi hrane, in ostanki, ki nastanejo po zaužitju obrokov na kraju njihove razdelitve, zbirajo ločeno od drugih odpadkov in pred oddajo zbiralcu kuhinjskih odpadkov začasno shranjujejo v za to namenjenem zabojniku ali posodi v skladu s predpisi, ki urejajo higieno živil.

Na turističnih območjih Mašuna in Sviščakov ter načrtovanega območja ob Moli lahko pričakujemo sezonsko povečanje količin odpadkov, ki jih je prav tako potrebno vključiti v sistem odvoza in ravnanja z odpadki. Potrebno je tudi zagotoviti zadostno število zabojnikov za odlaganje odpadkov, ki se zbirajo ločeno. Na območju Mašuna in smučišča Sviščaki se že sedaj pojavljajo sezonska povečanja v količini odpadkov.

Glede na dobro pokritost celotne občine z organiziranim tedenskim odvozom nenevarnih odpadkov ter redno letno zbiranje nevarnih odpadkov ocenjujemo, da predvidena nova območja stavbnih zemljišč glede na načrtovano dejavnost ne bodo poslabšal obstoječega stanja odvoza tovrstnih odpadkov v naseljih. Zagotovo se bo povečala količina zbranih odpadkov, vendar bistvenega vpliva na skupno količino zbranih in odloženih odpadkov ne bo. Nove objekte je potrebno vključiti v obstoječi organiziran odvoz komunalnih odpadkov v občini.

V procesu izkoriščanja tehničnega kamna v kamnolomu Gabrovec (IB 37) bo nastajala določena količina kamnolomske jalovine. Omenjena jalovina naj se uporabi na območju kamnoloma za sanacijo po prenehanju izkoriščanja. V času obratovanja naj se jalovina začasno deponira znotraj območja kamnoloma. Vnašanje odpadkov, kamor sodi tudi material, ki se pridobiva z izkoriščanjem mineralnih surovin, je predpisano z Uredbo o obremenjevanju tal z vnašanjem odpadkov (Ur. l. RS, št. 34/08). V skladu z omenjeno Uredbo je dovoljeno vnašati v tla zemeljski izkop, če se vnaša z namenom izboljšanja ekološkega stanja tal. Prav tako se tla lahko obremenijo z vnosom zemeljskega izkopa, če vsebnost parametrov v zemeljskem izkopu ne presega največjih vrednosti parametrov, predpisanih z Uredbo in če se fizikalno-kemijske lastnosti zemeljskega izkopa ne razlikujejo od lastnosti iz Priloge 2, ki je sestavni del te Uredbe. V skladu z Uredbo o odlaganju odpadkov (Ur. l. RS, št. 34/08) in na podlagi kvalifikacijskega seznama odpadkov, tovrstni odpadki sodijo med odpadke pri pridobivanju nekovinskih mineralnih surovin (01 01 02) ter odpadke pri rezanju in žaganju kamna, ki niso navedeni pod 01 04 07 (01 04 13). Humus (živico) in rodovitno prst je potrebno deponirati ločeno od jalovine. Pred pričetkom obratovanja kamnoloma bo potrebno na nekaterih površinah izvesti posek dreves. Sečne ostanke je potrebno ustrezno zložiti. V tem primeru se vejevino, sečne ostanke in panje odstrani. Odvečen odkopni material se ne sme odlagati v sosednje gozdne površine, ampak na odlagališča odpadnega gradbenega materiala.

Vpliv umestitve novih dejavnosti v obravnavani območji na okolje zaradi povečanih količin odpadkov lahko ocenimo kot **nebistven vpliv (B)**.

14.5 Upoštevanje smernic pristojnih nosilcev urejanja prostora in javnih pooblastil

Smernice za ravnanje z odpadki je podala Komunala Ilirska Bistrica d.o.o.. Smernice so bile upoštevane pri pripravi OPN. Na območju občine Ilirska Bistrica je sistem zbiranja ter odlaganja odpadkov rešen v skladu z veljavnimi zakonskimi predpisi. Vsa naselja v občini so vključena v sistem ločenega zbiranja ter prevzema odpadkov.

14.6 Skladnost OPN z okoljskimi cilji

Zgoščanje dejavnosti znotraj strnjjenih območij poselitve omogoča učinkovitejši javni odvoz odpadkov. Ločeno zbiranje odpadkov na nastanku izvora je rešeno s postavitvijo ekoloških otokov. Ocenjujemo, da predlog OPN v celoti izpolnjuje zastavljene okoljske cilje.

14.7 Spremljanje stanja

KAZALCI ZA SPREMLJANJE STANJA	SPREMLJANJE STANJA
vključenost gospodinjstev in pravnih oseb v organiziran odvoz odpadkov	Za vključenost prebivalcev v organiziran odvoz odpadkov mora poskrbeti občina skupaj z javno službo za odvoz komunalnih odpadkov. Delež vključenosti in evidenco spremlja javna komunalna služba. Spremljanje količin zbranih odpadkov vrši javna komunalna služba za ravnanje z odpadki na podlagi letnih poročil o prevzetih in odloženih količinah odpadkov, kamor se štejejo tudi ločeno zbrane frakcije.

14.8 Viri

- Slovenija – Pokrajine in ljudje, Založba Mladinska knjiga, 1998.
- Občinski prostorski načrt občine Ilirska Bistrica, dopolnjen osnutek za javno razgrnitev, V prostoru d.o.o. 2011
- http://www.geopedia.si/?params=L6357_T1199_vL_b4#T1199_x442359_y47451_s12
- http://www.ilirska-bistrica.si/javni_zavodi/komunala/ravnanje_z_odpadki/, april 2011

15. PREBIVALSTVO IN ZDRAVJE

15.1 Zakonski okvir

- Zakon o varstvu okolja (Ur. l. RS, št. 39/06, 70/08, 108/09)
- Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Ur. l. RS, št. 20/11)
- Uredba o vrednosti meril za določitev območij s posebnimi razvojnimi problemi in določitvi občin, ki izpolnjujejo ta merila (Ur. l. RS, št. 59/00)
- Uredba o območjih, ki se štejejo za demografsko ogrožena območja v Republiki Sloveniji (Ur. l. RS, št. 19/99, 60/99)
- Odlok o strategiji prostorskega razvoja Slovenije (Ur. l. RS, št. 76/06)
- Program razvoja podeželja za Republiko Slovenijo 2007-2013
- Resolucija o nacionalnem programu varstva okolja 2005-2012 (Ur. l. RS, št. 2/06)

15.2 Določitev okoljskih ciljev in vrednotenje vplivov izvedbe plana

15.2.1 Izhodišča in okoljski cilji

Okoljski cilji plana izhajajo iz mednarodnih in državnih programskih dokumentov ter veljavnih pravnih predpisov (zakoni, uredbe in pravilniki) s področja poselitve in razvoja družbenega okolja. Pri določitvi okoljskih ciljev je bila upoštevana tudi obstoječa razporeditev poselitve, družbene infrastrukture ter prisotnost posameznih gospodarskih panog.

Tabela 41: Okoljski cilji, kazalci in stanje plana

CILJI	KAZALCI	STANJE
<ul style="list-style-type: none"> • zagotavljanje uravnoveženega razvoja poselitve z namenom dviga življenjske ravni in zagotavljanja zdravega življenjskega okolja • učinkovita prometna in druga infrastrukturna povezava • zagotavljanje prostora za bivanje, proizvodnje in družbene dejavnosti, zelene površine in druge dejavnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • število prebivalcev v občini • dostopnost do javnih zelenih površin, šol, vrtcev, primarnih zdravstvenih storitev, javnega prevoza • zmanjšanje prometa skozi središča naselij 	<p>V občini je bilo v drugi polovici leta 2010 13.923 prebivalcev. Vseh demografsko ogroženih naselij v občini je 23 od skupno 64.</p> <p>Zelene površine so opredeljene v naselju Ilirska Bistrica, Hrušici in Podgradu. Ostala naselja so manjša, poselitev je redkejša in ni potreb po javnih zelenih površinah. Osnovno zdravstveno oskrbo občani dobivajo v zdravstvenem domu Ilirska Bistrica. V Knežaku in Podgradu se nahaja zdravstvena postaja. V Ilirski Bistrici je enota vrtca, kjer najdemo tudi dve osnovni šoli ter gimnazijo. Osnovne šole so še v naseljih Podgrad, Knežak, Pregarje, Podgora in Jelšane.</p> <p>Javni prevoz med kraji v občini ni vzpostavljen, obratuje pa prevoz med kraji proti Primorju, osrednjim delom države in republiko Hrvaško. Pomembna je železniška povezava z Reko in glavni cesti G1-6 in G1-7.</p>
<p>ohranjanje območij z naravnimi kakovostmi, kulturno dediščino in prepoznavnimi krajinskimi območji, ki imajo razvojne možnosti za turizem ali pristočasne dejavnosti</p>	<p>spremembe turistično rekreacijskega potenciala turističnih ciljev v občini</p>	<p>Občina ima veliko možnosti za razvoj turizma, ki temelji na kulturni dediščini, ohranjenem naravnem okolju in predvsem v Brkinih na sadjarstvu. Zanimive turistične izletne točke so Mašun, Sviščaki, grad Prem, jezera Mola in Klivnik, Snežnik ter celotno območje Brkinov. Prisotnost naravnega okolja in ohranjene kulturne dediščine v turistične namene je slabše izkoriščeno.</p>

CILJI	KAZALCI	STANJE
cilji za vode, izpusti snovi v zrak, hrup, elektromagnetno sevanje ter odpadke, ki izhajajo iz ReNPVO	vrednosti merjenih parametrov za posamezno sestavino okolja (kemijski in biološki parametri voda, emisije snovi v zrak, viri elektromagnetnega sevanja, količina odloženih odpadkov), kulturna dediščina ter naravovarstvena območja prispevajo k dobrim bivalnim pogojem	stanje voda in vodnih virov, zraka, hrupa, elektromagnetnega sevanja ter ravnanja z odpadki je navedeno v predhodnih poglavjih

15.2.2 Metode ugotavljanja in vrednotenja vplivov izvedbe plana na okolje

Ocenjevanje vplivov izvedbe plana na družbeno okolje smo ocenili s pomočjo javno dostopnih podatkov ter posameznih strokovnih študij. Vplivi izvedbe plana se vrednotijo na podlagi posledic plana na okoljske cilje plana z uporabo meril vrednotenja predpisanih z Uredbo o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje (Ur. l. RS, št. 73/05). Vplive izvedbe plana se vrednoti glede na izpolnjevanje okoljskih ciljev, ocene pa se podaja v velikostnih razredih od ocene A do ocene X. Razlaga posameznih ocen pri vrednotenju vplivov plana na družbeno okolje je podan v spodnji tabeli 41.

Tabela 42: Lestvica velikostnih razredov vplivov plana na družbeno okolje

OPISNA OCENA	RAZLAGA OCENE
A - ni vpliva/ vpliv je pozitiven	Z načrtom predvideni posegi na prebivalstvo in njihovo zdravje ne bodo imeli negativnih vplivov ali pa bodo ti pozitivni.
B - nebistven vpliv	Z načrtom predvideni posegi bodo imeli na prebivalstvo in njihovo zdravje nebistven vpliv. Vpliv posegov na družbeno okolje bo sprejemljiv.
C - nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov)	Z načrtom predvideni posegi bodo imeli, brez izvedbe omilitvenih ukrepov, vpliv na prebivalstvo in njihovo zdravje. Z izvedbo učinkovitih omilitvenih ukrepov se vplive lahko omeji in s tem posege naredi sprejemljive.
D - bistven vpliv	Z načrtom predvideni posegi lahko na prebivalstvo in njihovo zdravje vplivajo bistveno. Vpliv posegov se lahko z izvedbo omilitvenih ukrepov sicer omeji, vendar lahko kljub temu pričakujemo bistvene vplive na kakovost življenja.
E - uničujoč vpliv	Z načrtom predvideni posegi imajo lahko na prebivalstvo in kakovost življenja uničujoč vpliv. Vplivi bodo nesprejemljivi, posledice načrtovanih posegov pa so tudi v nasprotju z okoljskimi cilji.
X - ugotavljanje vpliva ni možno	Ugotavljanje vplivov z načrtom predvidenih posegov na prebivalstvo in kakovost življenja ni možno.

15.3 Opis dejanskega stanja na območju OPN

15.3.1 Poselitev

Reliefne razmere ter podnebne značilnosti, odsotnost površinskih vodotokov in rodovitnost tal so vplivale na poselitvene razmere že v daljni preteklosti. Na podlagi naštetega lahko ozemlje občine razdelimo na dve pokrajini: Brkini in dolina Reke ter Javorniki in Snežnik.

Kemično raztapljanje apnenca je na območju Javornikov in Snežnika ustvarilo vrsto kraških pojavov. Pokrajina ima značilno kraško podobo – v grobem uravnana a v drobnem razjedena. Na Javornikih in Snežniku je marsikje mogoče videti globoke vrtače in koliševke ter širše kotanje, sorodne kontam v Alpah. Te udornice so nastale zaradi rušenja jamskega stropa. Večje in manjše

vrtače so posejane precej na gosto, prav tako je na površju veliko žlebičev, škavnic in škrapelj. Čeprav je podzemlje tu še premalo raziskano, je znanih precej jam in brezen. Pri oblikovanju površja je zlasti na Snežniku veliko vlogo odigrala pleistocenska poledenitev. Površje pokriva gozd.

Dolinsko dno zajema območje Zgornje Pivke, dolina Reke ter Matarsko podolje. Brkini so nekoliko dvignjeni nad dolinske predele. Kmetijske površine se pojavljajo le tam, kjer so tla dovolj globoka in se nahajajo izven poplavnih območij Reke. Brkini predstavljajo gričevnat svet sestavljen iz fliša, kjer je poselitev zaradi erozije prisotna na slemenih. Zaradi nadmorske višine, flišnih tal in osončenosti so razmere ugodne za razvoj sadjarstva. Glede na reliefne ugodnosti je poselitve prisotna v Matarskem podolju, na območju Podgore, Ilirski Bistrici, na uravnani planoti Knežak in na slemenih brkinskih vrhov. V dolinskem delu je na poselitev vplivala Reka s svojim poplavnim režimom, saj se poselitev nahaja na dvignjenih predelih. Območje Javornikov ter Snežnika predstavlja neposeljen gozdnat svet z Mašunom in Sviščaki kot prehodom med dolino Reke in Cerknjsko ravnino. Občina Ilirska Bistrica je imela ob popisu prebivalstva leta 2002 14.234 prebivalcev v 64 naseljih. Demografski kazalci od leta 2002 so vseskozi negativni. Konec leta 2010 je bilo tako v občini 13.923 prebivalcev. Občina spada med redkeje naseljena območja v Sloveniji. Tako vzhodni kot pretežni zahodni del občine prekrivajo gozdovi. Gospodarsko, upravno in kulturno središče je Ilirska Bistrica. Ostala pomembnejša lokalna središča so Podgrad, Knežak, Pregarje in Jelšane.

15.3.2 Prometna dostopnost

Območje občine ima pomembno vlogo v prometnem omrežju širše regije. Leži v vplivnem območju velikih sosednjih mest (Trst, Reka) in v območju Jadransko-Jonske prometne osi. Skozi občino potekajo prometne povezave s sosednjo republiko Hrvaško in sicer glavna cesta G1-6 in železniška proga Postojna – Pivka - Ilirska Bistrica. Obe prometnici sta pomembni predvsem z vidika dostopnosti ter odprtosti občine proti Jadranu in proti osrednji Sloveniji. Druga pomembna prometnica je glavna cesta G1-7 Kozina – Podgrad – Starod in povezuje kraje v Matarskem podolju s Slovenskim Primorjem in njegovim zaledjem. Druge cestne povezave v občini so pretežno lokalnega značaja. Pomembne so še ceste iz Ilirske Bistrice proti Brkinom in proti Knežaku ter proti Podgori. Za ureditev glavne ceste G1-6 in regionalne ceste R2-404 je bila sprejeta uredba o državnem lokacijskem načrtu, ki predvideva preložitev in delno rekonstrukcijo obeh cest. Javni promet je razvit in povezuje kraje v občini s Kozino in naprej Koprom, Sežano in Trstom ter Postojno in Reko. Razvitost prometnega omrežja in infrastrukture pripomore k boljšemu in učinkovitejšemu javnemu prevozu. Z možnostjo uporabe javnega prevoza se zmanjšajo emisije izpušnih plinov iz osebnih vozil, s tem pa se pripomore k zmanjševanju onesnaževanja ozračja s toplogrednimi plini.

15.3.3 Regionalni, urbani in turistični razvoj

Glede na merila Uredbe o vrednosti meril za določitev območij s posebnimi razvojnimi problemi in določitvi meril za določitev občin, ki izpolnjujejo ta merila (Ur. l. RS, št. 59/00) in ob upoštevanju razpoložljivih podatkov za obdobje med leti 2000 in 2006, občina Ilirska Bistrica sodi med razvojno omejevana obmejna območja ob meji s Hrvaško, ker leži več kot polovica površine v desetkilometrskem obmejnem pasu.

Območje občine Ilirska Bistrica sodi v Notranjsko-kraško statistično regijo, skupaj z občinami Bloke, Pivka, Postojna, Cerknica in Loška dolina. Regijsko središče predstavlja mesto Postojna, ki je v Strategiji prostorskega razvoja Slovenije (Ur. l. RS, št. 76/04) opredeljeno kot središče nacionalnega pomena. Regija sodi med gospodarsko šibkejšo v državi. Med podjetji sekundarnih

dejavnosti in terciarnih dejavnosti so v veliki meri zastopana obrtna podjetja (storitve, predvsem lesarska in kovinarska dejavnost). Čeprav je stopnja delovne aktivnosti v regiji najvišja v državi, se velik delež prebivalcev notranjsko-kraške regije vozi na delo v sosednje regije, zaradi česar je ekonomska moč prebivalstva sorazmerno visoka. Registrirana stopnja brezposelnosti je pod slovenskim povprečjem in je posledica mobilnosti delovne sile, saj si veliko prebivalcev delo najde v sosednjih občinah, predvsem Postojni, Pivki, Kopru. Večina prebivalcev je zaposlenih v nekmetijskih in storitvenih dejavnostih. V okviru občine se naselje Ilirska Bistrica razvija kot občinsko središče s povezavami s sosednjimi občinami in mesti. Lega znotraj pomembnega cestnega koridorja pogojuje velike razvojne možnosti občine. Prednost Notranjsko-kraške statistične regije predstavlja ohranjena naravna in kulturna dediščina z avtohtonimi podeželskimi poselitvenimi značilnostmi, ki skupaj s tradicijo rabe zemlje predstavlja pomemben turistični razvojni potencial. Gozdni kompleks Javornikov in Snežnika predstavlja obsežno območje ohranjene naravne dediščine, kjer se nahajajo mnoge zavarovane rastlinske in živalske vrste. Znameniti kraški pojavi, kot so presihajoča Pivška in Cerkniško jezero, Kriška in Postojnska jama v povezavi s prepoznavnimi objekti kulturne dediščine (Snežniški grad, grad Prem in Kalc, Predjamski grad, ...) so pomemben turistični potencial regije, ki je prepoznaven tudi v širšem, izven regijskem prostoru. Postojnska jama in Cerkniško jezero sta naravni znamenitosti, ki sta prepoznavni na ravni države. Možnosti razvoja podeželja se kažejo predvsem v kmetijski ekološki pridelavi in v povezovanju z dopolnilnimi in dodatnimi dejavnostmi ter v razvoju podjetništva na podeželju. Razvoj podeželja pa je pomemben tudi za ohranjanje kulture in prepoznavnosti krajine ter kvalitete življenja v regiji.

Občina Ilirska Bistrica se nahaja v vplivnem območju Reke (država Hrvaška), zato se pri njenem razvoju stremi k pospešenemu razvoju mesta kot regionalnega središča z razvojem funkcij, ki niso dovolj razvite, razvojem turizma in gospodarskih con.

15.3.4 Kakovost življenja

Resolucija o nacionalnem programu varstva okolja (Ur. l. RS, št. 2/06) pod kakovost življenja razume gospodarno ravnanje z vodami in vodnimi viri, omejevanje ter zmanjšanje emisij (onesnaževal) v zrak, smotrno umeščanje dejavnosti glede na območja stopnje varstva pred hrupom ter virov elektromagnetnega sevanja in ravnanje z odpadki. Vsa ta področja okoljsko poročilo obravnavana v predhodnih ločenih poglavjih. Vsi zgoraj omenjeni elementi okolja imajo vpliv na higiensko-zdravstvene dejavnike, ki so pomembni za zdravje ljudi.

Gospodarjenje z vodami obsega njihovo upravljanje, varstvo, rabo ter urejanje. Za zdravje ljudi so ključni viri pitne vode ter ustreza kakovost površinskih vodotokov. Pitna voda je voda v njenem prvotnem stanju ali po pripravi, namenjena pitju, kuhanju, pripravi hrane ali za druge gospodinjske namene ter vsa voda, ki se uporablja za proizvodnjo in promet živil. Občina bo v skladu s konceptom trajnostnega razvoja vzpodbujala uporabo čiste padavinske vode za sanitarne potrebe z namenom vzpodbujati zmanjšanja porabe pitne vode, kljub priključku na javno vodovodno omrežje. Občina razpolaga z večjim številom vodnih virov, ki nimajo zakonsko opredeljenih in zaščitnih vodovarstvenih pasov. Na za podzemne vode občutljivem kraškem območju se nahaja vojaško strelišče Bač.

Kanalizacijsko omrežje obratuje le v Ilirski Bistrici, naseljih Topolc, Jasen in Bač. Sistemi se gradijo tudi v naseljih Hrušica, Podgrad, Knežak, Bač in v naseljih na območju Podgore, vendar do sedaj še niso bili dokončani in ne obratujejo. Obstoječe kanalizacijsko omrežje se zaključi na ČN Ilirska Bistrica s kapaciteto čiščenja 9.500 PE. V Šembijah je kanalizacija priključena na ČN s kapaciteto čiščenja 350 PE.

V občini je več proizvodnih obratov, ki so zavezanci za monitoring emisij snovi v ozračje med katerimi je največji Lesonit lesno kemična industrija d.o.o. v Ilirski Bistrici. Drugi obstoječi viri emisij v ozračje so prometni tokovi na glavni cesti G1-6 in G1-7 ter na lokalnih cestnih povezavah. Omenjene glavne ceste so poleg železniškega prometa in proizvodnih območij v Ilirski Bistrici, Baču in Hrušici glavni viri hrupa.

Viri elektromagnetnega sevanja v občini so visoko napetostni daljnovodi 400 kV Divača – Melina, 220 kV Divača – Pehlin in 110 kV Pivka – Ilirska Bistrica ter Ilirska Bistrica – Matulji. Znotraj vplivnega območja obstoječih daljnovodov se nahajajo manjša poselitvena območja. Odvoz komunalnih odpadkov po naseljih je urejen in se izvaja tedensko. K zmanjšanju količine odpadkov pripomore njihovo ločevanje na izvoru z odlaganjem na ekološke otoke in ponovno uporabo. Ravnanje z odpadki se trenutno ureja v okviru obstoječe deponije v Jelšanah. Občina bo v okviru Notranjsko – kraške regije določila rešitev odlaganja odpadkov po zaprtju obstoječe deponije. Zbirni center ločeno zbranih frakcij odpadkov se nahaja na bivši deponiji Globovnik. H kakovosti bivanja doprinese tudi ohranjanje obstoječih javnih zelenih površin ter ureditev novih površin. V občinskem središču se načrtuje obnova degradiranega bivšega območja vojašnic, ureditev zelenega sistema (drevoredi, parki, igrišča), kolesarskih in pešpoti ter vzpostavitev sistema javnih odprtih površin mesta (trgi, ploščadi,..).

15.3.5 Obrambne dejavnosti

V občini se nahaja območje posebnega pomena za obrambo in sicer strelišče Bač. Gre za območje izključne, omejene ter nadzorovane rabe, ki je pomembno z vidika obrambne varnosti države. Območja izključne rabe prostora za potrebe obrambe je namenjeno izključno za obrambne potrebe, na katerih potekajo aktivnosti za razmestitev, usposabljanje ter delovanje vojske. Dovoljene so prostorske ureditve ter gradnja objektov za potrebe obrambe.

15.4 Ocena pričakovanih vplivov izvedbe plana na okolje

število prebivalcev v občini

V občini se število prebivalcev od popisa prebivalstva leta 2002 zmanjšalo z 14.234 na 13.923 konec leta 2010. Od skupno 64 naselij jih je 23 demografsko ogroženih. Za uravnotežen prostorski razvoj v občini in ohranjanje podeželja se v vseh naseljih predvidi dovolj stavbnih zemljišč za potrebe lokalnega prebivalstva. Z OPN se v prostor umešča proizvodna območja v Hrušici in Jelšanah, opredeljuje območja za turizem na Mašunu, ob jezerih Mola in Klivnik. Omenjene dejavnosti pripomorejo k razvoju gospodarskih dejavnosti saj zagotavljajo nova delovna mesta, kar omogoča ugodno družbeno okolje za povečanje števila prebivalstva v občini. Poleg tega ima občina zanimivo geografsko in prometno lego, saj je blizu reškemu pristanišču in zalednim krajem slovenskega Primorja. Slednje lahko pozitivno vpliva na priseljevanje. OPN omogoča gradnjo novih stanovanjskih območij. Pri tem je naselje Ilirska Bistrica prednostno območje za razvoj naselitve v merilu občine. OPN omogoča razvoj lokalnih središč, kot so Bač, Knežak, Jelšane, Hrušica in Podgrad z opredelitvijo novih stanovanjskih površin. S tem se omogoča ohranjanje poselitve in preprečitev izseljevanja v večja urbana središča. Širitvam poselitve naselij sledi tudi širitev ter posodabljanje infrastrukture naselij v skladu z dejanskimi potrebami. Pri širjenju naselij v občini, predvsem to velja za Ilirsko Bistrico, geografske omejitve in nekateri varstveni režimi v prostoru pogojujejo zagotavljanje poselitvenih zmogljivosti. OPN v naselju Ilirska Bistrica zagotavlja površine tudi za razvoj ostalih dejavnosti (proizvodnja, rekreacija, centralne dejavnosti..). Ocenjujemo, da izbrani kazalec vrednotenja pozitivno vpliva na trajnostno rabo okolja in omogoča vzdržan razvoj vseh naselij v občini. Tako ocenjujemo izvedbo OPN kot **nebitven vpliv (B)**.

dostopnost do javnih zelenih površin, šol, vrtcev, primarnih zdravstvenih storitev, javnega prevoza

Javna infrastruktura v občini, kot so zelene (parkovne) površine, vrtci, šole, zdravstvene storitve ter javni prevoz so dobro zastopane in v skladu s potrebami občanov. Zelene površine se nahajajo večinoma v Ilirski Bistrici in sicer park v mestu (IB 15/4), površine za šport in rekreacijo (IB 04, IB 11/5, IB 20). Zelene površine imajo opredeljene tudi ostala večja naselja, vendar so po obsegu manjša. Z OPN se opredeljujeta dve večji območji zelenih površin za potrebe rekreacije. To je proga za motokros (DJ 03) ter pristajališče za jadralna letala (KO 07) med Bačem in Koritnico. Zelene površine v občini predstavljajo tudi vsa pokopališča in načrtovane zaokrožitve. Tako lahko ugotovimo, da je v območju gostejše poselitve poskrbljeno za možnost oddiha in rekreacije, kar zagotovo pozitivno vpliva na počutje in kvaliteto življenja. Ostala naselja nimajo tovrstnih zelenih površin, ker ni potrebe po njih saj se nahajajo v neposredni bližini gozdov ter poljskih poti, ki nudijo oddih in rekreacijo. Osnovna zdravstvena oskrba je vzpostavljena z zdravstvenim domom Ilirska Bistrica. V naselju Knežak in Podgrad se nahaja zdravstvena postaja. V Ilirski Bistrici sta dve osnovni šoli in gimnazija. Osnovne šole so še v naseljih Podgrad, Knežak, Pregarje, Podgora in Jelšane. OPN opredeljuje tudi površine centralnih dejavnosti (KN 06/2, PD 01/5), kjer bo v skladu s potrebami možno vzpostaviti objekte družbene infrastrukture, kot so šole, vrtci in objekti zdravniške oskrbe. Javni prevoz v občini je vzpostavljen in sicer poteka avtobusna povezava s Sežano, Kozino, Koprom, Pivko in Postojno. Železniška proga povezuje mesto Reka v republiki Hrvaški ter Pivko, Postojno in naprej Ljubljano. OPN posebnih ukrepov za izboljšanje javnega prevoza v občini ne predvideva. Ocenjujemo, da je vpliv izvedbe OPN na izbrani kazalec vrednotenja **nebitven (B)**.

zmanjšanje prometa skozi središča naselij

Glavna cesta G1-6 poteka mimo poseljenih območij v Ilirski Bistrici, Kosezah in Jelšanah. Omenjena cestna povezava je predmet predstavitve in rekonstrukcije, za kar je sprejeta uredba o državnem lokacijskem načrtu. Načrtovana nova trasa ceste bo preuredila mestno cesto Ulica Nikole Tesla se med glavno cesto G1-6 in Bazoviško cesto v glavno cesto. Trasa je načrtovana vzporedno z železniško progo Ljubljana – Reka, ob severovzhodni strani kompleksa tovarne Lesonit do križišča z Gubčevo cesto, kjer se prične odmikati od železniške proge. Nadaljnji potek trase je ob severni strani odlagališča Surovine in ob južni strani trgovskega centra in se naveže na križišče Bazoviške in Podgrajske ceste. Trasa se tako ogne najbolj poseljenemu delu skozi Ilirsko Bistrico, kar bo kumulativno z izvedbo OPN z vidika kakovosti življenjskega okolja pozitiven ukrep. Omenjena cesta je obremenjena predvsem v poletni sezoni, saj predstavlja povezavo s kvarnerskim zalivom. PLDP na omenjeni cesti na merilnem mestu Koseze je v letu 2010 znašal 7.237 vozil. Glavna cesta G1-7 ne poteka skozi strnjeno območje poselitve. Cesta sicer poteka skozi naselje Podgrad, vendar neposredno ob cesti ni stanovanjskih objektov. Ostale ceste v občini potekajo skozi nekatera naselja, vendar so prometno manj obremenjene in imajo tako manjši negativni vpliv na kakovost življenjskega okolja. OPN ne predvideva ukrepov za izboljšanje stanja. Glede na prometno zelo obremenjene ceste v državi je PLDP na tej cesti razmeroma nizek. Ostale ceste skozi naselja so prometno malo obremenjene. Ocenjujemo, da izvedba OPN na izbrani kazalec vrednotenja ne bo imela **bistvenega vpliva (B)**.

spremembe turistično rekreacijskega potenciala turističnih ciljev v občini

Občina Ilirska Bistrica ima veliko možnosti za razvoj turizma, ki temelji na naravni in kulturni dediščini ter ohranjenem naravnem okolju. Turistični potencial je trenutno slabše izkoriščen. V

sklopu priprave OPN je bila izdelana Strategija razvoja turizma z izvedbenimi programi (V prostoru d.o.o., marec 2011), kjer so bila opredeljena prednostna območja za razvoj turizma. To so območja Sviščakov (SV 01, SV 02) in Mašuna (MA 01), območje Brkinov z ureditvijo sadne ceste, ureditev okolice jezer Mola (MO 01/2, MO 02/1) in Klivnik (KL 01/1) s turistično in športno-rekreacijsko ponudbo. Občina z OPN opredeljuje ureditve tematskih in učnih poti z vključitvijo mnogih naravnih in kulturnih znamenitosti. Javorniki in Snežnik so pomemben dejavnik turističnega razvoja občine z ohranjenim naravnim okoljem in obsežnim gozdnim območjem. Z OPN se za turistične projekte zagotavlja ustrezne prostorske pogoje za realizacijo. Pomembna turistična točka je grad Prem, kjer se odvijajo različne kulturne prireditve. Sviščaki so glavno izhodišče poti na Snežnik. OPN daje poudarek turizmu na podeželju kot dopolnilni dejavnosti kmetij v povezavi z krajino, kulturno dediščino ter turizmu v naravnem okolju. Takšno območje so Brkini. Z OPN se dejavnosti, ki služijo turizmu, rekreaciji in oddihu, razvijajo kot gospodarska panoga. Izvedba z OPN načrtovanih turističnih projektov bo spremenila turistično rekreacijski potencial občine z novo ponudbo in novimi turističnimi storitvami. Njegova izvedba na izbrani kazalec vrednotenja bo imela **pozitiven vpliv (A)**.

vrednosti merjenih parametrov za posamezno sestavino okolja, kulturna dediščina ter naravovarstvena območja

V predhodnih poglavjih obravnavane sestavine okolja vplivajo na kakovost življenjskega okolja in privlačnost naselij za bivanje. V nadaljevanju podajamo ključne poudarke, ki lahko imajo vpliv na kakovost življenja in zdravje prebivalcev.

OPN ne bo bistveno vplival na kakovost tal saj ni načrtovanih takšnih dejavnosti, ki bi lahko vplivale na povečanje parametrov kakovosti. Načrtovana so nova območja za proizvodne dejavnosti, turistična območja in stanovanjske površine. Pri širjenju poselitve v Brkinih je potrebno zmanjšati možnost erozije z ohranjanjem gozdnih površin ter ustreznim odvajanjem padavinske vode. OPN skupno načrtuje 512 ha širitev na kmetijske površine, kar glede na celotno občino pomeni 2,7 % vseh kmetijskih površin. Ker je na podlagi veljavnih planskih aktov zadostno število prostih stavbnih zemljišč okoljsko poročilo opozarja, da je potrebno novo načrtovana območja zmanjšati skladno s potrebami. Glede na pogoste poplave reke Reke OPN upošteva obseg razlivnih površin vodotoka in obstoječa stavbna zemljišča opredeljuje kot zelene površine. Za tovrstne površine je potrebno pred pričetkom urejanja določiti območja glede na razred poplavne in erozijske nevarnosti s pomočjo hidravlično hidrološke analize. Slednja ugotovi tehnične rešitve za gradnji na poplavnih območjih, v kolikor je to možno, ter predlaga omilitvene ukrepe za zmanjšanje poplavne nevarnosti ožje in širše okolice. Znotraj poplav ne umešča novih stavbnih zemljišč, z izjemo območja v Rečici (RE 05). Slednje ni v skladu z varstvenimi cilji in je območje potrebno izločiti. Za ustrezno pretočnost strug vodotokov je potrebno redno vzdrževanje brežin in preprečiti zaraščanje. S tem se zmanjša poplavna in erozijska ogroženost objektov in poveča varnost prebivalcev.

Odvajanje in čiščenje odpadnih komunalnih vod je urejeno v naseljih Ilirska Bistrica, Jasen, Topolc in Šembije. Omrežje se zaključi na ustreznih čistilnih napravah. Kanalizacija je zgrajena tudi v naselju Hrušica, vendar ne obratuje. Dokumentacija za izgradnjo kanalizacije je izdelana tudi za naselje Podgrad in naselja Vrbača, Vrbovo in Jabalnica. Z izgradnjo kanalizacijskega omrežja se omogoči nadzorovano odvajanje in čiščenje odpadnih komunalnih voda s čimer se prepreči onesnaženje vodotokov in zagotovi ustrezne higiensko-zdravstvene razmere.

Poselitvenih območij znotraj vodovarstvenih pasov se z OPN ne načrtuje. Občina ima izdelane strokovne podlage za zaščito vodnih virov, vendar je s spremembo zakonodaje ta pristojnost določanja prešla na vlado RS.

Z OPN se načrtuje tudi umestitev novih proizvodnih območij ob obstoječem obratu Plama pur in v Jelšanah, kjer se pričakuje dodatne emisije snovi v ozračje zaradi dejavnosti. Proizvodni objekti Lesonit, Javor na Baču in Plama pur so zavezanci za monitoringo emisij snovi v ozračje. Ob upoštevanju veljavnih predpisov ocenjujemo, da povečanja emisij snovi v ozračje in s tem poslabšanja kakovosti zraka ne gre pričakovati. Obrat Lesonita je med proizvodnimi obrati z večjo količino emisij snovi v ozračje. Z namenom ugotavljanja emisij in kakovosti zraka na območju naselja Ilirska Bistrica so bile v letu 2006 izvedene meritve kakovosti zraka z mobilno postajo. Podobne meritve potekajo tudi v letošnjem letu (2011) in sicer pol leta od meseca maja dalje.

Pozitiven ukrep z vidika kazalcev hrupa v naravnem okolju in emisijami snovi v zrak v naselju Ilirska Bistrica je prestavitev in rekonstrukcija glavne ceste G1-6 skozi naselje v okviru sprejetega državnega lokacijskega načrta. S tem se gostota prometa ne bo zmanjšala, pač pa se bo preusmeril izven naselja. Kakovost življenjskega okolja se bo deloma izboljšala. Vir hrupa je tudi železniška proga Pivka-Ilirska Bistrica-Reka, ki gre tudi mimo posameznih naselij. Z OPN se nekaj območij načrtuje v bližini omenjene proge, kar je potrebno z vidika hrupne obremenjenosti okolja upoštevati. OPN nova stanovanjska območja umešča znotraj varstvenega koridorja 110kV daljnovoda v Gornji Bitrnji (GB 03/3). Slednje ni v skladu z okoljskimi cilji, zato je potrebno območje ustrezno zmanjšati. Obstoječi stanovanjski objekti v naselju Podgrad se deloma tudi nahajajo znotraj koridorja 220 kV daljnovoda Divača-Pehlin. Novih stanovanjskih stavb naj se v koridorju ne gradi. Glede na prostorsko omejenost območja novih stanovanjskih območij v koridorju ne gre pričakovati.

Odpadki, ki v občini nastajajo iz poselitve, so vključeni v organizirani tedenski odvoz. Odpadki se zbirajo, razvrščajo in odlagajo na odlagališču nenevarnih odpadkov Jelšane. Urejeno ravnanje z odpadki pomeni, da se zmanjša možnost širjenja nalezljivih bolezni, okužb pitne vode in zagotavlja ugodne higiensko-zdravstvene razmere v občini. Ločeno zbiranje odpadkov na izvoru in njihova ponovna uporaba pripomore k učinkovitemu zmanjšanju odloženih odpadkov. Vsa nova območja poselitve bodo vključena v organiziran tedenski odvoz odpadkov s čimer bo zagotovljeno ustrezno ravnanje z nastalimi odpadki.

Vpliv razvoja občine na podlagi predlaganega OPN za izbrani kazalec vrednotenja lahko ocenimo kot **nebitven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov) (C)**.

15.5 Omilitveni ukrepi

Omilitveni ukrepi, ki so potrebni za izvedbo občinskega prostorskega načrta in s katerimi se zmanjša potencialni vpliv na kakovost življenja ter higiensko-zdravstveno stanje občanov, so navedeni pri predhodnih poglavjih, kjer se obravnava posamezna okoljska sestavina.

15.6 Upoštevanje smernic pristojnih nosilcev urejanja prostora in javnih pooblastil

Predlog OPN ne predvideva gradnje na način, da se poveča možnost nastanka novih erozijskih žarišč ali v plazovitih območjih. Znotraj zakonsko zaščitene vodnih virov ni predvidenih posegov, ki bi bili v neskladju s predpisi. Vodni viri nimajo opredeljenih vodovarstvenih pasov virov pitne vode. Izdelane so strokovne podlage za zaščito vodnih virov, vendar niso zakonsko uveljavljene. Slednje je po veljavni zakonodaji naloga države. OPN ne predvideva posegov v neposredno bližino vodnih teles. Osutek odloka določa, da se dejavnosti usmerjajo izven poplavnih, erozijskih in plazovitih območij oziroma se prilagajajo naravni dinamiki prostora. Izjema je pobuda v naselju Rečica, kjer je potrebno novo stavbno zemljišče izločiti iz območja poplav. Na poseljenih območjih, ki so ogrožena zaradi poplavnih, erozijskih in plazovitih območij je treba zagotoviti varstvo ljudi in premoženja. V OPN prihaja do rabe prostora, kjer se stikajo stanovanjske in proizvodne površine. Gre predvsem za obrtno dejavnost ali za manjše proizvodne objekte, ki hrupno niso preobremenjeni.

Prav tako v varovalnem koridorju daljnovodov ni objektov za bivanje ali varovanih stanovanj. Izjema je lokacija v naselju Gornja Bitnja, kjer je potrebno novo stanovanjsko območje umakniti ven iz koridorja 110 kV daljnovoda. Oskrba s pitno vodo v vseh naseljih v občini je ustrezna.

15.7 Skladnost OPN z okoljskimi cilji

OPN predvideva širjenje območij za stanovanjske, proizvodne, športno–rekreacijske in turistične dejavnosti ter območij mineralnih surovin in energetske infrastrukture, kar je potrebno za družbeni napredek, dvig življenjske ravni in kvalitete življenja. Posredno bodo dejavnosti povzročile večjo funkcijsko moč posameznih krajev v občini. Z vzpostavitvijo posameznih planiranih dejavnosti je pričakovati multiplikacijski učinek (nova delovna mest, razvoj vzporednih dejavnosti...), ki bo pripomogel k izboljšanju socialno ekonomskega stanja. OPN vpliva na kvaliteto bivalnega okolja, s samim umeščanjem dejavnosti v prostor. OPN vpliva na kvaliteto bivalnega okolja s samim umeščanjem dejavnosti v prostor. Vpliv izvedbe OPN na človekovo zdravje je predvsem odvisen od vplivov, ki so bili ugotovljeni pri preostalih sestavinah okolja, na katere ima izvedba OPN lahko vpliv. Bistvenih dejavnikov, ki bi lahko negativno vplivale na človekovo zdravje, ni bilo ugotovljenih. Vsekakor ima OPN možnosti za izboljšanje pri vplivih na sestavine okolja, kot so kmetijska zemljišča, ohranjanje razlivnih površin Reke, umestitev stanovanjskih površin izven varovalnih koridorjev daljnovodov, ustrezen odmik stanovanjskih območij od virov hrupa v okolju. Predlog OPN pospešuje razvoj turističnih dejavnosti, kar bo pripomoglo k razvoju občine kot prepoznavnega turističnega cilja. Nove površine za proizvodnjo bodo pripomogle k večjemu gospodarskemu razvoju, kar bo posledično pozitivno vplivalo na povečano poselitev v občini. Bližina reškega in koprškega pristanišča, železniške proge ter glavnih cest G1-6 in G1-7 nudijo ustrezno prometno infrastrukturo za nemoten razvoj gospodarstva. Na podlagi zapisanega lahko zaključimo, da je predlog OPN skladen z okoljskimi cilji.

15.8 Spremljanje stanja

KAZALCI ZA SPREMLJANJE STANJA	SPREMLJANJE STANJA
<ul style="list-style-type: none"> • število prebivalcev v občini • dostopnost do javnih zelenih površin, šol, vrtcev, primarnih zdravstvenih storitev, javnega prevoza • zmanjšanje prometa skozi središča naselij 	<p>Število prebivalcev v občini se od popisa leta 2002 do konca 2010 stalno zmanjševalo. Spremljanje števila prebivalstva vrši Statistični urad na podlagi podatkov upravnih enot. V občini imajo občani nemoten dostop do dejavnosti in objektov družbenega pomena. Javne zelene površine so prisotne predvsem v Ilirski Bistrici, kjer je tudi gostota prebivalstva največja. V Ilirski Bistrici se nahajata dve osnovni šoli in gimnazija. Osnovne šole so še v naseljih Podgrad, Knežak, Pregarje, Podgora in Jelšane. Ena enota vrtca se nahaja v Ilirski Bistrici. Osnovno zdravstveno oskrbo občani dobivajo v zdravstvenem domu Ilirska Bistrica. V Knežaku in Podgradu se nahaja zdravstvena postaja. OPN opredeljuje površine centralnih dejavnosti, kjer je možno umestitev novih objektov družbene infrastrukture. Gradnja novih kapacitet predšolske in šolske vzgoje, zdravstvenih domov ipd. je smiselna, v kolikor se pojavi potreba po tem. Javni prevoz je dobro urejen. Potrebo po izboljšanju javnega prevoza se spremlja v skladu s povpraševanjem. Trenutno skozi območje občine potekajo pomembne cestne in železniške povezave. V prihodnje se z DLN načrtuje preložitev glavne ceste G1-6 izven naselja Ilirska Bistrica, kar bo izboljšalo predvsem obremenitev naselja zaradi emisij hrupa in emisij v ozračje iz prometa.</p>

KAZALCI ZA SPREMLJANJE STANJA	SPREMLJANJE STANJA
spremembe turistično rekreacijskega potenciala turističnih ciljev v občini	V občini je turistična panoga slabše razvita, kar je posledica ne dovolj dobre prepoznavnosti občine kot turističnega cilja. Občina ima potencial za turistični razvoj predvsem zaradi številnih zvrsti kulturne dediščine, dobre prometne dostopnosti in ohranjenega naravnega okolja. Pri turističnem razvoju ima pomembno vlogo območje Brkinov s sadjarsko tradicijo. Spremljanje stanja razvoja turizma naj se osredotoči preko obnavljanja objektov kulturne dediščine, kot je območje gradu Kalc, naselja Prem in ostalih prepoznavnih objektov dediščine v prostoru. V vaseh naj se vzpodbuja razvoj turističnih storitev, ki temeljijo na lokalni tradiciji.
vrednosti merjenih parametrov za posamezno sestavino okolja (kemijski in biološki parametri voda, emisije snovi v zrak, viri elektromagnetnega sevanja, količina odloženih odpadkov), kulturna dediščina ter naravovarstvena območja prispevajo k dobrim bivalnim pogojem	Spremljanje stanja za navedene parametre je opredeljeno v predhodnih poglavjih. Za nekatere parametre se izvaja letni monitoring stanja, ki ga vodi ARSO, spet druge so v domeni občin oziroma komunalnih podjetij (odpadki). Za večino parametrov se spremlja stanje v sklopu rednega letnega monitoringa, razen za tiste objekte, kjer je v okoljevarstvenem dovoljenju opredeljeno drugače.

15.9 Viri

- Slovenija – Pokrajine in ljudje, Založba Mladinska knjiga, 1998
- Statistični urad Republike Slovenije, Popis prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj 2002
- Si – Stat podatkovni portal (<http://www.stat.si>, junij 2011).
- Občinski prostorski načrt občine Ilirska Bistrica, dopolnjen osnutek za javno razgrnitev, V prostoru d.o.o. 2011

16. ČEZMEJNI, KUMULATIVNI IN SINERGIJSKI VPLIVI

ČEZMEJNI VPLIVI

Republika Slovenija je ratificirala Konvencijo o presoji čezmejnih vplivov na okolje (Espoo, 1991) z Zakonom o ratifikaciji konvencije o presoji čezmejnih vplivov na okolje (Ur. l. RS, št. 46/98). Konvencija v Dodatku I opredeljuje seznam dejavnosti, za katere je potrebno izvesti posvetovanje s sosednjimi državami na podlagi dokumentacije o presoji vplivov na okolje. V Dodatku I ni opredeljena nobena dejavnost, ki jo Občina Ilirska Bistrica kot mejna občina s sosednjo Republiko Hrvaško v predlaganem Občinskem prostorskem načrtu, načrtuje umestiti v prostor. Predlagana nova območja gospodarskih dejavnosti v Jelšana in Podgradu ne spadajo med tiste dejavnosti, ki bi v skladu z omenjenim zakonom zahtevalo posvetovanje ter presojo čezmejnih vplivov. Dejavnosti znotraj obeh con še niso določene, vendar zagotovo se ne bo v prostor umeščalo kompleksnih industrijskih objektov, ki so navedeni v Dodatku I Zakona.

Omenjene dejavnosti pa zapadejo pod presojo vplivov na okolje skladno z Zakonom o varstvu okolja (Ur. l. RS, št. 39/06, 70/08, 108/09). Slednji med drugim določa tudi vsebino okoljskih izhodišč, ki vsebujejo tudi povzetek obveznosti ratificiranih in objavljenih mednarodnih pogodb glede povzročanja čezmejnih vplivov na okolje in zmanjševanje globalnega onesnaževanja okolja. Če bi izvedba prostorskega plana (v tem primeru OPN) lahko pomembno vplivala na okolje v državi članici, ministrstvo skladno s tem Zakonom pošlje plan, okoljsko poročilo in njegovo revizijo pristojnemu organu te države in ga zaprosi, da se v določenem roku odloči, ali namerava sodelovati v postopku celovite presoje vplivov izvedbe plana na okolje. Za obe gospodarski coni bo v skladu z Uredbo o vrstah posegov v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Ur. l. RS, št. 78/06, 72/07, 32/09) potrebno izvesti presojo vplivov na okolje, ki je sestavni del postopka za izdajo gradbenega dovoljenja ter okoljevarstvenega soglasja. Z namenom zmanjšanja tveganja pri obratovanju objektov v sklopu gospodarskih con v Hrušici in Jelšanah je potrebno izvesti ukrepe za preprečevanje večje nesreče in za zmanjševanje njenih posledic za ljudi in okolje, za kar je potrebno pridobiti okoljevarstveno dovoljenje. Morebitne čezmejne vplive omenjenih dejavnosti se tako lahko natančneje opredeli v postopkih presoje vplivov na okolje, ko bodo natančneje poznane dejavnosti in tehnologije v proizvodnih obratih.

KUMULATIVNI IN SINERGIJSKI VPLIVI

Predlagani OPN Občine Ilirska Bistrica skupaj z novimi pobudami za spremembo namenske rabe ne prispeva bistveno h kumulativnim ali sinergijskim vplivom na posamezne v okoljskem poročilu obravnavane sestavine okolja. Kumulativni vplivi se kvečjemu kažejo v povezavi z obstoječo rabo prostora. Predvsem gre tu za širitev novih stavbnih zemljišč v povezavi z obstoječimi nepozidanimi površinami. Vpliv se kaže predvsem z vidika kmetijskih zemljišč in predpisov pri umeščanju novih površin stavbnih zemljišč. Širjenje stavbnih površin na kmetijska zemljišča so dopustna v primeru, če se izkaže potreba in v skladu z razvojnimi možnostmi. Sicer je potrebno poselitve usmerjati v območja plansko opredeljenih stavbišč in v sanacijo degradiranih območij. Pri tem so pomembni tudi demografski kazalci. Kmetijska zemljišča na celotnem ozemlju občine so manj primerna za kmetijsko pridelavo zaradi kraških značilnosti tal. Kot je to primer marsikje v Sloveniji je poselitev zgoščena tam, kjer so tudi najbolj primerne površine za obdelavo tal. Kumulativno gledano izvedba OPN ne bo imela bistvenega vpliva na kmetijska zemljišča, njihov obseg in proizvodno sposobnost.

Kljub vsemu okoljsko poročilo ugotavlja, da je potrebno obseg novih stavbnih zemljišč zmanjšati glede na dejanske potrebe po njih.

Območje občine predstavlja pomemben življenjski prostor velikih zveri (rjavi medved, volk in navadni ris) in tudi prehranjevalni habitat številnih vrst netopirjev. Poleg tega je dolina Reke pomemben habitat za kosca (*Crex crex*) katerega ohranitveno stanje se v zadnjem času poslabšuje. Z vidika poselitve naselij znotraj Natura 2000 območja je potrebno omejiti poseljevanje ter ohranjati travniške habitate s prilagoditvijo košnje gnezditvenim obdobjem vrste.

Kumulativen vpliv predvsem na vrednosti kazalcev hrupa se lahko kaže tudi skupaj z izvedbo DLN za preložitvev in rekonstrukcijo glavne ceste G1-6 in regionalne ceste R2-404. Ocenjujemo, da se bo z izvedbo omenjenega DLN izboljšala kvaliteta življenjskega okolja v Ilirski Bistrici, saj se bo promet preusmeril izven naselja. Gostota prometa ter emisije snovi v ozračje se sicer ne bodo bistveno zmanjšale. Hrupna obremenjenost najbližjih stanovanjskih objektov v bližini glavne ceste v naselju pa se bo zmanjšala. Kumulativno gledano bo izvedba DLN za cesto imela pozitiven učinek na kazalce vrednotenja. Hkrati se bo lahko center naselja urbanistično bolje uredil z novimi zelenimi površinami, smotrnejšo razmestitvijo dejavnosti ter izboljšanjem kakovosti okolja.

Z vidika hrupne obremenitve okolja je umestitev površin za proizvodnjo (gospodarske cone) stran od strnjениh poselitvenih območij smiselna saj se s tem zmanjša možnost nastanka konfliktne rabe v prostoru. Dejavnosti v novo načrtovanih conah niso natančno poznane. V občini se nahaja nekaj obratov, ki so zavezanci za monitoring snovi v ozračje iz obratov. Izvedba OPN ter načrtovanih con kumulativno ne bo imela bistvenega vpliva, saj so lokacije gospodarskih con medsebojno oddaljene. Ocenjujemo, da se bodo emisije snovi v ozračje deloma povečale, vendar pa menimo da povečanje ne bo bistveno vplivalo na kazalce vrednotenja vplivov. Dejavnosti v prostoru so glede na namensko rabo smiselno razporejene. Zaradi številnih varstvenih režimov, ki so prisotni na območju občine (kmetijska zemljišča, naravovarstvena območja, vplivna območja enot kulturne dediščine, poplavne površine in plazovita območja), ima prostorski razvoj občine omejene možnosti. Ocenjujemo, da izvedba OPN Občine Ilirska Bistrica glede na trenutno in predvideno stanje okolja ne bo imela bistvenih kumulativnih in sinergijskih vplivov na izbrane kazalce vrednotenja.

Od vseh sosednjih občin ima sprejet OPN le Občina Pivka. Sprejeti OPN Občine Pivka ne predvideva dejavnosti, ki bi skupaj z izvedbo OPN Občine Ilirska Bistrica imele bistvene vplive na izbrane kazalce vrednotenja okolja. Nobeden izmed vodotokov ne teče po ozemlju obeh občin, niti občini nimata skupnih vodovarstvenih pasov virov pitne vode. Manjši del vodovarstvenega pasu vodnega vira Pivka sicer sega v občino Ilirska Bistrica, vendar raba ostajajo kmetijska in gozdna zemljišča. Obe občini povezuje glavna cesta G1-6 Postojna-Pivka. Struktura prometa na cesti skozi obe občini je podobna. Promet je povečan v poletni sezoni, saj cesta predstavlja pomembno prometnico proti Kvarnerskemu zalivu. V obeh občinah trenutno poteka trasa skozi največji naselji Pivka in Ilirska Bistrica. S prestavitvijo trase ceste pa se bo prometni tok usmeril izven strnjene poselitve in izboljšal hrupno obremenjenost najbližjih objektov. Obe občine imata v OPN opredeljene tudi gospodarske cone, ki pa so medsebojno dovolj oddaljene tako da njihov kumulativni in sinergijski vpliv lahko ocenimo kot nebistven. Enako velja tudi za vplive izvedbe OPN Pivka in Ilirska Bistrica.

Na območju občine so v fazi načrtovanja trije državni prostorski načrti (DPN). Gre za umestitev prenosnega plinovoda M8 Kalce – Jelšane, hitre ceste na odseku Divača/Postojna – Jelšane in ureditev oskrbe s pitno vodo slovenske Istre in zalednega kraškega območja. Vsi navedeni infrastrukturni objekti bodo imeli določene vplive na okolje, ki jih bo potrebno ugotoviti ter omiliti v sklopu priprave in sprejetja državnih prostorskih načrtov. Na samo izvedbo OPN bodo DPN z vidika zmanjšanja emisij snovi v ozračje zaradi ogrevanja objektov, preusmeritve prometa izven naselij ter nemotene oskrbe s pitno vodo vplivali pozitivno.

OPN Občine Ilirska Bistrica ne načrtuje novih cestnih koridorjev, tras novih daljnovodov, kar bi lahko skupaj z obstoječe infrastrukturo imelo kumulativno bistvene vplive ne okoljske kazalce. OPN ne načrtuje novih posegov v poplavne površine reke Reke (izjema je območje RE 05), obstoječa stavna zemljišča pa se nahajajo v poplavnem območju. Iz tega razloga bo potrebno izvesti hidrološko hidravlično študijo in določiti stopnje erozijske in poplavne ogroženosti. Z nameravanimi spremembami namenske rabe se ne sega v erozijska območja ali varovalna območja, s čimer bi lahko imela njegova izvedba vpliv na plazenje tal.

17. VERJETEN RAZVOJ STANJA OKOLJA V PRIMERU NEIZVEDBE OBČINSKEGA PROSTORSKEGA NAČRTA

V primeru neizvedbe Občinskega prostorskega načrta občine Ilirska Bistrica bi prišlo do neskladnega, okoljsko nesprejemljivega in bivanjsko neustreznega umeščanja dejavnosti v prostor, kar bi se v prostoru kazalo kot:

- razpršeno širjenje poselitve izven obstoječih poselitvenih območij, kar otežuje in draži komunalno opremljanje naselij, hkrati pa spreminja krajinsko in arhitekturno podobo prostora (nerazpoznavnost posameznih naselij) ter vpliva na možnosti razvoja kmetijstva in gozdarstva,
- umeščanje dejavnosti na območja, ki so na novo zavarovana oz. posebej zaščitena ali pa predlagana kot zavarovana in v do sedaj veljavnem planu še niso bila obravnavana kot zavarovana,
- širjenje dejavnosti na erozijsko ranljivih in poplavnih območjih, kar bi povečalo nevarnost naravnih nesreč zaradi poplav, plazov in usadov,
- poslovno – storitvene in obrtne dejavnosti bi se razvijale nepovezano, kar bi zmanjšalo efekt "ekonomije velikosti" (efektivnejši ekonomski razvoj) in poslabšalo sistemsko ureditev naselij in s tem tudi socialno in ekonomsko stanje občanov oz. možnosti za nova zaposlitvena mesta,
- mešanje nekompatibilnih dejavnosti v prostoru brez vmesnih t. i. tamponskih con, kar povzroča negativne medsebojne vplive (npr. širitev območij II. stopnje varstva pred hrupom v neposrednem območju IV. območja varstva pred hrupom - posledica bi bile lahko prekoračene vrednosti emisije hrupa, s tem pa tudi manj kvalitetno bivalno okolje),
- nesmotrno umešanje posegov v prostor bi lahko privedlo do razvrednotenja posameznih naravovarstvenih območij, posledica tega pa bi bila zmanjšana kakovost življenja. Poseganje na območja vodnih virov bi lahko povzročilo onesnaženje virov pitne vode, kar bi imelo bistven vpliv na higiensko-zdravstveno stanje prebivalcev.

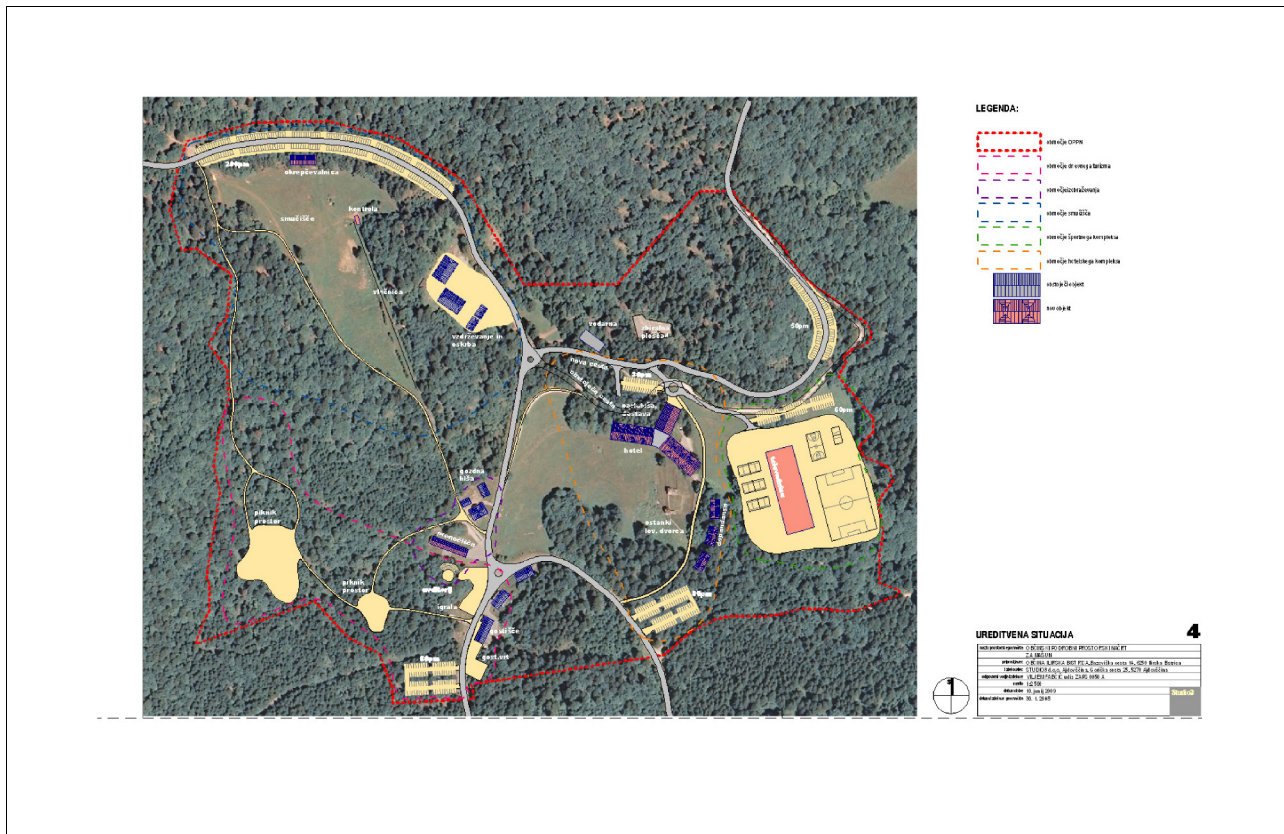
18. ALTERNATIVE

Alternativne možnosti prostorskega razvoja v predlogu občinskega prostorskega načrta za občino Ilirska Bistrica niso bile podane. Razlog je v tem, da se občina srečuje s številnimi omejitvami v prostoru pri širitvi poselitve. Celoten dolinski del predstavljajo plansko opredeljena najboljša kmetijska zemljišča v kombinaciji s poplavnimi površinami reke Reke. Velik del občine prekriva Javorniško-snežniški gozdovi. Območje Brkinov je zaradi flišne kamninske podlage podvrženo plazanju. Osnutek plana, ki je bil poslan v pridobitev smernic pristojnih nosilcev urejanja prostora in javnih pooblastil na OPN je vseboval več širitev stavbnih zemljišč. Na podlagi usklajevanj med občino, izdelovalcem okoljskega poročila in posameznimi nosilci urejanja prostora so bila določena območja bistveno zmanjšana, nekatera tudi izločena. Prišlo je do zmanjšanja stavbnih zemljišč ob posameznih naseljih zaradi poseganja na plansko opredeljena kmetijska zemljišča in pomembnejše habitatne tipe. Takšnih površin je bilo približno 30 ha. V sklopu priprave OPN so se obstoječa stavbna zemljišča namenjena za stanovanjsko gradnjo, ki so segala v poplavne površine Reke, spremenila v zelene površine. S tem se je preprečilo avtomatsko gradnjo stanovanjskih objektov. Med pobudami za spremembo namembnosti so bila tudi nekatera območja, ki so se nahajala v poplavnih površinah Reke in so bila v postopku priprave okoljskega poročila izločena.

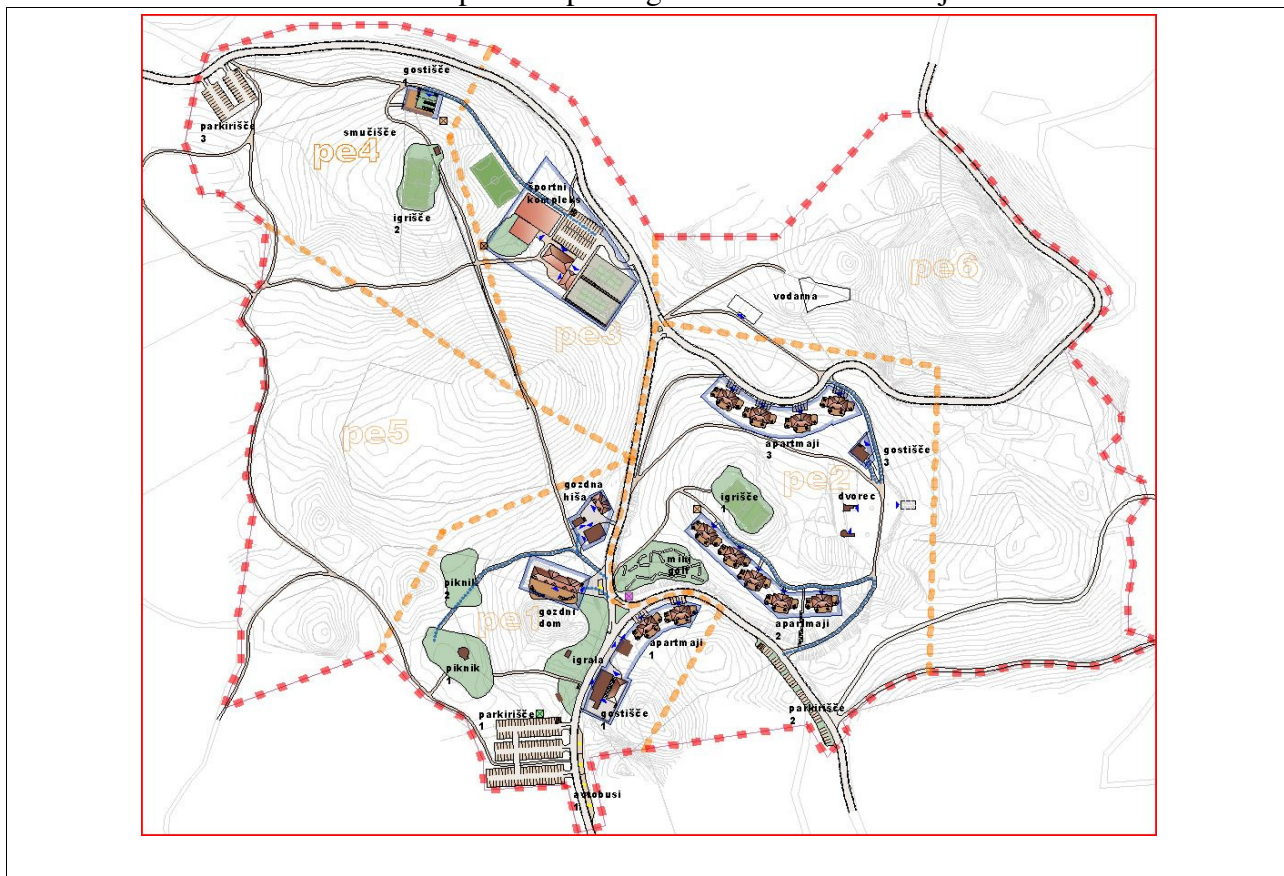
Skozi posamezna naselja potekajo koridorji daljnovodov. V sedaj veljavnem prostorskem planu občine so bila znotraj koridorjev opredeljene tudi stanovanjske površine. Predlagani OPN znotraj varovalnih pasov daljnovodov opredeljuje rabo kot zelene površine s čimer se prepreči gradnjo novih stanovanjskih objektov. V nadaljevanju prikazujemo večja območja zmanjšanj predlaganih širitev namenske rabe in dejavnosti v prostoru.

Območje Mašuna in Sviščakov

Območje Mašuna in Sviščakov se nahaja v osrčju Javorniško-snežniške planote. Območje Mašuna je bilo v preteklosti gozdarsko naselje in servisno-oskrbna točka za gozdarske delavce. Danes je območje predvsem zanimiva dnevna turistična točka. Občina je želela z OPN urediti rekreativno-turistični center z umestitvijo hotelskih kapacitet z do 200 ležišči ter športnih objektov, kot so pokrita dvorana za košarko, zunanje nogometno igrišče, ipd. Načrtovano je bilo večje število parkirnih površin ob dostopnih cestah do Mašuna ter nova parkirišča ob gostišču. Lokacija se nahaja v območju Nature 2000 SPA Snežnik-Pivka in SCI Javorniki-Snežnik ter v osrednjem življenjskem območju velikih zveri. Območje je izrazito kraškega značaja brez površinskih vodotokov. Kanalizacija ni urejena. Prvotno načrtovana ureditev lokacije Mašun bi povzročila bistveno večje pritiske na prostor. V naravovarstveno pomembnem območju bi se obremenitev okolja s hrupom, prometom in obiskovanjem prostora glede na načrtovane dejavnosti močno povečalo. Slednje ni v skladu z varstvenimi cilji omenjenih Natura območij. Zato so se predvidene površine za širitev območja zmanjšale, vse načrtovane dejavnosti pa prerazporedile. Nove posege v prostor tako predstavljajo le površine za umestitev apartmajev (88 postelj) in ureditev parkirnih površin ob gostišču Mašun ter ob vznožju smučišča. Vse ostale ureditve upoštevajo stanje v prostoru. Tako se nove objekte umešča na lokacijo oskrbovalne baze gozdarske mehanizacije. Vse športne površine bodo v travnati izvedbi brez dodatnih posegov v prostor. Prikaz situacije prej in potem je na spodnjih slikah (slika 20 in 21).

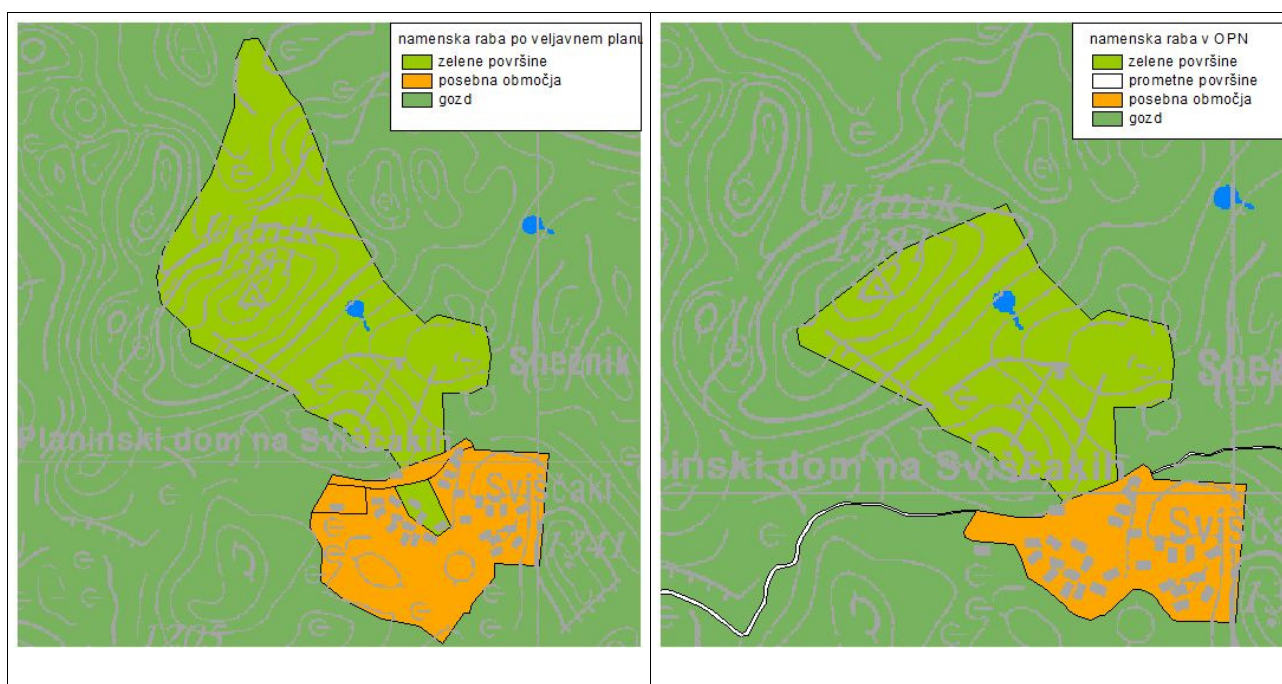

Slika 20: Prikaz prvotno predlagane ureditvene situacije Mašun

Slika 21: Prikaz ureditvene situacije Mašun po uskladitvah

Namenska raba na območju Sviščakov se z OPN ne širi. V prvotnem predlogu plana je bila načrtovana ureditev rekreacijskih objektov (igrišče za nogomet, tenis, košarko, odbojko na mivki) s pripadajočimi objekti ob dostopni cesti iz smeri Ilirske Bistrice zahodno od vikend naselja. Kot stavbno zemljišče je bilo opredeljeno večje območje, kjer je bilo možno nadaljevati gradnjo vikend objektov. Strokovne podlage za presojo sprejemljivosti OPN na velike zveri so ugotovile, da se večinski del območja, kjer so prisotni vikendi, že nahaja v območju Nature 2000 v gozdnem prostoru. Ker okoliški prostor neposredno prehaja v območje pomembno za divje zveri, pozidava tega območja ni sprejemljiva. Poleg tega so bile po veljavnem prostorskem planu opredeljene obsežne zelene površine za smučišča. Strokovne podlage ugotavljajo, da bi širitev smučišč v takšnem obsegu imela negativen vpliv na risa, saj je to območje po znanih telemetričnih raziskavah njegovo kotitveno območje. Tako se je obseg zelenih in posebnih površin zmanjšal za približno polovico, kar je razvidno iz spodnje slike 22.

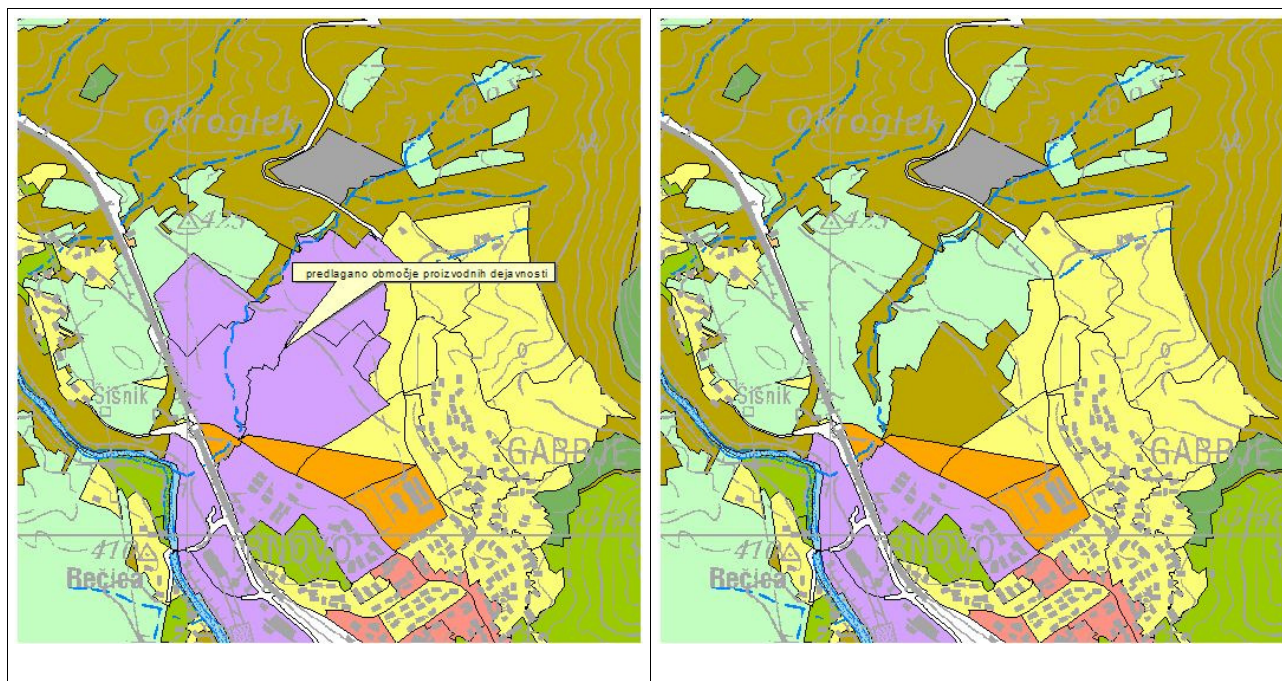

Slika 22: Prikaz zmanjšanja zelenih površin za smučišče in posebnih površin za turizem

Gospodarsko območje SZ od Ilirske Bistrice

Občina je v osnutku OPN načrtovala umestitev površin za proizvodno dejavnost SZ od naselja Ilirska Bistrica. Razlog je bil predvsem umik poplavnim površinam Reke, ki so prisotne ob obstoječi gospodarski coni Lesonit. Predlagana lokacija za širitev je imela z vidika varstva okolja več pomanjkljivosti. Lokacija se nahaja v Natura 2000 območju SPA Reka-dolina, ki je pomembno za ptice. Na omenjeni lokaciji je bila v sklopu monitoringa kvalifikacijskih vrst metuljev ugotovljena prisotnost zavarovane vrste strašnični mravljiščar (*Maculinea teleius*). Krajina tega območja je izrazito mozaična s številnimi mejicami, travniki, njivskimi površinami ter vodotoki, ki predstavlja pester habitat različnim živalskim vrstam. Ob popisu habitatnih tipov tega območja je bila ugotovljena prisotnost nekaterih habitatov, med drugim tudi mokrotni travniki, ki se prednostno ohranjajo v ugodnem stanju. Lokacija se nahaja tudi na obdelanih kmetijskih površinah. Predlagana raba proizvodnega območja se je stikala s stanovanjskimi površinami, kar je predstavljalo potencialno konfliktno rabo z vidika hrupne obremenjenosti okolja. Poleg tega bi takšno območje skupaj z obstoječo cono Lesonit potencialno lahko predstavljalo pomemben kumulativni vpliv z vidika emisij snovi v ozračje. Lesonit je že sedaj eden izmed obratov, ki proizvajajo večje količine

emisij dušikovih oksidov v ozračje. Hkrati bi tovrstna raba pomenila, da bi bilo naselje Ilirska Bistrica z zahodne, jugozahodne ter severozahodne strani obdano s proizvodnimi površinami, kar zagotovo ne pripomore k kvalitetnemu življenjskemu okolju. Prikaz območja je na sliki 23.

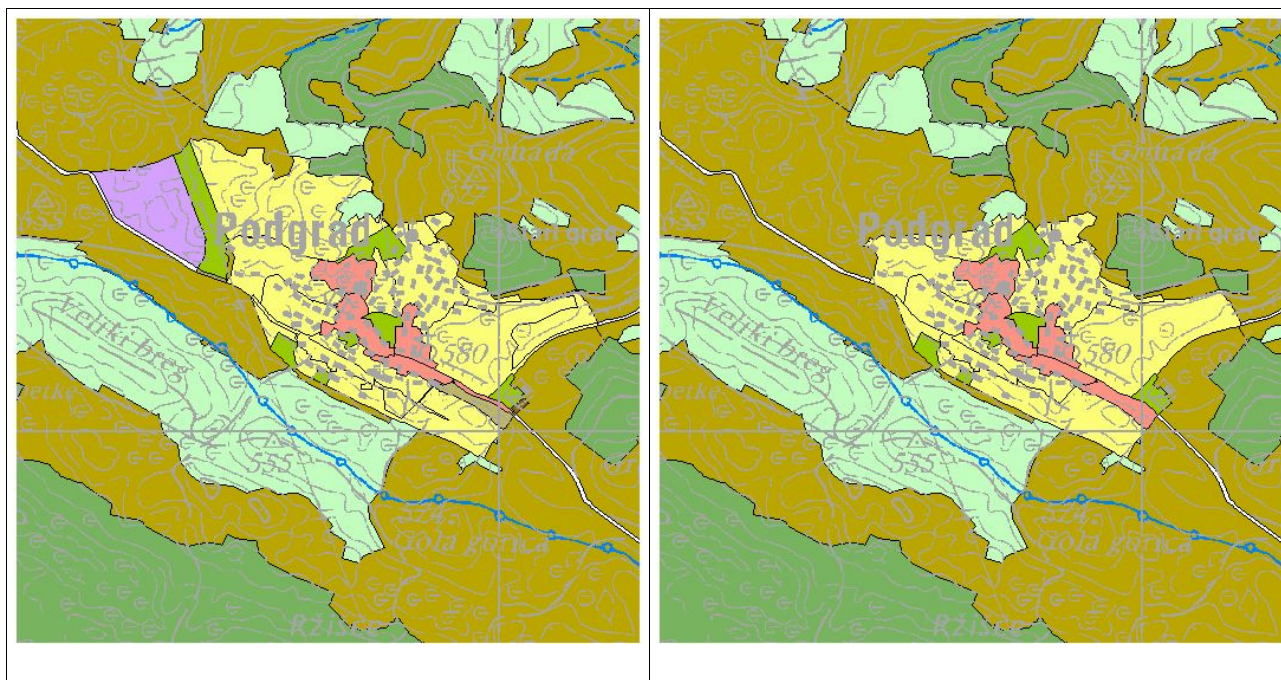

Slika 23: Prikaz izločitve območja za proizvodne dejavnosti SZ od Ilirske Bistrice

Iz vseh zgoraj naštetih razlogov se je predlagano proizvodno območje izločilo iz osnutka OPN. Proizvodno območje se je tako opredelilo v Jelšanih (JE 07/3) ob plansko že opredeljene površine za proizvodnjo. Lokacija v Jelšanih je alternativni predlog, ki ne posega v noben varstveni režim v prostoru.

Širitve v naselju Podgrad

V naselju Podgrad je osnutek OPN v severozahodnem delu naselja predvideval večjo širitev stanovanjskih in zelenih površin ter površin za proizvodnjo. Pri tem se je predlagano stanovanjsko ter proizvodno območje ločilo z zelenim pasom zaradi trase daljnovoda. Med naseljema Podgrad in Hrušica je naravni prehod za velike zveri, kjer prehajajo z območja Čičarije proti Brkinom in naprej proti Vremščici. Z umestitvijo stavbnih površin, kot je bilo prvotno predlagano, bi se ta naravni prehod zmanjšal. S tem bi prišlo do konflikta med velikimi zvermi in človekom. Poleg tega je je širitev v celoti načrtovana na kmetijska zemljišča. Na lokaciji načrtovanega proizvodnega območja so bili popisani tudi prednostni habitatni tipi (submediteransko-ilirski polsuhi travniki). Zaradi načrtovane širitve gospodarske cone Plama, vplivov na velike zveri ter prisotnost prednostnih habitatnih tipov je bilo območje izločeno v dopolnjenem osnutku plana. Prikazano smanjšanje je vidno na sliki 24).

Slika 24: Prikaz prvotno načrtovanih širitev SZ od naselja Podgrad (levo) in po uskladitvi (desno)

Območje jezer Mola in Klivnik

Jezeri Klivnik in Mola je občina prepoznala kot zanimivi lokaciji pri razvoju turistične dejavnosti. V ta namen je v osnutku OPN opredelila območje v širini približno 150 metrskega pasu okoli obeh jezer kot zelene površine, kjer je možno umeščati ter razvijati turistično dejavnost. V nadaljnjem postopku priprave je bila izdelana Strategija razvoja turizma z izvedbenimi programi. Pri obeh jezerih se je natančneje določilo lokacije, ki se namenjajo turističnim in rekreacijskim dejavnostim. Takšni sta lokaciji MO 01/2 in MO 02/1. Zelene površine se umeščajo ob jezero Klivnik. Površine okoli obeh jezer ostajajo opredeljene kot gozd in kmetijske površine. S tem se turistična in rekreacijska dejavnost načrtno usmerjata na točno določene lokacije.

Predlagane širitve stavbnih zemljišč v naseljih

OPN je v začetnih fazah vključeval večje širitve stavbnih zemljišč v sklopu posameznih naselij, ki so v večji meri segale na kmetijske površine. Ob kartiranju travniških habitatnih tipov je bila ugotovljena prisotnost habitatnih tipov, ki se prednostno ohranjajo v ugodnem stanju. Ob vrednotenju omenjenih novih širitev naselij je bilo hkrati upoštevano poseganje na najboljše kmetijska zemljišča ter prisotnost prednostnih habitatnih tipov. Na ta način so se posamezne pobude za širitve poselitvenih območij izločile.